

ព្រះ
ព្រះបិតាបិតា

និង

សេចក្តីប្រាប់បង្គាប់ខ្មែរ

អភិបាលបិតា

យមក ខុតិយភាគ

៨៨

ពុទ្ធសាសនាបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស ២៥០៩

អភិធម្មបិដក

យមកល្យ ទុតិយោ អាណោ

បាតយមកំ

បណ្ឌិតិវារោ

[១] អដ្ឋាវស ធាតុយោ ចក្កធាតុ សោតធាតុ
យាធាតុ ដីក្កធាតុ កាយធាតុ រូបធាតុ សន្ទធាតុ
ភន្ទធាតុ វសធាតុ ដោដ្ឋធាតុ ចក្កវិញ្ញាណធាតុ
សោតវិញ្ញាណធាតុ យោវិញ្ញាណធាតុ ដីក្កវិញ្ញាណ-
ធាតុ កាយវិញ្ញាណធាតុ មនោធាតុ មនោវិញ្ញាណ-
ធាតុ ធម្មធាតុ ។

ទិទ្ធសិវារោ

[២] ចក្ក ចក្កធាតុ ចក្កធាតុ ចក្ក ។ សោតំ
សោតធាតុ សោតធាតុ សោតំ ។ មេ ។ ចក្កវិញ្ញាណំ
ចក្កវិញ្ញាណធាតុ ចក្កវិញ្ញាណធាតុ ចក្កវិញ្ញាណ-
ណំ ។ មេ ។ មនោ មនោធាតុ មនោធាតុ មនោ ។
មនោវិញ្ញាណំ មនោវិញ្ញាណធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ
មនោវិញ្ញាណំ ។ ធម្មោ ធម្មធាតុ ធម្មធាតុ ធម្មោ ។

អភិធម្មបិដក

យមក ទុតិយភាគ

បាតយមកៈ

បណ្ឌិតិវារៈ

[១] ធាតុ ១៤ គឺ ចក្កធាតុ ១ សោតធាតុ ១ យាធាតុ ១ ដីក្ក-
ធាតុ ១ កាយធាតុ ១ រូបធាតុ ១ សន្ទធាតុ ១ ភន្ទធាតុ ១ វសធាតុ ១
ដោដ្ឋធាតុ ១ ចក្កវិញ្ញាណធាតុ ១ សោតវិញ្ញាណធាតុ ១ យោវិញ្ញាណ-
ធាតុ ១ ដីក្កវិញ្ញាណធាតុ ១ កាយវិញ្ញាណធាតុ ១ មនោធាតុ ១
មនោវិញ្ញាណធាតុ ១ ធម្មធាតុ ១ ។

ទិទ្ធសិវារៈ

[២] ចក្ក ហៅថាចក្កធាតុ ចក្កធាតុ ហៅថាចក្ក ។ សោតៈ
ហៅថាសោតធាតុ សោតធាតុ ហៅថាសោតៈ ។ មេ ។ ចក្កវិញ្ញាណ
ហៅថាចក្កវិញ្ញាណធាតុ ចក្កវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាចក្កវិញ្ញាណ ។ មេ ។
មនៈ ហៅថាមនោធាតុ មនោធាតុ ហៅថាមនៈ ។ មនោវិញ្ញាណ
ហៅថាមនោវិញ្ញាណធាតុ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។
ធម៌ ហៅថាធម្មធាតុ ធម្មធាតុ ហៅថាធម៌ ។

(៦) ចក្ក ធាតុ ធាតុ ចក្ក ។ សោតំ ធាតុ
 ធាតុ សោតំ ។ យាជំ ជិក្ខុ កាយោ រូបំ សន្តោ
 កន្តោ រសោ ជាដ្ឋន្តោ ។ ចក្កវិញ្ញាណំ ធាតុ ធាតុ
 ចក្កវិញ្ញាណំ ។ សោតវិញ្ញាណំ ធាតុ ធាតុ សោតវិញ្ញា-
 ណំ ។ យាជវិញ្ញាណំ ជិក្ខុវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ ។
 មនោ ធាតុ ធាតុ មនោ ។ មនោវិញ្ញាណំ ធាតុ
 ធាតុ មនោវិញ្ញាណំ ។ ធម្មោ ធាតុ ធាតុ ធម្មោ ។

(៧) ន ចក្ក ន ធាតុ ន ធាតុ ន ចក្ក ។
 ន សោតំ ន ធាតុ ន ធាតុ ន សោតំ ។ ន
 យាជំ ន ជិក្ខុ ន កាយោ ន រូបំ ន សន្តោ ន កន្តោ
 ន រសោ ន ជាដ្ឋន្តោ ។ ន ចក្កវិញ្ញាណំ ន ធាតុ
 ន ធាតុ ន ចក្កវិញ្ញាណំ ។ ន សោតវិញ្ញាណំ
 ន យាជវិញ្ញាណំ ន ជិក្ខុវិញ្ញាណំ ។ ន កាយ-
 វិញ្ញាណំ ន ធាតុ ន ធាតុ ន កាយវិញ្ញាណំ ។
 ន មនោ ន ធាតុ ន ធាតុ ន មនោ ។

(៦) ចក្ក ហៅថាធាតុ ធាតុ ហៅថាចក្ក ។ សោតៈ ហៅ
 ថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាសោតៈ ។ ប្រមុះ អណ្តាត កាយ
 រូប សំឡេង ក្លិន រស ជាដ្ឋន្តៈ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ហៅថាធាតុ
 ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាចក្កវិញ្ញាណ ។ សោតវិញ្ញាណ ហៅថាធាតុ
 ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាសោតវិញ្ញាណ ។ យាជវិញ្ញាណ ជិក្ខុវិញ្ញាណ
 កាយវិញ្ញាណ ។ មនៈ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាមនៈ ។
 មនោវិញ្ញាណ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។
 ធមិ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាធមិ ។

(៧) មិនមែនចក្ក មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិន
 ហៅថាចក្ក ។ មិនមែនសោតៈ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំង-
 ឡាយ មិនហៅថាសោតៈ ។ មិនមែនប្រមុះ មិនមែនអណ្តាត មិនមែន
 កាយ មិនមែនរូប មិនមែនសំឡេង មិនមែនក្លិន មិនមែនរស មិន
 មែនជាដ្ឋន្តៈ ។ មិនមែនចក្កវិញ្ញាណ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុ
 ទាំងឡាយ មិនហៅថាចក្កវិញ្ញាណ ។ មិនមែនសោតវិញ្ញាណ មិន
 មែនយាជវិញ្ញាណ មិនមែនជិក្ខុវិញ្ញាណ ។ មិនមែនកាយវិញ្ញាណ មិន
 ហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាកាយវិញ្ញាណ ។ មិន
 មែនមនៈ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាមនៈ ។

អំពីបុព្វបទ ឃ្លាត

ន មនោវិញ្ញាណំ ន ធាតុ ន ធាតុ ន មនោវិញ្ញាណំ ។ ន ធម្មោ ន ធាតុ ន ធាតុ ន ធម្មោ ។

(៨) ចក្កុ ធាតុ ធាតុ សោតំ ។ បេ ។ ចក្កុ ធាតុ ធាតុ ធម្មោ ។ បេ ។ ធម្មោ ធាតុ ធាតុ ចក្កុ ។ បេ ។ ធម្មោ ធាតុ ធាតុ មនោវិញ្ញាណំ ។ ចក្កំ តទ្ធិតត្ថំ ។

(៩) ន ចក្កុ ន ធាតុ ន ធាតុ ន សោតំ ។ ន ចក្កុ ន ធាតុ ន ធាតុ ន ឃាធំ^(១) ។ បេ ។ ន ចក្កុ ន ធាតុ ន ធាតុ ន ធម្មោ ។ បេ ។ ន ធម្មោ ន ធាតុ ន ធាតុ ន ចក្កុ ។ បេ ។ ន ធម្មោ ន ធាតុ ន ធាតុ ន មនោវិញ្ញាណំ ។ ចក្កំ តទ្ធិតត្ថំ ។

ឧទេសក៍(២) ។

និទ្ទេសវិញ្ញាណំ^(៣)

[១០] ចក្កុ ចក្កុ ធាតុតិ ។ ធិត្ថចក្កុ បញ្ញាចក្កុ

១ ឧ. ម ធាតុ ម ធម្មោតិ ទិស្សតិ ។ ២ ឧ. ឧទេសក៍ ធិត្ថតត្ថំ ទិស្សតិ ។ ម. ឧទេសក៍ ធិត្ថំ ។ ៣ ឧ. បណ្ណតិវិញ្ញាណំ ទិស្សតិ ។ ម. ធិទេសក៍ ធិត្ថំ ។

អំពីបុព្វបទ ឃ្លាត

មិនមែនមនោវិញ្ញាណ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាធម៌ ។

(៨) ចក្កុ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាសោតៈ ។ បេ ។ ចក្កុ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាធម៌ ។ បេ ។ ធម៌ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាចក្កុ ។ បេ ។ ធម៌ ហៅថាធាតុ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។ ចក្រ បណ្ឌិតគប្បីចង ។

(៩) មិនមែនចក្កុ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាសោតៈ ។ មិនមែនចក្កុ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាយានៈ ។ បេ ។ មិនមែនចក្កុ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាធម៌ ។ បេ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាចក្កុ ។ បេ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថាធាតុ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាមនោវិញ្ញាណ ។ ចក្រ បណ្ឌិតគប្បីចង ។

ចប់ឧទេសក៍ ។

និទ្ទេសវិញ្ញាណំ

[១០] សូត្រៈ ចក្កុ ហៅថាធាតុឬ ។ ត្រើយៈ ធិត្ថចក្កុ បញ្ញាចក្កុ

ចក្ខុ ធិ ចក្ខុធាតុ ចក្ខុធាតុ ចក្ខុ ចេវ ចក្ខុធាតុ
 ច ។ ចក្ខុធាតុ ចក្ខុធិ ។ អាមន្តា ។ សោតិ
 សោតធាតុធិ ។ ធិត្វសោតិ តណ្ហាសោតិ សោតិ ធិ
 សោតធាតុ សោតធាតុ សោតញ្ចេវ សោតធាតុ
 ច ។ សោតធាតុ សោតធិ ។ អាមន្តា ។ យាជិ
 យាជធាតុធិ ។ អាមន្តា ។ យាជធាតុ យាជធិ ។
 អាមន្តា ។ ជ័ត្តិជិ យាជធាតុសធិសា ។ កាយោ
 កាយធាតុធិ ។ កាយធាតុ វេយ្យា អវសេសោ
 កាយោ កាយោ ធិ កាយធាតុ កាយធាតុ កា-
 យោ ចេវ កាយធាតុ ច ។ កាយធាតុ កាយោ-
 ធិ ។ អាមន្តា ។ រូបំ រូបធាតុធិ ។ រូបធាតុ វេយ្យា
 អវសេសំ រូបំ រូបំ ធិ រូបធាតុ រូបធាតុ រូបញ្ចេវ
 រូបធាតុ ច ។ រូបធាតុ រូបធិ ។ អាមន្តា ។ សន្តោ
 យាជសធិសោ ។ កន្តោ កន្តធាតុធិ ។ សីល-
 កន្តោ សមាធិកន្តោ បញ្ញាកន្តោ កន្តោ ធិ កន្តធាតុ
 កន្តធាតុ កន្តោ ចេវ កន្តធាតុ ច ។ កន្តធាតុ កន្តោ-
 ធិ ។ អាមន្តា ។ រសោ រសធាតុធិ ។ អត្តរសោ

ហៅថាចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុទេ ឯចក្ខុធាតុ ហៅថាចក្ខុផង ហៅថា
 ចក្ខុធាតុផង ។ ចក្ខុធាតុ ហៅថាចក្ខុ ។ អើ ។ សោតៈ ហៅថាសា-
 តធាតុ ។ ធិត្វៈសោតៈ តណ្ហាសោតៈ ហៅថាសោតៈ មិនហៅថា
 សោតធាតុទេ ឯសោតធាតុ ហៅថាសោតៈផង ហៅថាសោតធាតុផង ។
 សោតធាតុ ហៅថាសោតៈ ។ អើ ។ យានៈ ហៅថាយានធាតុ ។
 អើ ។ យានធាតុ ហៅថាយានៈ ។ អើ ។ ជ័ត្តិ ដូចគ្នានឹងយានធាតុ ។
 កាយ ហៅថាកាយធាតុ ។ កាយដ៏សេស រឿងលើកាយធាតុចេញ
 ហៅថាកាយ មិនហៅថាកាយធាតុទេ ឯកាយធាតុ ហៅថាកាយផង
 ហៅថាកាយធាតុផង ។ កាយធាតុ ហៅថាកាយ ។ អើ ។ រូប
 ហៅថារូបធាតុ ។ រូបដ៏សេស រឿងលើរូបធាតុចេញ ហៅថារូប
 មិនហៅថារូបធាតុទេ ឯរូបធាតុ ហៅថារូបផង ហៅថារូបធាតុផង ។
 រូបធាតុ ហៅថារូប ។ អើ ។ សន្តៈ ដូចគ្នានឹងយានៈ ។ គន្ធា
 ហៅថាគន្ធាធាតុ ។ សីលគន្ធា សមាធិគន្ធា បញ្ញាគន្ធា ហៅថា
 គន្ធា មិនហៅគន្ធាធាតុទេ ឯគន្ធាធាតុ ហៅថាគន្ធាផង ហៅថាគន្ធាធាតុ
 ផង ។ គន្ធាធាតុ ហៅថាគន្ធា ។ អើ ។ សេ ហៅថាសេធាតុ ។

អភិធម្មបំណែក យមតំ

ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ រសោ ន រសធាតុ រសធាតុ
 រសោ ចេវ រសធាតុ ច ។ រសធាតុ រសោតិ ។
 អាមត្តា ។ ដោដ្ឋញោ យាទសនិរសោ ។ ចក្កវិញ្ញា-
 ណំ ចក្កវិញ្ញាណាធាតុតិ ។ អាមត្តា ។ ចក្កវិញ្ញា-
 ណាធាតុ ចក្កវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ សោតវិញ្ញា-
 ណំ ។ បេ ។ យាទវិញ្ញាណំ ជិវ្ហវិញ្ញាណំ កាយ-
 វិញ្ញាណំ ។ មនោ មនោធាតុតិ ។ មនោធាតុ ម-
 បេត្តា អវសេសោ មនោ មនោ ន មនោធាតុ ម-
 នោធាតុ មនោ ចេវ មនោធាតុ ច ។ មនោធាតុ
 មនោតិ ។ អាមត្តា ។ មនោវិញ្ញាណំ មនោ-
 វិញ្ញាណាធាតុតិ ។ អាមត្តា ។ មនោវិញ្ញាណាធាតុ
 មនោវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមត្តា ។ ធម្មោ ធម្មធាតុតិ ។
 ធម្មធាតុ មបេត្តា អវសេសោ ធម្មោ ធម្មោ ន
 ធម្មធាតុ ធម្មធាតុ ធម្មោ ចេវ ធម្មធាតុ ច ។
 ធម្មធាតុ ធម្មោតិ ។ អាមត្តា ។

(១១) ន ចក្ក ន ចក្កធាតុតិ ។ អាមត្តា ។ ន

អភិធម្មបំណែក យមតំ

អត្ថរស ធម្មរស វិមុត្តិរស ហៅថារស បិទហៅថារសធាតុខេ ឯរស-
 ធាតុ ហៅថារសផង ហៅថារសធាតុផង ។ រសធាតុ ហៅថារសធម្ម ។
 អើ ។ ដោដ្ឋញៈ ដូចគ្នានឹងយានៈ ។ ចក្កវិញ្ញាណ ហៅថាចក្កវិញ្ញាណ-
 ធាតុ ឬ ។ អើ ។ ចក្កវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាចក្កវិញ្ញាណធម្ម ។ អើ ។
 សោតវិញ្ញាណ ។ បេ ។ យានវិញ្ញាណ ជិវ្ហវិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ ។
 មនៈ ហៅថាមនោធាតុឬ ។ មនៈជីវសេស វៀរលែងមនោធាតុចេញ
 ហៅថាមនៈ មិនហៅថាមនោធាតុខេ ឯមនោធាតុ ហៅថាមនៈផង ហៅ
 ថាមនោធាតុផង ។ មនោធាតុ ហៅថាមនៈធម្ម ។ អើ ។ មនោវិញ្ញាណ
 ហៅថាមនោវិញ្ញាណធាតុឬ ។ អើ ។ មនោវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាមនោ-
 វិញ្ញាណធម្ម ។ អើ ។ ធម្មិ ហៅថាធម្មធាតុឬ ។ ធម្មិជីវសេស វៀរ
 លែងធម្មធាតុចេញ ហៅថាធម្មិ មិនហៅថាធម្មធាតុខេ ឯធម្មធាតុ ហៅ
 ថាធម្មិផង ហៅថាធម្មធាតុផង ។ ធម្មធាតុ ហៅថាធម្មិធម្ម ។ អើ ។

(១១) មិនមែនចក្ក មិនហៅថាចក្កធាតុ ឬ ។ អើ ។ មិនមែន

ធាតុយមពេ បណ្ណត្តិវារស្ស ធិល្ហោ

ចក្ខុធាតុ ន ចក្ខុភី ។ ធិត្វចក្ខុ បញ្ញាចក្ខុ ន ចក្ខុ-
 ធាតុ ចក្ខុ ចក្ខុញ ចក្ខុធាតុញ វេបេត្វា អវសេសំ ន
 ចេវ ចក្ខុ ន ច ចក្ខុធាតុ ។ ន សោតំ ន សោតធា-
 ត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ន សោតធាតុ ន សោតន្តិ ។
 ធិត្វសោតំ តណ្ហាសោតំ ន សោតធាតុ សោតំ
 សោតញ សោតធាតុញ វេបេត្វា អវសេសំ ន ចេវ
 សោតំ ន ច សោតធាតុ ។ ន យានំ ន យានធា-
 ត្ថតិ ។ អាមន្តា ។ ន យានធាតុ ន យានន្តិ ។ អា-
 មន្តា ។ យំ សន្តិភ្នំ ឧបនោ អាមន្តា ។ ន ជីវ្ហា
 ។ បេ ។ ន កាយោ ន កាយធាតុតិ ។ អាមន្តា ។
 ន កាយធាតុ ន កាយោតិ ។ កាយធាតុ
 វេបេត្វា អវសេសោ កាយោ ន កាយធាតុ
 កាយោ កាយញ កាយធាតុញ វេបេត្វា អវសេ-
 សោ ន ចេវ កាយោ ន ច កាយធាតុ ។ ន
 រូបំ ន រូបធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ន រូបធាតុ ន
 រូបន្តិ ។ រូបធាតុ វេបេត្វា អវសេសំ រូបំ ន រូបធាតុ

ធាតុយមពេ បណ្ណត្តិវារស្ស ធិល្ហោ

ចក្ខុធាតុ មិនហៅថាចក្ខុ ។ វិញ្ញចក្ខុ បញ្ញាចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុធាតុ
 ហៅថាចក្ខុ ធម្មជាតិសេស រៀនលឺចក្ខុនិងចក្ខុធាតុចេញ មិនហៅថា
 ចក្ខុផង មិនហៅថាចក្ខុធាតុផង ។ មិនមែនសោតៈ មិនហៅថាសោតធាតុ
 ឬ ។ អើ ។ មិនមែនសោតធាតុ មិនហៅថាសោតធម្ម ។ វិញ្ញសោតៈ
 តណ្ហាសោតៈ មិនហៅថាសោតធាតុទេ ហៅថាសោតៈ ធម្មជាតិ ដ៏
 សេស រៀនលឺសោតៈ និងសោតធាតុចេញ មិនហៅថាសោតៈផង
 មិនហៅថាសោតធាតុផង ។ មិនមែនយានៈ មិនហៅថាយានធាតុឬ ។
 អើ ។ មិនមែនយានធាតុ មិនហៅថាយានធម្ម ។ អើ ។ ពាក្យណា
 ដែលលោកបំប្រែញហើយ (ពាក្យនោះ) មានភាសនា ពីរលើក ។ មិនមែន
 ជីវ្ហា ។ បេ ។ មិនមែនកាយ មិនហៅថាកាយធាតុឬ ។ អើ ។ មិនមែន
 កាយធាតុ មិនហៅថាកាយឬ ។ កាយដ៏សេស រៀនលឺកាយធាតុ
 ចេញ មិនហៅថាកាយធាតុទេ ហៅថាកាយ ឯសភាវៈដ៏សេស រៀន
 លឺកាយនិងកាយធាតុចេញ មិនហៅថាកាយផង មិនហៅថាកាយធាតុ
 ផង ។ មិនមែនរូប មិនហៅថារូបធាតុឬ ។ អើ ។ មិនមែនរូបធាតុ មិន
 ហៅថារូបឬ ។ រូបដ៏សេស រៀនលឺរូបធាតុចេញ មិនហៅថារូបធាតុទេ

រូបំ រូបត្ថុ រូបនាតុត្ថុ វេយេត្វា អវសេសំ ន ចេវ រូបំ
 ន ច រូបនាតុ ។ ន សន្តោ ។ វេ ។ ន កន្តោ ន
 កន្ធាត្ថុតិ ។ អាមន្តា ។ ន កន្ធាតុ ន កន្ធាតិ ។
 សីលកន្តោ សមាធិកន្តោ បញ្ញាកន្តោ ន កន្ធាតុ
 កន្តោ កន្ធាតុ កន្ធាតុត្ថុ វេយេត្វា អវសេសោ ន
 ចេវ កន្តោ ន ច កន្ធាតុ ។ ន រសោ ន រសនា-
 ត្ថុតិ ។ អាមន្តា ។ ន រសនាតុ ន រសនាតិ ។
 អន្តរសោ ធម្មរសោ វិមុត្តិរសោ ន រសនាតុ រសោ
 រសត្ថុ រសនាតុត្ថុ វេយេត្វា អវសេសោ ន ចេវ
 រសោ ន ច រសនាតុ ។ ន ដោន្ត្រោ ។ វេ ។
 ន ចក្កវិញ្ញាណំ ន ចក្កវិញ្ញាណនាត្ថុតិ ។ អាមន្តា ។
 ន ចក្កវិញ្ញាណនាតុ ន ចក្កវិញ្ញាណនិ ។ អាមន្តា ។
 ន សោតវិញ្ញាណំ ន យានវិញ្ញាណំ ន ជីវិតវិញ្ញាណំ
 ន កាយវិញ្ញាណំ ។ ន មនោ ន មនោនាត្ថុតិ ។
 អាមន្តា ។ ន មនោនាតុ ន មនោតិ ។ មនោនា-
 តុ វេយេត្វា អវសេសោ មនោ ន មនោនាតុ មនោ
 មនត្ថុ មនោនាតុត្ថុ វេយេត្វា អវសេសោ ន ចេវ
 មនោ ន ច មនោនាតុ ។ ន មនោវិញ្ញាណំ

ហៅថារូប ឯធម្មជាតិ ដ៏សេស រៀនលែងរូប បំណងគុណបុណ្យ បើ
 ហៅថារូបផង មិនហៅថារូបនាតុផង ។ មិនមែនស្ទុះ ។ វេ ។ មិន
 មែនគ្នុះ មិនហៅថាគ្នុណាតុ ។ ភើ ។ មិនមែនគ្នុណាតុ មិនហៅថា
 គ្នុះ ។ សីលគ្នុះ សមាធិគ្នុះ បញ្ញាគ្នុះ មិនហៅថាគ្នុណាតុទេ
 ហៅថាគ្នុះ ឯសភាវៈដ៏សេស រៀនលែងគ្នុះ ទ័ងគ្នុណាតុចេញ មិន
 ហៅថាគ្នុះផង មិនហៅថាគ្នុណាតុផង ។ មិនមែនស្ទុះ មិនហៅថាស្ទុ-
 ណាតុ ។ ភើ ។ មិនមែនស្ទុណាតុ មិនហៅថាស្ទុះ ។ អត្តសេ ធម្មសេ
 វិមុត្តិសេ មិនហៅថាសេនាតុទេ ហៅថាសេ ឯសភាវៈដ៏សេស រៀន
 លែងសេ ទ័ងសេនាតុចេញ មិនហៅថាសេផង មិនហៅថាសេនាតុផង
 មិនមែនដំដួង ។ វេ ។ មិនមែនចក្កវិញ្ញាណ មិនហៅថាចក្កវិញ្ញា-
 ណនាតុ ។ ភើ ។ មិនមែនចក្កវិញ្ញាណនាតុ មិនហៅថាចក្កវិញ្ញាណ
 ។ វេ ។ មិនមែនសោតវិញ្ញាណ មិនមែនយានវិញ្ញាណ មិនមែន
 ជីវិតវិញ្ញាណ មិនមែនកាយវិញ្ញាណ ។ មិនមែនមន្ទ្រ មិនហៅថាមន្ទ្រ-
 នាតុ ។ ភើ ។ មិនមែនមន្ទ្រនាតុ មិនហៅថាមន្ទ្រ ។ មន្ទ្រ
 ដ៏សេស រៀនលែងមន្ទ្រនាតុចេញ មិនហៅថាមន្ទ្រនាតុទេ ហៅថា
 មន្ទ្រ ឯសភាវៈដ៏សេស រៀនលែងមន្ទ្រ ទ័ងមន្ទ្រនាតុចេញ មិន
 ហៅថាមន្ទ្រផង មិនហៅថាមន្ទ្រនាតុផង ។ មិនមែនមន្ទ្រវិញ្ញាណ

ន មនោវិញ្ញាណនាគូតិ ។ អាមន្តា ។ ន មនោ-
វិញ្ញាណនាគូ ។ ន មនោវិញ្ញាណន្តិ ។ អាមន្តា ។ ន
ធម្មនាគូ ។ ន ធម្មនាគូតិ ។ អាមន្តា ។ ន ធម្មនាគូ
ន ធម្មនាគិ ។ ធម្មនាគុំ វេយ្យា អវសេសោ ធម្មនា
ន ធម្មនាគុ ធម្មនា ធម្មនា ធម្មនាគុវា វេយ្យា
អវសេសោ ន ថេវ ធម្មនា ន ម ធម្មនាគុ ។

(១២) ចក្ខុ ចក្ខុនាគូតិ ។ និព្វចក្ខុ បញ្ញា-
ចក្ខុ ចក្ខុ ន ចក្ខុនាគុ ចក្ខុនាគុ ចក្ខុ ថេវ
ចក្ខុនាគុ ម ។ នាគូ សោភនាគូតិ ។ សោភនាគុ
នាគុ ថេវ សោភនាគុ ម អវសេសោ នាគុ នាគុ
ន សោភនាគុ ។ ចក្ខុ ចក្ខុនាគូតិ ។ និព្វចក្ខុ
បញ្ញាចក្ខុ ចក្ខុ ន ចក្ខុនាគុ ចក្ខុនាគុ ចក្ខុ ថេវ
ចក្ខុនាគុ ម ។ នាគូ យោននាគុ ។ មេ ។ នាគុ
ធម្មនាគូតិ ។ ធម្មនាគុ នាគុ ថេវ ធម្មនាគុ ម
អវសេសោ នាគុ នាគុ ន ធម្មនាគុ ។ យថា អាយ-
តនយមកោ បណ្ណតិ វិវា ធាតុយមកោបិ បណ្ណតិ ។
ចក្ខុំ តន្តិវត្តំ ។

មិនហៅថា មនោវិញ្ញាណនាគុ ។ កើ ។ មិនហៅថា មនោវិញ្ញាណនាគុ
មិនហៅថា មនោវិញ្ញាណ ឬ ។ កើ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថា
ធម្មនាគុ ។ កើ ។ មិនមែនធម្មនាគុ មិនហៅថាធម៌ ឬ ធម៌ដ៏សេស
រៀវស្រងធម្មនាគុចេញ មិនហៅថាធម្មនាគុទេ ហៅថាធម៌ ឯសភាវៈ
ដ៏សេស រៀវស្រងធម៌ ឯធម្មនាគុចេញ មិនហៅថាធម៌ផង មិនហៅ
ថាធម្មនាគុផង ។

(១២) ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុនាគុ ។ និព្វចក្ខុ បញ្ញាចក្ខុ ហៅថា
ចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុនាគុទេ ឯចក្ខុនាគុ ហៅថាចក្ខុផង ហៅថាចក្ខុ-
នាគុផង ។ នាគុពិន័យ ហៅថាសោភនាគុ ។ សោភនាគុ
ហៅថានាគុផង ហៅថាសោភនាគុផង តួនាគុដ៏សេស ហៅថានាគុ
មិនហៅថាសោភនាគុទេ ។ ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុនាគុ ។ និព្វចក្ខុ បញ្ញា-
ចក្ខុ ហៅថាចក្ខុ មិនហៅថាចក្ខុនាគុទេ ឯចក្ខុនាគុ ហៅថាចក្ខុផង
ហៅថាចក្ខុនាគុផង ។ នាគុពិន័យ ហៅថាយាននាគុ ។ មេ ។
នាគុពិន័យ ហៅថាធម្មនាគុ ។ ធម្មនាគុ ហៅថានាគុផង ហៅ
ថាធម្មនាគុផង តួនាគុដ៏សេស ហៅថានាគុ មិនហៅថាធម្មនាគុទេ ។
បណ្ណតិ ក្នុងអាយតនយមកៈ យ៉ាងណា បណ្ណតិ ក្នុងធាតុយមកៈ ក៏
យ៉ាងនោះ ។ ចក្រ បណ្ណិតតប្បិចនំ ។

[១៣] ន ចក្កុ ឈ ចក្កុធាតុតិ ។ អាមន្តា ។
 ន ធាតុ ឈ សោតធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ន ចក្កុ ឈ
 ចក្កុធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ន ធាតុ ឈ ហោធាតុ
 ។ បេ ។ ន ធាតុ ឈ ធម្មធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ធាតុ
 ធាតុតិ ។ សព្វ អាមន្តា ទុកតោចិ សេសេចិ ។

[១៤] ចក្កុ ធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ធាតុ ចក្កុធា-
 តុតិ ។ ចក្កុធាតុ ធាតុ ថេវ ចក្កុធាតុ ច អវសេសា
 ធាតុ ធាតុ ឈ ចក្កុធាតុ ។ សោតិ ធាតុតិ ។ អាមន្តា
 ។ បេ ។ យាចំ ជិក្ខុ កាយោ រូបំ សន្នោ កាយោ សោ
 ដោដ្ឋតោ ។ ចក្កុវិញ្ញាណំ ធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ធាតុ
 ចក្កុវិញ្ញាណធាតុតិ ។ ចក្កុវិញ្ញាណធាតុ ធាតុ ថេវ
 ចក្កុវិញ្ញាណធាតុ ច អវសេសា ធាតុ ធាតុ ឈ ចក្កុ-
 វិញ្ញាណធាតុ ។ សោតិវិញ្ញាណំ យាធាវិញ្ញាណំ
 ជិក្ខុវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ ។ មនោ ធាតុតិ ។ អា-
 មន្តា ។ ធាតុ មនោធាតុតិ ។ មនោធាតុ ធាតុ ថេវ
 មនោធាតុ ច អវសេសា ធាតុ ធាតុ ឈ មនោធាតុ ។

[១៥] មិនមែនចក្កុ មិនហៅថាចក្កុធាតុ ។ អើ ។ មិនមែន
 ធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាសោតធាតុ ។ អើ ។ មិនមែនចក្កុ មិន
 ហៅថាចក្កុធាតុ ។ អើ ។ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាយា-
 ធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនធាតុទាំងឡាយ មិនហៅថាធម្មធាតុ ។ អើ ។
 ចក្រ បណ្ឌិតតប្បិចដ ។ អាមន្តា ទាំងអស់ មានភក្តីមាន មានសេស
 ក៏មាន ។

[១៦] ចក្កុ ហៅថាធាតុ ។ អើ ។ ធាតុទាំងឡាយ ហៅថា
 ចក្កុធាតុ ។ ចក្កុធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថាចក្កុធាតុផង តួកធាតុ
 ដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាចក្កុធាតុទេ ។ សោតៈ ហៅថា
 ធាតុ ។ អើ ។ បេ ។ យានៈ ជិក្ខុ កាយ រូប សទ្ធៈ គន្ធៈ
 សេៈ ដោដ្ឋតៈ ។ ចក្កុវិញ្ញាណ ហៅថាធាតុ ។ អើ ។ ធាតុទាំង-
 ឡាយ ហៅថាចក្កុវិញ្ញាណធាតុ ។ ចក្កុវិញ្ញាណធាតុ ហៅថាធាតុ
 ផង ហៅថាចក្កុវិញ្ញាណធាតុផង តួកធាតុដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិន
 ហៅថាចក្កុវិញ្ញាណធាតុទេ ។ សោតវិញ្ញាណ យានវិញ្ញាណ ជិក្ខុ-
 វិញ្ញាណ កាយវិញ្ញាណ ។ មនៈ ហៅថាធាតុ ។ អើ ។ ធាតុទាំង-
 ឡាយ ហៅថាមនោធាតុ ។ មនោធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថាម-
 នោធាតុផង តួកធាតុដ៏សេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាមនោធាតុទេ ។

(១២) ចក្ខុ ធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ធាតុ
 សោតធាតុតិ ។ សោតធាតុ ធាតុ ចេវ សោតធាតុ
 ធម៌ អវសេសា ធាតុ ធាតុ ធម៌ សោតធាតុ ។ ចក្ខុ
 ធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ធាតុ យានធាតុ ។ បេ ។
 ធាតុ ធម្មធាតុតិ ។ ធម្មធាតុ ធាតុ ចេវ ធម្មធាតុ
 ធម៌ អវសេសា ធាតុ ធាតុ ធម៌ ធម្មធាតុ ។ ចក្ខុ
 តទ្ធិតវ្វំ ។

(១៧) ធម៌ ចក្ខុ ធម៌ ធាតុតិ ។ ចក្ខុ វេយ្យា
 អវសេសា ធាតុ ធម៌ ចក្ខុធាតុ ចក្ខុញ្ច ធាតុញ្ច វេ-
 យ្យា អវសេសា ធម៌ ចេវ ចក្ខុ ធម៌ ធាតុ ។ ធម៌
 ធាតុ ធម៌ សោតធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ធម៌ ចក្ខុ ធម៌
 ធាតុតិ ។ ចក្ខុ វេយ្យា អវសេសា ធម៌ ចក្ខុ ធាតុ
 ចក្ខុញ្ច ធាតុញ្ច វេយ្យា អវសេសា ធម៌ ចេវ ចក្ខុ ធម៌
 ធាតុ ។ ធម៌ ធាតុ ធម៌ យានធាតុ ។ បេ ។ ធម៌ ធាតុ ធម៌
 ធម្មធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ បេ ។ ធម៌ ធម្មា ធម៌ ធាតុតិ ។
 អាមន្តា ។ ធម៌ ធាតុ ធម៌ សោតធាតុ ។ បេ ។ ធម៌ ធាតុ
 ធម៌ មហេវិញ្ញាណធាតុតិ ។ អាមន្តា ។ ចក្ខុ តទ្ធិតវ្វំ ។

(១៦) ចក្ខុ ហៅថាធាតុប្ត ។ អើ ។ ធាតុតាំងឡាយ ហៅថា
 សោតធាតុប្ត ។ សោតធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថាសោតធាតុផង
 តួកធាតុផ្សំសេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាសោតធាតុខេ ។ ចក្ខុ ហៅ
 ថាធាតុប្ត ។ អើ ។ ធាតុតាំងឡាយ ហៅថាយានធាតុ ។ បេ ។ ធាតុ
 តាំងឡាយ ហៅថាធម្មធាតុប្ត ។ ធម្មធាតុ ហៅថាធាតុផង ហៅថា
 ធម្មធាតុផង តួកធាតុផ្សំសេស ហៅថាធាតុ មិនហៅថាធាតុខេ ។ ចក្ខុ
 បណ្ឌិតគប្បីចង ។

(១៧) មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុប្ត ។ តួកធាតុផ្សំសេស រៀរ
 វែងចក្ខុចេញ មិនហៅថាចក្ខុធាតុ ឯធម្មជាតិផ្សំសេស រៀរវែងចក្ខុ មិន
 ធាតុចេញ មិនហៅថាចក្ខុផង មិនហៅថាធាតុផង ។ មិនមែនធាតុ មិន
 ហៅថាសោតធាតុប្ត ។ អើ ។ មិនមែនចក្ខុ មិនហៅថាធាតុប្ត ។ តួកធាតុផ្សំ
 សេស រៀរវែងចក្ខុចេញ មិនហៅថាចក្ខុ ហៅថាធាតុ ឯធម្មជាតិផ្សំសេស
 រៀរវែងចក្ខុ មិនធាតុចេញ មិនហៅថាចក្ខុផង មិនហៅថាធាតុផង ។
 មិនមែនធាតុតាំងឡាយ មិនហៅថាយានធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនតួកធាតុ
 មិនហៅថាធម្មធាតុប្ត ។ អើ ។ បេ ។ មិនមែនធម៌ មិនហៅថាធាតុប្ត ។ អើ ។
 មិនមែនធាតុតាំងឡាយ មិនហៅថាសោតធាតុ ។ បេ ។ មិនមែនធាតុតាំង-
 ឡាយ មិនហៅថាមហេវិញ្ញាណធាតុប្ត ។ អើ ។ ចក្ខុបណ្ឌិតគប្បីចង ។

យថា ភាយតនយមកស្ស បណ្ណតិ ឯវំ ធាតុយម-
កស្ស បណ្ណតិ វិគ្គារេតញ្ចា ។

បណ្ណតិវា ។

[១៨] យស្ស ចក្កុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស សោ-
តធាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។ សចក្កុកកាធំ អសោតកាធំ
ឧបបជ្ជន្តាធំ តេសំ ចក្កុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ លោ ច
តេសំ សោតធាតុ ឧប្បជ្ជតិ សចក្កុកកាធំ សសោត-
កាធំ ឧបបជ្ជន្តាធំ តេសំ ចក្កុធាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ
សោតធាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស វា មន សោតធាតុ
ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចក្កុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។ សសោ-
តកាធំ អចក្កុកកាធំ ឧបបជ្ជន្តាធំ តេសំ សោតធាតុ
ឧប្បជ្ជតិ លោ ច តេសំ ចក្កុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ សសោត-
កាធំ សចក្កុកកាធំ ឧបបជ្ជន្តាធំ តេសំ សោតធាតុ
ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុធាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

[១៩] យស្ស ចក្កុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស យាន-
ធាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។ សចក្កុកកាធំ អយានកាធំ

បណ្ណតិ ខៃភាយតនយមកៈ យ៉ានណា បណ្ណតិ ខៃធាតុយមកៈ បណ្ណិត
គប្បិឱ្យតិស្តា យ៉ាននោះដែរ ។

ចប់បណ្ណតិវា ។

[១៨] ចក្កុធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង សោតធាតុ
របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ តួកសត្វ ដែលមានចក្កុ មិនមាន
សោតៈ កាលកើតឡើង ចក្កុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង
ដរសោតធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ តួកសត្វ យា
ចក្កុ មានសោតៈ កាលកើតឡើង ចក្កុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែង
កើតឡើងផង សោតធាតុ រមែងកើតឡើងផង ។ ឬយទៀត យាន
ធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង ចក្កុធាតុ របស់សត្វនោះ រមែង
កើតឡើងឬ ។ តួកសត្វ មានសោតៈ មិនមានចក្កុ កាលកើតឡើង
សោតធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯចក្កុធាតុ របស់
សត្វទាំងនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ តួកសត្វ មានសោតៈ មានចក្កុ
កាលកើតឡើង សោតធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង
ចក្កុធាតុ រមែងកើតឡើងផង ។

[១៩] ចក្កុធាតុ របស់សត្វណា រមែងកើតឡើង យានធាតុ
របស់សត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ តួកសត្វ មានចក្កុ មិនមានយានៈ

ឧបបន្តនាមំ តេសំ ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតិ លោ ឧ
 តេសំ យាននាតុ ឧប្បជ្ជតិ សចក្កុកាណំ សយាន-
 កាណំ ឧបបន្តនាមំ តេសំ ចក្កុនាតុ ឧ ឧប្បជ្ជតិ
 យាននាតុ ឧ ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស វា បន យាន-
 នាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។ ស-
 យានកាណំ អចក្កុកាណំ ឧបបន្តនាមំ តេសំ យាន-
 នាតុ ឧប្បជ្ជតិ លោ ឧ តេសំ ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតិ
 សយានកាណំ សចក្កុកាណំ ឧបបន្តនាមំ តេសំ យាន-
 នាតុ ឧ ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុនាតុ ឧ ឧប្បជ្ជតិ ។

(២០) យស្ស ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស រូប-
 នាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បន
 រូបនាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។
 សរូបកាណំ អចក្កុកាណំ ឧបបន្តនាមំ តេសំ រូបនា-
 តុ ឧប្បជ្ជតិ លោ ឧ តេសំ ចក្កុនាតុ ឧប្បជ្ជតិ
 សរូបកាណំ សចក្កុកាណំ ឧបបន្តនាមំ តេសំ រូបនា-
 តុ ឧ ឧប្បជ្ជតិ ចក្កុនាតុ ឧ ឧប្បជ្ជតិ ។

កាលកើតឡើង ចក្កុនាតុ លេសំសត្វទាំងនោះ រលីងកើតឡើង ឯឃ្លាត-
 នាតុ លេសំសត្វទាំងនោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មានចក្កុ-
 មានឃ្លាត កាលកើតឡើង ចក្កុនាតុ លេសំសត្វទាំងនោះ រមែងកើត
 ឡើងផង ឃ្លាតនាតុ រមែងកើតឡើងផង ។ មួយទៀត ឃ្លាតនាតុ
 លេសំសត្វណា រលីងកើតឡើង ចក្កុនាតុ លេសំសត្វនោះ រមែងកើត
 ឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មានឃ្លាត មិនមានចក្កុ កាលកើតឡើង ឃ្លាត-
 នាតុ លេសំសត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯចក្កុនាតុ លេសំសត្វទាំង
 នោះ រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មានឃ្លាត មានចក្កុ កាលកើត
 ឡើង ឃ្លាតនាតុ លេសំសត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង ចក្កុនាតុ
 រមែងកើតឡើងផង ។

(២០) ចក្កុនាតុ លេសំសត្វណា រលីងកើតឡើង រូបនាតុ
 លេសំសត្វនោះ រមែងកើតឡើងឬ ។ រោ ។ មួយទៀត រូបនាតុ
 លេសំសត្វណា រមែងកើតឡើង ចក្កុនាតុ លេសំសត្វនោះ រលីងកើត
 ឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មានរូប មិនមានចក្កុ កាលកើតឡើង រូបនាតុ
 លេសំសត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើង ឯចក្កុនាតុ លេសំសត្វទាំងនោះ
 រមែងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មានរូប មានចក្កុ កាលកើតឡើង រូប-
 នាតុ លេសំសត្វទាំងនោះ រមែងកើតឡើងផង ចក្កុនាតុ រមែងកើត
 ឡើងផង ។

(២០) យស្ស ចត្តុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ម-
 ហោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស កំ
 បទ មហោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចត្តុធាតុ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ សច្ចុកកាធំ អចត្តុកកាធំ ឧបបដ្ឋន្តាធំ
 តេសំ មហោវិញ្ញាណធាតុ ឧប្បជ្ជតិ ហោ ច តេសំ
 ចត្តុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ សច្ចុកកាធំ សចត្តុកកាធំ ឧប-
 បដ្ឋន្តាធំ តេសំ មហោវិញ្ញាណធាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ
 ចត្តុធាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(២២) យស្ស ចត្តុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ធម្ម-
 ធាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស កំ បទ
 ធម្មធាតុ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស ចត្តុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ ។
 អចត្តុកកាធំ ឧបបដ្ឋន្តាធំ តេសំ ធម្មធាតុ ឧប្បជ្ជតិ
 ហោ ច តេសំ ចត្តុធាតុ ឧប្បជ្ជតិ សចត្តុកកាធំ
 ឧបបដ្ឋន្តាធំ តេសំ ធម្មធាតុ ច ឧប្បជ្ជតិ ចត្តុធាតុ
 ច ឧប្បជ្ជតិ ។ យថា អាយត្តយមកៈ វិកត្តំ ឃិ
 ធាតុយមកម្មំ វិកត្តំ សទិសំ កាតត្ថំ ។

(២១) ចត្តុធាតុ របស់សត្វណា វេទនកើតឡើង មហោវិញ្ញា-
 ណធាតុ របស់សត្វនោះ វេទនកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយទៀត
 មហោវិញ្ញាណធាតុ របស់សត្វណា វេទនកើតឡើង ចត្តុធាតុ របស់
 សត្វនោះ វេទនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ មានចិត្ត មិនមានចិត្ត កាលកើត
 ឡើង មហោវិញ្ញាណធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ វេទនកើតឡើង ឯចត្តុធាតុ
 របស់សត្វទាំងនោះ វេទនមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ មានចិត្ត មានចិត្ត
 កាលកើតឡើង មហោវិញ្ញាណធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ វេទនកើត
 ឡើងផង ចត្តុធាតុ វេទនកើតឡើងផង ។

(២២) ចត្តុធាតុ របស់សត្វណា វេទនកើតឡើង ធម្មធាតុ
 របស់សត្វនោះ វេទនកើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយទៀត ធម្មធាតុ របស់
 សត្វណា វេទនកើតឡើង ចត្តុធាតុ របស់សត្វនោះ វេទនកើតឡើងឬ ។
 ពួកសត្វ មិនមានចិត្ត កាលកើតឡើង ធម្មធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ
 វេទនកើតឡើង ឯចត្តុធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ វេទនមិនកើតឡើងទេ
 ពួកសត្វមានចិត្ត កាលកើតឡើង ធម្មធាតុ របស់សត្វទាំងនោះ វេទន
 កើតឡើងផង ចត្តុធាតុ វេទនកើតឡើងផង ។ អាយត្តយមកៈ រលាក
 ចែកហើយ យ៉ាងណា ឯធាតុយមកៈ បណ្ឌិតតប្បិចែកធ្វើឲ្យដូចៗ គ្នា
 យ៉ាងនោះដែរ ។

(២២) ធុត្តំ ធុត្តសង្ខំ សច្ចា សមុទយសង្ខំ ។

ធុត្តំ ធុត្តសង្ខំ សច្ចា និរោធសង្ខំ ។ ធុត្តំ ធុត្ត-

សង្ខំ សច្ចា មគ្គសង្ខំ ។ សមុទយោ សមុទយសង្ខំ

សច្ចា ធុត្តសង្ខំ ។ សមុទយោ សមុទយសង្ខំ សច្ចា

និរោធសង្ខំ ។ សមុទយោ សមុទយសង្ខំ សច្ចា

មគ្គសង្ខំ ។ និរោធា និរោធសង្ខំ សច្ចា ធុត្តសង្ខំ ។

និរោធា និរោធសង្ខំ សច្ចា សមុទយសង្ខំ ។ និរោ-

ធា និរោធសង្ខំ សច្ចា មគ្គសង្ខំ ។ មគ្គោ មគ្គសង្ខំ

សច្ចា ធុត្តសង្ខំ ។ មគ្គោ មគ្គសង្ខំ សច្ចា សមុទ-

យសង្ខំ ។ មគ្គោ មគ្គសង្ខំ សច្ចា និរោធសង្ខំ ។

(២៣) ន ធុត្តំ ន ធុត្តសង្ខំ ន សច្ចា ន

សមុទយសង្ខំ ។ ន ធុត្តំ ន ធុត្តសង្ខំ ន សច្ចា ន

និរោធសង្ខំ ។ ន ធុត្តំ ន ធុត្តសង្ខំ ន សច្ចា ន

មគ្គសង្ខំ ។ ន សមុទយោ ន សមុទយសង្ខំ ន សច្ចា

ន ធុត្តសង្ខំ ។ ន សមុទយោ ន សមុទយសង្ខំ ន

(២៤) ទុក្ខំ ហៅថាទុក្ខសព្វ សព្វៈទាំងឡាយ ហៅថាសមុទ-

យសព្វ ។ ទុក្ខំ ហៅថាទុក្ខសព្វ សព្វៈទាំងឡាយ ហៅថានិរោធសព្វ ។

ទុក្ខំ ហៅថាទុក្ខសព្វ សព្វៈទាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសព្វ ។ សមុទយៈ

ហៅថា សមុទយសព្វ សព្វៈទាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសព្វ ។ សមុទយៈ

ហៅថាសមុទយសព្វ សព្វៈទាំងឡាយ ហៅថានិរោធសព្វ ។ សមុទយៈ

ហៅថាសមុទយសព្វ សព្វៈទាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសព្វ ។ វិញ្ញាណៈ

ហៅថានិរោធសព្វ សព្វៈទាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសព្វ ។ និរោធា ហៅថា

និរោធសព្វ សព្វៈទាំងឡាយ ហៅថាសមុទយសព្វ ។ វិញ្ញាណៈ ហៅថា

និរោធសព្វ សព្វៈទាំងឡាយ ហៅថាមគ្គសព្វ ។ មគ្គៈ ហៅថាមគ្គសព្វ

សព្វៈទាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខសព្វ ។ មគ្គៈ ហៅថាមគ្គសព្វ សព្វៈទាំង-

ឡាយ ហៅថាសមុទយសព្វ ។ មគ្គៈ ហៅថាមគ្គសព្វ សព្វៈទាំងឡាយ

ហៅថានិរោធសព្វ ។

(២៥) មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាទុក្ខសព្វ មិនមែនសព្វៈទាំងឡាយ

មិនហៅថាសមុទយសព្វ ។ មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាទុក្ខសព្វ មិនមែន

សព្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថានិរោធសព្វ ។ មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថា

ទុក្ខសព្វ មិនមែនសព្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសព្វ ។ មិនមែន

សមុទយៈ មិនហៅថាសមុទយសព្វ មិនមែនសព្វៈទាំងឡាយ មិនហៅ

អភិធម្មបិដក យមកំ

សត្វា ន វិភោជសត្វំ ។ ន សមុទយោ ន សមុ-
 ទយសត្វំ ន សត្វា ន មគ្គសត្វំ ។ ន វិភោជោ
 ន វិភោជសត្វំ ន សត្វា ន ធុត្តសត្វំ ។ ន វិភោ-
 ជោ ន វិភោជសត្វំ ន សត្វា ន សមុទយសត្វំ ។
 ន វិភោជោ ន វិភោជសត្វំ ន សត្វា ន មគ្គសត្វំ ។
 ន មគ្គោ ន មគ្គសត្វំ ន សត្វា ន ធុត្តសត្វំ ។ ន
 មគ្គោ ន មគ្គសត្វំ ន សត្វា ន សមុទយសត្វំ ។
 ន មគ្គោ ន មគ្គសត្វំ ន សត្វា ន វិភោជសត្វំ ។

(២៨) ធុត្តំ សត្វំ សត្វា ធុត្តំ ។ សមុទយោ
 សត្វំ សត្វា សមុទយោ ។ វិភោជោ សត្វំ សត្វា
 វិភោជោ ។ មគ្គោ សត្វំ សត្វា មគ្គោ ។

(២៩) ន ធុត្តំ ន សត្វំ ន សត្វា ន ធុត្តំ ។ ន
 សមុទយោ ន សត្វំ ន សត្វា ន សមុទយោ ។ ន
 វិភោជោ ន សត្វំ ន សត្វា ន វិភោជោ ។ ន
 មគ្គោ ន សត្វំ ន សត្វា ន មគ្គោ ។

អភិធម្មបិដក យមកំ

សត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថាវិភោជសត្វ ។ មិនហៅថាសមុទយៈ មិនហៅ
 ថាសមុទយសត្វ មិនហៅថាវិភោជសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសត្វ ។ មិន
 មិនហៅថាវិភោជសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅ
 ថាធុត្តសត្វ ។ មិនហៅថាវិភោជសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅ
 ថាមគ្គសត្វ មិនហៅថាវិភោជសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថា
 វិភោជសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទយសត្វ ។ មិនហៅថា
 វិភោជសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសត្វ ។ មិនហៅថា
 មគ្គសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថាវិភោជសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថា
 មគ្គសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថា
 មិនហៅថាមគ្គសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថា
 សមុទយសត្វ ។ មិនហៅថាមគ្គសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គសត្វៈទាំងឡាយ
 មិនហៅថាវិភោជសត្វ ។

(២៧) ធុត្តៈ ហៅថាសត្វៈ សត្វៈទាំងឡាយ ហៅថាធុត្តៈ ។
 សមុទយៈ ហៅថាសត្វៈ សត្វៈទាំងឡាយ ហៅថាសមុទយៈ ។
 វិភោជៈ ហៅថាសត្វៈ សត្វៈទាំងឡាយ ហៅថាវិភោជៈ ។ មគ្គៈ
 ហៅថាសត្វៈ សត្វៈទាំងឡាយ ហៅថាមគ្គៈ ។

(២៨) មិនមែនធុត្តៈ មិនហៅថាសត្វៈ មិនមែនសត្វៈទាំងឡាយ
 មិនហៅថាធុត្តៈ ។ មិនមែនសមុទយៈ មិនហៅថាសត្វៈ មិនមែនសត្វៈ
 ទាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទយៈ ។ មិនមែនវិភោជៈ មិនហៅថាសត្វៈ
 មិនមែនសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថាវិភោជៈ ។ មិនមែនមគ្គៈ មិនហៅ
 ថាសត្វៈ មិនមែនសត្វៈទាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គៈ ។

(៣០) ទុក្ខំ សង្ខំ សត្វា សមុទយោ ។

ទុក្ខំ សង្ខំ សត្វា និរោធា ។ ទុក្ខំ សង្ខំ សត្វា

មត្តោ ។ សមុទយោ សង្ខំ សត្វា ទុក្ខំ ។ បេ ។

សត្វា មត្តោ ។ និរោធា សង្ខំ សត្វា ទុក្ខំ ។ បេ ។

សត្វា មត្តោ ។ មត្តោ សង្ខំ សត្វា ទុក្ខំ ។

មត្តោ សង្ខំ សត្វា សមុទយោ ។ មត្តោ សង្ខំ

សត្វា និរោធា ។

(៣១) ន ទុក្ខំ ន សង្ខំ ន សត្វា ន សមុ-

ទយោ ។ ន ទុក្ខំ ន សង្ខំ ន សត្វា ន និរោ-

ធា ។ ន ទុក្ខំ ន សង្ខំ ន សត្វា ន មត្តោ ។ ន

សមុទយោ ន សង្ខំ ន សត្វា ន ទុក្ខំ ។ បេ ។

ន សត្វា ន មត្តោ ។ ន និរោធា ន សង្ខំ ន

សត្វា ន ទុក្ខំ ។ បេ ។ ន សត្វា ន មត្តោ ។

ន មត្តោ ន សង្ខំ ន សត្វា ន ទុក្ខំ ។ ន

មត្តោ ន សង្ខំ ន សត្វា ន សមុទយោ ។

(៣២) ទុក្ខៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាសមុទយៈ ។

ទុក្ខៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថានិរោធា ។ ទុក្ខៈ ហៅថា

សច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាមត្តៈ ។ សមុទយៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈ

តាំងឡាយ ហៅថា ទុក្ខៈ ។ បេ ។ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាមត្តៈ ។

និរោធា ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខៈ ។ បេ ។ សច្ចៈតាំង

ឡាយ ហៅថាមត្តៈ ។ មត្តៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាទុក្ខៈ ។

មត្តៈ ហៅថាសច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថាសមុទយៈ ។ មត្តៈ ហៅថា

សច្ចៈ សច្ចៈតាំងឡាយ ហៅថានិរោធា ។

(៣៣) មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ

មិនហៅថាសមុទយៈ ។ មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំង

ឡាយ មិនហៅថានិរោធា ។ មិនមែនទុក្ខៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈ

តាំងឡាយ មិនហៅថាមត្តៈ ។ មិនមែនសមុទយៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិន

មែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខៈ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិន

ហៅថាមត្តៈ ។ មិនមែននិរោធា មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ

មិនហៅថាទុក្ខៈ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាមត្តៈ ។ មិន

មែនមត្តៈ មិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខៈ ។ មិន

មែនមត្តៈមិនហៅថាសច្ចៈ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទយៈ ។

រាជធានីភ្នំពេញ រាជធានី

ន មន្ត្រី ន សង្ឃ ន សង្ឃា ន និរោធនា ។
ឧទ្ទេសវិញ ។

និទ្ទេសវិញ

(៣៥) ឧត្តំ ឧត្តសង្ឃនិ ។ អាមន្តា ។ ឧត្ត-
សង្ឃ ឧត្តនិ ។ កាយិកំ ឧត្តំ ចេតសិកំ ឧត្តំ
វេយ្យា អវសេសំ ឧត្តសង្ឃ ឧត្តសង្ឃ ន ឧត្តំ
កាយិកំ ឧត្តំ ចេតសិកំ ឧត្តំ ឧត្តញ្ចវ ឧត្ត-
សង្ឃា ។ សមុទយោ សមុទយសង្ឃនិ ។ សមុទយ-
សង្ឃ វេយ្យា អវសេសោ សមុទយោ សមុទយោ
ន សមុទយសង្ឃ សមុទយសង្ឃ សមុទយោ ចេវ
សមុទយសង្ឃា ។ សមុទយសង្ឃ សមុទយោតិ ។
អាមន្តា ។ និរោធនា និរោធសង្ឃនិ ។ និរោធសង្ឃ
វេយ្យា អវសេសោ និរោធនា និរោធនា ន និរោធសង្ឃ
និរោធសង្ឃ និរោធនា ចេវ និរោធសង្ឃា ។ និរោ-
ធសង្ឃ និរោធនាតិ ។ អាមន្តា ។ មន្ត្រី មន្ត្រីសង្ឃនិ ។
មន្ត្រីសង្ឃ វេយ្យា អវសេសោ មន្ត្រី មន្ត្រី ន
មន្ត្រីសង្ឃ មន្ត្រីសង្ឃ មន្ត្រី ចេវ មន្ត្រីសង្ឃា ។ មន្ត-
សង្ឃ មន្ត្រីតិ ។ អាមន្តា ។

រាជធានីភ្នំពេញ រាជធានី

មិនមែនមន្ត្រី៖ មិនហៅថាសង្ឃ៖ មិនមែនមន្ត្រី៖ មិនហៅថា
និរោធន៖ ។

ចប់ ឧទ្ទេសវិញ ។

និទ្ទេសវិញ

(៣៦) ឧត្តៈ ហៅថាឧត្តសង្ឃ ។ អើ ។ ឧត្តសង្ឃ ហៅថាឧត្តៈ
ឬ ។ ឧត្តសង្ឃ ដ៏សេស រៀនសេសឧត្តប្រតិភូទៅក្នុងកាយ ឧត្តប្រតិភូ
ទៅក្នុងចិត្ត ហៅថាឧត្តសង្ឃ មិនហៅថាឧត្តៈ ឯឧត្តប្រតិភូទៅក្នុងកាយ
ឧត្តប្រតិភូទៅក្នុងចិត្ត ហៅថាឧត្តៈផង ហៅថាឧត្តសង្ឃផង ។ សមុទយៈ
ហៅថាសមុទយសង្ឃ ។ សមុទយៈ ដ៏សេស រៀនសេសសមុទយសង្ឃ
ហៅថាសមុទយៈ មិនហៅថា សមុទយសង្ឃ ឯសមុទយសង្ឃ ហៅថា
សមុទយៈផង ហៅថាសមុទយសង្ឃផង ។ សមុទយសង្ឃ ហៅថាសមុ-
ទយៈឬ ។ អើ ។ និរោធនៈ ហៅថានិរោធសង្ឃ ។ និរោធនៈ ដ៏សេស
រៀនសេសនិរោធសង្ឃ ហៅថា និរោធនៈ មិនហៅថានិរោធសង្ឃ ឯនិរោធន-
សង្ឃ ហៅថានិរោធនៈផង ហៅថានិរោធសង្ឃផង ។ និរោធសង្ឃ ហៅ
ថានិរោធនៈឬ ។ អើ ។ មន្ត្រីៈ ហៅថាមន្ត្រីសង្ឃ ។ មន្ត្រីៈ ដ៏សេស រៀន
សេសមន្ត្រីសង្ឃ ហៅថាមន្ត្រីៈ មិនហៅថាមន្ត្រីសង្ឃ ឯមន្ត្រីសង្ឃ ហៅថាមន្ត្រីៈ
ផង ហៅថាមន្ត្រីសង្ឃផង ។ មន្ត្រីសង្ឃ ហៅថាមន្ត្រីៈឬ ។ អើ ។

សព្វបញ្ចក បណ្ណតិវិស្ស ធិប្បសោ

(៣៣) ន ធុត្តំ ន ធុត្តសេត្តន្តិ ។ ឆាយិកំ
 ធុត្តំ ចេតសិកំ ធុត្តំ វេយ្យា អវសេសំ ធុត្តសច្ចំ
 ន ធុត្តំ ធុត្តសច្ចំ ធុត្តញ្ច ធុត្តសច្ចញ្ច វេយ្យា
 អវសេសំ ន ចេវ ធុត្តំ ន ច ធុត្តសច្ចំ ។ ន
 ធុត្តសច្ចំ ន ធុត្តន្តិ ។ អាមន្តា ។ ន សមុទ-
 យោ ន សមុទយសច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ ន សមុទយ-
 សច្ចំ ន សមុទយោតិ ។ សមុទយសច្ចំ វេយ្យា
 អវសេសោ សមុទយោ ន សមុទយសច្ចំ សមុទយោ
 សមុទយញ្ច សមុទយសច្ចញ្ច វេយ្យា អវសេសោ
 ន ចេវ សមុទយោ ន ច សមុទយសច្ចំ ។ ន
 ធិរោតោ ន ធិរោតសច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ ន ធិរោ-
 តសច្ចំ ន ធិរោតោតិ ។ ធិរោតសច្ចំ វេយ្យា អវ-
 សេសោ ធិរោតោ ន ធិរោតសច្ចំ ធិរោតោ ធិរោត-
 ញ្ច ធិរោតសច្ចញ្ច វេយ្យា អវសេសោ ន ចេវ ធិ-
 រោតោ ន ច ធិរោតសច្ចំ ។ ន មត្តោ ន មត្តស-
 ច្ចន្តិ ។ អាមន្តា ។ ន មត្តសច្ចំ ន មត្តោតិ ។
 មត្តសច្ចំ វេយ្យា អវសេសោ មត្តោ ន មត្តសច្ចំ
 មត្តោ មត្តញ្ច មត្តសច្ចញ្ច វេយ្យា អវសេសោ ន
 ចេវ មត្តោ ន ច មត្តសច្ចំ ។

សព្វបញ្ចក បណ្ណតិវិស្ស ធិប្បសោ

[២១៧] បិបិបេសុត្តៈ បិបេសេវេវេសុត្តសុត្ត ។ បុគ្គលេ បិបេសេ
 វៀវេសេវេសុត្តប្បវេសុត្តសុត្តសុត្ត ។ បុគ្គលេវេសុត្តប្បវេសុត្ត បិបេសេវេសុត្តៈ
 ហៅវេសុត្តសុត្ត បិបេសេវេសុត្ត វៀវេសេវេសុត្តៈ ធិវេសុត្តសច្ចចេញ
 មិនហៅវេសុត្តសច្ច បិបេសេវេសុត្តសច្ចផង ។ មិនវេសុត្តសច្ច មិន
 ហៅវេសុត្ត ។ អើ ។ បិបេសេវេសុត្តៈ មិនហៅវេសុត្តសមុទយសច្ច ។
 អើ ។ មិនវេសេវេសុត្តសមុទយសច្ច មិនហៅវេសុត្តសមុទយសច្ច ។ សមុទយៈ ដ៏
 សេស វៀវេសេវេសុត្តសមុទយសច្ច មិនហៅវេសុត្តសមុទយសច្ច ហៅវេសុត្ត-
 ទយៈ ឯសភាវៈដ៏សេស វៀវេសេវេសុត្តសមុទយសច្ច មិនហៅវេសុត្តសមុទយសច្ចចេញ មិន
 ហៅវេសុត្តសមុទយៈផង មិនហៅវេសុត្តសមុទយសច្ចផង ។ មិនវេសេវេសុត្តៈ វេសេ
 ហៅវេសេវេសុត្តសច្ច ។ អើ ។ មិនវេសេវេសុត្តសច្ច បិបេសេវេសុត្តសច្ច ។
 វេសេវេសុត្តៈ ដ៏សេស វៀវេសេវេសុត្តសច្ច បិបេសេវេសុត្តសច្ច ហៅវេសេ
 វេសេវេសុត្តៈ ឯសភាវៈដ៏សេស វៀវេសេវេសុត្តៈ ធិវេសេវេសុត្តសច្ចចេញ មិន
 ហៅវេសេវេសុត្តៈផង មិនហៅវេសេវេសុត្តសច្ចផង ។ មិនវេសេវេសុត្តៈ មិនហៅ
 វេសេវេសុត្តសច្ច ។ អើ ។ មិនវេសេវេសុត្តសច្ច មិនហៅវេសេវេសុត្តៈ ។ មត្តៈ
 ដ៏សេស វៀវេសេវេសុត្តសច្ច មិនហៅវេសេវេសុត្តសច្ច ហៅវេសេវេសុត្តៈ ឯស-
 ភាវៈដ៏សេស វៀវេសេវេសុត្តៈ ធិវេសេវេសុត្តសច្ចចេញ មិនហៅវេសេវេសុត្តៈផង
 មិនហៅវេសេវេសុត្តសច្ចផង ។

(៣៤) ទុក្ខំ មុត្តសច្ចុន្តំ ។ រាមម្តោ ។ ស-
 ច្ចា សមុទយសច្ចុន្តំ ។ សមុទយសច្ចុ សច្ចុញ្ញោ ស-
 មុទយសច្ចុញ្ញ អវសេសា សច្ចា សច្ចា ន សមុទ-
 យសច្ចុ ។ ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចុន្តំ ។ អាមត្តា ។
 សច្ចា និរោធសច្ចុន្តំ ។ មេ ។ សច្ចា មគ្គសច្ចុន្តំ ។
 មគ្គសច្ចុ សច្ចុញ្ញោ មគ្គសច្ចុញ្ញ អវសេសា សច្ចា
 សច្ចា ន មគ្គសច្ចុ ។ សមុទយោ សមុទយសច្ចុ-
 ន្តំ ។ សមុទយសច្ចុ វេបេត្តា អវសេសា សមុទ-
 យោ សមុទយោ ន សមុទយសច្ចុ សមុទយសច្ចុ
 សមុទយោ ចេវ សមុទយសច្ចុញ្ញ ។ សច្ចា ទុក្ខ-
 សច្ចុន្តំ ។ មេ ។ សច្ចា និរោធសច្ចុន្តំ ។ មេ ។
 សច្ចា មគ្គសច្ចុន្តំ ។ មគ្គសច្ចុ សច្ចុញ្ញោ មគ្គសច្ចុញ្ញ
 អវសេសា សច្ចា សច្ចា ន មគ្គសច្ចុ ។ និរោធនា
 និរោធសច្ចុន្តំ ។ និរោធសច្ចុ វេបេត្តា អវសេសោ
 និរោធនា និរោធនា ន និរោធសច្ចុ និរោធសច្ចុ
 និរោធនា ចេវ និរោធសច្ចុញ្ញ ។ សច្ចា ទុក្ខសច្ចុន្តំ
 ។ មេ ។ សច្ចា សមុទយសច្ចុន្តំ ។ មេ ។ សច្ចា

(៣៥) ទុក្ខៈ ហោវោឡុក្ខសច្ចុ ។ ភេ ។ សច្ចៈ ចាំឡាយ ហោ-
 វោ សមុទយសច្ចុ ។ សមុទយសច្ចុ ហោវោសច្ចៈផង ហោវោសមុ-
 ទយសច្ចុផង សច្ចៈចាំឡាយ ដីសេស ហោវោសច្ចៈ មិនហោវោសមុ-
 ទយសច្ចុទេ ។ ទុក្ខៈ ហោវោឡុក្ខសច្ចុ ។ ភេ ។ សច្ចៈ ចាំឡាយ
 ហោវោ និរោធសច្ចុ ។ មេ ។ សច្ចៈ ចាំឡាយ ហោវោមគ្គសច្ចុ ។
 មគ្គសច្ចុ ហោវោសច្ចៈផង ហោវោ មគ្គសច្ចុផង សច្ចៈ ចាំឡាយដីសេស
 ហោវោសច្ចៈ មិនហោវោមគ្គសច្ចុទេ ។ សមុទយៈ ហោវោសមុទយ-
 សច្ចុ ។ សមុទយៈដីសេស រឿវីសីសមុទយសច្ចុ ហោវោស-
 មុទយៈ មិនហោវោសមុទយសច្ចុ នសមុទយសច្ចុ ហោវោសមុទយៈផង
 ហោវោ សមុទយសច្ចុផង ។ សច្ចៈ ចាំឡាយ ហោវោឡុក្ខសច្ចុ ។ មេ ។
 សច្ចៈ ចាំឡាយ ហោវោនិរោធសច្ចុ ។ មេ ។ សច្ចៈ ចាំឡាយ ហោវោ
 មគ្គសច្ចុ ។ មគ្គសច្ចុ ហោវោសច្ចៈផង ហោវោមគ្គសច្ចុផង សច្ចៈ
 ចាំឡាយ ដីសេស ហោវោសច្ចៈ មិនហោវោមគ្គសច្ចុទេ ។ និរោធនៈ
 ហោវោនិរោធសច្ចុ ។ និរោធនៈ ដីសេស រឿវីសីនិរោធសច្ចុ ហោវោ
 និរោធនៈ មិនហោវោនិរោធសច្ចុទេ ននិរោធសច្ចុ ហោវោនិរោធនៈផង
 ហោវោនិរោធសច្ចុផង ។ សច្ចៈ ចាំឡាយ ហោវោឡុក្ខសច្ចុ ។ មេ ។
 សច្ចៈ ចាំឡាយ ហោវោសមុទយសច្ចុ ។ មេ ។ សច្ចៈ ចាំឡាយ

មគ្គសច្ចុន្តិ ។ មគ្គសច្ចុ សច្ចុតោវ មគ្គសច្ចុញ្ច អវ-
 សេសា សច្ចា សច្ចា ន មគ្គសច្ចុ ។ មគ្គោ មគ្គ-
 សច្ចុន្តិ ។ មគ្គសច្ចុ វេបេត្តា អវសេសោ មគ្គោ មគ្គោ
 ន មគ្គសច្ចុ មគ្គសច្ចុ មគ្គោ លេវ មគ្គសច្ចុញ្ច ។
 សច្ចា ទុក្ខសច្ចុន្តិ ។ បេ ។ សច្ចា សមុទយសច្ចុ-
 ន្តិ ។ បេ ។ សច្ចា និរោធសច្ចុន្តិ ។ និរោធសច្ចុ
 សច្ចុតោវ និរោធសច្ចុញ្ច អវសេសោ សច្ចា សច្ចា
 ន និរោធសច្ចុ ។

(៣២) ន ទុក្ខំ ន ទុក្ខសច្ចុន្តិ ។ កាយិកំ
 ទុក្ខំ វេទសិកំ ទុក្ខំ វេបេត្តា អវសេសំ ទុក្ខសច្ចុ
 ន ទុក្ខំ ទុក្ខសច្ចុ ទុក្ខញ្ច ទុក្ខសច្ចុញ្ច វេបេត្តា
 អវសេសោ ន លេវ ទុក្ខំ ន ច ទុក្ខសច្ចុ ។ ន
 សច្ចា ន សមុទយសច្ចុន្តិ ។ អាមត្តា ។ ន
 ទុក្ខំ ន ទុក្ខសច្ចុន្តិ ។ កាយិកំ ទុក្ខំ វេទសិ-
 កំ ទុក្ខំ វេបេត្តា អវសេសំ ទុក្ខសច្ចុ ន ទុក្ខំ
 ទុក្ខសច្ចុ ទុក្ខញ្ច ទុក្ខសច្ចុញ្ច វេបេត្តា អវសេសា(១)
 ន លេវ ទុក្ខំ ន ច ទុក្ខសច្ចុ ។ ន សច្ចា ន
 និរោធសច្ចុន្តិ ។ បេ ។ ន សច្ចា ន មគ្គសច្ចុន្តិ ។

១ ម. អវសេសំ ។

លោកំមគ្គសច្ចុ ។ មគ្គសច្ចុ លោកំសច្ចុ វេ លោកំមគ្គសច្ចុវេ
 សច្ចុតាំងឡាយ ដ៏សេស លោកំសច្ចុ មិនលោកំមគ្គសច្ចុវេ ។ មគ្គៈ
 លោកំមគ្គសច្ចុ ។ មគ្គៈ ដ៏សេស រឿវលនិមគ្គសច្ចុ លោកំមគ្គៈ មិន
 លោកំមគ្គសច្ចុវេ នមគ្គសច្ចុ លោកំមគ្គៈផង លោកំមគ្គសច្ចុផង ។
 សច្ចុតាំងឡាយ លោកំមគ្គសច្ចុ ។ បេ ។ សច្ចុតាំងឡាយ លោកំ
 សមុទយសច្ចុ ។ បេ ។ សច្ចុតាំងឡាយ លោកំនិរោធសច្ចុ ។
 និរោធសច្ចុ លោកំសច្ចុផង លោកំនិរោធសច្ចុផង សច្ចុតាំងឡាយ
 ដ៏សេស លោកំសច្ចុ មិនលោកំនិរោធសច្ចុវេ ។

(៣២) មិនមែនទុក្ខៈ មិនលោកំមគ្គសច្ចុ ។ ទុក្ខសច្ចុ ដ៏
 សេស រឿវលនិមគ្គប្រត្រិក្កុទៅកងកាយ ទុក្ខប្រត្រិក្កុទៅកងចិត្តចេញ
 មិនលោកំមគ្គៈ លោកំមគ្គសច្ចុ ធម្មជាតិ ដ៏សេស រឿវលនិមគ្គៈនិង
 ទុក្ខសច្ចុចេញ មិនលោកំមគ្គៈផង មិនលោកំមគ្គសច្ចុផង ។ មិនមែន
 សច្ចុតាំងឡាយ មិនលោកំ សមុទយសច្ចុ ។ អើ ។ មិនមែនទុក្ខៈ
 មិនលោកំមគ្គសច្ចុ ។ ទុក្ខសច្ចុ ដ៏សេស រឿវលនិមគ្គប្រត្រិក្កុទៅ
 កងកាយ ទុក្ខប្រត្រិក្កុទៅកងចិត្តចេញ មិនលោកំមគ្គៈ លោកំមគ្គ-
 សច្ចុ ធម្មជាតិ ដ៏សេស រឿវលនិមគ្គៈនិងទុក្ខសច្ចុចេញ មិនលោកំ
 មគ្គៈផង មិនលោកំមគ្គសច្ចុផង ។ មិនមែនសច្ចុតាំងឡាយ មិនលោកំ
 និរោធសច្ចុ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចុតាំងឡាយ មិនលោកំមគ្គសច្ចុ ។

អាមត្តា ។ ន សមុទយោ ន សមុទយសច្ចុន្តី ។
 អាមត្តា ។ ន សច្ចា ន ទុក្ខសច្ចុន្តី ។ អាមត្តា ។ ន
 សមុទយោ ន សមុទយសច្ចុន្តី ។ អាមត្តា ។ ន សច្ចា
 ន និរោធសច្ចុន្តី ។ មេ ។ ន សច្ចា ន មគ្គ-
 សច្ចុន្តី ។ អាមត្តា ។ ន និរោធនា ន និរោធសច្ចុ-
 ន្តី ។ អាមត្តា ។ ន សច្ចា ន ទុក្ខសច្ចុន្តី ។ មេ ។
 ន សច្ចា ន សមុទយសច្ចុន្តី ។ មេ ។ ន សច្ចា ន
 មគ្គសច្ចុន្តី ។ អាមត្តា ។ ន មត្តោ ន មគ្គសច្ចុន្តី ។
 អាមត្តា ។ ន សច្ចា ន ទុក្ខសច្ចុន្តី ។ អាមត្តា ។
 ន មត្តោ ន មគ្គសច្ចុន្តី ។ អាមត្តា ។ ន សច្ចា
 ន សមុទយសច្ចុន្តី ។ មេ ។ ន សច្ចា ន និរោធស-
 ច្ចុន្តី ។ អាមត្តា ។

(៣៦) ទុក្ខំ សច្ចុន្តី ។ អាមត្តា ។ សច្ចា
 ទុក្ខសច្ចុន្តី ។ ទុក្ខសច្ចំ សច្ចុនោវ ទុក្ខសច្ចុន្តា
 អវសេសា សច្ចា សច្ចា ន ទុក្ខសច្ចំ ។ សមុទ-
 យោ សច្ចុន្តី ។ អាមត្តា ។ មេ ។ និរោធនា សច្ចុន្តី ។

ភី ។ មិនមែនសមុទយៈ មិនហៅថាសមុទយសច្ចុ ។ ភី ។ មិន
 មែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចុ ។ ភី ។ មិនមែនសមុទយៈ
 មិនហៅថាសមុទយសច្ចុ ។ ភី ។ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិន
 ហៅថានិរោធសច្ចុ ។ មេ ។ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថាមគ្គ-
 សច្ចុ ។ ភី ។ មិនមែននិរោធនា មិនហៅថានិរោធសច្ចុ ។ ភី ។
 មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចុ ។ មេ ។ មិនមែនសច្ចៈ
 ទាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទយសច្ចុ ។ មេ ។ មិនមែនសច្ចៈទាំង-
 ឡាយ មិនហៅថាមគ្គសច្ចុ ។ ភី ។ មិនមែនមគ្គ មិនហៅថាមគ្គ-
 សច្ចុ ។ ភី ។ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចុ ។
 ភី ។ មិនមែនមគ្គ មិនហៅថាមគ្គសច្ចុ ។ ភី ។ មិនមែនសច្ចៈ
 ទាំងឡាយ មិនហៅថាសមុទយសច្ចុ ។ មេ ។ មិនមែនសច្ចៈទាំង-
 ឡាយ មិនហៅថានិរោធសច្ចុ ។ ភី ។

(៣៦) ទុក្ខំ ហៅថាសច្ចៈ ។ ភី ។ សច្ចៈទាំងឡាយ
 ហៅថាទុក្ខសច្ចុ ។ ទុក្ខសច្ចុ ហៅថាសច្ចៈផង ហៅថាទុក្ខសច្ចុផង
 សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស ហៅថាសច្ចៈ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចុទេ ។ សមុ-
 ទយៈ ហៅថាសច្ចៈ ។ ភី ។ មេ ។ និរោធនា ហៅថាសច្ចៈ ។

សម្បទានៈ បណ្ណតិវិស្ស ឡាវកេ

អាមត្តា ។ បេ ។ មត្តោ សត្វត្ថំ ។ អាមត្តា ។
សត្វា មត្តសត្វត្ថំ ។ មត្តសត្វំ សត្វត្រូវ មត្តសត្វត្ថា
អវសេសា សត្វា សត្វា ន មត្តសត្វំ ។

(៣៧) ន ធុត្តំ ន សត្វត្ថំ ។ ធុត្តំ វេយត្វា
អវសេសា សត្វា ន ធុត្តំ សត្វា ធុត្តត្ថា សត្វត្ថា
វេយត្វា អវសេសា ន ចេវ ធុត្តំ ន ច សត្វា ។
ន សត្វា ន ធុត្តសត្វត្ថំ ។ អាមត្តា ។ ន សម្ម-
ធម្មោ ន សត្វត្ថំ ។ សម្មធម្មំ វេយត្វា ។ បេ ។
ន និរោដោ ន សត្វត្ថំ ។ និរោដំ វេយត្វា ។ បេ ។
ន មត្តោ ន សត្វត្ថំ ។ មត្តំ វេយត្វា អវសេសា
សត្វា ន មត្តោ សត្វា មត្តត្ថា សត្វត្ថា វេយត្វា
អវសេសា ន ចេវ មត្តោ ន ច សត្វា ។ ន សត្វា
ន មត្តសត្វត្ថំ ។ អាមត្តា ។

(៣៨) ធុត្តំ សត្វត្ថំ ។ អាមត្តា ។ សត្វា ស-
ម្មធម្មសត្វត្ថំ ។ សម្មធម្មសត្វំ សត្វត្រូវ សម្មធម្ម-
សត្វត្ថា អវសេសា សត្វា សត្វា ន សម្មធម្ម-
សត្វំ ។ ធុត្តំ សត្វត្ថំ ។ អាមត្តា ។ សត្វា និរោដ-
សត្វត្ថំ ។ បេ ។ សត្វា មត្តសត្វត្ថំ ។ មត្តសត្វំ

សម្បទានៈ បណ្ណតិវិស្ស ឡាវកេ

អើ ។ បេ ។ មត្ត ហៅថាសត្វៈឬ ។ អើ ។ សត្វៈតាំងឡាយ
ហៅថាមត្តសត្វៈឬ ។ មត្តសត្វ ហៅថាសត្វៈវេយ ហៅថាមត្តសត្វៈវេយ
សត្វៈតាំងឡាយដ៏សេស ហៅថាសត្វៈ មិនហៅថាមត្តសត្វៈទេ ។

(៣៧) មិនមែនទុក្ខ មិនហៅថាសត្វៈឬ ។ សត្វៈតាំងឡាយដ៏
សេស វៀរលន្តិទុក្ខ មិនហៅថាទុក្ខ ហៅថាសត្វៈ ធម្មជាតិដ៏សេស
វៀរលន្តិទុក្ខ និងសត្វៈចេញ មិនហៅថាទុក្ខផង មិនហៅថាសត្វៈ
ផង ។ មិនមែនសត្វៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសត្វៈឬ ។ អើ ។ មិន
មែនសម្មុទ្ធយៈ មិនហៅថាសត្វៈឬ ។ (សត្វៈដ៏សេស) វៀរលន្តិសម្មុ-
ទ្ធយៈ ។ បេ ។ មិនមែននិរោដ មិនហៅថាសត្វៈឬ ។ (សត្វៈដ៏
សេស) វៀរលន្តិទិរោដ ។ បេ ។ មិនមែនមត្ត មិនហៅថាសត្វៈឬ ។
សត្វៈតាំងឡាយដ៏សេស វៀរលន្តិមត្ត មិនហៅថាមត្ត ហៅថាសត្វៈ
ធម្មជាតិដ៏សេស វៀរលន្តិមត្ត និងសត្វៈចេញ មិនហៅថាមត្តផង មិនហៅ
ថាសត្វៈផង ។ មិនមែនសត្វៈតាំងឡាយ មិនហៅថាមត្តសត្វៈឬ ។ អើ ។

(៣៨) ទុក្ខ ហៅថាសត្វៈឬ ។ អើ ។ សត្វៈតាំងឡាយ ហៅ
ថាសម្មុទ្ធយសត្វៈឬ ។ សម្មុទ្ធយសត្វ ហៅថាសត្វៈផង ហៅថាសម្មុ-
ទ្ធយសត្វៈផង សត្វៈតាំងឡាយដ៏សេស ហៅថាសត្វៈ មិនហៅថាសម្មុ-
ទ្ធយសត្វៈទេ ។ ទុក្ខ ហៅថាសត្វៈឬ ។ អើ ។ សត្វៈតាំងឡាយ ហៅ
ថានិរោដសត្វ ។ បេ ។ សត្វៈតាំងឡាយ ហៅថាមត្តសត្វៈឬ ។ មត្តសត្វ

សច្ចញ្ញោ វ មគ្គសច្ចញ្ញា អវសេសា សច្ចា សច្ចា ន មគ្គ-
 សច្ចំ ។ សមុទយោ សច្ចន្តំ ។ អាមត្តា ។ មេ ។ និរោ-
 ជោ សច្ចន្តំ ។ អាមត្តា ។ មេ ។ មគ្គោ សច្ចន្តំ ។
 អាមត្តា ។ សច្ចា ទុក្ខសច្ចន្តំ ។ មេ ។ សច្ចា សមុ-
 ទយសច្ចន្តំ ។ មេ ។ សច្ចា និរោជសច្ចន្តំ ។ និរោ-
 ជសច្ចំ សច្ចញ្ញោ វ និរោជសច្ចញ្ញា អវសេសា សច្ចា
 សច្ចា ន និរោជសច្ចំ ។

(៣៧) ន ទុក្ខំ ន សច្ចន្តំ ។ ទុក្ខំ វេបេត្វា អវ-
 សេសា សច្ចា ន ទុក្ខំ សច្ចា ទុក្ខញ្ញា សច្ចញ្ញា
 វេបេត្វា អវសេសា ន ចេវ ទុក្ខំ ន ច សច្ចា ។
 ន សច្ចា ន សមុទយសច្ចន្តំ ។ អាមត្តា ។ ន ទុក្ខំ
 ន សច្ចន្តំ ។ ទុក្ខំ វេបេត្វា អវសេសា សច្ចា ន
 ទុក្ខំ សច្ចា ទុក្ខញ្ញា សច្ចញ្ញា វេបេត្វា អវសេសា
 ន ចេវ ទុក្ខំ ន ច សច្ចា ។ ន សច្ចា ន
 និរោជសច្ចន្តំ ។ មេ ។ ន សច្ចា ន មគ្គ-
 សច្ចន្តំ ។ អាមត្តា ។ ន សមុទយោ ន សច្ចន្តំ ។

ហោវាសច្ចៈផង ហោវាមគ្គសច្ចផង សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស ហោវា
 សច្ចៈ មិនហោវាមគ្គសច្ចទេ ។ សមុទយៈ ហោវាសច្ចៈច្ន ។ អើ
 ។ មេ ។ និរោជ ហោវាសច្ចៈច្ន ។ អើ ។ មេ ។ មគ្គ ហោវាសច្ចៈច្ន ។
 អើ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហោវាទុក្ខសច្ច ។ មេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ
 ហោវាសមុទយសច្ច ។ មេ ។ សច្ចៈទាំងឡាយ ហោវានិរោជសច្ច
 ច្ន ។ និរោជសច្ច ហោវាសច្ចៈផង ហោវានិរោជសច្ចផង សច្ចៈ
 ទាំងឡាយដ៏សេស ហោវាសច្ចៈ មិនហោវានិរោជសច្ចទេ ។

(៣៧) មិនមែនទុក្ខ មិនហោវាសច្ចៈច្ន ។ សច្ចៈទាំងឡាយ
 ដ៏សេស រឿវលង្កទុក្ខ មិនហោវាទុក្ខ ហោវាសច្ចៈ ធម្មជាតដ៏សេស
 រឿវលង្កទុក្ខ និងសច្ចៈចេញ មិនហោវាទុក្ខផង មិនហោវាសច្ចៈផង ។
 មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិនហោវាសមុទយសច្ចច្ន ។ អើ ។ មិន
 មែនទុក្ខ មិនហោវាសច្ចៈច្ន ។ សច្ចៈទាំងឡាយដ៏សេស រឿវលង្កទុក្ខ
 មិនហោវាទុក្ខ ហោវាសច្ចៈ ធម្មជាតដ៏សេស រឿវលង្កទុក្ខ និងសច្ចៈ
 ចេញ មិនហោវាទុក្ខផង មិនហោវាសច្ចៈផង មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ
 មិនហោវានិរោជសច្ចច្ន ។ មេ ។ មិនមែនសច្ចៈទាំងឡាយ មិន
 ហោវាមគ្គសច្ចច្ន ។ អើ ។ មិនមែនសមុទយៈ មិនហោវាសច្ចៈច្ន ។

សាទ្ធិយោគ បរិច្ឆិកា ឧប្បាសនា

សមុទយំ វេយត្វា អវសេសា សត្វា ន សមុទយោ
 សត្វា សមុទយញ្ច សត្វញ្ច វេយត្វា អវសេសា ន
 ចេវ សមុទយោ ន ច សត្វា ។ បេ ។ ន ជិរោចា
 ន សត្វត្ថំ ។ និរោធំ វេយត្វា ។ បេ ។ ន មត្តោ
 ន សត្វត្ថំ ។ មត្តំ វេយត្វា អវសេសា សត្វា ន
 មត្តោ សត្វា មត្តញ្ច សត្វញ្ច វេយត្វា អវសេសា
 ន ចេវ មត្តោ ន ច សត្វា ។ ន សត្វា ន ទុក្ខ-
 សត្វត្ថំ ។ អាមត្តា ។ ន មត្តោ ន សត្វត្ថំ ។ មត្តំ
 វេយត្វា អវសេសា សត្វា ន មត្តោ សត្វា មត្តញ្ច
 សត្វញ្ច វេយត្វា អវសេសា ន ចេវ មត្តោ ន ច
 សត្វា ។ ន សត្វា ន សមុទយសត្វត្ថំ ។ បេ ។
 ន សត្វា ន ជិរោចសត្វត្ថំ ។ អាមត្តា ។

បណ្ណតិកា ។

បរិច្ឆិកា

[២០] យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស សមុ-
 ទយសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ ។ សត្វេសំ ទុបបជ្ឈន្តានំ

សាទ្ធិយោគ បរិច្ឆិកា ឧប្បាសនា

សច្ចៈតាំងឡាយដ៏សេស វៀរលែងសមុទយៈ បិទហៅថាសមុទយៈ
 ហៅថាសច្ចៈ ឈរនៅដ៏សេស វៀរលែងសមុទយៈ នឹងសច្ចៈចេញ
 មិនហៅថាសមុទយដរាប បិទហៅថាសច្ចៈផង ។ បេ ។ មិនមែននិរោធ
 មិនហៅថាសច្ចៈឬ ។ (សច្ចៈតាំងឡាយដ៏សេស) វៀរលែងនិរោធ ។ បេ ។
 មិនមែនមត្ត បិទហៅថាសច្ចៈឬ ។ សច្ចៈតាំងឡាយដ៏សេស វៀរលែង
 មត្ត មិនហៅថាមត្ត ហៅថាសច្ចៈ ធម្មជាតិដ៏សេស វៀរលែងមត្ត
 នឹងសច្ចៈចេញ មិនហៅថាមត្តផង មិនហៅថាសច្ចៈផង ។ មិនមែន
 សច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថាទុក្ខសច្ចៈឬ ។ អើ ។ មិនមែនមត្ត មិនហៅ
 ថាសច្ចៈឬ ។ សច្ចៈតាំងឡាយដ៏សេស វៀរលែងមត្ត បិទហៅថាមត្ត
 ហៅថាសច្ចៈ ធម្មជាតិដ៏សេស វៀរលែងមត្ត នឹងសច្ចៈចេញ បិទហៅ
 ថាមត្តផង មិនហៅថាសច្ចៈផង ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅ
 ថាសមុទយសច្ចៈឬ ។ បេ ។ មិនមែនសច្ចៈតាំងឡាយ មិនហៅថានិរោធ-
 សច្ចៈឬ ។ អើ ។

ចប់ បណ្ណតិកា ។

បរិច្ឆិកា

[២០] ទុក្ខសច្ចំ របស់សក្ខណា កើតឡើង សមុទយសច្ចំ របស់
 សក្ខនោះ វៀរលែងកើតឡើងឬ ។ ទុក្ខសត្វតាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ

បរវត្ត ឥន្ទ្រាវិប្បយុត្តិវិញ្ញាណ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ សមុទយសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ
 ឥន្ទ្រាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសង្ខំ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ សមុទយសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បទ
 សមុទយសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសង្ខំ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។

(៤០) យស្ស ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស មគ្គ-
 សង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តាធំ បរវត្ត
 មគ្គវិប្បយុត្តិវិញ្ញាណ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសង្ខំ
 ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តេសំ មគ្គសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ បញ្ច-
 វេការេ មគ្គស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសង្ខំ
 ឧប្បជ្ឈតិ មគ្គសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បទ មគ្គ-
 សង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ អរ-
 យេ មគ្គស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសង្ខំ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ នោ ច តេសំ ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ បញ្ចវេ-
 ការេ មគ្គស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសង្ខំ
 ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខសង្ខំ ឧប្បជ្ឈតិ ។

ទុក្ខសង្ខំ របស់សត្វជាដើម វេយ្យាករណ៍ ក្នុងប្បក្ខណៈ នៃ
 ចិត្តវេលាប្រយោគប្រយោគ ក្នុងការបញ្ចេញ ឯសមុទយសង្ខំ របស់
 សត្វជាដើម វេយ្យាករណ៍ ក្នុងប្បក្ខណៈ របស់សត្វជាដើម វេយ្យាករណ៍
 កើតឡើងដល់ សមុទយសង្ខំ វេយ្យាករណ៍ ក្នុងប្បក្ខណៈ នៃ
 ឥន្ទ្រា ។ ឬយទៀត សមុទយសង្ខំ របស់សត្វណា កើតឡើង
 ទុក្ខសង្ខំ របស់សត្វណា វេយ្យាករណ៍ ។ អើ ។

(៤១) ទុក្ខសង្ខំ របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសង្ខំ របស់សត្វ
 នោះ វេយ្យាករណ៍ ។ ឬយទៀត ក្នុងសត្វជាដើម កាលចាប់បដិសន្ធិ ទុក្ខ-
 សង្ខំ របស់សត្វជាដើម វេយ្យាករណ៍ ក្នុងប្បក្ខណៈ នៃចិត្តវេលា
 ប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងប្បក្ខណៈ ឯមគ្គសង្ខំ របស់សត្វជាដើម វេយ្យាករណ៍
 ឡើងទេ ទុក្ខសង្ខំ របស់សត្វជាដើម វេយ្យាករណ៍ ក្នុងប្បក្ខណៈ នៃមគ្គ
 ក្នុងប្បក្ខណៈ វេយ្យាករណ៍ កើតឡើងដល់ មគ្គសង្ខំ
 វេយ្យាករណ៍ ក្នុងប្បក្ខណៈ នៃមគ្គ ក្នុងប្បក្ខណៈ វេយ្យាករណ៍ កើតឡើង
 ទៀត មគ្គសង្ខំ របស់សត្វណា កើតឡើង ទុក្ខសង្ខំ របស់សត្វនោះ
 វេយ្យាករណ៍ ។ មគ្គសង្ខំ របស់សត្វជាដើម វេយ្យាករណ៍ ក្នុង
 ប្បក្ខណៈ នៃមគ្គ ក្នុងប្បក្ខណៈ វេយ្យាករណ៍ កើតឡើង ទុក្ខសង្ខំ
 របស់សត្វនោះ វេយ្យាករណ៍ កើតឡើងដល់ មគ្គសង្ខំ
 វេយ្យាករណ៍ ក្នុងប្បក្ខណៈ នៃមគ្គ ក្នុងប្បក្ខណៈ វេយ្យាករណ៍ កើតឡើង
 ទៀត មគ្គសង្ខំ របស់សត្វជាដើម វេយ្យាករណ៍ កើតឡើងដល់ ទុក្ខសង្ខំ
 វេយ្យាករណ៍ ក្នុងប្បក្ខណៈ នៃមគ្គ ក្នុងប្បក្ខណៈ វេយ្យាករណ៍ កើតឡើង ។

(២២) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បទ
 មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។
 នោ ។

(២៣) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ សមុទ-
 យសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ អសញ្ញាសត្ត តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ចតុវេការោ បញ្ចវេការោ តត្ថ ទុក្ខសច្ចុញ្ញ
 ឧប្បជ្ឈតិ សមុទយសច្ចុញ្ញ ឧប្បជ្ឈតិ ។ យត្ថ វា
 បទ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈ-
 តិ ។ អាមត្តា ។

(២៤) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ មគ្គសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈតិ ។ អនាយ អសញ្ញាសត្ត តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
 អវិសេស ចតុវេការោ បញ្ចវេការោ តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចុញ្ញ ឧប្បជ្ឈតិ មគ្គសច្ចុញ្ញ ឧប្បជ្ឈតិ ។ យត្ថ វា
 បទ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។
 អាមត្តា ។

(២៥) សមុទយសច្ច លេសសត្វយោ កើតឡើង មគ្គសច្ច
 លេសសត្វយោ រមែងកើតឡើង ។ មិនកើតឡើងទេ ។ មួយទៀត
 មគ្គសច្ច លេសសត្វយោ កើតឡើង សមុទយសច្ច លេសសត្វនោះ
 រមែងកើតឡើង ។ មិនកើតឡើងទេ ។

(២៦) ទុក្ខសច្ច កើតឡើង ក្នុងវិណា សមុទយសច្ច រមែងកើត
 ឡើង ក្នុងវិនាមេ ។ ទុក្ខសច្ច រមែងកើតឡើង ក្នុងអសញ្ញាសត្វនោះ
 ឯសមុទយសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងវិនាមេ ទុក្ខសច្ច រមែងកើតឡើង
 ផង សមុទយសច្ច រមែងកើតឡើងផង ក្នុងចតុវេការសត្វ និងបញ្ចវេ-
 កាសត្វនោះ ។ មួយទៀត សមុទយសច្ច កើតឡើង ក្នុងវិណា
 ទុក្ខសច្ច រមែងកើតឡើង ក្នុងវិនាមេ ។ រឺ ។

(២៧) ទុក្ខសច្ច កើតឡើង ក្នុងវិណា មគ្គសច្ច រមែងកើតឡើង
 ក្នុងវិនាមេ ។ ទុក្ខសច្ច រមែងកើតឡើង ក្នុងតណ្ហយសត្វ និងអសញ្ញ-
 សត្វនោះ ឯមគ្គសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងវិនាមេ ទុក្ខសច្ច រមែងកើត
 ឡើងផង មគ្គសច្ច រមែងកើតឡើងផង ក្នុងចតុវេកាសត្វ និងបញ្ចវេ-
 កាសត្វវិសេសនោះ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច កើតឡើង ក្នុងវិណា
 ទុក្ខសច្ច រមែងកើតឡើង ក្នុងវិនាមេ ។ រឺ ។

(៤៥) យត្ត សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ មត្ត-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តោ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈតិ លោ ធម៌ តត្ថ មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ អវសេសោ
 ធម្មាវេកាវេ ធម្មាវេកាវេ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឬ
 ឧប្បជ្ឈតិ មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ យត្ត វា បទ មត្ត-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។
 អាមន្តោ ។

(៤៦) យស្ស យត្ត ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស តត្ថ ឬ
 យស្ស យត្ត កម្មិ សទិសំ វិគ្គាហតត្ថំ ។

(៤៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស សមុទយ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តោ ។ យស្ស វា បទ សមុទ-
 យសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។
 សព្វេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តេ តណ្ហាវិប្បយត្តចិត្តស្ស
 ឧប្បទត្តុណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ លោ
 ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស ភជ្ឈត្តុណោ អរូប អត្តស្ស ធម៌
 ជលស្ស ច ឧប្បទត្តុណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ ឬ
 ឧប្បជ្ឈតិ មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។

(៤៥) សមុទយសច្ចំ កើតឡើង ក្នុងវិញ្ញាណ មត្តសច្ចំ វេលា
 កើតឡើង ក្នុងជំនាន់ ។ សមុទយសច្ចំ វេលាកើតឡើង ក្នុងអបាយ-
 សត្វនោះ ឯមត្តសច្ចំ មិនកើតឡើង ក្នុងជំនាន់ សមុទយសច្ចំ វេលា
 កើតឡើងផង មត្តសច្ចំ វេលាកើតឡើងផង ក្នុងចក្កវេកាសេត្វ និង
 ធម្មាវេកាសេត្វវិសេសនោះ ។ មួយទៀត មត្តសច្ចំ កើតឡើង ក្នុង
 ទិណ្ណ សមុទយសច្ចំ វេលាកើតឡើង ក្នុងជំនាន់ ។ អើ ។

(៤៦) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទិណ្ណ សមុទយសច្ចំ
 របស់សត្វនោះ វេលាកើតឡើង ក្នុងជំនាន់ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណា
 គឺ ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទិណ្ណក្តី បណ្តឹងតប្បវិទ្ធិវិស្វាវដ្ឋត្តាចុះ ។

(៤៧) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទយសច្ចំ របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងដែរ ។ អើ ។ មួយទៀត សមុទយសច្ចំ របស់
 សត្វណា មិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួក
 សត្វទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ សមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ
 វេលាមិនកើតឡើង ក្នុងទម្រង់ក្នុងវិញ្ញាណ ដែលប្រាសចាកកណ្តា ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ឯទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ
 ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុក សមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំងអស់នោះ
 មិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ចំ មិនកើតឡើងផង ក្នុងកន្លែង វិចចិត្ត
 ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ក្នុងទម្រង់ក្នុងវិញ្ញាណ វិចចិត្ត និងផល ក្នុងអរូបភាពផង ។

(៤៨) យស្ស ធុត្តសច្ចំ ធុច្បជ្ជតិ តស្ស មគ្គ-
 សច្ចំ ធុច្បជ្ជតិ ។ អរូបេ មគ្គស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ ធុត្តសច្ចំ ធុច្បជ្ជតិ លោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ
 ធុច្បជ្ជតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ អរូបេ ផលស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ធុត្ត-
 សច្ចញ្ច ធុច្បជ្ជតិ មគ្គសច្ចញ្ច ធុច្បជ្ជតិ ។ យស្ស
 កំ បទ មគ្គសច្ចំ ធុច្បជ្ជតិ តស្ស ធុត្តសច្ចំ ធុច្ប-
 ជ្ជតិ ។ សព្វេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ បវត្តេ មគ្គវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ ធុច្បជ្ជតិ
 លោ ច តេសំ ធុត្តសច្ចំ ធុច្បជ្ជតិ សព្វេសំ ច-
 វន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ ផលស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច ធុច្បជ្ជតិ ធុត្ត-
 សច្ចញ្ច ធុច្បជ្ជតិ ។

(៤៩) យស្ស សមុទយសច្ចំ ធុច្បជ្ជតិ តស្ស
 មគ្គសច្ចំ ធុច្បជ្ជតិ ។ មគ្គស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ធុច្បជ្ជតិ លោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ

(៤៦) ទុក្ខបច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង បុគ្គសច្ច របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ទុក្ខបច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃមគ្គ ក្នុងអរូបកតាទេ ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលព្យុត
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើត
 ឡើងផង ក្នុងក្ខណៈ វៃមគ្គ ក្នុងអរូបកតាទេ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 វៃផល ក្នុងអរូបកតាទេ ។ ទុក្ខបច្ច របស់សត្វណា មិន
 កើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មគ្គសត្វទាំង
 អស់ កាលចាប់ដឹងឡើ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃមគ្គ វៃអរូបកតាទេ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឯទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាល
 ព្យុត មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច មិន
 កើតឡើងផង ក្នុងក្ខណៈ វៃមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 វៃផល ក្នុងអរូបកតាទេ ។

(៤៧) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃមគ្គ ឯមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា

ទុប្បជ្ជតិ សត្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កត្តារណោ តណ្ហានិប្ប-
 យុត្តបក្កនិប្បយុត្តចិត្តស្ស ទុប្បនគ្គរណោ ធិរោធសមា-
 បន្ទាធំ អសញ្ញាសន្តាធំ តេសំ សមុទយសច្ចុញ្ញ ទុប្ប-
 ជ្ជតិ មគ្គសច្ចុញ្ញ ទុប្បជ្ជតិ ។ យស្ស កំ បទ មគ្គសច្ចុ
 ទុប្បជ្ជតិ តស្ស សមុទយសច្ចុ ទុប្បជ្ជតិ ។ តណ្ហា-
 យ ទុប្បនគ្គរណោ តេសំ មគ្គសច្ចុ ទុប្បជ្ជតិ ធា-
 ច តេសំ សមុទយសច្ចុ ទុប្បជ្ជតិ សត្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កត្តារណោ បក្កនិប្បយុត្តតណ្ហានិប្បយុត្តចិត្តស្ស ទុប្ប-
 នគ្គរណោ ធិរោធសមាបន្ទាធំ អសញ្ញាសន្តាធំ តេសំ
 មគ្គសច្ចុញ្ញ ទុប្បជ្ជតិ សមុទយសច្ចុញ្ញ ទុប្បជ្ជតិ ។

(៥០) យត្ថ ទុក្ខសច្ចុ ទុប្បជ្ជតិ តត្ថ សមុទ-
 យសច្ចុ ទុប្បជ្ជតិ ។ ទត្ថ ។ យត្ថ កំ បទ សមុ-
 ទយសច្ចុ ទុប្បជ្ជតិ តត្ថ ទុក្ខសច្ចុ ទុប្បជ្ជតិ ។
 ទុប្បជ្ជតិ ។

(៥១) យត្ថ ទុក្ខសច្ចុ ទុប្បជ្ជតិ តត្ថ មគ្គសច្ចុ
 ទុប្បជ្ជតិ ។ ទត្ថ ។ យត្ថ កំ បទ មគ្គសច្ចុ ទុប្បជ្ជតិ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចុ ទុប្បជ្ជតិ ។ ទុប្បជ្ជតិ ។

មិនកើតឡើងទេ សមុទយសច្ចុ របស់ត្រូវសព្វសត្វទាំងនោះ ដែល
 ចូលកាន់និរោធម មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ចុ មិនកើតឡើងផង ក្នុង
 កង្កត្តារណោ ខែចិត្ត និងក្នុងទុប្បនគ្គរណោ ខែចិត្ត ដែលប្រាសចាកកណ្តា
 និងប្រាសចាកមគ្គ របស់ត្រូវសត្វទាំងអស់ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ចុ
 របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទយសច្ចុ របស់សត្វនោះ មិនកើត
 ឡើងដែរឬ ។ មគ្គសច្ចុ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
 ទុប្បនគ្គរណោ ខែកណ្តា និងសមុទយសច្ចុ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជាមិនកើតឡើងទេ មគ្គសច្ចុ របស់កសិករសត្វទាំងនោះ ដែលចូល
 កាន់និរោធម មិនកើតឡើងផង សមុទយសច្ចុ មិនកើតឡើងផង ក្នុង
 កង្កត្តារណោ ខែចិត្ត និងក្នុងទុប្បនគ្គរណោ ខែចិត្ត ដែលប្រាសចាកមគ្គ
 និងប្រាសចាកកណ្តា របស់ត្រូវសត្វទាំងអស់ ។

(៥០) ទុក្ខសច្ចុ មិនកើតឡើង ក្នុងចំណា សមុទយសច្ចុ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយទៀត សមុទយសច្ចុ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងចំណា ទុក្ខសច្ចុ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កើតឡើង ។

(៥១) ទុក្ខសច្ចុ មិនកើតឡើង ក្នុងចំណា មគ្គសច្ចុ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ចុ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងចំណា ទុក្ខសច្ចុ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កើតឡើង ។

(៥២) យត្ថ សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ តត្ថ មគ្គ-
 សច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។ យត្ថ កំ បទ មគ្គ-
 សច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ តត្ថ សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ ។
 អចាយ តត្ថ មគ្គសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ លោ ច តត្ថ សម្ព-
 ទយសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ មគ្គសច្ចុញ្ញ
 ធុប្បជ្ឈតិ សម្ពុទ្ធសយសច្ចុញ្ញ ធុប្បជ្ឈតិ ។

(៥៣) យស្ស យត្ថ ធុគ្គសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
 កំ បទ យត្ថ សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ
 ធុគ្គសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ ។ សទ្ធវេសំ ទុបបជ្ឈន្តានំ
 បវត្តេ តណ្ហាវិប្បយុត្តិមិត្តស្ស ទុប្បាណត្វះណា តេសំ
 តត្ថ សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ លោ ច តេសំ តត្ថ
 ធុគ្គសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ សទ្ធវេសំ បវត្តានំ បវត្តេ មិត្តស្ស
 កង្កត្តុណា អរូបេ មគ្គស្ស ច ផលស្ស ច ទុប្បា-
 ណត្វះណា តេសំ តត្ថ សម្ពុទ្ធសយសច្ចុញ្ញ ធុប្បជ្ឈតិ
 ធុគ្គសច្ចុញ្ញ ធុប្បជ្ឈតិ ។

(៥៤) សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ មិទកើតឃ្លើង ក្នុងដំណា មគ្គសច្ចំ មិទ
 កើតឃ្លើង ក្នុងដំណោះយូ ។ រោ ។ ប្បយវៀត មគ្គសច្ចំ មិទកើតឃ្លើង
 ក្នុងដំណា សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ មិទកើតឃ្លើង ក្នុងដំណោះយូ ។ មគ្គសច្ចំ មិទ
 កើតឃ្លើង ក្នុងអបាយនោះ ឯសម្ពុទ្ធសយសច្ចំ មិទមែនជាមិទកើតឃ្លើង
 ក្នុងដំណោះទេ មគ្គសច្ចំ មិទកើតឃ្លើងផង សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ មិទកើតឃ្លើង
 ផង ក្នុងអសញ្ញាសត្តេនោះ ។

(៥៥) ធុគ្គសច្ចំ របស់សត្វណា មិទកើតឃ្លើង ក្នុងដំណា សម្ពុ-
 ទយសច្ចំ របស់សត្វនោះ មិទកើតឃ្លើង ក្នុងដំណោះយូ ។ រោ ។ ប្បយ
 វៀត សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ របស់សត្វណា មិទកើតឃ្លើង ក្នុងដំណា មគ្គ-
 សច្ចំ របស់សត្វនោះ មិទកើតឃ្លើង ក្នុងដំណោះយូ ។ ពួកសត្វទាំងអស់
 កាលចាប់បដិសន្ធិ សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិទកើតឃ្លើង
 ក្នុងទុប្បាណត្វះណា ខែចិត្ត ដែលប្រាសចាកកណ្តា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងដំណោះ
 ឯធុគ្គសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិទមែនជាមិទកើតឃ្លើង ក្នុងដំណោះទេ
 ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បែក សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិទ
 កើតឃ្លើងផង ធុគ្គសច្ចំ មិទកើតឃ្លើងផង ក្នុងកង្កត្តុណា ខែចិត្ត ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ក្នុងទុប្បាណត្វះណា ខែមគ្គ មិនផល ក្នុងអរូបេក ក្នុងដំណោះ ។

អភិធម្មបិដក ឈមកំ

[៥៤] យស្ស យត្ត ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ ។ អរូបេ មត្តស្ស ទុប្បា-
 ទត្តនោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ យោ ច
 តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ សត្វេសំ ចរុណំ
 បរុត្តេ ចិត្តស្ស កង្កត្តនោ អរូបេ ផលស្ស ទុប្បា-
 ទត្តនោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចុញ្ញ ទុប្បជ្ឈតិ មត្តសច្ចុញ្ញ
 ទុប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស កំ បទ យត្ត មត្តសច្ចំ ទុប្ប-
 ជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ ។ សត្វេសំ
 ឧបបជ្ឈនំ បរុត្តេ មត្តវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ទុប្បាទត្ត-
 នោ តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ យោ ច តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ សត្វេសំ ចរុណំ បរុត្តេ
 ចិត្តស្ស កង្កត្តនោ អរូបេ ផលស្ស ទុប្បាទត្តនោ
 តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចុញ្ញ ទុប្បជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចុញ្ញ
 ទុប្បជ្ឈតិ ។

[៥៥] យស្ស យត្ត សមុទយសច្ចំ
 ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ ។

អភិធម្មបិដក ឈមកំ

[៥៦] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងជីវិត បុគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះឡើយ ។ បុគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទម្រង់ក្នុងនោះ ខែបុគ្គ ក្នុងអរូបករណ៍
 ឯមត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះ
 ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បែក ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងផង មត្តសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងនោះ ខែបិក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 និងក្នុងទម្រង់ក្នុងនោះ ខែផល ក្នុងអរូបករណ៍ ក្នុងជីវិតនោះ ។ មួយទៀត
 មត្តសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងជីវិត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះឡើយ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់
 បដិសន្ធិ មត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទម្រង់ក្នុងនោះ
 ខែបិក្ខ ដែលប្រាសចាកមត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងជីវិតនោះ ឯទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះទេ ពួកសត្វទាំងអស់
 កាលច្បែក មត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង បុគ្គសច្ច
 មិនកើតឡើងផង ក្នុងក្នុងនោះ ខែបិក្ខ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងទម្រង់
 ក្នុងនោះ ខែផល ក្នុងអរូបករណ៍ ក្នុងជីវិតនោះ ។

[៥៧] សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុង
 ជីវិត មត្តសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះឡើយ ។

មគ្គស្ស ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 សត្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តមគ្គ-
 វិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ ចិរោទសមាបញ្ញាធំ
 អសញ្ញាសន្តាធំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចុញ្ញ ទុប្បជ្ជតិ
 មគ្គសច្ចុញ្ញ ទុប្បជ្ជតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ មគ្គសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជតិ តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។
 តណ្ហាយ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 សត្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ មគ្គវិប្បយុត្តតណ្ហា
 វិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ ចិរោទសមាបញ្ញាធំ
 អសញ្ញាសន្តាធំ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចុញ្ញ ទុប្បជ្ជតិ
 សមុទយសច្ចុញ្ញ ទុប្បជ្ជតិ ។

(៥៦) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស សមុ-
 ទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បទ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្ប-
 ជ្ជិត្តាតិ ។ អាមន្តា ។

សមុទយសច្ចុ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទម្រង់ទុក្ខណៈ
 នៃមគ្គ ក្នុងវិហារ ឯមគ្គស្ស របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើង ក្នុងវិហារទេ សមុទយសច្ចុ របស់ភ្នកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ
 ដែលចូលលាងចិរោទ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ចុ មិនកើតឡើងផង ក្នុង
 កង្កត្តុណា វៃចិត្ត ពិតក្នុងទម្រង់ទុក្ខណៈ នៃចិត្ត ដែលប្រាសចាកតណ្ហា
 និងប្រាសចាកមគ្គ របស់ភ្នកសត្វទាំងអស់ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ចុ របស់សត្វ
 ណា មិនកើតឡើង ក្នុងវិណា សមុទយសច្ចុ របស់សត្វនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងវិហារវិប្ប ។ មគ្គសច្ចុ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ក្នុងទម្រង់ទុក្ខណៈ វៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ ឯសមុទយសច្ចុ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ មគ្គសច្ចុ របស់ភ្នកអសញ្ញា-
 សត្វទាំងនោះ ដែលចូលកាន់ចិរោទ មិនកើតឡើងផង សមុទយសច្ចុ
 មិនកើតឡើងផង ក្នុងកង្កត្តុណា វៃចិត្ត ក្នុងទម្រង់ទុក្ខណៈ វៃចិត្ត ដែល
 ប្រាសចាកមគ្គ និងប្រាសចាកតណ្ហា របស់ភ្នកសត្វទាំងអស់ ក្នុងទីនោះ ។

(៥៦) ទុក្ខសច្ចុ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ សមុទយសច្ចុ
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ។ អើ ។ មួយទៀត សមុទយ-
 សច្ចុ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ទុក្ខសច្ចុ របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងហើយ ។ អើ ។

អភិធម្មបិដក យមក

(៥៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស មគ្គ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អនភិសមេតារីនំ តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត យោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត
 អភិសមេតារីនំ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត មគ្គ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត ។ យស្ស វា បទ មគ្គសច្ចំ
 ។ បេ ។ អាមត្តា ។

(៥៨) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស
 មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អនភិសមេតារីនំ តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត យោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈិត្ត អភិសមេតារីនំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ឈិត្ត មគ្គសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត ។ យស្ស វា បទ
 មគ្គសច្ចំ ។ បេ ។ អាមត្តា ។

(៥៩) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត ។ បេ ។ យត្ថ-
 កម្យំ សត្វត្ថ សទិសំ តន្តិណយាគរណំ ហេត្វាយត្ថ-
 កសទិសំ ។

អភិធម្មបិដក យមក

(៥៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងឈាន
 ដែលជាអ្នកមិនខាន់គ្រាន់ដឹងឲ្យសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយ ឯមគ្គសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ ដែលជាអ្នកគ្រាន់ដឹងឲ្យសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយឯង មគ្គសច្ច
 កើតឡើងហើយឯង ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា (កើត
 ឡើងហើយ) ។ បេ ។ ឬ ។ អើ ។

(៥៨) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 ដែលជាអ្នកមិនខាន់គ្រាន់ដឹងឲ្យសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយ ឯមគ្គសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយទេ សមុទយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ ដែលជាអ្នកគ្រាន់ដឹងឲ្យសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយឯង មគ្គ-
 សច្ច កើតឡើងហើយឯង ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
 (កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។ ឬ ។ អើ ។

(៥៩) ទុក្ខសច្ច កើតឡើងហើយ ក្នុងវិណា ។ បេ ។ ពាក្យ
 ថា ក្នុងវិណា ប្រហែល ៗ គ្នា ក្នុងវិចារិក្ខុន្ត ការធ្វើឲ្យបៀបផ្សេងៗ
 ក៏ប្រហែលគ្នា នឹងពាក្យថា ក្នុងវិណា ខាងក្រោមដែរ ។

(៦០) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ សុត្តានិសានំ
 ទុតិយេ ចិន្តេ វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត ខោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត វតេសំ បត្តភេតាវាណំ បត្តភេតា-
 វាណំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត សមុទយ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត ។ យស្ស វា បទ យត្ថ សមុ-
 ទយសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៦១) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស
 តត្ថ មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ សុត្តានិសានំ ទុតិយេ
 ចិន្តេ វត្តមារេ អនភិសមេតាវីរំ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត ខោ ច តេសំ តត្ថ
 មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិត្ត អភិសមេតាវីរំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត មត្តសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិត្ត ។ យស្ស
 វា បទ យត្ថ មត្តសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៦០) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងជីវិត
 សមុទយសច្ចំ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងជីវិតនោះឬ ។
 ទុក្ខសច្ចំ កើតឡើងហើយ ក្នុងចិត្តទី ២ (១) របស់តួកសុត្តានិសានសត្វ
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងតួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ក្នុងជីវិតនោះ ឯសមុទយ-
 សច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងជីវិតនោះទេ ទុក្ខសច្ចំ
 របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនោះ ដែលបីគម្រោងក្នុង ចតុរោគភាគត ទាំង
 បញ្ចកោភាគត កើតឡើងហើយផង សមុទយសច្ចំ កើតឡើងហើយ
 ផង ក្នុងជីវិតនោះ ។ មួយទៀត សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា (កើត
 ឡើងហើយ) ក្នុងជីវិត ។ បេ ។ បូ ។ អើ ។

(៦១) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងជីវិត
 មត្តសច្ចំ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងជីវិតនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ចំ កើត
 ឡើង ក្នុងចិត្តទី ២ របស់តួកសុត្តានិសានសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងតួក
 អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ដែលជាអ្នកមិនចាប់ត្រាស់ដឹងខ្សែសច្ចៈ ២ ក្នុងជី-
 វិតនោះ ឯមត្តសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងជីវិតនោះទេ
 ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងខ្សែសច្ចៈ ២ កើតឡើង
 ហើយផង មត្តសច្ចំ កើតឡើងហើយផង ក្នុងជីវិតនោះ ។ មួយទៀត មត្ត-
 សច្ចំ របស់សត្វណា (កើតឡើងហើយ) ក្នុងជីវិត ។ បេ ។ បូ ។ អើ ។

១ តួកផ្នែកទី ២ ជាប់ដាច់ពីបដិសន្ធិវិញ្ញាណ ។ អន្តរា ។

(៦២) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ថ មគ្គសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ សុទ្ធាវាសានំ ទុតិ-
 យេ អគុសលេ ចិត្តេ វត្តមានេ អនភិសមេតាវីធំ
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត ធា ច តេសំ
 តត្ថ មគ្គសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត អភិសមេតាវីធំ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចុញ្ញ ទុប្បជ្ជិត្ត មគ្គសច្ចុញ្ញ ទុប្បជ្ជិត្ត ។
 យស្ស វា មន យត្ថ មគ្គសច្ចំ ។ បេ ។ អាមត្តា ។

(៦៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស សមុ-
 ទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា មន
 សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។ នត្ថិ ។

(៦៤) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស មគ្គ-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា មន មគ្គ-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។
 ទុប្បជ្ជិត្ត ។

(៦២) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងវិណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ សមុទយ
 សច្ច កើតឡើងហើយ ក្នុងអកុសលចិត្ត^(១) វិ ២ របស់តួកសុទ្ធាវាសសត្វ
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងតួកសត្វពាំងនោះ ដែលជាអ្នកមិនចាត់ត្រាសំដីឲ្យ
 សច្ចៈ ៤ ក្នុងទីនោះ និងមគ្គសច្ច របស់សត្វពាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះឯ សមុទយសច្ច របស់សត្វពាំងនោះ ដែលជាអ្នក
 ត្រាសំដីឲ្យសច្ចៈ ៤ កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយ
 ផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង
 ហើយ ក្នុងវិណា ។ បេ ។ ច ។ តេ ។

(៦៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ សមុ-
 ទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។
 មួយទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា (មិនកើតឡើងហើយ)
 ។ បេ ។ ច ។ មិនមានទេ ។

(៦៤) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយទៀត
 មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 នោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

១ អកុសលក្នុងទីនោះបានដល់វិនិច្ឆ័យ ២ ដែលនៅក្រោមអង្គីរាជ ។ អដ្ឋកថា ។

(៦៥) យស្ស សមុទយសច្ចំ ទុប្បន្និត្ត តស្ស

ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បន្និត្តាតិ ។ ទត្ថិ ។ យស្ស វា បទ
ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បន្និត្ត តស្ស សមុទយសច្ចំ ទុប្បន្និត្តា-
តិ ។ ទុប្បន្និត្ត ។

(៦៦) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បន្និត្ត ។ បេ ។

(៦៧) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បន្និត្ត តស្ស

ទុក្ខ សមុទយសច្ចំ ទុប្បន្និត្តាតិ ។ អាមត្តា ។
យស្ស វា បទ យត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បន្និត្ត តស្ស
ទុក្ខ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បន្និត្តាតិ ។ សុទ្ធាវសាធំ ទុតិ-
យ ចិត្ត វត្តបារម អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ តត្ថ
សមុទយសច្ចំ ទុប្បន្និត្ត ទោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
សច្ចំ ទុប្បន្និត្ត សុទ្ធាវសំ ទុបបន្តន្តាធំ តេសំ តត្ថ
សមុទយសច្ចុញ្ច ទុប្បន្និត្ត ទុក្ខសច្ចុញ្ច ទុប្បន្និត្ត ។

(៦៨) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បន្និត្ត

តស្ស តត្ថ មត្តសច្ចំ ទុប្បន្និត្តាតិ ។ អាមត្តា ។

(៦៩) សមុទយសច្ច លេសំសត្វណា មិនកើតឡើងហើយ មត្ត-

សច្ច លេសំសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
ទៀត មត្តសច្ច លេសំសត្វណា មិនកើតឡើងហើយ សមុទយសច្ច
លេសំសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(៦៦) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៦៧) ទុក្ខសច្ច លេសំសត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា

សមុទយសច្ច លេសំសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កើ ។
មួយទៀត សមុទយសច្ច លេសំសត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
ទុក្ខសច្ច លេសំសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ សមុទយ-
សច្ច មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងចិត្តទី២ លេសំសត្វណាសសត្វ កំពុង
ប្រព្រឹត្តទៅ មិនត្រូវអសញ្ញាសត្វនោះ ក្នុងទីនោះ ឯទុក្ខសច្ច លេសំសត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាល
ចូលទៅកាន់សុទ្ធាវស សមុទយសច្ច លេសំសត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះទេ ។

(៦៨) ទុក្ខសច្ច លេសំសត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា

មត្តសច្ច លេសំសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កើ ។

យស្ស វា បទ យត្ថ មគ្គសច្ចំ ទុប្បន្និត្ត ឥស្ស ឥត្ត
 ទុត្តសច្ចំ ទុប្បន្និត្តាតិ ។ សុទ្ធាភិសានំ ទុតិយេ
 ចិន្តេ វត្តមានេ អនភិសមេតាវីធំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 ឥត្ត មគ្គសច្ចំ ទុប្បន្និត្ត ហោ ច តេសំ ឥត្ត ទុត្ត-
 សច្ចំ ទុប្បន្និត្ត សុទ្ធាភិសំ ទបបដ្ឋន្តានំ តេសំ ឥត្ត
 មគ្គសច្ចញ្ច ទុប្បន្និត្ត មគ្គសច្ចញ្ច ទុប្បន្និត្ត ។

(២៧) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បន្និត្ត

ឥស្ស ឥត្ត មគ្គសច្ចំ ទុប្បន្និត្តាតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ មគ្គសច្ចំ ទុប្បន្និត្ត ឥស្ស
 ឥត្ត សមុទយសច្ចំ ទុប្បន្និត្តាតិ ។ សុទ្ធាភិសានំ
 ទុតិយេ អត្តសាល ចិន្តេ វត្តមានេ អនភិសមេតាវីធំ
 តេសំ ឥត្ត មគ្គសច្ចំ ទុប្បន្និត្ត ហោ ច តេសំ ឥត្ត
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បន្និត្ត សុទ្ធាភិសានំ ទុតិយេ ចិន្តេ
 វត្តមានេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ឥត្ត មគ្គសច្ចញ្ច
 ទុប្បន្និត្ត សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បន្និត្ត ។

មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងខ័ណ្ឌ
 ទុត្តសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តទី ២
 របស់តួកសុទ្ធាភិសសត្វ កំរុងប្រព្រឹត្តទៅ និងតួកអសញ្ញាសត្វ ដែលមិន
 បានគ្រាន់ដឹងខ្លួនសព្វោះ ២ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើត
 ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ តួកសត្វ កាលចូលទៅកាន់សុទ្ធាភិស មគ្គ
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយទេ ក្នុងសព្វ មិនកើត
 ឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(២៧) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងខ័ណ្ឌ

ណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ។ ហើយ
 មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងខ័ណ្ឌ
 សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 អកុសលចិត្តទី ២ របស់តួកសុទ្ធាភិសសត្វ កំរុងប្រព្រឹត្តទៅ និងតួកសត្វ
 ដែលមិនបានគ្រាន់ដឹងខ្លួនសព្វោះ ២ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តទី ២ របស់តួកសុទ្ធាភិស-
 សត្វ កំរុងប្រព្រឹត្តទៅ និងតួកអសញ្ញាសត្វ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនកើតឡើងហើយផង សមុទយសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង
 ក្នុងទីនោះ ។

(៧០) យស្ស ទុក្ខសង្ខំ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ តស្ស
 សមុទយសង្ខំ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ ។ អត្តមក្កសមង្ខំ អ-
 ហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមក្កំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសង្ខំ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ លោ ច តេសំ
 សមុទយសង្ខំ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ ឥតវេសំ តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ញ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ សមុទយសង្ខំ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ ។
 យស្ស វា បទ សមុទយសង្ខំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៧១) យស្ស ទុក្ខសង្ខំ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ តស្ស
 មក្កសង្ខំ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ ។ អត្តមក្កសមង្ខំ អ-
 ហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ទុក្ខសង្ខំ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ លោ ច តេសំ មក្ក-
 សង្ខំ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមក្កំ
 បដិលភិស្សន្តិ យេ ច ញោ មក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 ទុក្ខសង្ខំ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ មក្កសច្ចញ្ញ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ ។
 យស្ស វា បទ មក្កសង្ខំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(៧២) យស្ស សមុទយសង្ខំ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ តស្ស
 មក្កសង្ខំ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ជនា មក្កំ ន បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសង្ខំ ទុច្ចរិត្តិស្សតិ លោ ច

(៧០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ឬ
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកប
 ដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងត្រួតសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង (ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តនោះ) តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង
 ទេ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ គ្រោះនេះ នឹងកើតឡើងផង សមុ-
 ទយសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់
 សត្វណា នឹងកើតឡើង ។ បេ ។ ភី ។

(៧១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង មក្កសច្ច របស់
 សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងត្រួតសត្វណា ជាបុត្តជ្ជនា នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែមក្កសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 មិនកើតឡើងទេ ត្រួតសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
 ណា ឬក៏ សត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងកើតឡើងផង មក្កសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មក្ក-
 សច្ច របស់សត្វណា (នឹងកើតឡើង) ឬ ។ បេ ។ ភី ។

(៧២) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង មក្កសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ។ ត្រួតសត្វណា ជាបុត្តជ្ជនា នឹងមិនបាន
 ឲ្យមគ្គ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែមក្កសច្ច

តេសំ បទ្កសទ្ធិ ទុប្បន្និស្សតិ យេ បទ្កំ បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ សមុទយសទ្ធា ទុប្បន្និស្សតិ បទ្កសទ្ធា
 ទុប្បន្និស្សតិ ។ យស្ស វា បទ មទ្កសទ្ធិ ទុប្បន្និស្ស-
 តិ ភស្ស សមុទយសទ្ធិ ទុប្បន្និស្សតិ ។ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កបក្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ មទ្ក-
 សទ្ធិ ទុប្បន្និស្សតិ យេ ច តេសំ សមុទយសទ្ធិ ទុប្បន្និ-
 ស្សតិ យេ ច តេសំ បទ្កំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ បទ្កសទ្ធា
 ទុប្បន្និស្សតិ សមុទយសទ្ធា ទុប្បន្និស្សតិ ។

(៧៣) យត្ថ ទុក្ខសទ្ធិ ទុប្បន្និស្សតិ ។ បេ ។

(៧៤) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសទ្ធិ ទុប្បន្និស្សតិ
 ភស្ស ភត្ត សមុទយសទ្ធិ ទុប្បន្និស្សតិ ។ អក្ក-
 មទ្កសមន្តិធំ អរហន្តាធំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្កបក្កំ បដិលភិស្សន្តិ អសញ្ញាសន្តាធំ តេសំ ភត្ត
 ទុក្ខសទ្ធិ ទុប្បន្និស្សតិ យេ ច តេសំ ភត្ត សមុ-
 ទយសទ្ធិ ទុប្បន្និស្សតិ ឥតបសំ ចតុរាគារា វា
 បញ្ចវេតារា វា តេសំ ភត្ត ទុក្ខសទ្ធា ទុប្បន្និ-
 ស្សតិ សមុទយសទ្ធា ទុប្បន្និស្សតិ ។ យស្ស វា
 បទ យត្ថ សមុទយសទ្ធិ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា រើសប្រាម ម្លូមក
 សមុទយសទ្ធិ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង មក្ខសទ្ធិ នឹងកើត
 ឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មក្ខសទ្ធិ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង
 សមុទយសទ្ធិ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ។ ពួកសត្វណា នឹងបាទ
 ទ្លូមកដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា មក្ខសទ្ធិ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 កើតឡើង (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) តែសមុទយសទ្ធិ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនកើតឡើងទេ ឬក៏ សត្វវែងណា នឹងបាទ ទ្លូមក មក្ខសទ្ធិ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង សមុទយសទ្ធិ នឹងកើតឡើងផង ។

(៧៥) ទុក្ខសទ្ធិ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៧៦) ទុក្ខសទ្ធិ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទ-
 យសទ្ធិ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ។ ព្រះអរហន្ត
 ទាំងឡាយ ដែលប្រកថាដោយមក្ខដ៏ប្រសើរ ពួកសត្វ នឹងបាទ ទ្លូមក
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា នឹងពួកអសញ្ញាសត្វ ទុក្ខសទ្ធិ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ)
 តែសមុទយសទ្ធិ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ពួកសត្វព្រះនេះ ដែលមិនដឹង ក្នុងចក្កវេទនា ក្នុងបញ្ចវេទនា ក្នុង
 ទុក្ខសទ្ធិ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង សមុទយសទ្ធិ នឹង
 កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសទ្ធិ របស់
 សត្វណា (នឹងកើតឡើង) ក្នុងទីណា ។ បេ ។ រើ ។

(៧៥) យស្ស យត្ថ មុធិស្សន្ទំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ មត្តមត្តស-
 មត្តិំ អាហារាណំ យេ ច បុថុជ្ឈនា មត្តំ ន បដិល-
 ភិស្សន្តិ អាចាយិកាណំ មសញ្ញាសត្តាណំ តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខាសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ មត្ត-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ
 បដិលភិស្សន្តិ យេ ចត្តា មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខាសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ មត្តសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខាសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។
 អាមន្តា ។

(៧៦) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាចាយិកាណំ
 យេ ច បុថុជ្ឈនា មត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ មត្ត-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ យេ មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ មត្តសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិស្ស-
 តិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ

(៧៧) បុគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ រឹងកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះ មត្តសច្ច
 របស់សត្វនោះ រឹងកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះ ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកសត្វណា ជាបុថុជ្ជន រឹងមិនបាន ទូរមគ្គ
 ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ និងពួកអសញ្ញាសត្វ ទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ រឹងកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 រឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះទេ ពួកសត្វ រឹងបាន ទូរមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុង
 លំដាប់ វិនិច្ឆ័យ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា រឹងបាន ទូរមគ្គ ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ រឹងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច រឹងកើតឡើងផង ក្នុងជី-
 វិតនោះ (ក្នុងលំដាប់វិនិច្ឆ័យនោះ) ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់
 សត្វណា រឹងកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ រឹង
 កើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះឬ ។ តើ ។

(៧៨) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា រឹងកើតឡើង ក្នុងជី-
 វិតនោះ មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ រឹងកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះឬ ។
 ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ និងពួកសត្វណា ជាបុថុជ្ជន រឹងមិន
 បាន ទូរមគ្គ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រឹងកើតឡើង ក្នុងជី-
 វិតនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ រឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះ
 ទេ ពួកសត្វណា រឹងបាន ទូរមគ្គ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ រឹងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច រឹងកើតឡើងផង ក្នុងជីវិតនោះ ។
 មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា រឹងកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះ

តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិភិ ។ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
 មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ យេ បញ្ញា មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចត្តា ទុប្បជ្ជិស្សតិ សមុទយ-
 សច្ចត្តា ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

[៦៧] យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិភិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
 វា បទ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិភិ ។ អត្តមត្តសមន្តិធំ អរហន្តាធំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ច័មចិត្តសមន្តិធំ តេសំ សមុទយ-
 សច្ចត្តា ទុប្បជ្ជិស្សតិ ទុក្ខសច្ចត្តា ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

[៦៨] យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិភិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា បទ មត្ត-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិភិ ។

សមុទយសច្ចំ របស់សត្វនោះ រឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ។ តួកសត្វ
 នឹងបាន ឡើយឡើយស្រី ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា មត្តសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ រឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) តែ
 សមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ពួក តួកសត្វដែល មិនបាន ឡើយឡើយស្រី មត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ ។

[៦៩] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង សមុទយសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយ-
 សច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិន
 កើតឡើង ។ ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមត្តដ៏ប្រសើរ
 នឹងតួកសត្វ នឹងបាន ឡើយឡើយស្រី ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តណា សមុទយ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) តែ
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ តួក
 សត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តធំវិបិដុត^(១) សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។

[៧០] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង មត្តសច្ច របស់
 សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ច របស់សត្វ
 ណា នឹងមិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ។

១ បានដល់ចិត្តដែលប្រកបដោយបដិសន្ធិ ជាពាក្យយោគីនៃចិត្តទាំងអស់ ។ អន្តិកថា ។

អក្ខមក្ខសមន្តិធំ អរហន្តាធំ យេ ច បុត្តុជ្ជនា មក្ខំ ធិ
 បដិលកិស្សន្តិ តេសំ មក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមន្តិធំ តេសំ
 មក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(៣៧) យស្ស សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 មក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក
 អក្ខមក្ខំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្ប
 ជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ មក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ អក្ខ
 មក្ខសមន្តិធំ អរហន្តាធំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ មក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន មក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យេ បុត្តុជ្ជនា មក្ខំ ធិ បដិលកិ
 ស្សន្តិ តេសំ មក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ អក្ខមក្ខសមន្តិធំ អរ
 ហន្តាធំ តេសំ មក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ សមុទយ
 សច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(៣៨) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ បេ ។

(៣៩) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ

ព្រះអរហន្តាធំ យេ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកសត្វណា
 ជាបុត្តុជ្ជនា ក៏វាវិញ ឬបុគ្គ មក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើត
 ឡើង តែបុគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ពួក
 សត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត មក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនកើតឡើងទេ មក្ខសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។

(៣៧) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង មក្ខសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រ
 សើរ ក្នុងលំហែងចិត្តណា សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិន
 កើតឡើង តែបុគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ
 ព្រះអរហន្តាធំ យេ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ សមុទយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង មក្ខសច្ច នឹងមិនកើតឡើង
 ផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង សមុទ
 យសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុត្តុជ្ជនា
 នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ មក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ តែ
 សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ព្រះ
 អរហន្តាធំ យេ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ មក្ខសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង សមុទយសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។

(៤០) ទុក្ខសច្ច នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងចំណា ។ បេ ។

(៤១) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងចំណា

អភិធម្មបិដក យមកំ

តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិភិ ។ អា-
 មត្តា ។ យស្ស វា បទ យត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្ប-
 ជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិភិ ។
 អក្កមក្កសមច្ឆ័នំ អរហត្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អទទ្ធក
 អក្កមក្កំ បដិលកិស្សន្តិ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ យោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមច្ឆ័នំ តេសំ តត្ថ សមុ-
 ទយសច្ចុកា ទុប្បជ្ជិស្សតិ ទុក្ខសច្ចុកា ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(៨២) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ

តស្ស តត្ថ មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិភិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ មក្កសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិភិ ។ អក្កមក្កសមច្ឆ័នំ
 អរហត្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជិយា មក្កំ ច បដិលកិស្សន្តិ
 អាចាយិកានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ យោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមច្ឆ័នំ តេសំ តត្ថ មក្កសច្ចុកា
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ ទុក្ខសច្ចុកា ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

ពហិស្សនិកា ពហេ

សមុទយសច្ចំ ពហិស្សនិកា ពហេ ពហិស្សនិកា ពហេ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាង ទៀត សមុទយសច្ចំ ពហិស្សនិកា ពហេ ពហិស្សនិកា ពហេ ។
 ណា ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ។ ព្រះ
 ករោច្ឆន្តំ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ។ ព្រះ
 ខ្ញុំមក្កដ៏ប្រសើរ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ។
 របស់សត្វទាំងឡាយ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ។
 តែទុក្ខសច្ចំ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ។
 ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ។
 ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ។

(៨២) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតណា មក្ក-
 សច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត មក្កសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតណា ទុក្ខសច្ចំ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះឬ ។ ព្រះករោច្ឆន្តំ ពហេ
 ដែលប្រកបដោយមក្កដ៏ប្រសើរ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ។
 មក្កដ៏ប្រសើរ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ។
 របស់សត្វទាំងឡាយ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះ តែទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វ
 ទាំងឡាយ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះទេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ។
 ប្រកបដោយចិត្តជាច្រើន មក្កសច្ចំ របស់សត្វទាំងឡាយ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ។
 ឡើងផង ទុក្ខសច្ចំ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ពហេ ។

[៧៣] យស្ស យត្ត សមុទយសច្ចំ ទុប្បន្និស្ស-
 តិ តស្ស តត្ថ មគ្គសច្ចំ ទុប្បន្និស្សតិ ។ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមគ្គសមន្តីនំ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បន្និស្សតិ យោ ច តេសំ តត្ថ
 មគ្គសច្ចំ ទុប្បន្និស្សតិ អគ្គមគ្គសមន្តីនំ អរហន្តានំ
 អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្ប-
 ន្និស្សតិ មគ្គសច្ចញ្ច ទុប្បន្និស្សតិ ។ យស្ស វា បទ
 យត្ត មគ្គសច្ចំ ទុប្បន្និស្សតិ តស្ស តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ ទុប្បន្និស្សតិ ។ អាចារិយិកានំ យេ ច បុត្ត-
 ជ្ជនា មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ
 ទុប្បន្និស្សតិ យោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ទុប្បន្និស្សតិ អគ្គមគ្គសមន្តីនំ អរហន្តានំ អសញ្ញា-
 សន្តានំ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចញ្ច ទុប្បន្និស្សតិ សមុ-
 ទយសច្ចញ្ច ទុប្បន្និស្សតិ ។

[៧៤] យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បន្នតិ តស្ស សមុទ-
 យសច្ចំ ទុប្បន្នតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បទ ស-
 មុទយសច្ចំ ទុប្បន្នតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បន្នតិ ។

[៧៥] សមុទយសច្ចំ របស់សត្វនាម មិនមែនកើតឡើង ក្នុងវិចារោ ។ ពួកសត្វ ទើង
 ទាន់ ឡើងមកដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនាម សមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំង
 នោះ ទើងមិនកើតឡើង ក្នុងវិចារោ (ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តនោះ) តែមគ្គ-
 សច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទើងមិនកើតឡើង ក្នុងវិចារោទេ
 ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ ទើងពួកអសញ្ញា-
 សត្វ សមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ ទើងមិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ចំ
 ទើងមិនកើតឡើងផង ក្នុងវិចារោ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ចំ របស់
 សត្វនាម ទើងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទយសច្ចំ របស់សត្វនោះ
 ទើងមិនកើតឡើង ក្នុងវិចារោ ។ ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអប្បាយ ទើង
 ពួកសត្វនាម ជាបុប្ផដ៏ទៃ ទើងមិនទាន់ ឡើងមក មគ្គសច្ចំ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ ទើងមិនកើតឡើង ក្នុងវិចារោ តែសមុទយសច្ចំ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាទើងមិនកើតឡើង ក្នុងវិចារោទេ ព្រះអរហន្ត
 ទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ ទើងពួកអសញ្ញាសត្វ មគ្គសច្ចំ
 របស់សត្វទាំងនោះ ទើងមិនកើតឡើងផង សមុទយសច្ចំ ទើងមិនកើត
 ឡើងផង ក្នុងវិចារោ ។

[៧៦] ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនាម កើតឡើង សមុទយសច្ចំ របស់សត្វ
 នោះ កើតឡើងហើយ ។ រឺ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ចំ របស់
 សត្វនាម កើតឡើងហើយ ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ។

សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អរូបេ
 មគ្គស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ សា-
 មុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិតិ សព្វេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទត្តុណោ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតុ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតិ ។

[៨៥] យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ តស្ស មគ្គ-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ជិតាតិ ។ អភិសមេតារីធំ ឧបបជ្ជន្តានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិតិ លោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ អភិ-
 សមេតារីធំ ឧបបជ្ជន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុ-
 ណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតិ មគ្គសច្ចញ្ច ឧ-
 ប្បជ្ជិតុ ។ យស្ស ក មធ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ ។ អភិសមេតារីធំ ចវន្តានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ផល-
 ស្ស ច ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ
 លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ អភិសមេតារីធំ

ពួកសត្វដែលរស់ សរុបរួម ក្នុងកង្កក្កុណា៖ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និង
 កង្កក្កុណា វៃយក្ក និងផល ក្នុងអរូបភព សមុទយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើងទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទត្តុណា៖
 វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង
 ហើយផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ។

[៨៥] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងហើយថ្ម ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកគ្រាន់ដឹងឲ្យសច្ច៖ ៤
 កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទត្តុណា៖ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងហើយ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកគ្រាន់ដឹងឲ្យសច្ច៖ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ
 ក្នុងឧប្បាទត្តុណា៖ វៃចិត្តក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើត
 ឡើងផង មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយផង ។ មួយយោងទៀត មគ្គសច្ច
 របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងថ្ម ។
 ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកគ្រាន់ដឹងឲ្យសច្ច៖ ៤ កាលច្បក ក្នុងកង្កក្កុណា៖ វៃ
 ចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងកង្កក្កុណា៖ វៃមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព
 មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកគ្រាន់ដឹងឲ្យសច្ច៖ ៤

ឧបបដ្ឋន្តានំ បរិទ្កេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
មគ្គសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតុ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតំ ។

[៨២] យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតំ តស្ស មគ្គ-
សច្ចំ ឧប្បជ្ជិតានំ ។ អនភិសមេតាវីធំ តណ្ហាយ ឧប្បា-
ទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតំ លោ ច តេសំ
មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ អភិសមេតាវីធំ តណ្ហាយ ឧប្បា-
ទក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតំ មគ្គសច្ចញ្ច
ឧប្បជ្ជិតុ ។ យស្ស វា បទ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស
សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតំ ។ អភិសមេតាវីធំ តណ្ហាយ
កង្កក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមាលេ ជិរោទស-
មាបដ្ឋានំ តេសំ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ លោ ច តេសំ
សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតំ អភិសមេតាវីធំ តណ្ហាយ
ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតុ សមុទ-
យសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតំ ។

[៨៣] យេត្ត ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតំ ។ បេ ។
យេត្តកា សនិសា សទ្ធេ ។

[៨៤] យស្ស យេត្ត ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតំ
តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតានំ ។

តាធមយោបិស្សំ ក្នុងឧប្បាទក្ខណោ វិភេតុ ក្នុងមគ្គសច្ច មគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ។

[៨៦] យស្ស យេត្ត របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ
កើតឡើងហើយ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនខាន់គ្រាន់ដឹងខ្លះស្ទើរ៖ ៤
ក្នុងឧប្បាទក្ខណោ វិភេតុ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង
តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយទេ ពួកសត្វ ដែលជា
អ្នកគ្រាន់ដឹងខ្លះស្ទើរ៖ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណោ វិភេតុ សមុទយសច្ច របស់
សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយផង ។ មួយយ៉ាង
ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ សមុទយសច្ច របស់សត្វ
នោះ កើតឡើង ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកគ្រាន់ដឹងខ្លះស្ទើរ៖ ៤ ក្នុងកង្ក-
ក្ខណោ វិភេតុ មគ្គសច្ច ដែលចូលកាន់និរោធ ក្នុងចិត្តដែលគ្រាន់
ពាក្យណា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង
ហើយ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ
ដែលជាអ្នកគ្រាន់ដឹងខ្លះស្ទើរ៖ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណោ មគ្គសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង សមុទយសច្ច កើតឡើងផង ។

[៨៧] ទុក្ខសច្ច កើតឡើង ក្នុងវិណា ។ បេ ។ ក្នុងវិណា
ប្រហែលគ្នា ទាំងអស់ ។

[៨៨] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងវិណា
សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

សុទ្ធាភិសានំ ឧប្បន្តិច្ឆិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញា-
 សន្តំ ឧបបដ្ឋន្តានំ ភេសំ ភត្ត ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
 លោ ច ភេសំ ភត្ត សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈត្ត ឥតវេសំ
 ចតុកោណារំ បញ្ចកោណារំ ឧបបដ្ឋន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ ភេសំ ភត្ត ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ សមុ-
 ទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈត្ត ។ យស្ស វា បទ យត្ត សមុទ-
 យសច្ចំ ឧប្បជ្ឈត្ត ភស្ស ភត្ត ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។
 ចតុកោណារិ បញ្ចកោណារិ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កន្ត-
 ក្ខណោ អប្បេ បក្កស្ស ច ជលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ
 ភេសំ ភត្ត សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈត្ត លោ ច ភេសំ ភត្ត
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ចតុកោណារំ បញ្ចកោណារំ ឧបបដ្ឋ-
 ន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ ភេសំ ភត្ត សមុ-
 ទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈត្ត ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(៨៧) យស្ស យត្ត ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ភស្ស
 ភត្ត មក្កសច្ចំ ឧប្បជ្ឈត្តាតិ ។ សុទ្ធាភិសានំ ឧប្បន្តិ-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អនិសមេតារីធំ ឧប-
 បដ្ឋន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញា-
 សន្តំ ឧបបដ្ឋន្តានំ ភេសំ ភត្ត ទុក្ខសច្ចំ

ពួកសុទ្ធាភិសានុ ឧប្បាទក្ខណោ ខៃឧប្បន្តិច្ឆិត្ត និងពួកសត្វ កាលចូល
 ទៅកាន់វេសន្តសត្វ ពួកសត្វ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ
 ពួកសត្វក្រៅនេះ កាលចូលទៅកាន់ចតុកោណារក្សនិងបញ្ចកោណារក្ស ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណោ ខៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើត
 ឡើងផង សមុទយសច្ច កើតឡើងហើយផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុ-
 ទយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលច្បុក ចាកចុះក្រៅការ-
 ភព និងបញ្ចកោណារក្ស ក្នុងកន្លែងណា ខៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណោ ខៃមក្ក និងផល ក្នុងកម្រិតណា សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់ចតុកោណារក្សនិងបញ្ច-
 កោណារក្ស ក្នុងឧប្បាទក្ខណោ ខៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៨៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា បក្កសច្ច
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វព្រាហ្មណ៍សត្វ
 ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនចាន់គ្រាសដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ
 ក្នុងឧប្បាទក្ខណោ ខៃឧប្បន្តិច្ឆិត្ត និងពួកសត្វ កាលចូលទៅកាន់វេសន្ត-
 សត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណោ ខៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ

សម្មយមេត បរិក្ខារស្ស ឧប្បាសវាណ

ឧប្បជ្ជិតិ លោ ធម តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ
 អភិសមេតាវីធំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរិក្ខេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 នត្តុណោ តេសំ តត្ថ ធុត្តសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតិ មគ្គសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ជិតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ
 តស្ស តត្ថ ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ ។ អភិសមេតាវីធំ
 បរិក្ខានំ បរិក្ខេ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច
 ផលស្ស ធម ឧប្បានត្តុណោ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិតិ លោ ធម តេសំ តត្ថ ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ
 អភិសមេតាវីធំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរិក្ខេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 នត្តុណោ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតិ ធុត្តុ-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតិ ។

(៧០) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ
 តស្ស តត្ថ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ ។ អនភិសមេតាវីធំ
 តណ្ហាយ ឧប្បានត្តុណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិតិ លោ ធម តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ អភិ-
 សមេតាវីធំ តណ្ហាយ ឧប្បានត្តុណោ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតិ មគ្គសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតិ ។

សម្មយមេត បរិក្ខារស្ស ឧប្បាសវាណ

តាំងហោះ កើតឡើង ក្នុងទីហោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងហោះ មិនកើត
 ឡើងហើយ ក្នុងទីហោះ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកគ្រាស់ដីឡូសច្ចៈ ៤
 កាលចាប់បរិក្ខេ ក្នុងឧប្បានត្តុណោ ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់
 សត្វទាំងហោះ កើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ពួកសត្វ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 ទុក្ខសច្ច របស់សត្វហោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នក
 គ្រាស់ដីឡូសច្ចៈ ៤ កាលឡើង ក្នុងកង្កត្តុណោ ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ខឹងក្នុង
 ឧប្បានត្តុណោ ដែលឆ្ក មិនផល ក្នុងអរូបភព មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងហោះ
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងហោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកគ្រាស់ដីឡូសច្ចៈ ៤ កាលចាប់
 បរិក្ខេ ក្នុងឧប្បានត្តុណោ ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ កើតឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៧០) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ ។ ពួកសត្វ ដែលជា
 អ្នកមិនទាន់គ្រាស់ដីឡូសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បានត្តុណោ ខែតណ្ហា សមុទយសច្ច
 របស់សត្វទាំងហោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងហោះ
 មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកគ្រាស់ដីឡូ
 សច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បានត្តុណោ ខែតណ្ហា សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ កើតឡើងផង មគ្គសច្ច កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

អំណាចសេនា របស់

យស្ស វា បទ យតុ មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ ។ អភិសមេតាវីធំ
 តណ្ហាយ កង្កក្កណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមាទេ
 តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ ទោ ប តេសំ តត្ថ
 មត្តសច្ចំ(១) ឧប្បជ្ឈិតំ អភិសមេតាវីធំ តណ្ហាយ
 ឧប្បទក្កណោ តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ
 សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ ។

(៧១) យស្ស ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ តស្ស សមុ-
 ទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតាតិ ។ ឧប្បជ្ឈិតំ ។ យស្ស វា
 បទ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ តស្ស ធុត្តសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈិតំ ។ ធុត្ថិ ។

(៧២) យស្ស ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ តស្ស មត្ត-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតាតិ ។ អភិសមេតាវីធំ ចវណ្ណំ បវត្តោ
 ចិត្តស្ស កង្កក្កណោ អរូបេ មត្តស្ស ប ផលស្ស
 ច ឧប្បទក្កណោ តេសំ ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ ទោ
 ច តេសំ មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតំ អនភិសមេតាវីធំ ចវ-
 ណ្ណំ បវត្តោ ចិត្តស្ស កង្កក្កណោ តេសំ ធុត្តសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ឈិតំ មត្តសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតំ ។ យស្ស វា បទ

១ ឧ.ម. សមុទយសច្ចំ ទិស្សនិយោ ។

អំណាចសេនា របស់

ធម្មយោជ្យោក មត្តសច្ចំ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងវិបស្សនា
 សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងវិបស្សនា ។ មត្តសច្ចំ ដែលជា
 អ្នកប្រាសវិធីប្រសិស្ស ៤ ក្នុងមត្តសច្ចំ ដែលជា ក្នុងមត្តសច្ចំដែលប្រាសយោក
 កណ្តាប់ដៃប្រសិស្ស របស់សត្វ ទាំងនោះ កើតឡើងហើយក៏ទី
 នោះ តែមត្តសច្ចំ របស់សត្វ ទាំងនោះ បើកើតឡើង ក្នុងវិបស្សនា ពួកសត្វ
 ជាអ្នកប្រាសវិធីប្រសិស្ស ៤ ក្នុងមត្តសច្ចំនោះ ដែលពួក មត្តសច្ចំ របស់
 សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ផលសមុទយសច្ចំ កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ។

(៧១) មត្តសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទយសច្ចំ
 របស់សត្វនោះ បើកើតឡើងហើយ ។ កើតឡើងហើយ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ទុក្ខ-
 សច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ។ មិនមានទេ ។

(៧២) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មត្តសច្ចំ របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកប្រាសវិធីប្រសិស្ស
 ៤ កាលច្បុក ក្នុងកង្កក្កណា វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ខិតខំឧប្បទក្កណា
 វៃមត្ត ខិតខំផល ក្នុងអរូបកត ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង តែមត្តសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយទេ
 ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនបានប្រាសវិធីប្រសិស្ស ៤ កាលច្បុក ក្នុង
 កង្កក្កណា វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងផង មត្តសច្ចំ មិនកើតឡើងហើយផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ចំ

មគ្គុសត្ថំ ទុប្បជ្ជិតុ តស្ស មុច្ចុសត្ថំ ទុប្បជ្ជិតិ ។
 អនភិសមេតាវំ ទុបបដ្ឋានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ទុប្ប-
 ទត្តុណោ តេសំ មគ្គុសត្ថំ ទុប្បជ្ជិតុ នោ ច តេសំ
 ទុក្ខុសត្ថំ ទុប្បជ្ជិតិ អនភិសមេតាវំ ចវដ្ឋានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស ភត្តក្ខណោ តេសំ មគ្គុសត្ថុញ្ច ទុប្បជ្ជិតុ
 ទុក្ខុសត្ថុញ្ច ទុប្បជ្ជិតិ ។

(៧៣) យស្ស សមុទយសត្ថំ ទុប្បជ្ជិតិ តស្ស
 មគ្គុសត្ថំ ទុប្បជ្ជិតាតិ ។ អនភិសមេតាវំ តណ្ហាយ
 ភត្តក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ និរោទ-
 សមាបដ្ឋានំ តេសំ សមុទយសត្ថំ ទុប្បជ្ជិតិ នោ
 ច តេសំ មគ្គុសត្ថំ ទុប្បជ្ជិតុ អនភិសមេតាវំ
 តណ្ហាយ ភត្តក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយសត្ថុញ្ច ទុប្បជ្ជិតិ
 មគ្គុសត្ថុញ្ច ទុប្បជ្ជិតុ ។ យស្ស វា បទ មគ្គុសត្ថំ
 ទុប្បជ្ជិតុ តស្ស សមុទយសត្ថំ ទុប្បជ្ជិតិ ។ អនភិស-
 មេតាវំ តណ្ហាយ ទុប្បទត្តុណោ តេសំ មគ្គុសត្ថំ

របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ទុក្ខុសត្ថំ របស់សត្វនោះ មិន
 កើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាន់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
 កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងទុប្បទត្តុណាៈ ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គុសត្ថុ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ តែទុក្ខុសត្ថុ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាន់ដឹងនូវ
 សច្ចៈ ៤ កាលច្បុក ក្នុងកន្លងកាលៈ ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គុសត្ថុ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយដង ទុក្ខុសត្ថុ មិនកើតឡើងដង ។

(៧៣) សមុទយសត្ថុ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គុសត្ថុ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់
 គ្រាន់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងកន្លងកាលៈ ខែតណ្ហា និងពួកសត្វ ដែលច្បុក
 កាន់និរោទ ក្នុងចិត្តដែលប្រាសចាកតណ្ហា កំរុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទយ-
 សត្ថុ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែមគ្គុសត្ថុ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាន់ដឹង
 នូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងកន្លងកាលៈ ខែតណ្ហា និងពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងចិត្តដែល
 ប្រាសចាកតណ្ហា កំរុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទយសត្ថុ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើងដង មគ្គុសត្ថុ មិនកើតឡើងហើយដង ។ មួយយ៉ាងទៀត
 មគ្គុសត្ថុ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ សមុទយសត្ថុ របស់សត្វ
 នោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាន់ដឹងនូវ
 សច្ចៈ ៤ ក្នុងទុប្បទត្តុណាៈ ខែតណ្ហា មគ្គុសត្ថុ របស់សត្វទាំងនោះ

ទុប្បជ្ជិតុ លោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ
 អនតិសមេតាវីនំ តណ្ហាយ កង្កត្តុណោ តណ្ហាវិប្ប-
 យុត្តិកេត្ត វត្តមាទេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ មត្តសច្ចញ្ច
 ទុប្បជ្ជិតុ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិតិ ។

(៧២) យត្ត ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ ។ បេ ។

(៧៥) យស្ស យត្ត ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ តស្ស តត្ត
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតាតិ ។ ចតុកោតាកាវ បញ្ចកោ-
 តាកាវ ចវដ្ឋានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ អរូបេ
 មត្តស្ស ច ជនស្ស ច ទុប្បាទត្តុណោ តេសំ តត្ត
 ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ លោ ច តេសំ តត្ត សមុទ-
 យសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុ សុដ្ឋានសានំ ទុប្បតិចិត្តស្ស កង្ក-
 ត្តុណោ អសញ្ញាសត្តានំ ចវដ្ឋានំ តេសំ តត្ត ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិតិ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិតុ ។ យស្ស
 វា បទ យត្ត សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុ តស្ស តត្ត ទុក្ខ-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ ។ សុដ្ឋានសានំ ទុប្បតិចិត្តស្ស ទុប្ប-
 ទត្តុណោ អសញ្ញាសត្តំ ទុបបដ្ឋានំ តេសំ តត្ត សមុ-
 ទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុ លោ ច តេសំ តត្ត ទុក្ខសច្ចំ

មិនកើតឡើងហើយ តែសមុទយសច្ច របស់វាទ្វេដំណោះ មិនមែនជា
 មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកបិទទាបប្រាស្រ័យដឹង ទូរសច្ចៈ ៤
 ក្នុងកន្លែងណាៈ ខែតណ្ហា និងពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងចិត្តដែលប្រាសចាក
 តណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយផង សមុទយសច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(៧២) ទុក្ខសច្ចំ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៧៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទ-
 យសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 កាលច្បួត ចាកចតុកោតាកាវ និងបញ្ចកោតាកាវ ក្នុងកន្លែងណាៈ ខែចិត្ត
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងបុព្វទុក្ខណាៈ ខែបត្ត និងជន ក្នុងអរូបកា ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងក្នុងទីនោះ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វទាក់សសត្វ និងពួក
 អសញ្ញាសត្វ កាលច្បួត ក្នុងកន្លែងណាៈ ខែទុប្បតិចិត្ត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង សមុទយសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទី
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ ពួកសត្វទាក់សសត្វ និងពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញា-
 សត្វ ក្នុងទុប្បាទត្តុណាៈ ខែទុប្បតិចិត្ត សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

ឧប្បន្ទនិ ឧប្បន្ទនិ ឧប្បន្ទនិ ឧប្បន្ទនិ ឧប្បន្ទនិ
 អសញ្ញាសត្តានំ ចរន្តានំ តេសំ ឧត្ត សមុទយសច្ចុញ្ញ
 ឧប្បន្ទនិ ឧត្តសច្ចុញ្ញ ឧប្បន្ទនិ ។

(៧៦) យស្ស យត្ថ ឧត្តសច្ចំ ឧប្បន្ទនិ ឧត្ត
 ឧត្ត មត្តសច្ចំ ឧប្បន្ទនិ ។ អភិសៈមតាវំ ចរន្តា-
 នំ ចរន្ត ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ អរូបេ មត្តស្ស ច
 ជលស្ស ច ឧប្បន្ទនិ តេសំ ឧត្ត ឧត្តសច្ចំ
 ឧប្បន្ទនិ លោ ច តេសំ ឧត្ត មត្តសច្ចំ ឧប្បន្ទនិ
 សុត្តានំសាទំ ឧប្បន្ទនិ ឧប្បន្ទនិ កង្កត្តុណោ អនភិសៈ
 មេតាវំ ចរន្តានំ ចរន្ត ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ អសៈ
 ញាសត្តានំ ចរន្តានំ តេសំ ឧត្ត ឧត្តសច្ចុញ្ញ ឧប្ប-
 ន្ទនិ មត្តសច្ចុញ្ញ ឧប្បន្ទនិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ
 មត្តសច្ចំ ឧប្បន្ទនិ ឧត្តសច្ចុញ្ញ ឧត្ត ឧត្តសច្ចំ ឧប្បន្ទនិ ។
 សុត្តានំសាទំ ឧប្បន្ទនិ ឧប្បន្ទនិ ឧប្បន្ទនិ អនភិសៈ
 មេតាវំ ឧបបដ្ឋន្តានំ ចរន្ត ចិត្តស្ស ឧប្បន្ទនិ ឧប្បន្ទនិ
 អសញ្ញាសត្តំ ឧបបដ្ឋន្តានំ តេសំ ឧត្ត មត្តសច្ចំ

បិវេបេវាបិវេវេតិកេវិញ្ញំ ក្នុងវិវេបេវា ឧប្បន្ទនិ ឧប្បន្ទនិ ឧប្បន្ទនិ
 សត្ត កាលច្យុត ក្នុងកង្កត្តុណោ ខែឧប្បន្ទនិ ឧប្បន្ទនិ របស់សត្ត
 ទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ឧត្តសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៧៦) ឧត្តសច្ច របស់សត្តណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា មត្ត-
 សច្ច របស់សត្តនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ឧត្តសត្ត
 ដែលជាអ្នកគ្រាន់ដឹងឡូសច្ចៈ ៤ កាលច្យុត ក្នុងកង្កត្តុណោ ខែឧត្ត ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន និងក្នុងប្បន្តក្នុងណោ ខែមត្ត និងជល ក្នុងអរូបភព ឧត្តសច្ច
 របស់សត្តទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមត្តសច្ច របស់សត្ត
 ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ឧត្តសត្តពុំស-
 សត្ត ឧត្តសត្ត ដែលជាអ្នកមិនខាន់គ្រាន់ដឹងឡូសច្ចៈ ៤ កាលច្យុត ក្នុង
 កង្កត្តុណោ ខែឧប្បន្ទនិ ក្នុងឧត្តសត្តសញ្ញាសត្ត កាលច្យុត ក្នុងកង្កត្តុណោ
 ខែឧត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឧត្តសច្ច របស់សត្តទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង
 មត្តសច្ច មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្ត-
 សច្ច របស់សត្តណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ឧត្តសច្ច របស់
 សត្តនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ឧត្តសត្តពុំសសត្ត ឧត្តសត្ត
 ដែលជាអ្នកមិនខាន់គ្រាន់ដឹងឡូសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងប្ប-
 ន្ទណោ ខែឧប្បន្ទនិ និងឧត្តសត្ត កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញាសត្ត
 ក្នុងប្បន្តក្នុងណោ ខែឧត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មត្តសច្ច របស់សត្តទាំងនោះ

ទុប្បជ្ជិតុ លោ ច តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចញ្ញំ ទុប្បជ្ជិតិ
 សុប្បាភសាធំ ឧប្បន្តិចិត្តស្ស កង្កក្កុរណា អនភិស-
 មេតាវីធំ ចវត្តាធំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្កុរណា អសញ្ញា-
 សត្តាធំ ចវត្តាធំ តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចញ្ញំ ទុប្បជ្ជិតុ
 ទុក្ខសច្ចញ្ញំ ទុប្បជ្ជិតិ ។

(៧៧) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ
 តស្ស តត្ថ មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតាតិ ។ អភិសមេតាវីធំ
 តណ្ហាយ កង្កក្កុរណា តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមាទេ
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ លោ ច តេសំ
 តត្ថ មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុ សុប្បាភសាធំ ទុតិយេ ចិត្តេ
 វត្តមាទេ អនភិសមេតាវីធំ តណ្ហាយ កង្កក្កុរណា
 តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមាទេ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ញំ ទុប្បជ្ជិតិ មត្តសច្ចញ្ញំ ទុប្ប-
 ជ្ជិតុ ។ យស្ស ភិ បទ យត្ថ មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតិ ។ អនភិស-
 មេតាវីធំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្កុរណា តេសំ តត្ថ មត្ត-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុ លោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ

មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងជីវិតនោះ តែមត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ពិតដែល
 ជាមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ ពួកសត្វ ដែលជា
 អ្នកមិនបានប្រាសដឹងឲ្យសច្ចៈ ៤ កាលច្បាត ក្នុងកង្កក្កុរណា ខែទ្បត្តិ-
 ចិត្ត និងពួកអសញ្ញាសត្វ កាលច្បាត ក្នុងកង្កក្កុរណា ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 មត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ទុក្ខសច្ច មិន
 កើតឡើងផង ក្នុងជីវិតនោះ ។

(៧៧) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងជីវិត មត្ត-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងជីវិតនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែល
 ជាអ្នកប្រាសដឹង ឲ្យសច្ចៈ ៤ ក្នុងកង្កក្កុរណា ខែតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្ត
 ប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះ តែមត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើងហើយ ក្នុងជីវិតនោះទេ ចិត្តទី ២ របស់ពួកសុខាភិសសត្វ កំពុងប្រ-
 ព្រឹត្តទៅ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនបានប្រាសដឹងឲ្យសច្ចៈ ៤ ក្នុងកង្កក្កុរណា
 ខែតណ្ហា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងពួក
 អសញ្ញាសត្វ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង មត្តសច្ច
 មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងជីវិតនោះ ។ មួយហឹងទៀត មត្តសច្ច របស់សត្វ
 ណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងជីវិត សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិន
 កើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនបានប្រាសដឹងឲ្យសច្ចៈ ៤
 ក្នុងទ្បាទក្កុរណា ខែតណ្ហា មត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងជីវិតនោះ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន

ទុប្បជ្ជតិ សុទ្ធាវសានំ ទុតិយេ ចិន្តា វត្តមានេ អនតិ-
 សាមតាវីធំ តណ្ហាយ កង្កត្តុណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តិ-
 ចិន្តា វត្តមានេ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ មត្ត-
 សច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

(៧៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស សមុ-
 ទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ អត្តមត្តស្ស ទម្មានត្តុ-
 ណោ អរោធានំ ចិន្តស្ស ទម្មានត្តុណោ យស្ស
 ចិន្តស្ស អនត្តា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិន្តស្ស ទម្មានត្តុណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ វតតេសំ
 ទុបបជ្ជន្តានំ បវត្តេ ចិន្តស្ស ទម្មានត្តុណោ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្ស-
 តិ ។ យស្ស នំ បទ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។ សព្វេសំ បវត្តានំ
 បវត្តេ ចិន្តស្ស កង្កត្តុណោ អរូបេ មត្តស្ស ប ដលស្ស
 ច ទម្មានត្តុណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 នោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ សព្វេសំ ទុបបជ្ជ-
 ន្តានំ បវត្តេ ចិន្តស្ស ទម្មានត្តុណោ តេសំ សមុទ-
 យសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

កើតឡើង ក្នុងវិចារខេ ចិត្ត បី ៤ របស់ទុក្ខសច្ចុប្បវេសន្យ កំពុងប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកបិទចាប់ប្រាសពីផ្លូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងកង្កត្តុណាៈ
 វៃនតណ្ហា និងកង្កាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និង
 ពួកអសញ្ញាសត្វ មត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយផង
 សមុទយសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៧៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទយសច្ច របស់
 សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ប្រាសាហេន្តទាំងឡាយ ក្នុង
 ទម្មានត្តុណាៈ វៃនមត្តជីប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលនឹងបាទ ខ្លី
 បត្តជីប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វៃនចិត្តណា ក្នុងទម្មានត្តុណាៈ វៃនចិត្ត ក្នុងទម្មា-
 នត្តុណាៈ វៃនចិត្តនោះ កើតឡើង តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ ក្រៅនេះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងទម្មានត្តុណាៈ
 វៃនចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង សមុទ-
 យសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា
 នឹងកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់
 កាលច្បុត ក្នុងកង្កត្តុណាៈ វៃនចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងទម្មានត្តុណាៈ វៃនមត្ត
 និងផល ក្នុងអរូបភព សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង
 តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាល
 ចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងទម្មានត្តុណាៈ វៃនចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងផង ។

(៧៧) យស្ស ទុក្ខសង្ខំ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស មគ្គ-
 សង្ខំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អគ្គមគ្គស្ស ទុប្បាទក្ខណោ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ទុប្បាទក្ខណោ យេ ច បុព្វជ្ឈ-
 នា មគ្គំ ទ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ទុបបជ្ឈនានំ
 បរត្ថេ ចិត្តស្ស ទុប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសង្ខំ
 ទុប្បជ្ឈតិ ទោ ច តេសំ មគ្គសង្ខំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ
 តស្ស ចិត្តស្ស ទុប្បាទក្ខណោ យេ ចត្រា មគ្គំ
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ទុបបជ្ឈនានំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស
 ទុប្បាទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសង្ខំ ទុប្បជ្ឈតិ មគ្គ-
 សង្ខំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ មគ្គសង្ខំ
 ទុប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសង្ខំ ទុប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ចត្រា មគ្គំ បដិលភិស្ស-
 ន្តិ តេសំ ចរុន្តានំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរុ-
 បេ មគ្គស្ស ច ផលស្ស ច ទុប្បាទក្ខណោ តេសំ
 មគ្គសង្ខំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ទោ ច តេសំ ទុក្ខសង្ខំ
 ទុប្បជ្ឈតិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ទុប្បាទក្ខណោ យេ

(៧៧) ទុក្ខសង្ខំ របស់សត្វណា កើតឡើង មគ្គសង្ខំ របស់
 សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ទុក្ខសង្ខំ របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុង
 ទុប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វនោះ ។ ដែលជាបុព្វជ្ឈន នឹង
 មិនបាន ទ្វេមគ្គ ក្នុងទុប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងទុប្ប-
 ាទក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន កើតឡើង តែមគ្គសង្ខំ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ទ្វេមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ទ្វេមគ្គ ក្នុងទុប្បាទក្ខណៈ នៃ
 ចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងទុប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសង្ខំ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងដឹង មគ្គសង្ខំ នឹង
 កើតឡើងដឹង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសង្ខំ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង
 ទុក្ខសង្ខំ របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន ទ្វេមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ទ្វេ
 មគ្គ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលច្បុក ក្នុង
 កង្កក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងទុប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គ នឹងផល
 កងអរូបកត មគ្គសង្ខំ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែទុក្ខ-
 សង្ខំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន
 ទ្វេមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា

ចរោ មក្កំ បដិសេស្តិយ តេសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ
បរិវត្តំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កិយោ តេសំ មក្កសច្ចត្ថា
ឧប្បដ្ឋិស្សតិ ឧក្កសច្ចត្ថា ឧប្បដ្ឋតិ ។

(១០០) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បដ្ឋតិ តស្ស
មក្កសច្ចំ ឧប្បដ្ឋិស្សតិ ។ យេ បុត្តដ្ឋនា មក្កំ ន
បដិសេស្តិយ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្កិយោ
តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បដ្ឋតិ ខោ ឆ តេសំ មក្ក-
សច្ចំ ឧប្បដ្ឋិស្សតិ យេ មក្កំ បដិសេស្តិយ តេសំ
តណ្ហាយ ឧប្បាទក្កិយោ តេសំ សមុទយសច្ចត្ថា
ឧប្បដ្ឋតិ មក្កសច្ចត្ថា ឧប្បដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ
មក្កសច្ចំ ឧប្បដ្ឋិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បដ្ឋតិ-
តិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា មក្កមក្កំ បដិសេ-
ស្តិយ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កិយោ យេ ចរោ
មក្កំ បដិសេស្តិយ តេសំ តណ្ហាយ កត្តក្កិយោ
តណ្ហាវិប្បយុត្តិវិវត្តំ វត្តមារោ ជំរោធសមាបដ្ឋានំ
អសញ្ញសន្តានំ តេសំ មក្កសច្ចំ ឧប្បដ្ឋិស្សតិ ខោ ឆ
តេសំ សមុទយសច្ចំ ឧប្បដ្ឋតិ យេ មក្កំ បដិសេ-
ស្តិយ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្កិយោ តេសំ មក្ក-
សច្ចត្ថា ឧប្បដ្ឋិស្សតិ សមុទយសច្ចត្ថា ឧប្បដ្ឋតិ ។

នីតិបាទ ប្បវត្ត ក្នុងឧប្បាទក្កិយោ វៃចិត្តិយោ ពួកសត្វទាំងនោះ
កាលបរិច្ឆេទ ក្នុងឧប្បាទក្កិយោ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មក្កសច្ច
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង ឧក្កសច្ច កើតឡើងផង ។

(១០០) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង មក្កសច្ច របស់
សត្វនោះ នឹងកើតឡើងផង ។ ពួកសត្វណា ជាបុត្តដ្ឋន ខឹងមិនបាន ខ្ញុំមក្ក
សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ ។ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្កិយោ វៃចិត្តណា
តែមក្កសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា ខឹងបាន
ខ្ញុំមក្ក សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ ។ កើតឡើងផង មក្កសច្ច បរិវត្ត
ឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្កិយោ វៃចិត្តណា ។ ប្រយោជន៍ទៀត ប្រយោជន៍ របស់
សត្វណា នឹងកើតឡើង សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងផង ។
ពួកសត្វណា ខឹងបាន ខ្ញុំមក្កដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ឬក៏ ពួក
សត្វដទៃណា នឹងបាន ខ្ញុំមក្ក ក្នុងឧប្បាទក្កិយោ វៃចិត្តនោះ មក្កសច្ច
របស់សត្វនោះ ។ ក្នុងកត្តក្កិយោ វៃចិត្តណា នឹងរបស់ពួកសត្វវៃចិត្តប្រយោជន៍
ខំរោធក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំលុងប្រព្រឹត្តទៅ បើបើរបស់ពួក
អសញ្ញសត្វ នឹងកើតឡើង តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
ឡើងទេ ពួកសត្វណា ខឹងបាន ខ្ញុំមក្ក មក្កសច្ច របស់សត្វនោះ ។ នឹង
កើតឡើងផង សមុទយសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្កិយោ វៃចិត្តណា ។

បរិវត្ត ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ តត្ថ សុច្ចុ-
នយសត្តញ្ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ ទុក្ខសត្តញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(១០៣) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសត្តំ ឧប្បជ្ជតិ
តស្ស តត្ថ មត្តសត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ អត្តមត្តស្ស
ឧប្បាទត្តុណោ អាហារន្តំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ
យេ ច បុព្វជ្ជនា (១) ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ឧប-
បជ្ជន្តំ បរិវត្ត ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ អហាយំ(២)
អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ជន្តំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
សត្តំ ឧប្បជ្ជតិ នោ ម តេសំ តត្ថ មត្តសត្តំ
ឧប្បជ្ជិស្សតិ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ
បដិលកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ យេ
ចត្រា មត្តំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជន្តំ បរិវត្ត
ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសត្តញ្ច
ឧប្បជ្ជតិ មត្តសត្តញ្ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា
មន យត្ថ មត្តសត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខ-
សត្តំ ឧប្បជ្ជតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
អត្តមត្តំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កត្តត្តុណោ
យេ ចត្រា មត្តំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ បរិវត្តន្តំ

នីវរិយស្សិយោ បុត្តសេន្ត កើតឡើងដល់ ក្នុងជីវនោះ ។

(១០៣) បុត្តសេន្ត របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងជីវណា មគ្គសត្វ
របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងជីវនោះឬ ។ ទុក្ខសត្វ របស់ត្រូវអរោហន្ត
ទាំងពួង ក្នុងឧប្បាទត្តុណា ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ
ដែលជាបុព្វជ្ជនា ក៏បើបដិលកិស្សន្តិ ឡើយ ក្នុងឧប្បាទត្តុណា ខែចិត្ត កាលចាប់
បដិលកិស្សន្តិ ក៏បើបដិលកិស្សន្តិ ក្នុងឧប្បាទត្តុណា នឹងកសញ្ញា-
សត្វ ក្នុងឧប្បាទត្តុណា ខែចិត្ត ក្នុងឧប្បាទត្តុណា កើតឡើង ក្នុងជីវនោះ តែ
មគ្គសត្វ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងបដិលកិស្សន្តិ ក្នុងជីវនោះទេ ពួកសត្វ
ណា នឹងបដិលកិស្សន្តិ ឡើយ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដ-
វៃណា នឹងបដិលកិស្សន្តិ ឡើយ ក្នុងឧប្បាទត្តុណា ខែចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំង
នោះ កាលចាប់បដិលកិស្សន្តិ ក្នុងឧប្បាទត្តុណា ខែចិត្ត ក្នុងឧប្បាទត្តុណា ទុក្ខ-
សត្វ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងដល់ មគ្គសត្វ នឹងកើតឡើងដល់
ក្នុងជីវនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសត្វ របស់សត្វណា នឹងកើត
ឡើង ក្នុងជីវណា ទុក្ខសត្វ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងជីវនោះឬ ។
ពួកសត្វណា នឹងបដិលកិស្សន្តិ ឡើយ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា
ឬក៏ ពួកសត្វដវៃណា នឹងបដិលកិស្សន្តិ ឡើយ ក្នុងឧប្បាទត្តុណា ខែចិត្តនោះ

១ ឧ.ម. ឧត្តន្តិ មត្តន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ម. អយមេ ឃាយា នន្តិ ។

បរវត្ត ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អប្បមេ មគ្គស្ស ច ជ-
 លស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ឥត្ត មគ្គសង្ខ-
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ យោ ច តេសំ ឥត្ត ឧត្តសង្ខ- ឧប្បជ្ជតិ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ
 តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ចេវា មត្ត-
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរវត្ត ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ឥត្ត មគ្គសង្ខត្តា ឧប្បជ្ជិស្សតិ
 ឧត្តសង្ខត្តា ឧប្បជ្ជតិ ។

(១០២) យស្ស យត្ត សមុទយសង្ខំ ឧប្បជ្ជតិ
 តស្ស ឥត្ត មគ្គសង្ខំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ អាចាយ-
 កានំ យេ ច បុត្តជ្ឈយា មត្តំ ច បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ ឥត្ត សមុទយសង្ខំ
 ឧប្បជ្ជតិ យោ ច តេសំ ឥត្ត មគ្គសង្ខំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ
 យេ មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខ-
 ណោ តេសំ ឥត្ត សមុទយសង្ខត្តា ឧប្បជ្ជតិ មត្ត-
 សង្ខត្តា ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វ បទ យត្ត មគ្គសង្ខំ
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស ឥត្ត សមុទយសង្ខំ ឧប្បជ្ជតិ ។
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ

ត្ថកសត្វទាំងបារ ឈរលើក្នុង ក្នុងចិត្តយោ ដែល ក្នុងចិត្តយោ ក្នុងចិត្ត
 ឧប្បាទក្ខណៈ ដែលក្នុងចិត្តយោ ក្នុងចិត្តយោ មគ្គសង្ខំ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងកើតឡើង ក្នុងចិត្តនោះ តែមគ្គសង្ខំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងចិត្តនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡើងមកដ៏ប្រសើរ ក្នុងសំ-
 ដាប់ ខែចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឡើងមក ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលចាប់បដិសង្ខំ ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្ត ក្នុងចិត្តយោ មគ្គសង្ខំ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 កើតឡើងផង ឧត្តសង្ខំ កើតឡើងផង ក្នុងចិត្តនោះ ។

(១០២) សមុទយសង្ខំ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងចិត្តណា
 មគ្គសង្ខំ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងចិត្តនោះឬ ។ សមុ-
 ទយសង្ខំ របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអប្បាយ នឹងរបស់សត្វនោះ ។
 ដែលជាបុត្តជ្ឈយោ នឹងមិនបាន ឡើងមក កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 ខែកណ្តា ក្នុងចិត្តនោះ តែមគ្គសង្ខំ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើត
 ឡើង ក្នុងចិត្តនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡើងមក សមុទយសង្ខំ
 របស់សត្វនោះ ។ កើតឡើងផង បុគ្គសង្ខំ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ ខែកណ្តា ក្នុងចិត្តនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសង្ខំ របស់សត្វណា
 នឹងកើតឡើង ក្នុងចិត្តណា សមុទយសង្ខំ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងចិត្ត
 នោះឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឡើងមកដ៏ប្រសើរ ក្នុងសំដាប់ ខែចិត្តណា

តស្ស ចិត្តស្ស ទុប្បាទត្តុណោ យេ ច តោ មគ្គំ
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ភង្គត្តុណោ តណ្ហា-
 វិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមាដេ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ ទុប្ប-
 ជ្ជិស្សតិ យោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 យេ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ទុប្បាទត្តុ-
 ណោ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចុញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ សមុទ-
 យសច្ចុញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

(១០៥) យស្ស ទុត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ សទ្ធលោ ពវន្តាធំ
 បវត្ត ចិត្តស្ស ភង្គត្តុណោ អរូប មគ្គស្ស ច ដល-
 ស្ស ច ទុប្បាទត្តុណោ តេសំ ទុត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 យោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ អត្ត-
 មគ្គស្ស ភង្គត្តុណោ អរហន្តាធំ ចិត្តស្ស ភង្គត្តុ-
 ណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមគ្គំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ភង្គត្តុណោ អរូប មគ្គស្ស
 ច ដលស្ស ច ទុប្បាទត្តុណោ តេសំ ទុត្តុ-
 សច្ចុញ្ច ទុប្បជ្ជតិ សមុទយសច្ចុញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

ព្វតំ ខុណសព្វបដៃណេ បរិវបាម ទូវមគ្គ ក្នុងទុប្បាទត្តុណោ វៃចិត្តនោះ
 មគ្គស្ស របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងកត្តក្ខណៈ វៃតណ្ហា និងក្នុង
 កាលដែលវិប្បយុត្តចិត្តនោះ កំពុងប្រព្រឹត្តិការណ៍ ក្នុងទីនោះ តែសមុទ-
 យសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ត្រួតសត្វណា
 និងបាន ព្រឹក្ស មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងផង សមុ-
 ទយសច្ច កើតឡើងផង ក្នុងទុប្បាទត្តុណោ វៃតណ្ហា ក្នុងទីនោះ ។

(១០៧) ទុត្តសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទយសច្ច
 របស់សត្វនោះ បើមិនកើតឡើងឬ ។ ត្រួតសត្វទាំងអស់ កាលច្បាត ក្នុង
 កត្តក្ខណៈ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងទុប្បាទត្តុណោ វៃមគ្គនិងផល ក្នុង
 អរូបភព ទុត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង តែសមុទយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា និងមិនកើតឡើងទេ ទុត្តសច្ច របស់ព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកត្តក្ខណៈ វៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ
 ដែលនឹងបាន ទូវមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងកត្តក្ខណៈ
 វៃចិត្ត ក្នុងកត្តក្ខណៈ វៃចិត្តនោះ និងក្នុងទុប្បាទត្តុណោ វៃមគ្គ និងផល
 ក្នុងអរូបភព មិនកើតឡើងផង សមុទយសច្ច និងមិនកើតឡើងផង ។

យស្ស វា បទ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ ។ អត្តមត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទត្តុណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ យោ ច
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ អត្តមត្តស្ស ភន្តត្តុណោ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ភន្តត្តុណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្ត-
 រា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ភន្តត្តុណោ
 អរូបេ មត្តស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ
 សមុទយសច្ចុញ្ច ទុប្បជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចុញ្ច ទុប្បជ្ឈតិ ។

(១០៦) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស អត្ត-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្ត-
 មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ភន្តត្តុណោ យេ
 ចក្ខោ មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ បរិន្ទានំ បរិន្ទោ
 ចិត្តស្ស ភន្តត្តុណោ អរូបេ មត្តស្ស ច ផលស្ស ច
 ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ យោ ច

មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនមែនជាមនុស្ស ឬក្ម-
 សច្ច របស់សត្វនោះ មិនមែនជាមនុស្ស ។ សមុទយសច្ច របស់ព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងទម្រង់ទុក្ខណៈ ខែមត្តដ៏ប្រសើរ ខឹងរបស់សត្វ
 ទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមត្តដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្ត
 ណា ក្នុងទម្រង់ទុក្ខណៈ ខែចិត្ត ក្នុងទម្រង់ទុក្ខណៈ ខែចិត្តនោះ ខឹង
 មិនមែនជាមនុស្ស តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនមែនជាមនុស្ស
 ទេ សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងក្នុងក្នុងក្នុង ខែមត្ត
 ដ៏ប្រសើរ ខឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមត្តដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងក្នុងក្នុងក្នុង ខែចិត្ត ក្នុងក្នុងក្នុងក្នុង ខែចិត្ត
 នោះ ខឹងក្នុងទម្រង់ទុក្ខណៈ ខែមត្ត និងផល ក្នុងអរូបភាព មិនមែន
 ទៀងផង ទុក្ខសច្ច មិនមែនជាមនុស្ស ។

(១០៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនមែនជាមនុស្ស មត្តសច្ច
 របស់សត្វនោះ ខឹងមិនមែនជាមនុស្ស ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យ
 មត្តដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វនៃខណ មិន
 បាន ឲ្យមត្ត ក្នុងក្នុងក្នុងក្នុង ខែចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលព្យាប
 ក្នុងក្នុងក្នុងក្នុង ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ខឹងក្នុងទម្រង់ទុក្ខណៈ ខែមត្ត
 និងផល ក្នុងអរូបភាព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមនុស្ស

តេសំ មគ្គសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ អគ្គមគ្គស្ស កង្កត្តុណោ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ យេ ច បុត្តជ្ជនា
 មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ បរិទ្ធានំ បរិទ្ធ ចិត្តស្ស
 កង្កត្តុណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ជលស្ស ច ទុប្បា-
 នត្តុណោ តេសំ ទុត្តសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ មគ្គសច្ចញ្ច
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ មគ្គសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស ទុត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។ អគ្គមគ្គស្ស ទុប្បា-
 នត្តុណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ទុប្បានត្តុណោ យេ
 ច បុត្តជ្ជនា មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ទុបបដ្ឋន្តា-
 នំ បរិទ្ធ ចិត្តស្ស ទុប្បានត្តុណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ ទោ ច តេសំ ទុត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 អគ្គមគ្គស្ស កង្កត្តុណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កត្តុ-
 ណោ យេ ច បុត្តជ្ជនា មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 បរិទ្ធានំ បរិទ្ធ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ អរូបេ មគ្គស្ស
 ច ជលស្ស ច ទុប្បានត្តុណោ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ ទុត្តសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

(១០៧) យស្ស សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 មគ្គសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា

តៃមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ បិទមែនជាមិនមែនកើតឡើងទេ មគ្គសច្ច
 របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កត្តុណាៈ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់
 ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុត្តជ្ជន ទើបមិនបាន ទូរមគ្គ ក្នុងកង្កត្តុណាៈ ខែ
 ចិត្ត កាលច្បុក ក្នុងកង្កត្តុណាៈ ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងទុប្បានត្តុណាៈ
 ខែមគ្គនិងជល ក្នុងអរូបភព ទើបមិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច មិនកើត
 ឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា ទើបមិនកើត
 ឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងទុប្បានត្តុណាៈ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វ
 នោះ ។ ដែលជាបុត្តជ្ជន ទើបមិនបាន ទូរមគ្គ ក្នុងទុប្បានត្តុណាៈ ខែចិត្ត
 កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងទុប្បានត្តុណាៈ ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទើបមិនកើត
 ឡើង តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ បិទមែនជាមិនមែនកើតឡើងទេ
 មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កត្តុណាៈ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ និង
 របស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុត្តជ្ជន ទើបមិនបាន ទូរមគ្គ ក្នុងកង្កត្តុណាៈ
 ខែចិត្ត កាលច្បុក ក្នុងកង្កត្តុណាៈ ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងទុប្បា-
 នត្តុណាៈ ខែមគ្គនិងជល ក្នុងអរូបភព ទើបមិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច
 មិនកើតឡើងផង ។

(១០៧) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច របស់
 សត្វនោះ ទើបមិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វណា ទើបបាន ទូរមគ្គដ៏ប្រសើរ

អត្ថបត្តិ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តា-
 ណោ (១) យេ ច តោ មត្តំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ
 តណ្ហាយ កង្កត្តាណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិរុត្ត វត្តមាណ
 ជិរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយ-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ លោ ច តេសំ មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ អត្ថមត្តសមន្តីនំ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជ-
 នា មត្តំ ធិ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កត្តា-
 ណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិរុត្ត វត្តមាណ ជិរោធសមាបន្នានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ (២) តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ
 មត្តសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស កំ បទ មត្ត-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។
 យេ បុត្តជ្ជនា មត្តំ ធិ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 ឧប្បាទត្តាណោ តេសំ មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ លោ ច
 តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ អត្ថមត្តសមន្តីនំ អរ-
 ហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មត្តំ ធិ បដិលកិស្សន្តិ
 តេសំ តណ្ហាយ កង្កត្តាណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិរុត្ត

១ ម. តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តណោនិ ឧ ទិស្សតិ ។ ២ ម. ជិរោធសមាបន្នានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ បទុយំ នតិ ។

ក្នុងសំដាប់ ខែចិត្តណា ឬក៏ ត្នកសត្វដៃណា មិនបាន ឬវេក្ត ក្នុងឧប្បា-
 ទត្តណា ខែចិត្តនោះ សមុទយសច្ច របស់ត្នកសត្វនោះ ក្នុងកង្កត្តណា ខែ
 តណ្ហា និងរបស់ត្នកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ និងរបស់ត្នកអសញ្ញាសត្វ
 ទាំងនោះ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មិនកើត
 ឡើង តែមត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ
 សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមត្តដ៏ប្រសើរ
 និងរបស់ត្នកសត្វនោះ ដែលជាបុត្តជ្ជន នឹងមិនបាន ឡើយ ក្នុងកង្កត្តណា
 ខែតណ្ហា និងរបស់ត្នកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ និងរបស់ត្នកអសញ្ញា-
 សត្វទាំងនោះ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មិន
 កើតឡើងផង មត្តសច្ច នឹងមិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ច
 របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើត
 ឡើងឬ ។ ត្នកសត្វណា ជាបុត្តជ្ជន នឹងមិនបាន ឡើយ មត្តសច្ច របស់
 ត្នកសត្វនោះ ។ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទត្តណា ខែតណ្ហា តែសមុទ-
 យសច្ច របស់ត្នកសត្វនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ មត្តសច្ច របស់
 ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមត្តដ៏ប្រសើរ និងរបស់ត្នកសត្វ
 នោះ ដែលជាបុត្តជ្ជន នឹងមិនបាន ឡើយ ក្នុងកង្កត្តណា ខែតណ្ហា

វត្តមាន ជំនាញសមាបយ្នាជំ អសញ្ញាសញ្ញាជំ តេសំ
 អត្តសត្វញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ សមុទយសត្វញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។
 (១០៨) យត្ត ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។ បេ ។
 (១០៩) យស្ស យត្ត ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ ចតុវេកាកាវ
 បញ្ចវេកាកាវ ចវណ្ណំ ចវន្តេ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ
 អរូបេ មត្តស្ស ច ជលស្ស ច ឧប្បាទត្តុណោ
 តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ លោ ច តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ អត្តអត្តស្ស កង្ក-
 ត្តុណោ អាហារាជំ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តបត្តំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ អរូបេ មត្តស្ស ច ជលស្ស
 ច ឧប្បាទត្តុណោ អសញ្ញាសញ្ញាជំ ចវណ្ណំ^(១) តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសត្វញ្ច ទុប្បជ្ជតិ សមុទយសត្វញ្ច
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ត សមុទយសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។

១ ឧ. អរូបេ មត្តស្ស ច ជលស្ស ច ឧប្បាទត្តុណោ អសញ្ញាសញ្ញា ចវណ្ណន្តិ ទិស្សន្តិ ។
 ឃ. អសញ្ញាសញ្ញា ចវណ្ណំ អរូបេ មត្តស្ស ច ជលស្ស ច ឧប្បាទត្តុណោ ទិស្សន្តិ ។

និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលទៅដំណើរ រឹងរបស់សព្វសត្វទាំងអស់
 ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកកណ្តា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ រឹងរឹមកើតឡើង
 ផង សមុទយសច្ច មិនកើតឡើងផង ។
 (១០៨) ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។
 (១០៩) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ រឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 កាលច្បុក ចាកចក្កវេកាកាវ មិនបញ្ចវេកាកាវ ក្នុងកង្កត្តុណោ ខែចិត្ត
 ក្នុងបច្ចប្បទ និងក្នុងឧប្បាទត្តុណោ ខែមត្ត និងជល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែសមុទយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច របស់
 ព្រះអាហារទាំងឡាយ ក្នុងកង្កត្តុណោ ខែមត្តដ៏ប្រសើរ និងរបស់អសញ្ញា-
 សត្វទាំងនោះ ដែលនឹងបាន ខ្លឹមដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ខែចិត្តណា ក្នុង
 កង្កត្តុណោ ខែចិត្ត កាលច្បុក ក្នុងកង្កត្តុណោ ខែចិត្តនោះ កំពុងប្រៀប
 ក្នុងខែមត្ត និងជល ក្នុងអរូបភព មិនកើតឡើងផង សព្វបញ្ញាសព្វ រឹង
 មិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិន
 កើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

អក្ខមក្ខស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខមក្ខ
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អស-
 ញ្ញសត្តំ ឧបបដ្ឋន្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ យោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្ប-
 ជ្ជតិ អក្ខមក្ខស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខមក្ខ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្ខ-
 ស្ស ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ អសញ្ញសត្តា-
 នំ ចរន្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

[១១០] យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 តត្ថ មក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អក្ខមក្ខ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ យេ ចរញ្ញ មក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 ចរន្តានំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ មក្ខស្ស
 ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ

សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃយក្ខេរិ
 ប្រសើរ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឆ្លៀតឆ្លើបប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃចិត្ត កាលចូលទៅ ការ
 អសញ្ញសត្វ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃចិត្តនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ វៃមក្ខដ៏ប្រសើរ
 និងរបស់ពួកអសញ្ញសត្វនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឆ្លៀតឆ្លើបប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងកង្កក្ខណៈ វៃចិត្ត កាលច្បុក ក្នុងកង្កក្ខណៈ
 វៃចិត្តនោះ នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃមក្ខ និងដល ក្នុងអរូបភព និងមិន
 កើតឡើងផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(១១០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 មក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួក
 សត្វណា នឹងបាន ឆ្លៀតឆ្លើបប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ឬក៏
 ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឆ្លៀតឆ្លើបប្រសើរ ក្នុងកង្កក្ខណៈ វៃចិត្តនោះ ពួក
 សត្វនោះ កាលច្បុក ក្នុងកង្កក្ខណៈ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បា-
 ទក្ខណៈ វៃមក្ខ និងដល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

ទុប្បជ្ជតិ លោ ច តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្ស-
 តិ អត្តមត្តស្ស កង្កត្តុណោ អាហាន្តានំ ចិត្តស្ស កង្ក-
 ត្តុណោ យេ ច បុថុជ្ជនា មក្កំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ អរូបេ
 មត្តស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្កុណោ អសញ្ញា-
 សត្តានំ ចវន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ
 មត្តសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ
 មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្ប-
 ជ្ជតិ ។ អត្តមត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ អាហាន្តានំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ យេ ច បុថុជ្ជនា មក្កំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្កុណោ អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេសំ តត្ថ
 មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជតិ អត្តមត្តស្ស កង្កត្តុណោ អាហាន្តានំ ចិត្តស្ស
 កង្កត្តុណោ យេ ច បុថុជ្ជនា មក្កំ ន បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ

មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមត្តសច្ច របស់សត្វពាំងពោះ ពិសេសជាដឹង
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តពាំងឡាយ ក្នុង
 កង្កត្តុណោ ខែមត្តដ៏ប្រសើរ និងរបស់ត្វកសត្វនោះ ដែលជាបុថុជ្ជន និង
 បាន ទ្វេមត្ត ក្នុងកង្កត្តុណោ ខែចិត្ត កាលច្យុត ក្នុងកង្កត្តុណោ ខែចិត្ត ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន និងរបស់ត្វកសត្វនោះ កាលច្យុត ក្នុងឧប្បាទក្កុណោ ខែ
 មត្ត និងផល ក្នុងអរូបកថា មិនកើតឡើងដឹង មត្តសច្ច និងមិនកើតឡើង
 ដឹង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ច របស់សត្វណា និងមិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ។
 មត្តសច្ច របស់ព្រះអរហន្តពាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្កុណោ បែបណ្តើរប្រ-
 សើរ និងរបស់សត្វពាំងពោះ ដែលជាបុថុជ្ជន ពិសេស ក្នុងមត្ត ក្នុង
 ឧប្បាទក្កុណោ ខែចិត្ត កាលពេលបដិលន្តិ ក្នុងឧប្បាទក្កុណោ ខែចិត្ត ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន និងរបស់សត្វពាំងពោះ កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញាសត្វ និងមិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះ ។ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វពាំងពោះ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ មត្តសច្ច របស់ព្រះអរហន្តពាំងឡាយ ក្នុងកង្ក-
 ត្តុណោ ខែមត្តដ៏ប្រសើរ និងរបស់ត្វកសត្វនោះ ដែលជាបុថុជ្ជន និងមិនបាន
 ទ្វេមត្ត ក្នុងកង្កត្តុណោ ខែចិត្ត កាលច្យុត ក្នុងកង្កត្តុណោ ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្ប-
 ន្ត ក្នុងឧប្បាទក្កុណោ ខែចិត្ត កាលពេលបដិលន្តិ ក្នុងឧប្បាទក្កុណោ ខែចិត្ត ក្នុង

អរិយ បត្តស្ស វ ដិយស្ស វ ធម្មាបយុណោ អសញ្ញា-
សត្តានំ ចវត្តានំ តេសំ វត្ត មគ្គសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ
ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

[០១០] យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
វស្ស វត្ត មគ្គសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា អន្តរា បដិលភិស្សន្តិ វស្ស ចិត្តស្ស ទុប្ប-
ទក្ខណោ យេ ច ញោ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ វណ្ណា-
យ កង្កក្ខណោ វណ្ណាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ តេសំ
វត្ត សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។ ច តេសំ វត្ត មគ្គ-
សច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ អន្តរា មគ្គសច្ចំ អរហន្តានំ យេ
ច បុត្តជ្ជនា មគ្គំ ធម្មំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ វណ្ណាយ
កង្កក្ខណោ វណ្ណាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ អសញ្ញា-
សត្តានំ តេសំ វត្ត សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជតិ មគ្គ-
សច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វ បទ យត្ថ មគ្គសច្ចំ
ទុប្បជ្ជិស្សតិ វស្ស វត្ត សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។
អាចាយិកានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មគ្គំ ធម្មំ បដិលភិស្សន្តិ
តេសំ វណ្ណាយ ទុប្បទក្ខណោ តេសំ វត្ត មគ្គសច្ចំ

និវេសន៍ត្ថកអសញ្ញាសត្វនោះ តាមរយៈ ពួកទុប្បទក្ខណៈ វៃបត្ត
និងដល់ ក្នុងអរិយករ និងមិនកើតឡើងផង បុគ្គសច្ច មិនកើតឡើងផង
ក្នុងទីនោះ ។

[១១១] សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ និងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
ណា និងបាន ទ្វេមគ្គប្រែស្រមៃ ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វវៃ
ណា និងបាន ទ្វេមគ្គ ក្នុងទុប្បទក្ខណៈ វៃចិត្តនោះ សមុទយសច្ច របស់
ពួកសត្វនោះ ។ មិនកើតឡើង ក្នុងក្នុងក្ខណៈ វៃភណ្ឌា និងក្នុងកាល
ដែលចិត្តប្រាសចាកភណ្ឌា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច របស់
ពួកសត្វនោះ មិនមែនជា និងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ សមុទយសច្ច
របស់ព្រះអាហានុតាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គប្រែស្រមៃ និងរបស់
ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុត្តជ្ជនា និងមិនបាន ទ្វេមគ្គ ក្នុងក្នុងក្ខណៈ
វៃភណ្ឌា និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វនោះ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាស
ចាកភណ្ឌា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ច និងមិនកើត
ឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
និងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិន
កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ បុគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលកើត
ក្នុងអបាយ ពិនិយមរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុត្តជ្ជនា និងមិនបាន
ទ្វេមគ្គ ក្នុងទុប្បទក្ខណៈ វៃភណ្ឌា និងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ

ឧប្បជ្ជិតិ លោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិតិ អត្តមត្តសមន្តិធំ អាហារាធំ យេ ច បុត្រជ្ជ-
 ណា មត្តំ ឈ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កត្តត្ថ-
 លោ តណ្ហាយិប្បយុត្តចិវត្ត វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តាធំ
 តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតិ សមុទយសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ជិតិ ។

[១១២] យស្ស ឧត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ ។ អត្តមត្តសមន្តិធំ
 អាហារាធំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ ឧត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ លោ ច តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ ឥតរេសំ តេសំ ឧត្ត-
 សច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតុ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិតិ ។
 យស្ស វា បឈ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ តស្ស
 ឧត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ ។ អាមត្តា ។

[១១៣] យស្ស ឧត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ តស្ស
 មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតិ ។ អត្តមត្តសមន្តិធំ អា-
 ហារាធំ យេ ច បុត្រជ្ជណា មត្តំ ឈ បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ឧត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជិតុ លោ ច តេសំ មត្តសច្ចំ

តៃសមុទយសច្ចំ របស់សត្វតាំងនោះ បិទបែងជាបីប្រភេទ ក្នុងទី
 នោះទេ មត្តសច្ចំ របស់ព្រះអាហារាធំព្រាយ ដែលប្រកបដោយមត្ត
 ដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វតាំងនោះ ដែលជាបុព្វដួង និងមិនបាន ឲ្យមត្ត
 ក្នុងក្រុងណា ខែតណ្ហា និងរបស់អសញ្ញាសត្វតាំងនោះ ក្នុងកាលដែល
 ចិត្តស្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងមិនកើតឡើងផង សមុទយ-
 សច្ចំ មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

[១១៤] ឧត្តសច្ចំ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ សមុទយ-
 សច្ចំ របស់សត្វនោះ និងកើតឡើងឬ ។ ឧត្តសច្ចំ របស់ព្រះអាហារាធំ
 ព្រាយ ដែលប្រកបដោយមត្តដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វតាំងនោះ ដែល
 ជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមត្តដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ខែតណ្ហា កើតឡើងហើយ
 តៃសមុទយសច្ចំ របស់តួកសត្វនោះ នឹងបិទកើតឡើងទេ ឧត្តសច្ចំ
 របស់តួកសត្វនោះក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង សមុទយសច្ចំ នឹងកើត
 ឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងកើត
 ឡើង ឧត្តសច្ចំ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

[១១៥] ឧត្តសច្ចំ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ មត្តសច្ចំ
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ឧត្តសច្ចំ របស់ព្រះអាហារាធំព្រាយ
 ដែលប្រកបដោយមត្តដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វតាំងនោះ ដែលជាបុព្វដួង
 និងមិនបាន ឲ្យមត្ត កើតឡើងហើយ តៃមត្តសច្ចំ របស់សត្វតាំងនោះ

ឧប្បជ្ជិស្សតិ យស្ស ចិច្ចស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិច្ចស្ស ឧប្បនន្តរណោ យេ ច ញ្ញា-
 មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិក្ខ-
 មត្តសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មត្ត-
 សច្ចំ ។ មេ ។ អាមត្តា ។

(១០២) យស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិក្ខ តស្ស
 មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ អត្តមត្តសមន្តីនំ អរហ-
 ន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជណា មត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិក្ខ ណោ ច តេសំ មត្តសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជិស្សតិ យស្ស ចិច្ចស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ យេ ច ញ្ញា មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិក្ខ មត្តសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន មត្តសច្ចំ ។ មេ ។ អាមត្តា ។

(១០៣) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិក្ខ ។ មេ ។

(១០៤) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជិក្ខ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។

របស់ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា មិនបាន ឮវចន្ត
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា មិនបាន
 ឮវចន្ត ក្នុងឧប្បនន្តរណៈ ខែចិត្តនោះ ទុក្ខសច្ច របស់ពួកសត្វនោះ
 កើតឡើងហើយផង មត្តសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត
 មត្តសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ។ មេ ។ អើ ។

(១០៥) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ មត្តសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយមត្តដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែល
 ជាបុត្តជ្ជន មិនមែនបាន ឮវចន្ត កើតឡើងហើយ តែមត្តសច្ច របស់
 ពួកសត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វណា មិនបាន ឮវចន្តដ៏ប្រ-
 សើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា មិនបាន ឮវចន្ត
 សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង មត្តសច្ច នឹង
 កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ច របស់សត្វណា កើត
 ឡើងហើយ ។ មេ ។ អើ ។

(១០៦) ទុក្ខសច្ច កើតឡើងហើយ ក្នុងទិណា ។ មេ ។

(១០៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទិ-
 ណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទិនោះឬ ។

អត្តមក្កសមដ៏ធំ អរហន្តាន់ យេស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរ
 អត្តមក្ក បដិលភិស្សន្តិ អសញ្ញាសត្តាន់ តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ សមុទ-
 យសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តស្សតិ ឥតរេសំ ចតុរោគាការាធំ បញ្ច-
 រោគាការាធំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិត្ត
 សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិត្តស្សតិ ។ យស្ស វា បដ
 យត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តស្សតិ ។ សុត្តានិសំ ទុបបដ្ឋង្គាន់ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត ឥតរេសំ ចតុរោគាការាធំ បញ្ចរោ-
 គាការាធំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិត្តស្សតិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិត្ត ។

(១១៧) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត តស្ស
 តត្ថ បត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តស្សតិ ។ អត្តមក្កសមដ៏ធំ
 អរហន្តាន់ យេ ច បុប្ផន្តា មក្កំ ធម៌ បដិលភិស្សន្តិ
 រាណាយិកាន់ អសញ្ញាសត្តាន់ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ

ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ
 និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វខឹងបាទ ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
 តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ និងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ទុក្ខសច្ច របស់ត្រកូសត្វនោះ ក្រៅនេះ ដែលនៅក្នុងចក្កុរោគាការាធំ និង
 បញ្ចរោគាការាធំ កើតឡើងហើយផង សមុទយសច្ច និងកើតឡើងផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា និង
 កើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីនោះឬ ។ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូលទៅកាន់
 សុខាភិស ទាំងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ សមុទយសច្ច របស់ត្រកូសត្វនោះ
 ក្រៅនេះ ដែលនៅក្នុងចក្កុរោគាការាធំ និងបញ្ចរោគាការាធំ និងកើតឡើង
 ផង ទុក្ខសច្ច កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(១១៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា មគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ និងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់
 ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំង
 នោះ ដែលជាបុប្ផន្ត និងមិនបាទ ឲ្យមគ្គ និងរបស់ត្រកូសត្វ ដែលកើត
 ក្នុងអបាយផង និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
 ។

ឧប្បជ្ឈិតុ ធា ច តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតុ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កលោ យេ ចញ្ញា មគ្គំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតុ មគ្គសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ឈិតុ ។ យស្ស ភំ បទ យត្ថ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតុតិ ។ សុទ្ធាភិសំ
 ឧបបដ្ឋន្តានំ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតុ ធា
 ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតុ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្កលោ យេ ចញ្ញា មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
 មគ្គសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតុ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈិតុ ។

(១១៨) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតុ
 តស្ស តត្ថ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតុតិ ។ អគ្គមគ្គសមធម្មំ
 អរហន្តានំ យេ ច បុគ្គជ្ឈតា មគ្គំ ន បដិល-
 ភិស្សន្តិ អាណាយិកានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ឈិតុ ធា ច តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ ឧប្បជ្ឈិតុ

តៃមគ្គសច្ច របស់សត្វតាំងនោះ ទីនិមិត្តភាពរឿង ក្នុងវិញ្ញាណ ពួក
 សត្វណា ទីនីបាន ទូរមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វ
 ដទៃណា ទីនីបាន ទូរមគ្គ ក្នុងទម្រង់ទុក្ខណៈ ខែចិត្តនោះ ទុក្ខសច្ច
 របស់សត្វតាំងនោះ កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច ទីនីកើតឡើងផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា ទីនីកើតឡើង
 ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 មគ្គសច្ច របស់សត្វតាំងនោះ ដែលចូលទៅកាន់សុត្វាភិស ទីនីកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះ តៃមគ្គសច្ច របស់សត្វតាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា ទីនីបាន ទូរមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែ
 ចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា ទីនីបាន ទូរមគ្គ ក្នុងទម្រង់ទុក្ខណៈ
 ខែចិត្តនោះ មគ្គសច្ច របស់សត្វតាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
 កើតឡើងហើយផង ក្នុងវិញ្ញាណ ។

(១១៨) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីណា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ ទីនីកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តតាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ ទីនីរបស់ពួកសត្វ ដែលជាច្របំផ្លុំ ទីនីមិនបាន ទូរ
 មគ្គ ទីនីរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលកើតក្នុងអបាយ កើតឡើងហើយ
 តៃមគ្គសច្ច របស់សត្វតាំងនោះ ទីនីមិនកើតឡើង ក្នុងវិញ្ញាណ

យស្ស ចិន្តស្ស អនន្តរា អន្តមន្តំ បដិលភិស្សន្តិ ឥស្ស
 ចិន្តស្ស ឧប្បានត្តាលោ យេ ពញោ មន្តំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ ឥត្ត សមុទយសច្ចុញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត មត្ត-
 សច្ចុញ្ច ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ត មត្ត-
 សច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ ឥស្ស ឥត្ត សមុទយសច្ចំ ឧប្ប-
 ជ្ជិត្តាតិ ។ សុត្តានិសាទំ ទុតិយេ ចិន្ត វត្តមាលេ តេសំ
 ឥត្ត មត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ យោ ច តេសំ ឥត្ត សមុ-
 ទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជិត្ត យស្ស ចិន្តស្ស អនន្តរា អន្តមន្តំ
 បដិលភិស្សន្តិ ឥស្ស ចិន្តស្ស ឧប្បានត្តាលោ យេ
 ពញោ មន្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឥត្ត មត្តសច្ចុញ្ច
 ឧប្បជ្ជិត្តស្សតិ សមុទយសច្ចុញ្ច ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[១១៧] យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត ឥស្ស សមុ-
 ទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តស្សតិ ។ ទត្តិ ។ យស្ស វា
 បទ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តស្សតិ ឥស្ស ទុក្ខសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

[១២០] យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត ឥស្ស មត្ត-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តស្សតិ ។ ទត្តិ ។ យស្ស វា បទ មត្តសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជិត្តស្សតិ ឥស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ឧប្បជ្ជិត្ត ។

ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ឬក៏ ពួក
 សត្វវៃខណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បានក្នុងនោះ វៃចិត្តនោះ សមុទ-
 យសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង មគ្គសច្ច នឹងកើតឡើង
 ផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងទីណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 ទោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វទាំងសត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងកាល
 ចិត្តទី២ កំពុងប្រច្រើតទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វវៃខណា នឹងបានឲ្យមគ្គ
 ក្នុងឧប្បានក្នុងនោះ វៃចិត្តនោះ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើត
 ឡើងផង សមុទយសច្ច កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

[១១៧] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ សមុទយ-
 សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

[១២០] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 មគ្គសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

អភិធម្មបិដក យមកំ

(១២០) យស្ស សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុ តស្ស

មគ្គសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុស្សតីតិ ។ ទត្ថិ ។ យស្ស វា

បទ មគ្គសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ

ទុប្បជ្ជិតាតិ ។ ទុប្បជ្ជិតុ ។

(១២២) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុ ។ បេ ។

(១២៣) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុ

តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុស្សតីតិ ។ ទុប្ប-

ជ្ជិតុស្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ សមុទយសច្ចំ

ទុប្បជ្ជិតុស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតាតិ ។

ទុប្បជ្ជិតុ ។

(១២៤) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុ តស្ស

តត្ថ មគ្គសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុស្សតីតិ ។ ទុប្បជ្ជិតុស្សតិ ។

យស្ស វា បទ យត្ថ មគ្គសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុស្សតិ តស្ស

តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតាតិ ។ ទុប្បជ្ជិតុ ។

(១២៥) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុ

តស្ស តត្ថ មគ្គសច្ចំ ទុប្បជ្ជិតុស្សតីតិ ។

អភិធម្មបិដក យមកំ

(១២១) សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ មគ្គ-
សច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនយល់ ។ មួយហោង
ទៀត មគ្គសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង សមុទយសច្ចំ
របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនកើតឡើងហើយ ។

(១២២) ទុក្ខសច្ចំ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(១២៣) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
ណា សមុទយសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
នឹងកើតឡើង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា
នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង
ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(១២៤) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
ណា មគ្គសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ នឹង
កើតឡើង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងមិនកើត
ឡើង ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី
នោះឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

(១២៥) សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីណា មគ្គសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

សុត្តានិសានំ មុតិយេ ចិន្ទ វត្តមារោ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត លោ ច តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចំ
 ទុប្បជ្ជិត្តិ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចញ្ញា ទុប្បជ្ជិត្ត មត្តសច្ចញ្ញា ទុប្បជ្ជិត្តិ ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តិ តស្ស
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អត្តមត្តសមថ្នំ
 អវហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មត្តំ ទ បដិលកិស្សជ្ជិ
 ណទាយិកានំ តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្តិ
 លោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិត្ត អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចញ្ញា ទុប្បជ្ជិត្តិ សមុ-
 ទយសច្ចញ្ញា ទុប្បជ្ជិត្ត ។

ប្រាសាទ ខ្មែរ ។

(១៤៦) យស្ស ទុត្តសច្ចំ ទិវុជ្ជិតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ទិវុជ្ជិតិ ។ សទ្ធាសំ ចវន្តានំ
 ចវន្ត តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កត្តក្ខណោ តេសំ
 ទុត្តសច្ចំ ទិវុជ្ជិតិ លោ ច តេសំ សមុទយ-
 សច្ចំ ទិវុជ្ជិតិ តណ្ហាយ កត្តក្ខណោ តេសំ ទុត្ត-
 សច្ចញ្ញា ទិវុជ្ជិតិ សមុទយសច្ចញ្ញា ទិវុជ្ជិតិ ។

សមុទយសច្ចំ លេសំត្ថសុត្តានិសានប្បវេទោ បិណកិក្ខេវ្យងហើយ ក្នុង
 កាលចិត្តទី ២ កំណត់ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងវិទ្យានោះ តែមគ្គសច្ចំ លេសំសត្វទាំងនោះ
 មិនមែនជាទីនឹងមិនកើតឡើង ក្នុងវិទ្យានោះ សមុទយសច្ចំ លេសំអសញ្ញា-
 សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ចំ ទីនឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងវិ-
 ទ្យានោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ចំ លេសំសត្វណា ទីនឹងមិនកើតឡើង
 ក្នុងទីណា សមុទយសច្ចំ លេសំសត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងវិ-
 ទ្យានោះឬ ។ មគ្គសច្ចំ លេសំព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកថាយោយមគ្គ
 ដ៏ប្រសើរ ទីនឹងលេសំត្ថសត្វ ដែលជាបុប្ផដ្ឋាន ទីនឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ
 ទីនឹងលេសំត្ថសត្វនោះ ដែលកើតក្នុងអបាយ ទីនឹងមិនកើតឡើង ក្នុងវិ-
 ទ្យានោះ តែសមុទយសច្ចំ លេសំសត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងវិទ្យានោះ មគ្គសច្ចំ លេសំអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ទីនឹងមិន
 កើតឡើងផង សមុទយសច្ចំ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងវិទ្យានោះ ។
 ចប់ ប្រាសាទ ។

(១៤៦) ទុត្តសច្ចំ លេសំសត្វណា លេតំទៅ សមុទយសច្ចំ លេសំ
 សត្វនោះ លេតំទៅឬ ។ ទុត្តសច្ចំ លេសំសត្វទាំងអស់នោះ កាលច្បាត
 លេតំទៅ ក្នុងកត្តក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកកណ្តា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន តែ
 សមុទយសច្ចំ លេសំសត្វទាំងនោះ មិនលេតំទៅទេ ទុត្តសច្ចំ លេសំសត្វទាំង
 នោះ លេតំទៅផង សមុទយសច្ចំ លេតំទៅផង ក្នុងកត្តក្ខណៈ ខែតណ្ហា ។

យស្ស កំ បទ សមុទយសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខ-
សច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។

(១២៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ តស្ស
មក្កសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ ។ សទ្ធលោ ចរុត្តា ចរុត្តោ មក្ក-
វិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
ធិរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ មក្កសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ បញ្ចកោតារ-
មក្កស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ មក្ក-
សច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ ។ យស្ស កំ បទ មក្កសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ
តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ ។ អរូបេ មក្កស្ស កង្កក្ខ-
ណោ តេសំ មក្កសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
ធិរុជ្ឈតិ បញ្ចកោតារ- មក្កស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
មក្កសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ ទុក្ខសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ ។

(១២៨) យស្ស សមុទយសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ តស្ស
មក្កសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ ។ លោ ។ យស្ស កំ បទ មក្កសច្ចំ
ធិរុជ្ឈតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ ។ លោ ។

(១២៩) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ
តត្ថ សមុទយសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ ។ អសញ្ញា-
សរត្តោ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ធិរុជ្ឈតិ ។ បេ ។

មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា លេត់ទៅ មក្កសច្ចំ
របស់សត្វនោះ លេត់ទៅ ។ បេ ។

(១២៧) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា លេត់ទៅ មក្កសច្ចំ របស់សត្វ
នោះ លេត់ទៅ ។ ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វទាំងអស់នោះ កាលច្បាត លេត់
ទៅ ក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែមក្ក ក្នុងបញ្ចកោតារ- កែមក្កសច្ចំ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេត់ទៅទេ ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ លេត់
ទៅផង មក្កសច្ចំ លេត់ទៅផង ក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែមក្ក ក្នុងបញ្ចកោតារ-
ភព ។ មួយយ៉ាងទៀត មក្កសច្ចំ របស់សត្វណា លេត់ទៅ ទុក្ខសច្ចំ
របស់សត្វនោះ លេត់ទៅ ។ មក្កសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ទៅ
ក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែមក្ក ក្នុងអរូបភព កែទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ
មិនលេត់ទៅទេ មក្កសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ទៅផង ទុក្ខសច្ចំ
លេត់ទៅផង ក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែមក្ក ក្នុងបញ្ចកោតារភព ។

(១២៨) សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា លេត់ទៅ មក្កសច្ចំ
របស់សត្វនោះ លេត់ទៅ ។ ទេ ។ មក្កសច្ចំ របស់សត្វណា
លេត់ទៅ សមុទយសច្ចំ របស់សត្វនោះ លេត់ទៅ ។ ទេ ។

(១២៩) ទុក្ខសច្ចំ លេត់ទៅ ក្នុងចំណា សមុទយសច្ចំ លេត់
ទៅ ក្នុងទីនោះ ។ ទុក្ខសច្ចំ លេត់ទៅ ក្នុងអសញ្ញាសត្វនោះ ។ បេ ។

ន ជំរុញ្លឺតិ សព្វេសំ ឧបបដ្ឋានំ បវេត្ត ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្កុណោ អរូប ផលស្ស កង្កក្កុណោ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ន ជំរុញ្លឺតិ មគ្គសច្ចញ្ច ន ជំរុញ្លឺតិ ។
 យស្ស វា បន មគ្គសច្ចំ ជំរុញ្លឺតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
 ន ជំរុញ្លឺតិ ។ សព្វេសំ បវេត្តានំ បវេត្ត មគ្គវិប្ប-
 យុត្តចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ ន ជំរុញ្លឺតិ
 លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន ជំរុញ្លឺតិ សព្វេសំ ឧប-
 បដ្ឋានំ បវេត្ត ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ អរូប
 ផលស្ស កង្កក្កុណោ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច ន ជំរុញ្លឺតិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ន ជំរុញ្លឺតិ ។

(១៣៣) យស្ស សមុទយសច្ចំ ន ជំរុញ្លឺតិ
 តស្ស មគ្គសច្ចំ ន ជំរុញ្លឺតិ ។ មគ្គស្ស កង្កក្កុណោ
 តេសំ សមុទយសច្ចំ ន ជំរុញ្លឺតិ លោ ច តេសំ
 មគ្គសច្ចំ ន ជំរុញ្លឺតិ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុ-
 ណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តមគ្គវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ
 ជិវេទសមាបញ្ញំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទ-
 យសច្ចញ្ច ន ជំរុញ្លឺតិ មគ្គសច្ចញ្ច ន ជំរុញ្លឺតិ ។

មិនមែនជាមិនលេចទៅទេ ទុក្ខសច្ចំ របស់សព្វពុទ្ធសាសនា កាលចាប់
 បដិសន្ធិ មិនលេចទៅផង មគ្គសច្ចំ បីលេចទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្កុណា
 ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងកង្កក្កុណា ខែផល ក្នុងអរូបភព ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត មគ្គសច្ចំ របស់សត្វលោក លេចទៅ ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ
 មិនលេចទៅទេ ។ មគ្គសច្ចំ របស់សត្វពុទ្ធសាសនា កាលច្បុក
 មិនលេចទៅ ក្នុងកង្កក្កុណា ខែចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 តែទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វពុទ្ធសាសនា មិនមែនជាមិនលេចទៅទេ មគ្គសច្ចំ
 របស់សត្វពុទ្ធសាសនា កាលចាប់បដិសន្ធិ មិនលេចទៅផង ទុក្ខសច្ចំ
 មិនលេចទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្កុណា ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុង
 កង្កក្កុណា ខែផល ក្នុងអរូបភព ។

(១៣៣) សមុទយសច្ចំ របស់សព្វពុទ្ធសាសនា មិនលេចទៅ មគ្គសច្ចំ
 របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅទេ ។ សមុទយសច្ចំ របស់សត្វពុទ្ធសាសនា
 នោះ មិនលេចទៅ ក្នុងកង្កក្កុណា ខែមគ្គ តែមគ្គសច្ចំ របស់សត្វ
 ពុទ្ធសាសនា មិនមែនជាមិនលេចទៅទេ សមុទយសច្ចំ របស់សត្វពុទ្ធសាសនា
 អស់ ដែលចូលកាន់និរោធ និងរបស់អសញ្ញាសត្វពុទ្ធសាសនា មិនលេច
 ទៅផង មគ្គសច្ចំ មិនលេចទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្កុណា ខែចិត្ត និងក្នុង
 កង្កក្កុណា ខែចិត្ត ដែលប្រាសចាកកណ្តា និងប្រាសចាកកណ្តា ។

យស្ស កំ បទ មគ្គសង្ខំ ទ ជិវុជ្ឈតិ តស្ស សមុ-
 ទយសង្ខំ ទ ជិវុជ្ឈតិ ។ តស្សាយ កង្កត្តុណ
 តេសំ មគ្គសង្ខំ ទ ជិវុជ្ឈតិ លោ ច ៖ តេសំ សមុទ-
 យសង្ខំ ទ ជិវុជ្ឈតិ សត្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណ
 មគ្គវិប្បយុត្តតស្សាវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កត្តុណ ជិវេ-
 ទសមាបន្នាធំ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ មគ្គសង្ខំក្ក
 ទ ជិវុជ្ឈតិ សមុទយសង្ខំក្ក ទ ជិវុជ្ឈតិ ។

[១៣២] យត្ថ ធុត្តុសង្ខំ ទ ជិវុជ្ឈតិ ។ បេ ។

[១៣៣] យស្ស យត្ថ ធុត្តុសង្ខំ ទ ជិវុជ្ឈតិ
 ។ បេ ។ យស្សកម្មិ យត្ថកម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ
 សទិសំ ។ យស្សយត្ថតេសិ ធិរោងសមាបន្នាទត្តិ
 ចេតំ ទ កាតត្ថំ ។

[១៣៤] យស្ស ធុត្តុសង្ខំ ជិវុជ្ឈតិ តស្ស
 សមុទយសង្ខំ ជិវុជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យថា
 ឧប្បាទកំ អតីតា បុត្តា អនុលោមម្មិ បច្ចុទិយម្មិ
 វិភត្តំ(១) ឃំ ធិរោងេសិ វិភជិតត្ថំ ។ ទត្ថិ ជាតា-
 ករណំ ។

១ម. វិភត្ត ។

មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសង្ខំ របស់សត្វណា មិនលេចទៅ សមុទយសង្ខំ
 របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅឬ ។ មគ្គសង្ខំ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 លេចទៅ ក្នុងកង្កត្តុណៈ ខែកណ្តា តែសមុទយសង្ខំ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេចទៅទេ មគ្គសង្ខំ របស់សត្វទាំងអស់
 ដែលចូលកាន់ធិរោង និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅផង
 សមុទយសង្ខំ មិនលេចទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្កុណៈ ខែចិត្ត និងក្នុង
 កង្កត្តុណៈ ខែចិត្ត ដែលប្រាសចាកមគ្គ និងប្រាសចាកកណ្តា ។

[១៣៥] ឧក្ខុសត្វ មិនលេចទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[១៣៦] ឧក្ខុសត្វ របស់សត្វណា មិនលេចទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។
 ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងពាក្យថា ក្នុងទីណាក្នុង ពាក្យថា របស់សត្វ
 ណា ក្នុងទីណាក្នុង ដូចៗគ្នា ។ មួយយ៉ាងទៀត ពាក្យថា ពួកសត្វ
 ដែលចូលកាន់ធិរោង ដូច្នោះនេះ បណ្ឌិតមិនតប្បិធ្វើ ក្នុងពាក្យថា របស់
 សត្វណា ក្នុងទីណាទេ ។

[១៣៧] ឧក្ខុសត្វ របស់សត្វណា លេចហើយ សមុទយសង្ខំ
 របស់សត្វនោះ លេចហើយឬ ។ អើ ។ បុត្តា ជាអតីត និងពាក្យ
 បណ្តាយក្តី ពាក្យប្រាសក្តី ដែលលោកចែកហើយ ក្នុងឧប្បាទកំ
 យ៉ាងណា បណ្ឌិតតប្បិចេត ក្នុងធិរោងនេះ យ៉ាងនោះដែរ ។ ការប្រើ
 ឲ្យផ្សេងៗគ្នា មិនហាមទេ ។

(១៣៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ អត្តបទ្កសមដ្ឋីធំ
 អាហាន្តាធំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិ-
 លកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ លោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ
 និរុដ្ឋិស្សតិ វត្ថវេសំ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុដ្ឋិ-
 ស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បទ សមុទយសច្ចំ ។ យេ ។ អាមត្តា ។

(១៣៨) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស
 អត្តសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ អត្តមត្តស្ស កត្តក្ខណោ
 អាហាន្តាធំ យេ ច បុដ្ឋន្តោ មត្តំ ធំ បដិលកិស្សន្តិ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ លោ ច តេសំ បត្តសច្ចំ
 និរុដ្ឋិស្សតិ អត្តមត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលកិស្សន្តិ យេ
 ចញ្ច មត្តំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 និរុដ្ឋិស្សតិ មត្តសច្ចញ្ច និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បទ មត្តសច្ចំ ។ យេ ។ អាមត្តា ។

(១៣៧) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងលេត់ទៅ សមុទយសច្ចំ របស់
 សត្វនោះ នឹងលេត់ទៅ ។ ទុក្ខសច្ចំ របស់ព្រះអាហាន្តចាំឡាយ ដែល
 ប្រកបដោយបុគ្គជីប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងមិន
 បាន ខ្ញុំបុគ្គជីប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែ
 ចិត្តនោះ នឹងលេត់ទៅ តែសមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិន
 លេត់ទៅទេ ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងលេត់ទៅផង
 សមុទយសច្ចំ នឹងលេត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ចំ
 របស់សត្វណា ។ យេ ។ អើ ។

(១៣៨) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងលេត់ទៅ មត្តសច្ចំ របស់
 សត្វនោះ នឹងលេត់ទៅ ។ ទុក្ខសច្ចំ របស់ព្រះអាហាន្តចាំឡាយ
 ក្នុងកត្តក្ខណៈ ខែមត្តជីប្រសើរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គជន
 នឹងមិនបាន ខ្ញុំមត្ត នឹងលេត់ទៅ តែមត្តសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនលេត់ទៅទេ សត្វទាំងឡាយ នឹងបាន ខ្ញុំមត្តជីប្រសើរ ក្នុង
 លំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែមត្តជីប្រសើរ ឬក៏ ពួកសត្វ
 ដទៃណា នឹងបាន ខ្ញុំមត្ត ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងលេត់
 ទៅផង មត្តសច្ចំ នឹងលេត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ចំ របស់
 សត្វណា ។ យេ ។ អើ ។

និរុដ្ឋិស្សតិ ឥតរេសំ ចតុរោគានា រាជំ បញ្ចុរោគានា រាជំ
តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច និរុដ្ឋិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច
និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្សកាម្យិ យត្ថកាម្យិ យស្សយត្ថ-
កាម្យិ សទិសំ ។

(១៤២) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស
សមុទយសច្ចំ ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
វា បទ សមុទយសច្ចំ ន និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស ទុក្ខ-
សច្ចំ ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា បទ
សមុទយសច្ចំ ន និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និ-
រុដ្ឋិស្សតិ ។ អត្តមត្តសមធីតំ អរហន្តាធិ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
សមុទយសច្ចំ ន និរុដ្ឋិស្សតិ ខោ ច តេសំ
ទុក្ខសច្ចំ ន និរុដ្ឋិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កកុលោ
តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ន និរុដ្ឋិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច
ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។

(១៤៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុដ្ឋិស្សតិ
តស្ស មក្ខសច្ចំ ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។ អាមត្តា ។
យស្ស វា បទ មក្ខសច្ចំ ន និរុដ្ឋិស្សតិ
តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។

នឹងមិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះទេ ឬក្នុងសត្វ របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅពី
ដែលនៅក្នុងចក្ខុវិស័យនៃ ពិសេសនៃការគិត ពិសេសនៃទីផ្សេង សមុទ-
យសច្ចំ នឹងលេចទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុង
ថា ក្នុងទីណា ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណា ដូចគ្នា ។

(១៤៤) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងមិនលេចទៅ សមុទយសច្ចំ
របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេចទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយ-
សច្ចំ របស់សត្វណា នឹងមិនលេចទៅ ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹង
មិនលេចទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា
នឹងមិនលេចទៅ ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេចទៅឬ ។ យស្ស-
យសច្ចំ របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយសេចក្តីប្រសើរ ពិសេស
របស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ល្អប្រសើរ ក្នុងការរស់នៅ
ចិត្តណា នឹងមិនលេចទៅ តែទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីផ្សេង
មិនលេចទៅទេ សមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេចទៅផង
ទុក្ខសច្ចំ នឹងមិនលេចទៅផង ក្នុងកង្កកុលា វិនិច្ឆ័យទីបំផុត ។

(១៤៥) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងមិនលេចទៅ មក្ខសច្ចំ របស់
សត្វនោះ នឹងមិនលេចទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត មក្ខសច្ចំ របស់
សត្វណា នឹងមិនលេចទៅ ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ ពិសេសលេចទៅឬ ។

អត្តមត្តស្ស កង្កត្តុណោ អាហារាណំ យេ ច បុត្តជ្ជោ
 មត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ មត្តសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កត្តុណោ តេសំ មត្តសច្ចញ្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។

[១២២] យស្ស សមុទយសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ

តស្ស មត្តសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ អត្តមត្តស្ស ទម្មិ-
 នក្កុណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច
 តេសំ មត្តសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ អត្តមត្តស្ស កង្កត្តុណោ
 អាហារាណំ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 មត្តសច្ចញ្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ
 មត្តសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ជោ មត្តំ ន បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ មត្តសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច
 តេសំ សមុទយសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ អត្តមត្តស្ស
 កង្កត្តុណោ អាហារាណំ តេសំ មត្តសច្ចញ្ចំ ន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។

មត្តសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កត្តុណា វៃមត្តដ៏ប្រសើរ
 នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុត្តជ្ជនៃ នឹងមិនបាន ឲ្យមត្ត នឹងមិន
 លេត់ទៅ តែមត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនលេត់ទៅ
 ទេ មត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេត់ទៅផង មត្តសច្ច នឹង
 មិនលេត់ទៅផង ក្នុងកង្កត្តុណា វៃចិត្តជាដំបូង ។

[១២២] សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនលេត់ទៅ មត្តសច្ច

របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅឬ ។ មត្តសត្វ នឹងបាន ឲ្យមត្តដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងទម្រង់កង្កត្តុណា វៃមត្តដ៏ប្រសើរ សមុទយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ តែមត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនមែនជានឹងមិនលេត់ទៅទេ សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
 នោះ នឹងមិនលេត់ទៅផង មត្តសច្ច នឹងមិនលេត់ទៅផង ក្នុងកង្កត្តុណា
 វៃមត្តដ៏ប្រសើរ ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនលេត់
 ទៅ សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅឬ ។ មត្តសត្វណា
 ជាបុត្តជ្ជនៃ នឹងមិនបាន ឲ្យមត្ត មត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិន
 លេត់ទៅ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនលេត់
 ទៅទេ មត្តសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយនោះ នឹងមិនលេត់ទៅផង
 សមុទយសច្ច នឹងមិនលេត់ទៅផង ក្នុងកង្កត្តុណា វៃមត្តដ៏ប្រសើរ ។

(១៤៤) យត្ថ មុត្តសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ មេ ។

(១៤៥) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមត្តា ។
យស្ស វា មន យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ អត្តមត្តស-
មន្តិជំ អាហាត្តាជំ យស្ស វិក្កស្ស អនន្តក អត្តបក្ក-
បដិលកិស្សន្តិ អសញ្ញសត្តាជំ តេសំ តត្ថ សមុទ-
យសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខ-
សច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណា
តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខ-
សច្ចញ្ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។

(១៤៦) យស្ស យត្ថ មុត្តសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ មត្តសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមត្តា ។
យស្ស វា មន យត្ថ មត្តសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ អត្ត-
មត្តស្ស កង្កក្កុណា អាហាត្តាជំ យេ ច បុត្តជ្ឈិចា
មក្កំ ន បដិលកិស្សន្តិ អាហាយិកាជំ អសញ្ញ-
សត្តាជំ តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ

(១៤៧) ទុក្ខបច្ច វិនិមិទលេតំទៅ ក្នុងវិញ្ញាណ ។ មេ ។

(១៤៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា វិនិមិទលេតំទៅ ក្នុងវិញ្ញាណ
សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ វិនិមិទលេតំទៅ ក្នុងវិញ្ញាណ ។ មេ ។
មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា វិនិមិទលេតំទៅ ក្នុង
វិញ្ញាណ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ វិនិមិទលេតំទៅ ក្នុងវិញ្ញាណ ។
សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏
ប្រសើរ វិនិមិទលេតំទៅសត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វវិនិមិទបាន ឲ្យមគ្គ
ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វិនិមិទលេតំទៅ ក្នុងវិញ្ញាណ តែ
ទុក្ខបច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាវិនិមិទលេតំទៅទេ សមុទ-
យសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ វិនិមិទលេតំទៅផង ទុក្ខសច្ច វិនិមិទ
លេតំទៅផង ក្នុងកង្កក្កុណា វិនិមិទលេតំទៅផង ក្នុងវិញ្ញាណ ។

(១៤៩) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា វិនិមិទលេតំទៅ ក្នុងវិញ្ញាណ
មត្តសច្ច របស់សត្វនោះ វិនិមិទលេតំទៅ ក្នុងវិញ្ញាណ ។ មេ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត មត្តសច្ច របស់សត្វណា វិនិមិទលេតំទៅ ក្នុងវិញ្ញាណ ទុក្ខសច្ច
របស់សត្វនោះ វិនិមិទលេតំទៅ ក្នុងវិញ្ញាណ ។ មត្តសច្ច របស់ព្រះ
អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កក្កុណា វិនិមិទលេតំទៅ ក្នុងវិញ្ញាណ ដែលជាបុត្តជ្ឈន
វិនិមិទបាន ឲ្យមគ្គ វិនិមិទលេតំទៅសត្វណា ដែលកើត
ក្នុងអពាយ វិនិមិទលេតំទៅសត្វទាំងនោះ វិនិមិទលេតំទៅ ក្នុងវិញ្ញាណ ។

នោ ច តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិ-
មចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចញ្ច
ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ មគ្គសច្ចញ្ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។

[១៤៨] យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន ធិ-
រុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ មគ្គសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។
មគ្គមគ្គស្ស ឧប្បាទត្តុលោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
មគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ ន
ធិរុជ្ឈិស្សតិ មគ្គមគ្គស្ស កង្កក្កុលោ អរហន្តានំ
អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ន
ធិរុជ្ឈិស្សតិ មគ្គសច្ចញ្ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
វា បន យត្ថ មគ្គសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ
សមុទយសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាណាយិកានំ យេ
ច បុថុជ្ជនា មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ
មគ្គសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុ-
ទយសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ មគ្គមគ្គស្ស កង្កក្កុលោ
អរហន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចញ្ច
ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។

តៃទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ បើបែបនោះនឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងជីវិតនោះ
ទេ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលក់ទៅផង ទុក្ខសច្ច នឹង
មិនលក់ទៅផង ក្នុងកង្កក្កុលោ វៃចិត្តជាប់ជុំជុក ក្នុងជីវិតនោះ ។

[១៤៨] សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងជីវិត
មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងជីវិតនោះឬ ។ ពួកសត្វ
នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងច្បាប់ក្នុងនោះ វៃមគ្គ
ដ៏ប្រសើរ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងជីវិតនោះ
តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងជីវិតនោះ
ទេ សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំង
នោះ នឹងមិនលក់ទៅផង មគ្គសច្ច នឹងមិនលក់ទៅផង ក្នុងកង្កក្កុលោ
វៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងជីវិតនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វ
ណា នឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងជីវិតណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹង
មិនលក់ទៅ ក្នុងជីវិតនោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុង
អបាយ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុថុជ្ជនា នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ
នឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងជីវិតនោះ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
មែនជានឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងជីវិតនោះទេ មគ្គសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំង-
ឡាយ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនលក់ទៅផង សមុទយ-
សច្ច នឹងមិនលក់ទៅផង ក្នុងកង្កក្កុលោ វៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងជីវិតនោះ ។

(១២៩) យស្ស មុត្តសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈត្តាតិ ។ អាមណ្ណា ។ យស្ស
 ក បទ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈត្ត តស្ស ទុក្ខសច្ចំ
 ជិវុជ្ឈត្តិ ។ សទ្ធរសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តោ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្កាលោ អរូប មក្ខស្ស ច ផស្ស ច កង្កត្តា-
 ណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈត្ត ោ ច តេសំ
 ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ សទ្ធរសំ ចវន្តានំ បវត្តោ ចិត្តស្ស
 កង្កត្តាណោ តេសំ សមុទយសច្ចុញ្ច ជិវុជ្ឈត្ត ទុក្ខ-
 សច្ចុញ្ច ជិវុជ្ឈតិ ។

(១៣០) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ តស្ស មក្ខ-
 សច្ចំ ជិវុជ្ឈត្តាតិ ។ អភិសមេតាវីធំ ចវន្តានំ បវត្តោ
 ចិត្តស្ស កង្កត្តាណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ ោ
 ច តេសំ មក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈត្ត អភិសមេតាវីធំ ចវន្តា-
 នំ បវត្តោ ចិត្តស្ស កង្កត្តាណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចុញ្ច
 ជិវុជ្ឈតិ មក្ខសច្ចុញ្ច ជិវុជ្ឈត្ត ។ យស្ស ក
 បទ មក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈត្ត តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈ-
 ត្តិ ។ អភិសមេតាវីធំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បវត្តោ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្កាលោ អរូប មក្ខស្ស ច ផស្ស ច

(១២៩) មុត្តសច្ចំ លេសំសត្វណា លេតំទៅ សមុទយសច្ចំ លេសំ
 សត្វនោះ លេតំហើយឬ ។ រោ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ចំ លេសំ
 សត្វណា លេតំហើយ ទុក្ខសច្ចំ លេសំសត្វនោះ លេតំទៅឬ ។ តួកសត្វ
 ពាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ សមុទយសច្ចំ លេសំសត្វពាំងនោះ លេតំ
 ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្កាលា៖ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វិនិក្ខន្ធកង្កត្តាណា៖ វៃបក្ក
 វិនិផល ក្នុងអរូបភព វៃទុក្ខសច្ចំ លេសំសត្វពាំងនោះ មិនលេតំទៅទេ
 តួកសត្វពាំងអស់ កាលច្បុក សមុទយសច្ចំ លេសំសត្វពាំងនោះ លេតំ
 ហើយផង ទុក្ខសច្ចំ លេតំទៅផង ក្នុងកង្កត្តាណា៖ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។

(១៣០) ទុក្ខសច្ចំ លេសំសត្វណា លេតំទៅ មក្ខសច្ចំ លេសំសត្វ
 នោះ លេតំហើយឬ ។ តួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនខាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
 កាលច្បុក ទុក្ខសច្ចំ លេសំសត្វពាំងនោះ លេតំទៅ ក្នុងកង្កត្តាណា៖ វៃចិត្ត
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វៃមក្ខសច្ចំ លេសំសត្វពាំងនោះ មិនលេតំហើយទេ តួកសត្វ
 ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បុក ទុក្ខសច្ចំ លេសំសត្វពាំងនោះ
 លេតំទៅផង មក្ខសច្ចំ លេតំហើយផង ក្នុងកង្កត្តាណា៖ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុ-
 ប្បន្ន ។ មួយយ៉ាងទៀត មក្ខសច្ចំ លេសំសត្វណា លេតំហើយ ទុក្ខសច្ចំ
 លេសំសត្វនោះ លេតំទៅឬ ។ តួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤
 កាលចាប់បដិសន្ធិ មក្ខសច្ចំ លេសំសត្វពាំងនោះ លេតំហើយ ក្នុងឧប្បាទ-
 ក្កាលា៖ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន វិនិក្ខន្ធកង្កត្តាណា៖ វៃមក្ខវិនិផល ក្នុងអរូបភព

កង្កក្កុលោ តេសំ មគ្គុសត្ថំ ធិរុជ្ឈិតំ លោ ច តេសំ
 ធុក្កុសត្ថំ ធិរុជ្ឈិតំ អភិសមេតាវីធំ ចរុញ្ចាធំ មគ្គុ
 ចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ តេសំ មគ្គុសត្ថុញ្ច ធិរុជ្ឈិតុ
 ធុក្កុសត្ថុញ្ច ធិរុជ្ឈិតុ ។

[១៥១] យស្ស សមុទយសត្ថំ ធិរុជ្ឈិតំ តស្ស
 មគ្គុសត្ថំ ធិរុជ្ឈិតុតិ ។ អនភិសមេតាវីធំ តណ្ហាយ
 កង្កក្កុលោ តេសំ សមុទយសត្ថំ ធិរុជ្ឈិតំ លោ ច
 តេសំ មគ្គុសត្ថំ ធិរុជ្ឈិតុ អភិសមេតាវីធំ តណ្ហាយ
 កង្កក្កុលោ តេសំ សមុទយសត្ថុញ្ច ធិរុជ្ឈិតុ មគ្គុ
 សត្ថុញ្ច ធិរុជ្ឈិតុ ។ យស្ស វា បទ មគ្គុសត្ថំ ធិរុជ្ឈិតុ
 តស្ស សមុទយសត្ថំ ធិរុជ្ឈិតុតិ ។ អភិសមេតាវីធំ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទក្កុលោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្ត វត្ត
 មារទ វិរោទសមាចញ្ចាធំ តេសំ មគ្គុសត្ថំ ធិរុជ្ឈិតុ
 លោ ច តេសំ សមុទយសត្ថំ ធិរុជ្ឈិតុ អភិសមេតា
 វីធំ តណ្ហាយ កង្កក្កុលោ តេសំ មគ្គុសត្ថុញ្ច ធិរុជ្ឈិតុ
 សមុទយសត្ថុញ្ច ធិរុជ្ឈិតុ ។

[១៥២] យតុ ធុក្កុសត្ថំ ធិរុជ្ឈិតុ ។ មេ ។

តៃទុក្ខសត្ថ លេតំសត្វតាំងនោះ មិនលេតំលេទ តួកសត្វ ដែលជា
 អ្នកគ្រាស់ដីដីខ្ញុំសត្ថៈ ៤ កាលយូក មគ្គុសត្ថ លេតំសត្វតាំងនោះ
 លេតំហើយផង ទុក្ខសត្ថ លេតំទៅផង ក្នុងកង្កក្កុលោ ខែចិត្ត ក្នុង
 មគ្គុប្បន្ន ។

[១៥១] សមុទយសត្ថ លេតំសត្វណា លេតំទៅ មគ្គុសត្ថ លេតំ
 សត្វនោះ លេតំហើយម្ត ។ តួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាស់ដីដីខ្ញុំ
 សត្ថៈ ៤ សមុទយសត្ថ លេតំសត្វតាំងនោះ លេតំទៅ ក្នុងកង្កក្កុលោ
 ខែតណ្ហា តៃមគ្គុសត្ថ លេតំសត្វតាំងនោះ មិនលេតំហើយទេ តួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកគ្រាស់ដីដីខ្ញុំសត្ថៈ ៤ សមុទយសត្ថ លេតំសត្វតាំង
 នោះ លេតំទៅផង មគ្គុសត្ថ លេតំហើយផង ក្នុងកង្កក្កុលោ ខែ
 តណ្ហា ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គុសត្ថ លេតំសត្វណា លេតំហើយ
 សមុទយសត្ថ លេតំសត្វនោះ លេតំទៅម្ត ។ តួកសត្វ ដែលជាអ្នកគ្រាស់
 ដីដីខ្ញុំសត្ថៈ ៤ ខឹងតួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទិរវេទ ក្នុងឧប្បាទក្កុលោ ខែ
 តណ្ហា ខឹងកង្កក្កុលោដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គុ
 សត្ថ លេតំសត្វតាំងនោះ លេតំហើយ តៃសមុទយសត្ថ លេតំសត្វ
 តាំងនោះ មិនលេតំទៅទេ តួកសត្វ ដែលជាអ្នកគ្រាស់ដីដីខ្ញុំសត្ថៈ ៤
 មគ្គុសត្ថ លេតំសត្វតាំងនោះ លេតំហើយផង សមុទយសត្ថ លេតំ
 ទៅផង ក្នុងកង្កក្កុលោ ខែតណ្ហា ។

[១៥២] ទុក្ខសត្ថ លេតំទៅ ក្នុងតណ្ហា ។ មេ ។

(១៥៣) យស្ស យត្ថ ធុត្តសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ

តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតាតិ ។ សុត្តា-
វសានំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ ធម្មញ្ញសត្តា
ចវច្ឆានំ តេសំ តត្ថ ធុត្តសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ លោ ច
តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ ឥតរេសំ
ចត្តវេកាវា បញ្ចវេកាវា ចវច្ឆានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
កង្កក្កុណោ តេសំ តត្ថ ធុត្តសច្ចញ្ញ ធិរុដ្ឋិតិ
សមុទយសច្ចញ្ញ ធិរុដ្ឋិតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ
សមុទយសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ តស្ស តត្ថ ធុត្តសច្ចំ
ធិរុដ្ឋិតិ ។ ចត្តវេកាវំ បញ្ចវេកាវំ ឧបបដ្ឋានំ
បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បនន្តុណោ ធម្មបេ មត្តស្ស
ច ផលស្ស ច កង្កក្កុណោ តេសំ តត្ថ សមុ-
ទយសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ លោ ច តេសំ តត្ថ ធុត្ត-
សច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ ចត្តវេកាវា បញ្ចវេកាវា ចវច្ឆានំ
បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ តេសំ តត្ថ សមុទ-
យសច្ចញ្ញ ធិរុដ្ឋិតិ ធុត្តសច្ចញ្ញ ធិរុដ្ឋិតិ ។

(១៥៤) យស្ស យត្ថ ធុត្តសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ

(១៥៣) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា លេត់ទៅ ក្នុងទីណា

សមុទយសច្ចំ របស់សត្វនោះ លេត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ចំ
របស់តួកស្មុតាវសសត្វ និងរបស់សត្វទាំងនោះ កាលច្បួត ចាករ-
សញ្ញាសត្វ ក្នុងកង្កក្កុណា វៃទប្បត្តិចិត្ត លេត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែ
សមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួក
សត្វក្រៅនេះ កាលច្បួត ចាកចក្កវេកាភព និងបញ្ចវេកាភព ទុក្ខ-
សច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ទៅផង សមុទយសច្ចំ លេត់ហើយផង
ក្នុងកង្កក្កុណា វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា លេត់ហើយ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ចំ របស់
សត្វនោះ លេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់
ចក្កវេកាភព និងបញ្ចវេកាភព សមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ
លេត់ហើយ ក្នុងទប្បទុក្ខណៈ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងកង្កក្កុណា
វៃមគ្គនិងផល ក្នុងអប្បភព ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វទាំង
នោះ មិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ កាលច្បួត ចាកចក្កវេ-
កាភព និងបញ្ចវេកាភព សមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ លេត់
ហើយផង ទុក្ខសច្ចំ លេត់ទៅផង ក្នុងកង្កក្កុណា វៃចិត្ត ក្នុង
បច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះ ។

(១៥៤) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា លេត់ទៅ ក្នុងទីណា

តស្ស តត្ថ មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតំ ។ សុទ្ធាភិសាខំ
 ឧប្បត្តិចិត្តស្ស កង្កកុណោ អនភិសៈមេតាវីធំ ចវន្តាធំ
 ចវន្តោ ចិត្តស្ស កង្កកុណោ អសញ្ញាសន្តា ចវន្តាធំ
 តេសំ តត្ថ ធុត្តសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតំ លោ ច តេសំ
 តត្ថ មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតំ អភិសៈមេតាវីធំ ចវន្តាធំ
 ចវន្តោ ចិត្តស្ស កង្កកុណោ តេសំ តត្ថ ធុត្តសច្ចំ
 ជិវុជ្ឈិតំ មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតំ ។ យស្ស ភិ បទ
 យត្ថ មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតំ តស្ស តត្ថ ធុត្តសច្ចំ
 ជិវុជ្ឈិតំ ។ អភិសៈមេតាវីធំ ឧបចដ្ឋន្តាធំ ចវន្តោ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទកុណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ផលស្ស
 ច កង្កកុណោ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតំ លោ
 ច តេសំ តត្ថ ធុត្តសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតំ អភិសៈមេតា-
 វីធំ ចវន្តាធំ ចវន្តោ ចិត្តស្ស កង្កកុណោ តេសំ តត្ថ
 មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតំ ធុត្តសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតំ ។

[១៥៥] យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតំ
 តស្ស តត្ថ មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតំ ។ អនភិសៈមេតាវីធំ
 តណ្ហាយ កង្កកុណោ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតំ

មគ្គសច្ចំ របស់សត្វនោះ លេត់ហើយ ក្នុងជីវិតនោះ ។ មគ្គសច្ចំ របស់តួក
 សុទ្ធាភិសាគូ និងរបស់តួកសត្វ ដែលជាអ្នកបំពេញត្រាស់ដឹងឡើយ ៤
 កាលច្បុក ក្នុងកង្កកុណា ខែទប្បត្តិចិត្ត និងរបស់តួកសត្វទាំងនោះ កាល
 ច្បុក ពាកសញ្ញាសត្វ ក្នុងកង្កកុណា ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន លេត់ទៅ ក្នុងជី
 នោះ តែមគ្គសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេត់ហើយ ក្នុងជីវិតនោះទេ ពួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងឡើយ ៤ កាលច្បុក មគ្គសច្ចំ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ លេត់ទៅដឹង មគ្គសច្ចំ លេត់ហើយដឹង ក្នុងកង្កកុណា ខែចិត្ត
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងជីវិតនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ចំ របស់សត្វណា លេត់
 ហើយ ក្នុងជីវិត មគ្គសច្ចំ របស់សត្វនោះ លេត់ទៅ ក្នុងជីវិតនោះ ។ ពួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងឡើយ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ មគ្គសច្ចំ របស់
 សត្វទាំងនោះ លេត់ហើយ ក្នុងទប្បត្តិចិត្ត ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុង
 កង្កកុណា ខែមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបកត ក្នុងជីវិតនោះ តែមគ្គសច្ចំ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនលេត់ទៅ ក្នុងជីវិតនោះទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងឡើ
 យ ៤ កាលច្បុក មគ្គសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ហើយដឹង មគ្គ-
 សច្ចំ លេត់ទៅដឹង ក្នុងកង្កកុណា ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងជីវិតនោះ ។

[១៥៥] សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា លេត់ទៅ ក្នុងជីវិត
 មគ្គសច្ចំ របស់សត្វនោះ លេត់ហើយ ក្នុងជីវិតនោះ ។ ពួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកបំពេញត្រាស់ដឹងឡើយ ៤ ក្នុងកង្កកុណា ខែ
 តណ្ហា សមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ទៅ ក្នុងជីវិត

នោះ ច តេស៍ តត្ថ មត្តសច្ចំ ជំរុញ្ជិត្ត អភិសមេតា-
 វីធំ តណ្ហាយ កង្កត្តាលោ តេស៍ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចញ្ជ ជំរុញ្ជិត្ត មត្តសច្ចញ្ជ ជំរុញ្ជិត្ត ។ យស្ស វា
 បទ យត្ត មត្តសច្ចំ ជំរុញ្ជិត្ត តស្ស តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ ជំរុញ្ជិត្ត ។ អភិសមេតាវីធំ តណ្ហាយ ឧប្បា-
 ទត្តាលោ តណ្ហាវិប្បយត្តច័ត្ត វត្តមានៈ តេស៍ តត្ថ
 មត្តសច្ចំ ជំរុញ្ជិត្ត នោះ ច តេស៍ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 ជំរុញ្ជិត្ត អភិសមេតាវីធំ តណ្ហាយ កង្កត្តាលោ តេស៍
 តត្ថ មត្តសច្ចញ្ជ ជំរុញ្ជិត្ត សមុទយសច្ចញ្ជ ជំរុញ្ជិត្ត ។

(១៥៦) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន ជំរុញ្ជិត្ត តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ន ជំរុញ្ជិត្តាតិ ។ ជំរុញ្ជិត្ត ។ យស្ស
 វា បទ សមុទយសច្ចំ ន ជំរុញ្ជិត្ត តស្ស ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន ជំរុញ្ជិត្តាតិ ។ ទត្តិ ។

(១៥៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន ជំរុញ្ជិត្ត តស្ស
 មត្តសច្ចំ ន ជំរុញ្ជិត្តាតិ ។ អភិសមេតាវីធំ ឧបបដ្ឋន្តានំ

តែបត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងឡូសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងគណៈ ខែតណ្ហា សមុទ-
 យសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ លេចទៅផង មត្តសច្ច លេចហើយផង ក្នុង
 ទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ច របស់សត្វណា លេចហើយ ក្នុង
 ទីណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ លេចទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងឡូសច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ ខែតណ្ហា និងក្នុង
 កាលដែលចិត្តត្រាស់ចាកកណ្តា ក៏ក្នុងប្រជ្រឹត្តៈទៅ មត្តសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ លេចហើយ ក្នុងទីនោះ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹង
 ឡូសច្ចៈ ៤ ក្នុងក្នុងគណៈ ខែតណ្ហា មត្តសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 លេចហើយផង សមុទយសច្ច លេចទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៥៦) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនលេចទៅ សមុទយសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនលេចហើយឬ ។ លេចហើយ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនលេចហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 មិនលេចទៅឬ ។ មិនមានទេ ។

(១៥៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនលេចទៅ មត្តសច្ច របស់
 សត្វនោះ មិនលេចហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងឡូសច្ចៈ ៤

បរត្ថេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្ថុណោ វេទេ មគ្គស្ស
 ច ធម្មស្ស ច កង្កត្តុណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន
 ឱរុជ្ឈិតំ យោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ ន ឱរុជ្ឈិតុ
 អនភិសមេតាវីធំ ឧបបជ្ជន្តាធំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទត្ថុណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន ឱរុជ្ឈិតំ មគ្គ-
 សច្ចញ្ច ន ឱរុជ្ឈិតុ ។ យស្ស ក បន មគ្គសច្ចំ
 ន ឱរុជ្ឈិតុ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន ឱរុជ្ឈិតតិ ។ អន-
 ភិសមេតាវីធំ ចវន្តាធំ បរត្ថេ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ
 តេសំ មគ្គសច្ចំ ន ឱរុជ្ឈិតុ យោ ច តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន ឱរុជ្ឈិតំ អនភិសមេតាវីធំ ឧបបជ្ជន្តាធំ
 បរត្ថេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្ថុណោ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច
 ន ឱរុជ្ឈិតុ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន ឱរុជ្ឈិតិ ។

(១៩៨) យស្ស សមុទយសច្ចំ ន ឱរុជ្ឈិតិ
 តស្ស មគ្គសច្ចំ ន ឱរុជ្ឈិតតិ ។ អភិសមេតាវីធំ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទត្ថុណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ
 វត្តមានេ ឱរោនសមាបន្តាធំ តេសំ សមុទ-
 យសច្ចំ ន ឱរុជ្ឈិតិ យោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ

កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទត្ថុណោ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មិនក្នុងកង្កត្តុណោ
 វៃមគ្គនិងផល ក្នុងវេទេវតា ឬក្នុងវេទ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅ
 តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេចហើយទេ ពួកសត្វ
 ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទ-
 ត្ថុណោ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅ
 ផង មគ្គសច្ច មិនលេចហើយផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់
 សត្វណា មិនលេចហើយ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅឬ ។
 ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលច្បុក ក្នុងកង្ក-
 ត្តុណោ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេច
 ហើយ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេចទៅទេ
 ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ត្រាស់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ
 ក្នុងឧប្បាទត្ថុណោ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនលេចហើយផង ទុក្ខសច្ច មិនលេចទៅផង ។

(១៩៩) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា មិនលេចទៅ មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនលេចហើយឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងនូវ
 សច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទត្ថុណោ វៃកណ្តា និងពួកសត្វ ដែលចូលកាន់វិរាម
 ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកកណ្តា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ

ន ធិរុជ្ឈិត្ត អនភិសមេតាវីធំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណៈ
 ណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមារោ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ សមុទយសច្ចុញ្ញ ន ធិរុជ្ឈិត្ត មគ្គសច្ចុញ្ញ ន
 ធិរុជ្ឈិត្ត ។ យស្ស កំ បន មគ្គសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិត្ត
 តស្ស សមុទយសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិត្តតិ ។ អនភិសមេ-
 តាវីធំ តណ្ហាយ កង្កក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ ន
 ធិរុជ្ឈិត្ត ណោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិត្ត
 អនភិសមេតាវីធំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហា-
 វិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមារោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ មគ្គ-
 សច្ចុញ្ញ ន ធិរុជ្ឈិត្ត សមុទយសច្ចុញ្ញ ន ធិរុជ្ឈិត្ត ។

(១៥៧) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិត្ត ។ មេ ។

(១៦០) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិត្ត

តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិត្តតិ ។ កតុរោ-
 ការំ បញ្ចារោការំ ឧបបដ្ឋានំ បរត្តោ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 ទក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ផលស្ស ច កង្កក្ខណោ

មិនមែនជាបំបរាណហើយទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ប្រាសពីវិប្ប-
 សច្ចៈ ៤ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែតណ្ហា និងពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងកាល
 ដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំភុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទយសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនលេចទៅផង មគ្គសច្ច មិនលេចហើយផង ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា មិនលេចហើយ សមុទយសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅឬ ។ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ប្រាស
 ដឹងឡូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែតណ្ហា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនលេចហើយ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 លេចទៅទេ ពួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់ប្រាសដឹងឡូវសច្ចៈ ៤ ក្នុង
 ឧប្បាទក្ខណៈ ខែតណ្ហា និងពួកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាស
 ចាកតណ្ហា កំភុងប្រព្រឹត្តទៅ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ បំបរាណ
 ហើយផង សមុទយសច្ច មិនលេចទៅផង ។

(១៥៧) ទុក្ខសច្ច មិនលេចទៅ ក្នុងទីណា ។ មេ ។

(១៦០) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនលេចទៅ ក្នុងទីណា ស-
 មុទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនលេចហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 កាលចូលទៅ កាន់ចតុរោការភព និងបញ្ចារោការភព ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព

តេសំ តត្ថ ធុត្តាសច្ចំ ធន ធិរុជ្ឈតិ លោ ច
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ធន ធិរុជ្ឈតិ សុទ្ធាវ-
 សាធំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ អសញ្ញ-
 សត្តំ ឧបបជ្ជន្តាធំ តេសំ តត្ថ ធុត្តាសច្ចំ
 ធន ធិរុជ្ឈតិ សមុទយសច្ចំ ធន ធិរុជ្ឈតិ ។
 យស្ស វា បធន យត្ថ សមុទយសច្ចំ ធន ធិរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ធុត្តាសច្ចំ ធន ធិរុជ្ឈតិ ។ សុទ្ធា-
 វាសាធំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ អសញ្ញាសត្តា
 ចវន្តាធំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ធន ធិរុជ្ឈតិ លោ
 ច តេសំ តត្ថ ធុត្តាសច្ចំ ធន ធិរុជ្ឈតិ សុទ្ធាវ-
 សាធំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ អសញ្ញាសត្តំ
 ឧបបជ្ជន្តាធំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ធន
 ធិរុជ្ឈតិ ធុត្តាសច្ចំ ធន ធិរុជ្ឈតិ ។

(១៦០) យស្ស យត្ថ ធុត្តាសច្ចំ ធន ធិរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ មត្តសច្ចំ ធន ធិរុជ្ឈតិ ។ អភិសរម-
 តាវីធំ ឧបបជ្ជន្តាធំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ
 អរូបេ មត្តស្ស ច ជលស្ស ច កង្កត្តុណោ

ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វជាដំនោះ មិនលេចទៅ ក្នុងវិញ ។ តែ
 សមុទយសច្ចំ របស់សត្វជាដំនោះ មិនមែនជាមិនលេចហើយ ក្នុងទី
 នោះទេ តួកស្សនាវិសសត្វ និងតួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញា-
 សត្វ ក្នុងឧប្បាទត្តុណា វៃឧប្បត្តិចិត្ត ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វជាដំនោះ
 មិនលេចទៅដឹង សមុទយសច្ចំ មិនលេចហើយដឹង ក្នុងទីនោះ ។
 មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា មិនលេចហើយ ក្នុង
 ទីណា ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ តួក
 សុទ្ធាវសសត្វ និងតួកសត្វ កាលច្បុក ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងកង្កត្តុណា
 វៃឧប្បត្តិចិត្ត សមុទយសច្ចំ របស់សត្វជាដំនោះ មិនលេចហើយ ក្នុង
 ទីនោះ តែទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វជាដំនោះ មិនមែនជាមិនលេចទៅ ក្នុង
 ទីនោះទេ តួកស្សនាវិសសត្វ និងតួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញា-
 សត្វ ក្នុងឧប្បាទត្តុណា វៃឧប្បត្តិចិត្ត សមុទយសច្ចំ របស់សត្វជាដំ
 នោះ មិនលេចហើយដឹង ទុក្ខសច្ចំ មិនលេចទៅដឹង ក្នុងទីនោះ ។

(១៦១) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា មិនលេចទៅ ក្នុងទីណា
 មត្តសច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនលេចហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ តួកសត្វ
 ដែលជាអ្នកត្រាស់ដឹងខ្ញុំសច្ចៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទត្តុណា
 វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងកង្កត្តុណា វៃមត្តនិងជល ក្នុងអរូបកត

តេស៍ តតូ ឡុកូសចូញ ឈ ឈ្មៀត លោ ឈ តេស៍ តតូ
 មក្កសចូញ ឈ ឈ្មៀត សុទ្ធាវាសាធំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស
 ឧប្បាទត្រុណា អនក្កសមេតាវីធំ ឧបបដ្ឋន្តាធំ បវត្ត
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្រុណា អសញ្ញាសត្តំ ឧបបដ្ឋន្តាធំ
 តេស៍ តតូ ឡុកូសចូញ ឈ ឈ្មៀត មក្កសចូញ
 ឈ ឈ្មៀត ។ យស្ស វា បល យតូ មក្កសចូញ ឈ
 ឈ្មៀត តស្ស តតូ ឡុកូសចូញ ឈ ឈ្មៀត ។
 សុទ្ធាវាសាធំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស កង្កត្រុណា អនក្កស
 មេតាវីធំ ចវ្តាធំ បវត្ត ចិត្តស្ស កង្កត្រុណា
 អសញ្ញាសត្តា ចវ្តាធំ តេស៍ តតូ មក្កសចូញ ឈ
 ឈ្មៀត លោ ឈ តេស៍ តតូ ឡុកូសចូញ ឈ ឈ្មៀត
 សុទ្ធាវាសាធំ ឧប្បត្តិចិត្តស្ស ឧប្បាទត្រុណា អនក្ក
 សមេតាវីធំ ឧបបដ្ឋន្តាធំ បវត្ត ចិត្តស្ស ឧប្បា
 ទត្រុណា អសញ្ញាសត្តំ ឧបបដ្ឋន្តាធំ តេស៍ តតូ
 មក្កសចូញ ឈ ឈ្មៀត ឡុកូសចូញ ឈ ឈ្មៀត ។

(១៦៦) យស្ស យតូ សមុទយសចូញ ឈ ឈ្មៀត

ឡុកូសចូញ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចវេលា ក្នុងវិធាន តែមក្កសចូញ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេចវេលា ក្នុងវិធានទេ ឡុកូសចូញ
 របស់តួកស្ត្រាវាសសត្វ ក្នុងឧប្បាទត្រុណា ខែឧប្បត្តិចិត្ត និងរបស់តួក
 សត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាន់ដឹងខ្លួនសព្វៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុង
 ឧប្បាទត្រុណា ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងរបស់សត្វទាំងនោះ កាលចូល
 ទៅកាន់អសញ្ញាសត្វ មិនលេចវេលាផង មក្កសចូញ មិនលេចវេលាផង
 ក្នុងវិធាន ។ មួយយ៉ាងទៀត មក្កសចូញ របស់សត្វណា មិនលេច
 វេលា ក្នុងទ័ណា ឡុកូសចូញ របស់សត្វនោះ មិនលេចវេលា ក្នុងទ័
 នោះឬ ។ មក្កសចូញ របស់តួកស្ត្រាវាសសត្វ ក្នុងកង្កត្រុណា ខែឧប្បត្តិ
 ចិត្ត និងរបស់តួកសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាន់ដឹងខ្លួនសព្វៈ ៤ កាល
 ច្បុក និងរបស់សត្វទាំងនោះ កាលច្បុក បាតអសញ្ញាសត្វ ក្នុងកង្កត្រុណា
 ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មិនលេចវេលា ក្នុងវិធាន តែឡុកូសចូញ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេចវេលា ក្នុងវិធានទេ មក្កសចូញ របស់
 តួកស្ត្រាវាសសត្វ ក្នុងឧប្បាទត្រុណា ខែឧប្បត្តិចិត្ត និងរបស់តួកសត្វ
 ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាន់ដឹងខ្លួនសព្វៈ ៤ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បា
 ទត្រុណា ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងរបស់សត្វទាំងនោះ កាលចូលទៅកាន់
 អសញ្ញាសត្វ មិនលេចវេលាផង ឡុកូសចូញ មិនលេចវេលាផង ក្នុងវិធាន ។

(១៦៦) សមុទយសចូញ របស់សត្វណា មិនលេចវេលា ក្នុងទ័ណា

សម្ពោធនៃ ប្រតិបត្តិការ ពិសេស

តម្រូវ តម្រូវ បញ្ជូនសម្ព័ន្ធ ៧ ជំនុំជំនុំ ៧ មតិ-
 សមេតាវីធំ តម្រូវ យ ឧប្បាទ គួរណា តម្រូវ-
 វិញ្ញយុត្តចិត្ត វត្តមាន តេស៍ តត្ត សម្ពុទ្ធយសច្ច៍
 ៨ ជំនុំជំនុំ ៧ ៨ តេស៍ តត្ត មត្តសច្ច៍ ៨
 ជំនុំជំនុំ សុទ្ធាវាសាធំ ធុតិយេ ចិត្ត វត្តមាន
 អនតិសមេតាវីធំ តម្រូវ យ ឧប្បាទ គួរណា តម្រូវ-
 វិញ្ញយុត្តចិត្ត វត្តមាន អសញ្ញសត្តាធំ តេស៍ តត្ត
 សម្ពុទ្ធយសច្ច៍ ៨ ជំនុំជំនុំ មត្តសច្ច៍ ៨ ៨-
 ជំនុំជំនុំ ៧ យស្ម័ន ៧ បទ យត្ត មត្តសច្ច៍ ៨ ជំនុំជំនុំ
 តម្រូវ តត្ត សម្ពុទ្ធយសច្ច៍ ៨ ជំនុំជំនុំ ៧ អនតិស-
 មេតាវីធំ តម្រូវ យ កង្កត្តណា តេស៍ តត្ត មត្ត-
 សច្ច៍ ៨ ជំនុំជំនុំ ៧ ៨ តេស៍ តត្ត សម្ពុទ្ធយ-
 សច្ច៍ ៨ ជំនុំជំនុំ សុទ្ធាវាសាធំ ធុតិយេ ចិត្ត វត្ត-
 មាន អនតិសមេតាវីធំ តម្រូវ យ ឧប្បាទ គួរណា
 តម្រូវវិញ្ញយុត្តចិត្ត វត្តមាន អសញ្ញសត្តាធំ តេស៍
 តត្ត មត្តសច្ច៍ ៨ ជំនុំជំនុំ សម្ពុទ្ធយសច្ច៍
 ៨ ជំនុំជំនុំ ៧

សម្រេចបាន ប្រតិបត្តិការ ពិសេស

មត្តសច្ច៍ របស់សត្វនោះ មិនលេចហើយ ក្នុងជំនាន់ ៧ ត្រូវសត្វ
 ដែលជាអ្នកគ្រាន់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងច្បាប់គុណៈ នៃគណ្ណា និងក្នុង
 កាលដែលចិត្តប្រាសចាកគណ្ណា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ សមុទ្យសច្ច៍ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅ ក្នុងជំនាន់ នៃមត្តសច្ច៍ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជាមិនលេចហើយ ក្នុងជំនាន់ទេ ចិត្តទី ២ របស់ត្រូវ
 សុទ្ធាវាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងត្រូវសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់
 គ្រាន់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងច្បាប់គុណៈ នៃគណ្ណា និងក្នុងកាលដែលចិត្ត
 ប្រាសចាកគណ្ណា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងត្រូវអសញ្ញសត្វ សមុទ្យសច្ច៍
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅផង មត្តសច្ច៍ មិនលេចហើយផង
 ក្នុងជំនាន់ ៧ មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ច៍ របស់សត្វណា មិនលេច
 ហើយ ក្នុងជំនាន់ សមុទ្យសច្ច៍ របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅ ក្នុងជំ-
 នាន់ ៧ ត្រូវសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាន់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងកង-
 គុណៈ នៃគណ្ណា មត្តសច្ច៍ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចហើយ ក្នុង
 ជំនាន់ នៃសមុទ្យសច្ច៍ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេចទៅ
 ក្នុងជំនាន់ទេ ចិត្តទី ២ របស់ត្រូវសុទ្ធាវាសសត្វ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និង
 ត្រូវសត្វ ដែលជាអ្នកមិនទាន់គ្រាន់ដឹងនូវសច្ចៈ ៤ ក្នុងច្បាប់គុណៈ នៃ
 គណ្ណា និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកគណ្ណា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និង
 ត្រូវអសញ្ញសត្វ មត្តសច្ច៍ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចហើយផង
 សមុទ្យសច្ច៍ មិនលេចទៅផង ក្នុងជំនាន់ ៧

(១៦៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមគ្គស្ស កង្ក-
 ក្កុណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមគ្គំ បដិសតិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ
 លោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ ឥត-
 យេសំ បរិទ្ធានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចុញ្ច ជិវុជ្ឈតិ សមុទយសច្ចុញ្ច ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បទ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈតីតិ ។ សទ្ធវេសំ ទុបបដ្ឋន្តានំ
 បរត្តេ ចិត្តស្ស ទុប្បាទក្កុណោ អរូបេ ចិត្តស្ស ច
 ផលស្ស ច កង្កក្កុណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ
 ជិវុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ
 សទ្ធវេសំ បរិទ្ធានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ តេសំ
 សមុទយសច្ចុញ្ច ជិវុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចុញ្ច ជិវុជ្ឈតិ ។

(១៦៤) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ តស្ស
 មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អក្កមគ្គស្ស កង្កក្កុណោ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ យេ ច បុប្ផដ្ឋនា

(១៦៥) ទុក្ខសច្ចំ យេសំសត្វណា លេតំវេ ឥមុទយសច្ចំ
 យេសំសត្វនោះ នឹងលេតំវេវ ។ ទុក្ខសច្ចំ យេសំព្រះអរហន្តតាំងឡាយ
 ក្នុងកង្កក្កុណា: ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងយេសំសត្វតាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹង
 បាន ទ្វេមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងកង្កក្កុណា: ខែ
 ចិត្ត ក្នុងកង្កក្កុណា: ខែចិត្តនោះ លេតំវេ តែសមុទយសច្ចំ យេសំសត្វ
 តាំងនោះ នឹងមិនលេតំវេទេ ពួកសត្វ ក្រៅនេះ កាលច្បុក ក្នុងកង្ក-
 ក្កុណា: ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ចំ យេសំសត្វតាំងនោះ លេតំវេ
 ផង សមុទយសច្ចំ នឹងលេតំវេផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយ-
 សច្ចំ យេសំសត្វណា នឹងលេតំវេ ទុក្ខសច្ចំ យេសំសត្វនោះ លេតំវេ
 វ ។ ពួកសត្វតាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្កុណា: ខែចិត្ត
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងកង្កក្កុណា: ខែមគ្គនឹងផល ក្នុងអរូបកា សមុទយ-
 សច្ចំ យេសំសត្វតាំងនោះ នឹងលេតំវេ តែទុក្ខសច្ចំ យេសំសត្វតាំង
 នោះ មិនលេតំវេទេ ពួកសត្វតាំងអស់ កាលច្បុក ក្នុងកង្កក្កុណា:
 ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទយសច្ចំ យេសំសត្វតាំងនោះ នឹងលេតំវេ
 ផង ទុក្ខសច្ចំ លេតំវេផង ។

(១៦៦) ទុក្ខសច្ចំ យេសំសត្វណា លេតំវេ មគ្គសច្ចំ យេសំសត្វ
 នោះ នឹងលេតំវេវ ។ ទុក្ខសច្ចំ យេសំព្រះអរហន្តតាំងឡាយ ក្នុង
 កង្កក្កុណា: ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងយេសំសត្វតាំងនោះ ។ ដែលជាបុប្ផដ្ឋន

មគ្គំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ចរន្តានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ ធុត្តសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតិ
 ណោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតិស្សន្តិ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ចញ្ញោ មគ្គំ បដិលកិ-
 ស្សន្តិ តេសំ ចរន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ ធុត្តសច្ចញ្ញំ ជិវុជ្ឈិតិ មគ្គសច្ចញ្ញំ ជិវុជ្ឈិ-
 ស្សន្តិ ។ យស្ស ក ចរ មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតិ
 តស្ស ធុត្តសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតិ ។ អគ្គមគ្គស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិ-
 លកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បនក្ខណោ យេ
 ចញ្ញោ មគ្គំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បនក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស
 ច ជលស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ឈិ-
 ស្សន្តិ ណោ ច តេសំ ធុត្តសច្ចំ ជិវុជ្ឈិតិ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ចញ្ញោ មគ្គំ បដិលកិស្សន្តិ
 តេសំ ចរន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ
 មគ្គសច្ចញ្ញំ ជិវុជ្ឈិតិ ធុត្តសច្ចញ្ញំ ជិវុជ្ឈិតិ ។

នឹងបាន ឬវប្បន្ត កង្កក្ខណោ វៃចិត្ត កាលច្យុត កង្កក្ខណោ វៃ
 ចិត្ត កង្កក្ខណោ លេតំវេ វៃចិត្តសច្ច លេសំសត្វតាំងនោះ នឹងមិន
 លេតំវេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឬវប្បន្ត កង្កក្ខណោ វៃចិត្ត
 ណា ឬក៏ ពួកសត្វវៃណា នឹងបាន ឬវប្បន្ត កង្កក្ខណោ វៃ
 ចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលច្យុត កង្កក្ខណោ វៃចិត្ត កង្ក
 បច្ចុប្បន្ត ឧត្តសច្ច លេសំសត្វតាំងនោះ លេតំវេផង មគ្គសច្ច នឹង
 លេតំវេផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច លេសំសត្វណា នឹងលេតំវេ
 ឧត្តសច្ច លេសំសត្វនោះ លេតំវេ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឬវប្បន្ត
 ជីវុជ្ឈិតិ កង្កក្ខណោ វៃចិត្តណា កង្កក្ខណោ វៃមគ្គជីវុ-
 ជ្ឈិតិ ឬក៏ ពួកសត្វវៃណា នឹងបាន ឬវប្បន្ត កង្កក្ខណោ
 វៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលចាប់បដិស្សន្តិ កង្កក្ខណោ វៃ
 ចិត្ត កង្កក្ខណោ នឹងកង្កក្ខណោ វៃមគ្គ នឹងជល កង្កក្ខណោ
 មគ្គសច្ច លេសំសត្វតាំងនោះ នឹងលេតំវេ វៃឧត្តសច្ច លេសំសត្វ
 តាំងនោះ មិនលេតំវេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឬវប្បន្ត កង្ក
 កង្កក្ខណោ វៃចិត្តណា ឬក៏ ពួកសត្វវៃណា នឹងបាន ឬវប្បន្ត កង្ក
 កង្កក្ខណោ វៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលច្យុត កង្កក្ខណោ វៃ
 ចិត្ត កង្កក្ខណោ មគ្គសច្ច លេសំសត្វតាំងនោះ នឹងលេតំវេផង ឧត្ត-
 សច្ច លេតំវេផង ។

(១៦៥) យស្ស សមុទយសច្ចំ ធិរុជ្ឈិតិ តស្ស
 មគ្គសច្ចំ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យេ បុជ្ឈនា មគ្គំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កកុណោ តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ធិរុជ្ឈិតិ ហោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ យេ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 កង្កកុណោ តេសំ សមុទយសច្ចុញ្ច ធិរុជ្ឈិតិ មគ្គ-
 សច្ចុញ្ច ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មគ្គសច្ចំ
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ធិរុជ្ឈិតិ ។
 អគ្គមគ្គស្ស ឧប្បាទកុណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តិក
 អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទកុ-
 ណោ យេ ចញ្ញោ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 តណ្ហាយ ឧប្បាទកុណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តោ វត្ត-
 មារេ និរោធសមាប្បាជំ អសញ្ញាសត្តាជំ តេសំ
 មគ្គសច្ចំ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ហោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ
 ធិរុជ្ឈិតិ យេ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 កង្កកុណោ តេសំ មគ្គសច្ចុញ្ច ធិរុជ្ឈិស្សតិ សមុទ-
 យសច្ចុញ្ច ធិរុជ្ឈិតិ ។

(១៦៦) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ធិរុជ្ឈិតិ ។ បេ ។

(១៦៥) សមុទយសច្ចុ លេភំសត្វណោ លេភំទេ មគ្គសច្ចុ
 លេភំសត្វនោះ នឹងលេភំទេ ។ ពួកសត្វណា ជាបុជ្ឈន្ត នឹងមិនបាទ
 ឲ្យមគ្គ សមុទយសច្ចុ លេភំសត្វនោះ ។ លេភំទេ កង្កកុណោ វៃ
 តណ្ហា តែមគ្គសច្ចុ លេភំសត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេភំទេ ពួកសត្វ
 ណា នឹងបាទ ឲ្យមគ្គ សមុទយសច្ចុ លេភំសត្វនោះ ។ លេភំទេ
 ផង មគ្គសច្ចុ នឹងលេភំទេផង កង្កកុណោ វៃតណ្ហា ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត មគ្គសច្ចុ លេភំសត្វណា នឹងលេភំទេ សមុទយសច្ចុ លេភំ
 សត្វនោះ លេភំទេ ។ ពួកសត្វ នឹងបាទ ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ
 កង្កកុណោ វៃតណ្ហា កង្កកុណោ វៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួក
 សត្វដទៃណា នឹងបាទ ឲ្យមគ្គ កង្កកុណោ វៃតណ្ហា នឹងលេភំពួក
 សត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ កង្កកុណោ ដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំភូត
 ប្រព្រឹត្តទៅ នឹងលេភំពួកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹងលេភំទេ តែសមុទយសច្ចុ
 លេភំសត្វទាំងនោះ មិនលេភំទេ ពួកសត្វណា នឹងបាទ ឲ្យមគ្គ
 មគ្គសច្ចុ លេភំសត្វនោះ ។ នឹងលេភំផង សមុទយសច្ចុ លេភំទេ
 ផង កង្កកុណោ វៃតណ្ហា ។

(១៦៦) ទុក្ខសច្ចុ លេភំទេ កង្កកុណោ ។ បេ ។

(១៦៧) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ អត្ត-
 មត្តស្ស កង្កក្ខណោ អហត្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិល-
 កិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ មសញ្ញាសត្តា
 ចវត្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ ឆោ
 ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ ឥត-
 វេសំ ចតុកោតារា បញ្ចកោតារា ចវត្តានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 ជិវុជ្ឈតិ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 កំ បទ យត្ថ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ ។ ចតុកោតារំ បញ្ច-
 កោតារំ ឧបបដ្ឋានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ទម្បានត្តណោ
 អរូបេ មត្តស្ស ច វេលស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ ឆោ ច តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ ចតុកោតារា បញ្ចកោតារា
 ចវត្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ ។

(១៦៧) ទុក្ខសច្ចំ យសំសត្វោ លេតំវេ កង្កិណោ សមុ-
 ទយសច្ចំ យសំសត្វោ វិវិលេតំវេ កង្កិណោ ។ ទុក្ខសច្ចំ
 យសំព្រះអរហន្តំ តាំងឡាយ កង្កិណោ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ និងយសំ
 សត្វតាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ កង្កិណោ ខែ
 ចិត្តណា កង្កិណោ ខែចិត្ត កាលច្បុក ចាកអសត្វសត្វ កង្កិ-
 ណោ ខែចិត្តនោះ លេតំវេ កង្កិណោ តែសមុទយសច្ចំ យសំសត្វ
 តាំងនោះ នឹងមិនលេតំវេ កង្កិណោទេ ពួកសត្វច្បុកនេះ កាល
 ច្បុក ចាកចក្កវេការភព និងបញ្ចវេការភព កង្កិណោ ខែចិត្ត
 កង្កិណោ ទុក្ខសច្ចំ យសំសត្វតាំងនោះ លេតំវេផង សមុទយ-
 សច្ចំ នឹងលេតំវេផង កង្កិណោ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ចំ
 យសំសត្វណា នឹងលេតំវេ កង្កិណោ ទុក្ខសច្ចំ យសំសត្វនោះ
 លេតំវេ កង្កិណោ ។ ពួកសត្វ កាលចូលទៅនាវចក្កវេការភព
 និងបញ្ចវេការភព កង្កិណោ ខែចិត្ត កង្កិណោ នឹងកង្កិ-
 ណោ ខែមគ្គនឹងវេល កង្កិណោ សមុទយសច្ចំ យសំសត្វ
 តាំងនោះ នឹងលេតំវេ កង្កិណោ តែទុក្ខសច្ចំ យសំសត្វតាំងនោះ
 មិនលេតំវេ កង្កិណោទេ ពួកសត្វ កាលច្បុក ចាកចក្កវេការភព
 និងបញ្ចវេការភព កង្កិណោ ខែចិត្ត កង្កិណោ សមុទយសច្ចំ
 យសំសត្វតាំងនោះ នឹងលេតំវេផង ទុក្ខសច្ចំ លេតំវេផង កង្កិណោ ។

(១៦៨) យស្ស យត្ថ ធុត្តសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ តស្ស
 តត្ថ មត្តសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ ។ អត្តមត្តស្ស កត្ត-
 ត្តាលោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កត្តត្តាលោ យេ ច
 បុត្តដ្ឋយា មត្តំ ធម៌លភិស្សន្តិ តេសំ ចរុត្តានំ
 ចរុត្តេ ចិត្តស្ស កត្តត្តាលោ អនាយា អសញ្ញាសត្តា
 ចរុត្តានំ តេសំ តត្ថ ធុត្តសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ ហេ
 ច តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ បញ្ចវេកា-
 រេ មត្តស្ស កត្តត្តាលោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កត្តត្តាលោ
 យេ ចញ្ញេ មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចរុត្តានំ ចរុត្តេ
 ចិត្តស្ស កត្តត្តាលោ តេសំ តត្ថ ធុត្តសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ
 មត្តសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ ។ យស្ស វា បធម យត្ថ
 មត្តសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ តស្ស តត្ថ ធុត្តសច្ចំ ធិរុដ្ឋិ-
 តិ ។ អត្តមត្តស្ស ឧប្បាទត្តាលោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទត្តាលោ យេ ចញ្ញេ មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ឧបបដ្ឋន្តានំ ចរុត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តាលោ
 អរូបេ មត្តស្ស ច ផលស្ស ច កត្តត្តាលោ

(១៦៩) មត្តស្ស យស្សត្តណា យេវេវ ក្នុងវិណា មត្ត-
 សច្ចំ យស្សត្តនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងវិណា ឬ ។ ឧត្តសច្ចំ យស្ស
 ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកត្តក្លណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរលត់សត្វ
 ទាំងនោះ ដែលជាប្តូរជួន នឹងមិនបាន ទ្រូមត្ត ក្នុងកត្តក្លណៈ នៃ
 ចិត្ត កាលច្យុត នឹងរលត់ក្នុងសត្វទាំងនោះ កាលច្យុត ចាកអបាយ នឹង
 ចាកអសញ្ញាសត្វ ក្នុងកត្តក្លណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន រលត់ទៅ ក្នុងវិ-
 នោះ តែមត្តសច្ចំ យស្សត្វទាំងនោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងវិណាទេ ពួក
 សត្វ នឹងបាន ទ្រូមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងកត្តក្លណៈ
 នៃមត្ត ក្នុងបញ្ចវេការេតា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ទ្រូមត្ត
 ក្នុងកត្តក្លណៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលច្យុត ក្នុងកត្តក្លណៈ
 នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឧត្តសច្ចំ យស្សត្វទាំងនោះ រលត់ទៅផង
 មត្តសច្ចំ នឹងរលត់ទៅផង ក្នុងវិណា ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្ត-
 សច្ចំ យស្សត្តណា នឹងរលត់ទៅ ក្នុងវិណា ឧត្តសច្ចំ យស្សត្វ
 នោះ រលត់ទៅ ក្នុងវិណា ឬ ។ ពួកសត្វណា នឹងបាន ទ្រូមគ្គដ៏
 ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងប្បទានក្លណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ទ្រូមត្ត ក្នុងប្បទានក្លណៈ នៃចិត្ត
 នោះ ពួកសត្វនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងប្បទានក្លណៈ នៃចិត្ត
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងកត្តក្លណៈ នៃមត្ត នឹងផល ក្នុងអរូបកវា

តេសំ ឥត្ត មគ្គសច្ចំ វិទុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ
 ឥត្ត ទុក្ខសច្ចំ វិទុជ្ឈិស្សតិ មញ្ញុភោគារា មគ្គស្ស កង្កត្តុ-
 លោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ
 ឥស្ស ចិត្តស្ស កង្កត្តុលោ យេ ពរោ មគ្គំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តំ បវន្តេ ចិត្តស្ស កង្កត្តុ-
 លោ តេសំ ឥត្ត មគ្គសច្ចញ្ច វិទុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច វិទុជ្ឈិស្សតិ ។

(១៦៧) យស្ស យត្ត សមុទយសច្ចំ វិទុជ្ឈិស្សតិ
 ឥស្ស ឥត្ត មគ្គសច្ចំ វិទុជ្ឈិស្សតិ ។ អាចាយិកាវង្ស
 យេ ច បុត្តជ្ឈនា មគ្គំ ទ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 ឥណ្ណាយ កង្កត្តុលោ តេសំ ឥត្ត សមុទយសច្ចំ
 វិទុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ ឥត្ត មគ្គសច្ចំ វិទុជ្ឈិស្សតិ
 យេ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឥណ្ណាយ កង្កត្តុ-
 លោ តេសំ ឥត្ត សមុទយសច្ចញ្ច វិទុជ្ឈិស្សតិ មគ្គ-
 សច្ចញ្ច វិទុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ត
 មគ្គសច្ចំ វិទុជ្ឈិស្សតិ ឥស្ស ឥត្ត សមុទយ-
 សច្ចំ វិទុជ្ឈិស្សតិ ។ អគ្គមគ្គស្ស ឧប្បាទត្តុលោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ

មគ្គសច្ចំ លេសំសត្វទាំងនោះ រឹងរលត់ទៅ ព្រមទាំង ក្នុងវិទ្យា យេសំ
 សត្វទាំងនោះ បិទលេត់ទៅ ក្នុងវិទ្យានោះ ពួកសត្វ ទើបបាន ឡើងគ្រប់
 ដីប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វិនិច្ឆ័យណា ក្នុងកង្កត្តុលោ វិនិច្ឆ័យ ក្នុងបញ្ច-
 កោតកោ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា ទើបបាន ឡើងគ្រប់ ក្នុងកង្កត្តុលោ
 វិនិច្ឆ័យនោះ ពួកសត្វនោះ កាលច្បាត ក្នុងកង្កត្តុលោ វិនិច្ឆ័យ ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន មគ្គសច្ចំ លេសំសត្វទាំងនោះ ទើបលេត់ទៅផង ទុកសច្ច
 លេត់ទៅផង ក្នុងវិទ្យា ។

(១៦៧) សមុទយសច្ចំ លេសំសត្វណា លេត់ទៅ ក្នុងវិទ្យា
 មគ្គសច្ចំ លេសំសត្វនោះ ទើបលេត់ទៅ ក្នុងវិទ្យានោះ ។ សមុទយ-
 សច្ចំ លេសំពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ ទើបលេសំសត្វនោះ ។ ដែល
 ជាបុត្តជ្ឈន ទើបបាន ឡើងគ្រប់ ក្នុងកង្កត្តុលោ វិនិច្ឆ័យណា លេត់
 ទៅ ក្នុងវិទ្យា ក្នុងវិទ្យានោះ ក្នុងមគ្គសច្ចំ លេសំសត្វទាំងនោះ ទើបបិទលេត់ទៅ
 ក្នុងវិទ្យានោះ ពួកសត្វណា ទើបបាន ឡើងគ្រប់ សមុទយសច្ចំ លេសំ
 សត្វនោះ ។ លេត់ទៅផង មគ្គសច្ចំ ទើបលេត់ទៅផង ក្នុងកង្កត្តុលោ
 វិនិច្ឆ័យណា ក្នុងវិទ្យានោះ ។ ប្បយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ចំ លេសំសត្វ
 ណា ទើបលេត់ទៅ ក្នុងវិទ្យា សមុទយសច្ចំ លេសំសត្វនោះ
 លេត់ទៅ ក្នុងវិទ្យានោះ ។ ពួកសត្វ ទើបបាន ឡើងគ្រប់ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ វិនិច្ឆ័យណា ក្នុងមគ្គសច្ចំ វិនិច្ឆ័យណា វិនិច្ឆ័យប្រសើរ

តស៊ូ ចិត្តស្មោះ ឧប្បាទត្រូវលោក យេ ចន្ទោ មគ្គំ មដិ-
 លកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទត្រូវលោក តណ្ហា-
 វិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមានៈ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ និ-
 រុដ្ឋិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុដ្ឋិ-
 យេ មគ្គំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កត្តុណា
 តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចញ្ច និរុដ្ឋិស្សតិ សមុទយ-
 សច្ចញ្ច និរុដ្ឋតិ ។

[១៧០] យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុដ្ឋតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។ សត្វេសំ ឧប-
 បដ្ឋានំ បរិត្ត ចិត្តស្មោះ ឧប្បាទត្រូវលោក អរូប
 មគ្គស្ស ច ផលស្ស ច កង្កត្តុណា តេសំ ទុក្ខសច្ចំ
 ន និរុដ្ឋតិ លោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ន
 និរុដ្ឋិស្សតិ មគ្គមគ្គស្ស ឧប្បាទត្រូវលោក អរហន្តានំ
 ចិត្តស្មោះ ឧប្បាទត្រូវលោក យស្ស ចិត្តស្មោះ អនន្តក
 មគ្គមគ្គំ បដិលកិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្មោះ ឧប្បាទត្រូវ-
 លោក អរូប មគ្គស្ស ច ផលស្ស ច កង្កត្តុណា
 តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន និរុដ្ឋតិ សមុទយសច្ចញ្ច ន
 និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ សមុទយសច្ចំ ន
 និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន និរុដ្ឋតិ ។

ប្តី ក្នុងស្រុកវិវេណា នឹងបាន ម្លប់គ្នា ក្នុងឧប្បាទត្រូវលោក ខែចិត្ត
 នោះ ម្លប់គ្នា របស់សត្វនោះ ។ នឹងលេចទៅ ក្នុងឧប្បាទត្រូវលោក ខែ
 តណ្ហា នឹងក្នុងពេលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទី
 នោះ តែបុគ្គលសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះទេ
 ត្រូវសត្វណា នឹងបាន ម្លប់គ្នា មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ ។ នឹងលេចទៅ
 ផង សមុទយសច្ច លេចទៅផង ក្នុងកង្កត្តុណា ខែតណ្ហា ក្នុងទីនោះ ។

[១៧១] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនលេចទៅ សមុទយសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេចទៅឬ ។ ត្រូវសត្វទាំងអស់ កាលចាប់
 បដិស្និ ក្នុងឧប្បាទត្រូវលោក ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងកង្កត្តុណា ខែ
 មគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅ
 តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនលេចទៅទេ ទុក្ខ-
 សច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទត្រូវលោក ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ និង
 របស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ម្លប់គ្នា ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
 ខែចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទត្រូវលោក ខែចិត្ត ក្នុងឧប្បាទត្រូវលោក ខែចិត្តនោះ
 និងក្នុងកង្កត្តុណា ខែមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព មិនលេចទៅផង សមុ-
 ទយសច្ច នឹងមិនលេចទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់
 សត្វណា នឹងមិនលេចទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅឬ ។

អត្តមត្តស្ស កត្តត្តុណោ អាហារនាមំ ចិត្តស្ស កត្តត្តុ-
 ណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កត្តត្តុណោ តេសំ សម្ម-
 ទយសច្ចំ ន វិរុដ្ឋិស្សតិ ទោ ច តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន វិរុដ្ឋិស្សតិ អត្តមត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ អា-
 ហារនាមំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទត្តុណោ អរូបេ មត្តស្ស ច ផលស្ស ច
 កត្តត្តុណោ តេសំ សម្មទយសច្ចុញ្ច ន វិរុដ្ឋិស្ស-
 តិ ទុក្ខសច្ចុញ្ច ន វិរុដ្ឋិស្សតិ ។

[១៧១] យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ន វិរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស
 មត្តសច្ចំ ន វិរុដ្ឋិស្សតិ ។ អត្តមត្តស្ស ឧប្បា-
 ទត្តុណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ យេ
 ចញ្ញោ មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបដ្ឋនាមំ
 ហវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ អរូបេ មត្តស្ស ច
 ផលស្ស ច កត្តត្តុណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន
 វិរុដ្ឋិស្សតិ ទោ ច តេសំ មត្តសច្ចំ ន វិរុដ្ឋិស្សតិ

សម្ភារៈ បរិក្ខារ វិញ្ញាណ ក្នុងវិញ្ញាណៈ បែបដ៏ប្រ-
 សើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុង
 លំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងកត្តណាៈ នៃចិត្ត ក្នុងកត្តណាៈ នៃចិត្តនោះ
 នឹងមិនលេចទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេច
 ទៅទេ សម្មទយសច្ច របស់ព្រះអារហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទត្តុណាៈ នៃ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រ-
 សើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទត្តុណាៈ នៃចិត្ត ក្នុងឧប្បាទត្តុណាៈ
 នៃចិត្តនោះ នឹងក្នុងកត្តណាៈ នៃមគ្គនឹងផល ក្នុងអរូបកត នឹងមិន
 លេចទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនលេចទៅផង ។

[១៧១] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនលេចទៅ មគ្គសច្ច របស់
 សត្វនោះ នឹងមិនលេចទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុង
 លំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទត្តុណាៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ពួក
 សត្វណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បាទត្តុណាៈ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វ
 នោះ កាលចាប់ផ្តើមនឹង ក្នុងឧប្បាទត្តុណាៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុង
 កត្តណាៈ នៃមគ្គនឹងផល ក្នុងអរូបកត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 លេចទៅ តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេចទៅទេ

អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច
 បុត្តជ្ឈនា មត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈន្តា-
 នំ បរុត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មត្តស្ស
 ច ផលស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 ន ជិវុជ្ឈិតិ មត្តសច្ចញ្ច ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បន មត្តសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិតិ ។ អត្តមត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ច បុត្តជ្ឈ-
 នា មត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចរុត្តានំ បរុត្តេ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ មត្តសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិ-
 ស្សតិ ។ យេ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិតិ
 អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ត បុត្តជ្ឈ-
 នា មត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ឈន្តានំ
 បរុត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មត្តស្ស ច
 ផលស្ស ច កង្កក្ខណោ តេសំ មត្តសច្ចញ្ច ន
 ជិវុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន ជិវុជ្ឈិតិ ។

(១៧២) យស្ស សមុទយសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិតិ
 តស្ស មត្តសច្ចំ ន ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ អត្តមត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ

ទុក្ខសច្ចំ របស់ព្រះអរហន្តតាំងឡាយ និងរបស់អរហន្តនោះ ។ ដែល
 ជាបុត្តជ្ឈន នឹងមិនបាន ទ្រុវមត្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃចិត្ត កាលចាប់
 បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងកង្កក្ខណៈ វៃមត្ត
 និងផល ក្នុងអរូបភព មិនលេត់ទៅផង មត្តសច្ចំ និងមិនលេត់ទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងមិនលេត់ទៅ ទុក្ខ-
 សច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនលេត់ទៅឬ ។ មត្តសច្ចំ របស់ព្រះអរហន្ត
 តាំងឡាយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ វៃមត្តដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វនោះ ។
 ដែលជាបុត្តជ្ឈន នឹងមិនបាន ទ្រុវមត្ត ក្នុងកង្កក្ខណៈ វៃចិត្ត កាលច្យុត
 ក្នុងកង្កក្ខណៈ វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងមិនលេត់ទៅ តែទុក្ខសច្ចំ
 របស់សត្វតាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេត់ទៅទេ មត្តសច្ចំ របស់ព្រះ
 អរហន្តតាំងឡាយ នឹងរបស់សត្វនោះ ។ ដែលជាបុត្តជ្ឈន នឹងមិនបាន
 ទ្រុវមត្ត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ
 វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងកង្កក្ខណៈ វៃមត្តនិងផល ក្នុងអរូបភព
 នឹងមិនលេត់ទៅផង ទុក្ខសច្ចំ មិនលេត់ទៅផង ។

(១៧២) សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា មិនលេត់ទៅ មត្ត-
 សច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ទ្រុវ
 មត្តដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃមត្តដ៏ប្រសើរ

បដិលកិស្សន្តិ តស្ស ចិន្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ
 ចញ្ញោ មត្តំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិន្ត វត្តមានេ ធិរោ-
 ធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយសង្កំ
 ន ធិរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ មត្តសង្កំ ន ធិរុជ្ឈិត្តស្សតិ
 អត្តមត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្ត-
 ជ្ជនា មត្តំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 ឧប្បាទក្ខណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិន្ត វត្តមានេ ធិរោ-
 ធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ សមុទយ-
 សត្តនា ន ធិរុជ្ឈិតំ មត្តសត្តនា ន ធិរុជ្ឈិត្តស្សតិ ។
 យស្ស វា មន មត្តសង្កំ ន ធិរុជ្ឈិត្តស្សតិ តស្ស
 សមុទយសង្កំ ន ធិរុជ្ឈិត្តស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ជ-
 នា មត្តំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 កង្កក្ខណោ តេសំ មត្តសង្កំ ន ធិរុជ្ឈិត្តស្សតិ នោ
 ច តេសំ សមុទយសង្កំ ន ធិរុជ្ឈិតិ អត្តមត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មត្តំ ន
 បដិលកិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្ខណោ
 តណ្ហាវិប្បយុត្តចិន្ត វត្តមានេ ធិរោធសមាបន្នានំ

ឬក៏ ពួកសត្វដទៃទៀត ដឹងបាន ឬវេទក្តី ក្នុងទម្រង់ក្នុងនោះ ខែចិត្ត
 នោះ សមុទយសត្វ របស់សត្វទាំងនោះ ក្នុងទម្រង់ក្នុងនោះ ខែ
 តណ្ហា ដែលរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធិ ក្នុងកាលដែលចិត្ត
 ប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ
 មិនលេចទៅ តែមត្តសត្វ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 លេចទៅទេ សមុទយសត្វ របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ
 ខែមត្តដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គជ្ជន មិនមែនបាន
 ទ្រវែក ក្នុងទម្រង់ក្នុងនោះ ខែតណ្ហា និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់
 និរោធិ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់
 អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅផង មត្តសត្វ នឹងមិនលេចទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត មត្តសត្វ របស់សត្វណា នឹងមិនលេចទៅ សមុទយ-
 សត្វ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេចទៅឬ ។ ពួកសត្វណា ជាបុគ្គជ្ជន នឹង
 មិនបាន ទ្រវែក មត្តសត្វ របស់សត្វនោះ ។ នឹងមិនលេចទៅ ក្នុងកង្កក្ខ-
 ណៈ ខែតណ្ហា តែសមុទយសត្វ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 លេចទៅទេ មត្តសត្វ របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ
 ខែមត្តដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គជ្ជន នឹងមិន
 បាន ទ្រវែក ក្នុងទម្រង់ក្នុងនោះ ខែតណ្ហា និងរបស់ពួកសត្វ ដែល
 ចូលកាន់និរោធិ ក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ

អសញ្ញាសត្តំ តេសំ មត្តសត្តញ្ចំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ
សមុទយសត្តញ្ចំ ន ធិរុដ្ឋិតិ ។

[១៧៣] យត្ត ទុក្ខសត្តំ ន ធិរុដ្ឋិតិ ។ បេ ។

[១៧៤] យស្ស យត្ត ទុក្ខសត្តំ ន ធិរុដ្ឋិតិ
តស្ស តត្ថ សមុទយសត្តំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ ។ ចតុ-
វេកាវំ មក្ខវេកាវំ ឧបបដ្ឋន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ មត្តស្ស ច ជលស្ស ច កង្កត្តុ-
ណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសត្តំ ន ធិរុដ្ឋិតិ យោ ច
តេសំ តត្ថ សមុទយសត្តំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ អត្ត-
មត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
ទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស មនន្តក អត្តមត្តំ បដិល-
ភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ អរូបេ
មត្តស្ស ច ជលស្ស ច កង្កត្តុណោ អសញ្ញាសត្តំ
ឧបបដ្ឋន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសត្តញ្ចំ ន ធិរុដ្ឋិតិ
សមុទយសត្តញ្ចំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស
ក បន យត្ត សមុទយសត្តំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ
តស្ស តត្ថ ទុក្ខសត្តំ ន ធិរុដ្ឋិតិ ។

នីវរេសំ អសញ្ញាសត្តំ តាំងនោះ នឹងមិនលេចទៅផង សមុទយសត្ត
មិនលេចទៅផង ។

[១៧៣] ទុក្ខសត្ត មិនលេចទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[១៧៤] ទុក្ខសត្ត របស់សត្វណា មិនលេចទៅ ក្នុងទីណា
សមុទយសត្ត របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះឡើយ ។ តួកសត្វ
កាលចូលទៅកាន់ចក្ខុវេកាភេត នឹងបញ្ចវេកាភេត ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃ
ចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងក្នុងក្ខណៈ វៃមគ្គនឹងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសត្ត
របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទយសត្ត របស់សត្វ
ទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះទេ ទុក្ខសត្ត របស់ព្រះ
អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វ
ទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ទូរមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃចិត្ត កាលចូលទៅកាន់អសញ្ញាសត្ត ក្នុងឧប្បាទ-
ក្ខណៈ វៃចិត្តនោះ នឹងក្នុងក្នុងក្ខណៈ វៃមគ្គ នឹងផល ក្នុងអរូបភព
មិនលេចទៅផង សមុទយសត្ត នឹងមិនលេចទៅផង ក្នុងទីនោះ ។
មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសត្ត របស់សត្វណា មិនមែនលេចទៅ ក្នុង
ទីណា ទុក្ខសត្ត របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះដែរឡើយ ។

អក្កមគ្គស្ស កង្កក្កុណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក អក្កមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អសញ្ញាសត្តា ចវន្តានំ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ យោ ច តេសំ
 តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ អក្កមគ្គស្ស ទុប្បាទត្តុ-
 ណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ទុប្បាទត្តុណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តក អក្កមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ទុប្បាទត្តុណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ជលស្ស
 ច កង្កក្កុណោ អសញ្ញាសត្តំ ទុបបដ្ឋន្តានំ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខាសច្ចញ្ច
 ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។

(១៧៥) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ មគ្គសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ បញ្ច-
 វោកាវេ អក្កមគ្គស្ស ទុប្បាទត្តុណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តក អក្កមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ទុប្បាទត្តុណោ យេ ចញ្ច មគ្គំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ ទុបបដ្ឋន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស
 ទុប្បាទត្តុណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ជលស្ស ច
 កង្កក្កុណោ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ

សមុទយសច្ចំ យសំប្រាមរេយស្តុចំវិទ្ធជាយ ក្នុងកង្កក្កុណោ វិបស្សនីវិច្ឆ-
 សេវ វិទិរបស់សត្វចាំនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុង
 លំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងកង្កក្កុណោ នៃចិត្ត កាលច្បុត ចាកអសញ្ញាសត្វ
 ក្នុងកង្កក្កុណោ នៃចិត្តនោះ នឹងមិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះ នៃទុក្ខសច្ច របស់
 សត្វចាំនោះ មិនមែនជាមិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះទេ សមុទយសច្ច
 របស់គ្រូអរហន្តចាំវិទ្ធជាយ ក្នុងទុប្បាទត្តុណោ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ និង
 របស់សត្វចាំនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ក្នុងទុប្បាទត្តុណោ នៃចិត្ត កាលចូលទៅ កាន់អសញ្ញាសត្វ
 ក្នុងទុប្បាទត្តុណោ នៃចិត្តនោះ នឹងក្នុងកង្កក្កុណោ នៃមគ្គនឹងផល ក្នុង
 អរូបភព នឹងលេចទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនលេចទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៧៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនលេចទៅ ក្នុងទីណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ នឹង
 បាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងទុប្បាទត្តុណោ នៃ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងបញ្ចវោកាភព ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ
 ក្នុងទុប្បាទត្តុណោ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុង
 ទុប្បាទត្តុណោ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងកង្កក្កុណោ នៃមគ្គនឹងផល
 ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វចាំនោះ មិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះ ។

[១៧៦] យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ មត្តសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ ។ អត្តមត្ត-
 ស្ស ទុប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្ត-
 មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ទុប្បាទក្ខណោ
 យេ ច ញោ មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ
 ទុប្បាទក្ខណោ តណ្ហារិប្បយុត្តចិន្តោ វត្តមានេ តេសំ
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ
 មត្តសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ អត្តមត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 អាហាន្តានំ យេ វ បុត្តជ្ជនា មត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ តណ្ហាយ ទុប្បាទក្ខណោ តណ្ហារិប្បយុត្តចិន្ត
 វត្តមានេ អសញ្ញសន្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ញ
 ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ មត្តសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បទ យត្ថ មត្តសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ ។ អាចាយិកានំ យេ
 ច បុត្តជ្ជនា មត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហា-
 យ កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ
 លោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ

[១៧៧] យមុទយសច្ចំ របស់សត្វនាម មិនរលត់ទៅ ក្នុង
 ណា បង្កសច្ច របស់សត្វនាម ខឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ត្ថកសត្វ ខឹងបាន ខ្ញុំមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងសំយាម ខែចិត្តណា ក្នុង
 ទុប្បាទក្ខណៈ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ត្ថកសត្វដទៃណា ខឹងបាន
 ខ្ញុំមគ្គ ក្នុងទុប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តនោះ សមុទយសច្ច របស់សត្វ
 នោះ ។ ក្នុងទុប្បាទក្ខណៈ ខែគណ្ណា ខឹងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាស
 ចាកគណ្ណា កំភ្លឺប្រព្រឹត្តទៅ មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែមគ្គសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ សមុ-
 ទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ខឹងរបស់ត្ថកសត្វទាំងនោះ ដែលជាបុត្តជ្ជន ខឹងមិនបាន ខ្ញុំមគ្គ ក្នុង
 ទុប្បាទក្ខណៈ ខែគណ្ណា ខឹងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកគណ្ណា កំភ្លឺ
 ប្រព្រឹត្តទៅ ខឹងរបស់ត្ថកអសញ្ញសត្វទាំងនោះ មិនរលត់ទៅផង មគ្គសច្ច
 ខឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់
 សត្វណា ខឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ
 មិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ មគ្គសច្ច របស់ត្ថកសត្វ ដែលកើតក្នុង
 អបាយ ខឹងរបស់សត្វនោះ ។ ដែលជាបុត្តជ្ជន ខឹងមិនបាន ខ្ញុំមគ្គ
 ក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែគណ្ណា ខឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុ-
 ទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ។

អភិធម្មបិដក លាម៉

អត្តមត្តស្ស កង្កត្តាលោ អាហារន្តានំ យេ ច បុត្តុដ្ឋលា
មត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទត្តា-
លោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមានេ អសញ្ញសត្តានំ
តេសំ តត្ថ មត្ត បច្ចុក្ខា ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយ-
សច្ចក្ខា ន ធិរុជ្ឈតិ ។

(១៧៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ធិរុជ្ឈិត្ត តស្ស
សមុទយសច្ចំ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ អត្តមត្តសមន្តិធំ
អាហារន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ
បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ធិរុជ្ឈិត្ត លោ ច
តេសំ សមុទយសច្ចំ ធិរុជ្ឈិស្សតិ វត្តហេសំ តេសំ
ទុក្ខសច្ចក្ខា ធិរុជ្ឈិត្ត សមុទយសច្ចក្ខា ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។
យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ ។ បេ ។ អាមត្តា ។

(១៧៨) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ធិរុជ្ឈិត្ត តស្ស មត្ត-
សច្ចំ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ អត្តមត្តស្ស កង្កត្តាលោ
អាហារន្តានំ យេ ច បុត្តុដ្ឋលា មត្តំ ន បដិលភិ-
ស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ធិរុជ្ឈិត្ត លោ ច តេសំ
មត្តសច្ចំ ធិរុជ្ឈិស្សតិ អត្តមត្តស្ស ឧប្បាទត្តាលោ
យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ

អភិធម្មបិដក លាម៉

មត្តសច្ច លេតំព្រះអរហន្តុជាតិឡាយ ក្នុងក្រុងនោះ ដែលក្នុងប្រាសាទ
នឹងរបស់សត្វតាំងនោះ ដែលជាបុត្តុដ្ឋន ដឹងមិនបាន ឲ្យមត្ត ក្នុង
ឧប្បាទក្នុងនោះ វិនិច្ឆ័យ មិនក្នុងកាលដែលចិត្តក្រសោកគណ្ណ កំពុង
ប្រគ្រឹះទៅ នឹងរបស់ត្រកអសញ្ញាសត្វនោះ នឹងមិនលេតំទៅផង សមុទ-
យសច្ច មិនលេតំទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(១៧៧) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា លេតំហើយ សមុទយ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងលេតំទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
តាំងឡាយ ដែលប្រកថាដោយមត្តដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់សត្វតាំងនោះ
ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមត្តដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វិនិច្ឆ័យណា លេតំ
ហើយ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វតាំងនោះ នឹងមិនលេតំទៅទេ ទុក្ខ-
សច្ច របស់ត្រកសត្វតាំងនោះ ក្រៅនេះ លេតំហើយផង សមុទយ-
សច្ច នឹងលេតំទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វ
ណា ។ បេ ។ អើ ។

(១៧៨) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា លេតំហើយ មត្តសច្ច
របស់សត្វនោះ នឹងលេតំទៅដែរឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
តាំងឡាយ ក្នុងកង្កត្តាលោ វិនិច្ឆ័យប្រសើរ នឹងរបស់ត្រកសត្វតាំងនោះ
ដែលជាបុត្តុដ្ឋន នឹងមិនបាន ឲ្យមត្ត លេតំហើយ តែមត្តសច្ច
របស់សត្វតាំងនោះ នឹងមិនលេតំទៅទេ ត្រកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមត្តដ៏
ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វិនិច្ឆ័យណា ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ វិនិច្ឆ័យប្រសើរ

យេ ចកោ បត្តំ បដិលភិស្សន្តិ ភេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ញ
និរុដ្ឋិត្ត មគ្គសច្ចញ្ញ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ
មគ្គសច្ចំ ។ បេ ។ អាមត្តា ។

[១៧៧] យស្ស សមុទយសច្ចំ និរុដ្ឋិត្ត តស្ស
មគ្គសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ មគ្គមគ្គស្ស កង្កក្ខណ
អាហត្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា បត្តំ ទ បដិលភិស្សន្តិ
ភេសំ សមុទយសច្ចំ និរុដ្ឋិត្ត នោ ច ភេសំ មគ្គ-
សច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ មគ្គមគ្គស្ស ឧប្បាទត្ត្រណ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា មគ្គបត្តំ បដិលភិស្សន្តិ យេ ចកោ
បត្តំ បដិលភិស្សន្តិ ភេសំ សមុទយសច្ចញ្ញ និរុដ្ឋិត្ត
មគ្គសច្ចញ្ញ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ មគ្គ-
សច្ចំ ។ បេ ។ អាមត្តា ។

[១៧៨] យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុដ្ឋិត្ត ។ បេ ។

[១៧៩] យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុដ្ឋិត្ត តស្ស តត្ថ
សមុទយសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ មគ្គមគ្គសមម្ពីរំ អរ-
ហត្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា មគ្គបត្តំ បដិលភិស្សន្តិ
អសញ្ញាសត្តានំ ភេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ និរុដ្ឋិត្ត នោ
ច ភេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ វត្តភេសំ

បូកំ ត្ថួសត្ថវវៃណា មីទំបុរេ បូមិត្ត ទុក្ខសច្ច លេសំរេត្តបាំង
នោះ លេតំហើយផង មគ្គសច្ច មីទំលេតំទៅផង ។ មួយយ៉ាង
ទៀត មគ្គសច្ច លេសំសត្វណា ។ បេ ។ ភេ ។

[១៧៧] សមុទយសច្ច លេសំសត្វណា លេតំហើយ មគ្គ-
សច្ច លេសំសត្វនោះ មីទំលេតំទៅដៃល្មេ ។ សមុទយសច្ច លេសំ
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ មីទំលេសំសត្វ
ទាំងនោះ ដែលជាបុគ្គល មីទំមិនបាន ខ្ញុំមគ្គ លេតំហើយ តែ
មគ្គសច្ច លេសំសត្វទាំងនោះ មីទំមិនលេតំទៅទេ ត្រួតសត្វ មីទំបាន
ខ្ញុំមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងទម្រង់ទុក្ខណៈ ខែមគ្គដ៏
ប្រសើរ បូកំ ត្រួតសត្វវៃណា មីទំបាន ខ្ញុំមគ្គ សមុទយសច្ច
លេសំសត្វទាំងនោះ លេតំហើយផង មគ្គសច្ច មីទំលេតំទៅផង ។
មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច លេសំសត្វណា ។ បេ ។ ភេ ។

[១៧៨] ទុក្ខសច្ច លេតំហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[១៧៩] ទុក្ខសច្ច លេសំសត្វណា លេតំហើយ ក្នុងទីណា
សមុទយសច្ច លេសំសត្វនោះ មីទំលេតំទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខ-
សច្ច លេសំព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និង
លេសំត្រួតអសញ្ញាសត្វ ទាំងនោះ ដែលជាសត្វមីទំបាន ខ្ញុំមគ្គដ៏ប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា លេតំហើយ ក្នុងទីនោះ តែសមុទយសច្ច
លេសំសត្វទាំងនោះ មីទំមិនលេតំទៅ ក្នុងទីនោះទេ ត្រួតសត្វក្រៅនេះ

ចតុរោគីកាវាជំ បញ្ចុរោគីកាវាជំ តេសំ វត្ត ធុត្តសច្ចញ្ញ
 ជំរុជ្ជិត្ត សមុទយសច្ចញ្ញ ជំរុជ្ជិត្តស្មតិ ។ យស្ស
 វា បទ យត្ត សមុទយសច្ចំ ជំរុជ្ជិត្តស្មតិ វត្ត
 វត្ត ធុត្តសច្ចំ ជំរុជ្ជិត្តស្មតិ ។ សុទ្ធាភិសំ ឧបបជ្ជន្តំ
 តេសំ វត្ត សមុទយសច្ចំ ជំរុជ្ជិត្តស្មតិ យោ ច តេសំ
 វត្ត ធុត្តសច្ចំ ជំរុជ្ជិត្ត សំរោសំ ចតុរោគីកាវាជំ
 បញ្ចុរោគីកាវាជំ តេសំ វត្ត សមុទយសច្ចញ្ញ ជំរុជ្ជិ-
 ស្មតិ ធុត្តសច្ចញ្ញ ជំរុជ្ជិត្ត ។

[១៨២] យស្ស យត្ត ធុត្តសច្ចំ ជំរុជ្ជិត្ត វត្ត
 វត្ត មត្តសច្ចំ ជំរុជ្ជិត្តស្មតិ ។ អត្តមត្តស្ម កត្ត-
 ត្តាលោ អរហន្តំ យេ ច បុត្តជ្ឈនា មត្តំ ធុ
 បដិលកិស្សន្តិ អាហាយិកាវាជំ អសញ្ញសត្តំ តេសំ
 វត្ត ធុត្តសច្ចំ ជំរុជ្ជិត្ត យោ ច តេសំ វត្ត មត្តសច្ចំ
 ជំរុជ្ជិត្តស្មតិ អត្តមត្តស្ម ឧប្បាទត្តាលោ យស្ស
 តិវុស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលកិស្សន្តិ យេ
 ចញ្ញា មត្តំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ វត្ត ធុត្តសច្ចញ្ញ
 ជំរុជ្ជិត្ត មត្តសច្ចញ្ញ ជំរុជ្ជិត្តស្មតិ ។ យស្ស វា បទ

ដែលនៅ ក្នុងចតុរោគីកាវាជំ និងបញ្ចុរោគីកាវាជំ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ លេចហើយផង សមុទយសច្ច ជំរុជ្ជិត្តទៅផង ក្នុងទី
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងលេច
 ទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ លេចហើយ ក្នុងទីនោះ
 ឬ ។ ពួកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់ស្មតាភិស សមុទយសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងលេចទៅ ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនលេចហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វគ្រោះនេះ ដែលនៅ ក្នុង
 ចតុរោគីកាវាជំ និងបញ្ចុរោគីកាវាជំ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងលេចទៅផង ទុក្ខសច្ច លេចហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

[១៨២] ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា លេចហើយ ក្នុងទីណា មត្តសច្ច
 របស់សត្វនោះ នឹងលេចទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់ព្រះអរហន្ត
 ទាំងឡាយ ក្នុងកត្តក្ខណៈ នៃមត្តដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលជា
 បុត្តជ្ឈន និងមិនបាន នូវមត្ត នឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ និង
 របស់ពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ លេចហើយ ក្នុងទីនោះ តែមត្តសច្ច របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ នឹងបាន នូវមត្ត
 ដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងទុក្ខក្ខណៈ នៃមត្តដ៏ប្រសើរ
 ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន នូវមត្ត ទុក្ខសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ
 លេចហើយផង មត្តសច្ច នឹងលេចទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត

យត្ត មគ្គសច្ចំ វិរុដ្ឋិស្សតិ កស្ស តត្ថ មុយ្យាសច្ចំ
 វិរុដ្ឋិក្ខាតិ ។ សុទ្ធាភិសំ ទុបបដ្ឋន្តានំ តេសំ តត្ថ
 មគ្គសច្ចំ វិរុដ្ឋិស្សតិ យោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 វិរុដ្ឋិត្ត អគ្គមគ្គស្ស ឧប្បាទក្កុណោ យស្ស ចិន្តស្ស
 អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ យេ ចញ្ញោ មគ្គំ
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចុកា វិរុដ្ឋិស្សតិ
 ទុក្ខសច្ចុកា វិរុដ្ឋិត្ត ។

(១៨៣) យស្ស យត្ត សមុទយសច្ចំ វិរុដ្ឋិត្ត
 កស្ស តត្ថ មគ្គសច្ចំ វិរុដ្ឋិស្សតិ ។ អគ្គមគ្គស្ស កត្ត-
 ក្កុណោ អរហន្តានំ យេ ច បុត្តជ្ជនា មគ្គំ ធម្មំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ រាចាយិកានំ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ
 វិរុដ្ឋិត្ត យោ ច តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចំ វិរុដ្ឋិស្សតិ
 អគ្គមគ្គស្ស ឧប្បាទក្កុណោ យស្ស ចិន្តស្ស អនន្តរា
 អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ យេ ចញ្ញោ មគ្គំ បដិលភិ-
 ស្សន្តិ តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចុកា វិរុដ្ឋិត្ត មគ្គ-
 សច្ចុកា វិរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ត មគ្គសច្ចំ
 វិរុដ្ឋិស្សតិ កស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ វិរុដ្ឋិក្ខាតិ ។

មគ្គសច្ចំ លេតំវេយ្យោ វិញ្ញាណេវ ក្នុងវិញ្ញាណ មគ្គសច្ចំ លេតំ
 សត្វនោះ លេតំហើយ ក្នុងវិញ្ញាណេវ ។ ពួកសត្វ កាលចូលទៅកាន់
 សុទ្ធាភិស មគ្គសច្ចំ លេតំសត្វទាំងនោះ នឹងលេតំទៅ ក្នុងវិញ្ញាណ តែ
 ទុក្ខសច្ចំ លេតំសត្វទាំងនោះ មិនលេតំហើយ ក្នុងវិញ្ញាណេវ ពួកសត្វ
 នឹងបាន ទ្រុមគ្គជីវ្រសីវា ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្កុណា ខែ
 មគ្គជីវ្រសីវា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ទ្រុមគ្គ មគ្គសច្ចំ លេតំ
 សត្វទាំងនោះ នឹងលេតំទៅផង ទុក្ខសច្ចំ លេតំហើយផង ក្នុងវិញ្ញាណ ។

(១៨៤) សមុទយសច្ចំ លេតំសត្វណា លេតំហើយ ក្នុងវិញ្ញាណ
 មគ្គសច្ចំ លេតំសត្វនោះ នឹងលេតំទៅ ក្នុងវិញ្ញាណេវ ។ សមុ-
 ទយសច្ចំ លេតំគ្រោះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកត្តុណា ខែមគ្គជីវ្រសីវា
 នឹងលេតំពួកសត្វ ដែលជាបុត្តជ្ជនា នឹងមិនបាន ទ្រុមគ្គ នឹងលេតំពួក
 សត្វ ដែលកើតកងមបាយទាំងនោះ លេតំហើយ ក្នុងវិញ្ញាណ តែមគ្គ-
 សច្ចំ លេតំសត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេតំទៅ ក្នុងវិញ្ញាណេវ ពួកសត្វ
 នឹងបាន ទ្រុមគ្គជីវ្រសីវា ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្កុណា ខែ
 មគ្គជីវ្រសីវា ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ទ្រុមគ្គ សមុទយសច្ចំ
 លេតំសត្វទាំងនោះ លេតំហើយផង មគ្គសច្ចំ នឹងលេតំទៅផង ក្នុងវិញ្ញាណ
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ចំ លេតំសត្វណា នឹងលេតំទៅ ក្នុង
 វិញ្ញាណ សមុទយសច្ចំ លេតំសត្វនោះ លេតំហើយ ក្នុងវិញ្ញាណេវ ។

សុទ្ធាភិសាទំ ធុតិយេ ចិន្តា វត្តមានេ តេសំ
 តត្ថ មគ្គសង្ខំ ធិរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ
 សមុទយសង្ខំ ធិរុជ្ឈិត្ត អគ្គមគ្គស្ស ទុប្បាទក្ខណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ
 យេ ចតោ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តត្ថ មគ្គ-
 សទ្ធាញ្ច ធិរុជ្ឈិស្សតិ សមុទយសទ្ធាញ្ច ធិរុជ្ឈិត្ត ។

[១៧៤] យស្ស ធុត្តសង្ខំ ន ធិរុជ្ឈិត្ត តស្ស
 សមុទយសង្ខំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស
 វា បន សមុទយសង្ខំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ធុត្ត-
 សង្ខំ ន ធិរុជ្ឈិត្តាតិ ។ ធិរុជ្ឈិត្ត ។

[១៧៥] យស្ស ធុត្តសង្ខំ ន ធិរុជ្ឈិត្ត តស្ស
 មគ្គសង្ខំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស វា
 បន មគ្គសង្ខំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ធុត្តសង្ខំ
 ន ធិរុជ្ឈិត្តាតិ ។ ន ធិរុជ្ឈិត្ត ។

[១៧៦] យស្ស សមុទយសង្ខំ ន ធិរុជ្ឈិត្ត
 តស្ស មគ្គសង្ខំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ នត្ថិ ។ យស្ស
 វា បន មគ្គសង្ខំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទយ-
 សង្ខំ ន ធិរុជ្ឈិត្តាតិ ។ ធិរុជ្ឈិត្ត ។

មគ្គសទ្ធិ របស់ពួកសុទ្ធាភិសាទញ្ចវិជ្ជាបរិយោ ក្ការិក្ក ៧៤ កំពុងប្រត្រឹក
 ទៅ នឹងលក់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទយសទ្ធិ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនលក់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ទ្រុមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងទុប្បាទក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ ច្នក ពួក
 សត្វដទៃណា នឹងបាន ទ្រុមគ្គ មគ្គសទ្ធិ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 លក់ទៅផង សមុទយសទ្ធិ លក់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

[១៧៤] ទុក្ខសទ្ធិ របស់សត្វណា មិនលក់ហើយ សមុទយ-
 សទ្ធិ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលក់ទៅដែរឬ ។ មិនមានទេ ។
 មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសទ្ធិ របស់សត្វណា នឹងមិនលក់ទៅ ទុក្ខ-
 សទ្ធិ របស់សត្វនោះ មិនលក់ហើយឬ ។ លក់ហើយ ។

[១៧៥] ទុក្ខសទ្ធិ របស់សត្វណា មិនលក់ហើយ មគ្គសទ្ធិ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនលក់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត មគ្គសទ្ធិ របស់សត្វណា នឹងមិនលក់ទៅ សមុទយ-
 សទ្ធិ របស់សត្វនោះ មិនលក់ហើយឬ ។ មិនលក់ហើយ ។

[១៧៦] សមុទយសទ្ធិ របស់សត្វណា មិនលក់ហើយ មគ្គ-
 សទ្ធិ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលក់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត មគ្គសទ្ធិ របស់សត្វណា នឹងមិនលក់ទៅ សមុទយ-
 សទ្ធិ របស់សត្វនោះ មិនលក់ហើយឬ ។ លក់ហើយ ។

(១៧៧) យេត្ត មុត្តសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិតុ ។ មេ ។

(១៧៨) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិតុ

តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិត្សត្ថិតិ ។

ធិរុជ្ឈិត្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ សមុទយ-

សច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិត្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន

ធិរុជ្ឈិត្តាតិ ។ ធិរុជ្ឈិតុ ។

(១៧៩) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិតុ

តស្ស តត្ថ មត្តសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិត្សត្ថិតិ ។ ធិរុជ្ឈិត្ស-

តិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ មត្តសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិត្សត្ថិតិ

តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិត្តាតិ ។ ធិរុជ្ឈិតុ ។

(១៨០) យស្ស យត្ថ សមុទយសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិតុ

តស្ស តត្ថ មត្តសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិត្សត្ថិតិ ។ សុទ្ធាវា-

សាធំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ តេសំ តត្ថ សមុ-

ទយសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិតុ នោ ច តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចំ

ន ធិរុជ្ឈិត្សតិ មសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ តត្ថ សមុទយ-

សច្ចញ្ញំ ន ធិរុជ្ឈិតុ មត្តសច្ចញ្ញំ ន ធិរុជ្ឈិត្សតិ ។

(១៧៧) ទុក្ខសច្ចំ បិរេយេតំហើយ ក្នុងចំណា ។ មេ ។

(១៧៨) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា មិនលេត់ហើយ ក្នុងចំណា

សមុទយសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះដែរឬ ។

នឹងលេត់ទៅ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា

នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងចំណា ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនលេត់

ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ លេត់ហើយ ។

(១៧៩) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា មិនលេត់ហើយ ក្នុងចំណា

មត្តសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ នឹង

លេត់ទៅ ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងមិន

លេត់ទៅ ក្នុងចំណា ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនលេត់ហើយ

ក្នុងទីនោះឬ ។ លេត់ហើយ ។

(១៨០) សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា មិនលេត់ហើយ ក្នុង

ចំណា មត្តសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

សមុទយសច្ចំ របស់សត្វពុំសសត្វពាំងនោះ ក្នុងចិត្ត ទី២ កំពុងប្រព្រឹត្ត

ទៅ មិនលេត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែមត្តសច្ចំ របស់សត្វពាំងនោះ មិន

មែនជានឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ សមុទយសច្ចំ របស់សត្វសត្វ

ពាំងនោះ មិនលេត់ហើយផង មត្តសច្ចំ នឹងមិនលេត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

យស្ស វា បទ យត្ថ មគ្គសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋិត្តាតិ ។ អគ្គ-
 មគ្គស្ស កត្តត្ថលោ អាហាត្តាធំ យេ ច បុច្ឆដ្ឋនា
 មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ អាចាយិកោធំ តេសំ តត្ថ
 មគ្គស្ស ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ សមុ-
 ទយសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋិត្ត អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ តត្ថ
 មគ្គសច្ចក្ស ន ធិរុដ្ឋិស្សតិ សមុទយសច្ចក្ស ន
 ធិរុដ្ឋិត្ត ។

និពាណិ ធិដ្ឋិតិ ។

(១៧៧) យស្ស ធិក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បទ
 សមុទយសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ តស្ស ធិក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ។
 នោ ។ យស្ស ធិក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស មគ្គសច្ចំ
 ធិរុដ្ឋិតិ ។ នោ ។ យស្ស វា បទ មគ្គសច្ចំ
 ធិរុដ្ឋិតិ តស្ស ធិក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ។ នោ ។ យស្ស
 សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស មគ្គសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋិ-
 តិ ។ នោ ។ យស្ស វា បទ មគ្គសច្ចំ ធិរុដ្ឋិតិ
 តស្ស សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ។ នោ ។

ម្ហោយោវៀក មគ្គសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទី
 ណា សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ មិនលេត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 មគ្គសច្ច របស់ព្រះអាហារទាំងឡាយ ក្នុងកត្តកណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ
 និងរបស់តួសត្វ ដែលដាំប្រដូង និងមិនបាទ ឲ្យមគ្គ និងរបស់តួក
 សត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយទាំងនោះ និងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែ
 សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេត់ហើយ ក្នុងទី
 នោះទេ មគ្គសច្ច របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ និងមិនលេត់ទៅជន
 សមុទយសច្ច មិនលេត់ហើយជន ក្នុងទីនោះ ។
 ចប់ និពាណិ ។

(១៧៧) ធិក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទយសច្ច
 របស់សត្វនោះ លេត់ទៅឬ ។ មិនលេត់ទេ ។ ម្ហោយោវៀក
 សមុទយសច្ច របស់សត្វណា លេត់ទៅ ធិក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងឬ ។ មិនកើតឡើងទេ ។ ធិក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើត
 ឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ លេត់ទៅឬ ។ មិនលេត់ទេ ។
 ម្ហោយោវៀក មគ្គសច្ច របស់សត្វណា លេត់ទៅ ធិក្ខសច្ច របស់
 សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនកើតឡើងទេ ។ សមុទយសច្ច របស់
 សត្វណា កើតឡើង មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ មិនលេត់ទៅឬ ។
 មិនលេត់ទេ ។ ម្ហោយោវៀក មគ្គសច្ច របស់សត្វណា លេត់ទៅ
 សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនកើតឡើងទេ ។

យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ តត្ថ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ-
 តិ ។ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ លោ ធម៌
 តត្ថ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ ។ យត្ថកំ ទុប្បាទវិចារណៈ
 ជិវោទវិចារណៈ ទុប្បាទវិចារណៈ វិចារណៈ សទិសំ ។ ទត្ថ
 ទាណករណំ^(១) ។ យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ ។ លោ ។
 យស្សកម្មំ យស្សយត្ថកម្មំ សទិសំ ។

(១៧២) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ ។ តណ្ហាយ កត្តក្កុ-
 លោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ លោ ធម៌ តេសំ
 សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ សត្វេសំ ចវន្តាជំ បវត្ត
 តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កត្តក្កុលោ អរូបេ មត្តស្ស
 ទ ផលស្ស ច ទុប្បាទក្កុលោ តេសំ ទុក្ខសច្ចុញ្ច
 ទុប្បជ្ឈតិ សមុទយសច្ចុញ្ច ជិវុជ្ឈតិ ។ យស្ស
 វា បទ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈតិ តស្ស ទុក្ខ-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ ។ សត្វេសំ ឧបបន្តន្តាជំ បវត្ត
 ចិត្តស្ស ទុប្បាទក្កុលោ តេសំ សមុទយសច្ចំ

១ ម. និទ្ទាណករណំ ។

ទុក្ខសច្ចំ កើតឡើង ក្នុងវិចារណៈ សមុទយសច្ចំ លេតំទៅ ក្នុងវិចារណៈ ។
 ទុក្ខសច្ចំ កើតឡើង ក្នុងអសញ្ញាសត្តុនោះ តែសមុទយសច្ចំ មិនលេតំទៅ
 ក្នុងវិចារណៈ ។ ពាក្យថា ក្នុងវិចារណៈ គឺក្នុងទុប្បាទវិចារណៈ វិចារណៈ
 ក្នុង ទុប្បាទវិចារណៈ ក្នុង ប្រវេណ្ឌ ១ គ្នា ។ ការក្នុងទុប្បាទវិចារណៈ បិទ
 មានឡើយ ។ ទុក្ខសច្ចំ លេតំសត្វណា កើតឡើង ក្នុងវិចារណៈ សមុ-
 ទយសច្ចំ លេតំសត្វនោះ លេតំទៅ ក្នុងវិចារណៈ ។ មិនលេតំទៅ ។
 ពាក្យថា លេតំសត្វណាក្តី ពាក្យថា លេតំសត្វនោះ ក្នុងវិចារណៈ
 ប្រវេណ្ឌ ១ គ្នា ។

(១៧២) ទុក្ខសច្ចំ លេតំសត្វណា មិនកើតឡើង សមុទយ-
 សច្ចំ លេតំសត្វនោះ មិនលេតំទៅឡើយ ។ ទុក្ខសច្ចំ លេតំសត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើង ក្នុងកត្តក្កុលោ វិចារណៈ តែសមុទយសច្ចំ លេតំសត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេតំទៅទេ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុត ក្នុង
 កត្តក្កុលោ វិចារណៈ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មិនកើតឡើងទុក្ខ-
 ណា វិចារណៈ ក្នុងអរូបកា ទុក្ខសច្ចំ លេតំសត្វទាំងនោះ មិន
 មិនកើតឡើងផង សមុទយសច្ចំ មិនលេតំទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សមុទយសច្ចំ លេតំសត្វណា មិនលេតំទៅ ទុក្ខសច្ចំ លេតំសត្វនោះ
 មិនកើតឡើងឡើយ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងទុប្ប-
 ទុក្ខណៈ វិចារណៈ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទយសច្ចំ លេតំសត្វទាំងនោះ

ន ធិរុដ្ឋតិ លោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ
 សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ វិញ្ញាណិយ្យយុត្តិវិញ្ញាណិ
 កង្កក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បា-
 នក្ខណោ តេសំ សប្បទយសច្ចុញ្ច ន ធិរុដ្ឋតិ ទុក្ខ-
 សច្ចុញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

(១៧៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 មគ្គសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋតិ ។ មគ្គស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ លោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ
 ន ធិរុដ្ឋតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ វិញ្ញាណិយ្យ-
 យុត្តិវិញ្ញាណិ កង្កក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ផលស្ស
 ច ឧប្បានក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចុញ្ច ទុប្បជ្ជតិ
 មគ្គសច្ចុញ្ច ន ធិរុដ្ឋតិ ។ យស្ស វា បន មគ្គ-
 សច្ចំ ន ធិរុដ្ឋតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។
 សព្វេសំ ឧបបដ្ឋានំ បវត្តេ វិញ្ញាណិ ឧប្បានក្ខណោ
 តេសំ មគ្គសច្ចំ ន ធិរុដ្ឋតិ លោ ច តេសំ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ សព្វេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ វិញ្ញាណិ-
 យុត្តិវិញ្ញាណិ កង្កក្ខណោ អរូបេ មគ្គស្ស ច ផលស្ស
 ច ឧប្បានក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចុញ្ច ន ធិរុដ្ឋតិ
 ទុក្ខសច្ចុញ្ច ទុប្បជ្ជតិ ។

មិនលេត៍ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វតាំងនោះ មិនលេត៍ទៅដឹង
 នៅ ពួកសត្វតាំងអស់ កាលច្បុក ក្នុងកង្កក្ខណោ ខែចិត្តដែលប្រាស
 ចាកក្ខណោ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បានក្ខណោ ខែមគ្គនិងផល ក្នុង
 អរូបភព សមុទយសច្ច របស់សត្វតាំងនោះ មិនលេត៍ទៅដឹង ទុក្ខ-
 សច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(១៧៣) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គសច្ច
 របស់សត្វនោះ មិនលេត៍ទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វតាំងនោះ មិន
 កើតឡើង ក្នុងកង្កក្ខណោ ខែមគ្គ ខែមគ្គសច្ច របស់សត្វតាំងនោះ មិន
 មែនជាមិនលេត៍ទៅទេ ពួកសត្វតាំងអស់ កាលច្បុក ក្នុងកង្កក្ខណោ
 ខែចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បានក្ខណោ ខែមគ្គ
 និងផល ក្នុងអរូបភព ទុក្ខសច្ច របស់សត្វតាំងនោះ មិនកើតឡើងផង
 មគ្គសច្ច លេត៍ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា
 មិនលេត៍ទៅ ទុក្ខសច្ច របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ
 តាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បានក្ខណោ ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 មគ្គសច្ច របស់សត្វតាំងនោះ មិនលេត៍ទៅ តែទុក្ខសច្ច របស់សត្វ
 តាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេត៍ទៅទេ ពួកសត្វតាំងអស់ កាលច្បុក
 ក្នុងកង្កក្ខណោ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងឧប្បា-
 នក្ខណោ ខែមគ្គនិងផល ក្នុងអរូបភព មគ្គសច្ច របស់សត្វតាំង
 នោះ មិនលេត៍ទៅផង ទុក្ខសច្ច មិនកើតឡើងផង ។

(១៧៤) យស្ស សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 មគ្គសច្ចំ ន ធុប្បជ្ឈតិ ។ មគ្គស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ លោ ច តេសំ មគ្គ-
 សច្ចំ ន ធុប្បជ្ឈតិ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ក-
 ណោ មគ្គវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ ធិរោធសមា-
 បដ្ឋានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ ធុ-
 ប្បជ្ឈតិ មគ្គសច្ចំ ន ធុប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស ក
 បទ មគ្គសច្ចំ ន ធុប្បជ្ឈតិ តស្ស សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ
 ធុប្បជ្ឈតិ ។ តណ្ហាយ ឧប្បាទក្កណោ តេសំ
 មគ្គសច្ចំ ន ធុប្បជ្ឈតិ លោ ច តេសំ សម្ពុទ្ធស-
 យសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កណោ
 មគ្គវិប្បយុត្តចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ ធិរោធសមាបដ្ឋានំ
 អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ មគ្គសច្ចំ ន ធុប្បជ្ឈតិ
 សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ ។

(១៧៥) យត្ថ ធុក្កសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

(១៧៦) យស្ស យត្ថ ធុក្កសច្ចំ ធុប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។
 យស្សកម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ សទិសំ ។ យស្សយត្ថ-
 កេមិ ធិរោធសមាបដ្ឋានន្តិ^(១) ន កាកត្ថំ ។

១ ឃ. ធិរោធសមាបដ្ឋានន្តិ ។

(១៧៤) សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គ-
 សច្ចំ របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅឬ ។ សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែមគ្គ តែមគ្គសច្ចំ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេចទៅទេ សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ របស់តួកសត្វ
 ដែលចូលកាន់និរោធន៍ ទើបរបស់តួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ផង មគ្គសច្ចំ មិនលេចទៅផង ក្នុងឧប្បាទក្កណៈ ខែចិត្តដែលប្រាស
 ចាកកណ្តា ទើបក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ។ ប្តូរយ៉ាង
 ទៀត មគ្គសច្ចំ របស់សត្វណា មិនលេចទៅ សម្ពុទ្ធសយសច្ចំ របស់
 សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ មគ្គសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេច
 ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្កណៈ ខែកណ្តា តែសម្ពុទ្ធសយសច្ចំ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ មគ្គសច្ចំ របស់តួកសត្វ ដែលចូល
 កាន់និរោធន៍ ទើបរបស់តួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅផង សម្ពុ-
 ទ្ធសយសច្ចំ មិនកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្កណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាក
 កណ្តា ទើបក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែចិត្តដែលប្រាសចាកមគ្គ ។

(១៧៥) ធុក្កសច្ចំ មិនកើតឡើង ក្នុងចំណា ។ បេ ។

(១៧៦) ធុក្កសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងចំណា
 ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងចំ
 ណាក្តី ប្រហែលៗ គ្នា ។ ឯពាក្យថា របស់តួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធន៍
 បណ្ឌិត មិនគប្បីធ្វើ គ្រងពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងចំណាទេ ។

(១៧៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈិត្តំ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ជិវ្ហ្ឈិត្តានំ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា
 បន សមុទយសច្ចំ ។ មេ ។ អាមត្តា ។ អតីតា
 បុត្តា យថា ទុប្បាទករេ វិភត្តា ឯវំ ទុប្បាទនិពេទេ-
 បិ អនុលាមម្យំ បច្ចុនិយម្យំ វិភនិតតំ ។

(១៧៨) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈិត្តំ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ជិវ្ហ្ឈិត្តានំ ។ អត្តមត្តសម្ព័ន្ធិ
 អរហន្តានំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិ-
 លកិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈិត្តំ យោ ច
 តេសំ សមុទយសច្ចំ ជិវ្ហ្ឈិត្តានំ ឥតារសំ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចក្កំ ទុប្បជ្ឈិត្តានំ សមុទយសច្ចក្កំ ជិវ្ហ្ឈិ-
 ត្តានំ ។ យស្ស វា បន សមុទយសច្ចំ ។ មេ ។
 អាមត្តា ។

(១៧៩) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈិត្តំ តស្ស
 មត្តសច្ចំ ជិវ្ហ្ឈិត្តានំ ។ អត្តមត្តស្ស កត្តក្កុលា
 អរហន្តានំ យោ ច បុត្តជ្ឈតា មត្តំ ធម្មំ បដិលកិស្សន្តិ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ឈិត្តំ យោ ច តេសំ
 មត្តសច្ចំ ជិវ្ហ្ឈិត្តានំ អត្តមត្តស្ស ទុប្បាទក្កុលា
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលកិស្សន្តិ

(១៧៧) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា បិបត្តិស្បៀងហើយ សមុ-
 ទយសច្ចំ របស់សត្វនោះ លេងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា ។ មេ ។ អើ ។ បុត្ត ជាអតីត ដែល
 លោកចែកហើយ ក្នុងទុប្បាទករៈ យ៉ាងណា អនុលាមត្តិ បច្ចុនិយៈក្តិ
 លោកស្បៀងចក ក្នុងទុប្បាទនិពេទ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(១៧៨) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង សមុទយសច្ចំ
 របស់សត្វនោះ នឹងលេងទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ចំ របស់ព្រះអរហន្តទាំង-
 ឡាយ ដែលប្រកបដោយមត្តជីប្រាសិរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែល
 ជាសត្វនឹងបាន ឡូមត្តជីប្រាសិរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា នឹងកើត
 ឡើង តែសមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេងទៅទេ ទុក្ខ-
 សច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ ព្រោះនេះ នឹងកើតឡើងផង សមុទយសច្ចំ
 នឹងលេងទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ចំ របស់សត្វណា
 ។ មេ ។ អើ ។

(១៧៩) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង មត្តសច្ចំ
 របស់សត្វនោះ នឹងលេងទៅឬ ។ ទុក្ខសច្ចំ របស់ព្រះអរហន្តទាំង
 ឡាយ ក្នុងកត្តក្កុលា ខែមត្តជីប្រាសិរ នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ
 ដែលជាបុត្តជ្ឈន នឹងមិនបាន ឡូមត្ត នឹងកើតឡើង តែមត្តសច្ចំ
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេងទៅទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឡូមត្តជី
 ប្រាសិរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងទុប្បាទក្កុលា ខែមត្តជីប្រាសិរ

យេ ច ញោ មត្តំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ ទុក្ខសច្ចញ្ច
ទុប្បជ្ជិស្សតិ មគ្គសច្ចញ្ច ជិវុជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ
មគ្គសច្ចំ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(២០០) យស្ស សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
តស្ស មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ជិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ឈនា
មត្តំ ន បដិលកិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្ប-
ជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ជិស្សតិ យេ
មត្តំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្ប-
ជ្ជិស្សតិ មគ្គសច្ចញ្ច ជិវុជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ
មគ្គសច្ចំ ជិវុជ្ជិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្ស-
តិ ។ អគ្គមគ្គស្ស ឧប្បាទត្តុណោ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា អគ្គមត្តំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ មគ្គសច្ចំ
ជិវុជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិ-
ស្សតិ យេ មត្តំ បដិលកិស្សន្តិ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច
ជិវុជ្ជិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(២០១) យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ បេ ។

(២០២) យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ជិស្សតិ ។

ប្តី ត្ថកសត្វដទៃណា នឹងបាត ឬវិបត្ត ឬកុល្ល របស់សត្វទាំង
នោះ នឹងកើតឡើងផង មគ្គសច្ច នឹងលេត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាង
ទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(២០០) សមុទយសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង មគ្គ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងលេត់ទៅ ។ ត្ថកសត្វណា ជាបុព្វជ្ឈន នឹង
មិនបាទ ឲ្យមគ្គ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង
តែមគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេត់ទៅទេ ត្ថកសត្វណា នឹង
បាទ ឲ្យមគ្គ សមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង
មគ្គសច្ច នឹងលេត់ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ច របស់សត្វ
ណា នឹងលេត់ទៅ សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង
ឬ ។ ត្ថកសត្វ នឹងបាទ ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វិនិច្ឆ័យណា
ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ វិនិច្ឆ័យណា មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
លេត់ទៅ តែសមុទយសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ
ត្ថកសត្វណា នឹងបាទ ឲ្យមគ្គ មគ្គសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
លេត់ទៅផង សមុទយសច្ច នឹងកើតឡើងផង ។

(២០១) ទុក្ខសច្ច នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២០២) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
សមុទយសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

អក្ខមត្តសមដ្ឋីធំ អរហន្តាធំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អក្ខមត្ត បដិលភិស្សន្តិ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ តត្ថ
 ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សន្តិ ខោ ច តេសំ តត្ថ សមុ-
 ធយសច្ចំ ធិរុជ្ជិស្សន្តិ វត្តរេសំ ចតុកោតារាធំ
 បញ្ចកោតារាធំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិ-
 ស្សន្តិ សមុធយសច្ចញ្ច ធិរុជ្ជិស្សន្តិ ។ យស្សកម្ម
 យស្សយត្តកម្មិ សទិសំ ។

(២០៣) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សន្តិ តស្ស
 សមុធយសច្ចំ ន ធិរុជ្ជិស្សន្តិតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បទ សមុធយសច្ចំ ន ធិរុជ្ជិស្សន្តិ
 តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សន្តិតិ ។ អក្ខមត្តសមដ្ឋីធំ
 អរហន្តាធំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្ខមត្ត បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ សមុធយសច្ចំ ន ធិរុជ្ជិស្សន្តិ
 ខោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សន្តិ បច្ឆិមចិត្ត-
 សមដ្ឋីធំ តេសំ សមុធយសច្ចញ្ច ន ធិរុជ្ជិស្សន្តិ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សន្តិ ។

ទុក្ខសច្ចំ របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ
 និងរបស់របេត្តាសត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ទូរមគ្គដ៏ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែសមុធយសច្ច
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វព្រោះនេះ
 ដែលនៅក្នុងចក្ខុវិស័យភាគពេក នឹងបញ្ចកោតារាធំ ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វទាំង
 នោះ នឹងកើតឡើងផង សមុធយសច្ចំ នឹងលេចទៅផង ក្នុងទីនោះ ។
 ពាក្យថា របស់សត្វណាភ្នំ ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាភ្នំ
 ប្រហែល ។ គ្នា ។

(២០៣) ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង សមុធយ-
 សច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេចទៅឬ ។ ទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សមុធយសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងលេចទៅ ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ
 នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ សមុធយសច្ចំ របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
 ដែលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលនឹងបាន
 ទូរមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា នឹងមិនលេចទៅ តែទុក្ខ-
 សច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ
 ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត សមុធយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនលេចទៅផង ទុក្ខសច្ចំ នឹងមិនកើតឡើងផង ។

លោ ធម៌ តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ អត្ត-
មត្តស្ស កង្កក្កុណោ អរហន្តាធំ តេសំ មត្តសច្ចញ្ច
ន ជិវុជ្ជិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

[២០៦] យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ បេ ។

[២០៧] យស្ស យត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

យស្សកម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ សទិសំ ។ បេ ។

សមុទយសច្ចំ មត្តសច្ចំ ឆានាភារណំ ។ អត្តមត្តស្ស

កង្កក្កុណោ អរហន្តាធំ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ

តត្ថ មត្តសច្ចញ្ច ន ជិវុជ្ជិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច

ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

[២០៨] យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស

សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ជិត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស កំ

មន ។ បេ ។ មច្ចុប្បន្នោនាតិសា បុច្ឆា ទុប្បាទកំរេមិ

ទុប្បាទនិរោធកំរេមិ យស្សកម្មិ យត្ថកម្មិ យស្ស-

យត្ថកម្មិ អនុលោមម្មិ បច្ចុប្បន្នោនាតិសា ។

អសម្មោហារន្តន វិភង្គិតត្ថំ ។

តៃសមុទយសច្ចំ របស់សត្វជាដំរីនោះ មិនមែនជាខ្នងមិនកើតឡើងទេ
មត្តសច្ចំ របស់ព្រះអរហន្តជាដំរីនោះ ខ្នងមិនរលត់ទៅផង សមុទយសច្ចំ
ខ្នងមិនកើតឡើងផង ក្នុងកង្កក្កុណោ ខែមត្តដ៏ប្រសើរ ។

[១០៦] ទុក្ខសច្ចំ ខ្នងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[២០៧] ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា ខ្នងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។

ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី

ប្រហែល ១ គ្នា ។ បេ ។ សមុទយសច្ចំ មត្តសច្ចំ មានការធ្វើផ្សេង ។

គ្នា ។ មត្តសច្ចំ របស់ព្រះអរហន្តជាដំរីឡាយ ខ្នងរបស់អសញ្ញាសត្វ

ជាដំរីនោះ ខ្នងមិនរលត់ទៅផង សមុទយសច្ចំ ខ្នងមិនកើតឡើងផង

ក្នុងកង្កក្កុណោ ខែមត្តដ៏ប្រសើរ ។

[២០៨] ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វណា កើតឡើង សមុទយសច្ចំ របស់

សត្វនោះ រលត់ហើយឬ ។ ភេ ។ មួយយ៉ាងទៀត របស់សត្វណា

។ បេ ។ បុច្ឆា ជាអតីត (លោកថែករហើយ) ដោយបច្ចុប្បន្ន ពាក្យ

ថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា ក្នុងទីណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា

ក្នុងទីណាក្តី អនុលោមក្តី បច្ចុប្បន្នក្តី ជាដំរីនោះ ក្នុងទុប្បាទកំរេមិ

ខ្នងទុប្បាទនិរោធកំរេមិ ប្រហែល ១ គ្នា ។ បណ្ឌិត ដែលមិនវិន្ទុផ្គង
គប្បីថែកផងចុះ ។

(២០៧) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ អត្តមក្ខស្ស ឧប្បា-
 នក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស មនន្តរា អត្តមក្ខំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ
 ខោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ
 ឧបបដ្ឋន្តានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ តេសំ
 ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ច ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បទ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ សត្វេសំ ចវន្តានំ បរត្តេ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូបេ បក្ខស្ស ច ជលស្ស ច
 ឧប្បានក្ខណោ តេសំ សមុទយសច្ចំ ជិវុជ្ឈិស្សតិ
 ខោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ សត្វេសំ ឧប-
 បដ្ឋន្តានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្ខណោ តេសំ
 សមុទយសច្ចញ្ច ជិវុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៧) ទុក្ខសច្ចំ លេសំសត្វណា កើតឡើង សមុទយសច្ចំ
 លេសំសត្វនោះ ដឹងលេសំសត្វ ។ ទុក្ខសច្ចំ លេសំព្រះអរហន្តទាំង-
 ខ្យាយ ក្នុងឧប្បានក្ខណៈ នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងលេសំសត្វទាំងនោះ
 ដែលជាសត្វនឹងបាន ខ្ញុំមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ឧប្បានក្ខណៈ នៃចិត្ត កើតឡើង ក្នុងឧប្បានក្ខណៈ នៃចិត្តនោះ តែ
 សមុទយសច្ចំ លេសំសត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេសំសត្វ ពួកសត្វក្រៅនេះ
 កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បានក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ទុក្ខសច្ចំ
 លេសំសត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង សមុទយសច្ចំ នឹងលេសំសត្វផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត សមុទយសច្ចំ លេសំសត្វណា នឹងលេសំសត្វ ទុក្ខ-
 សច្ចំ លេសំសត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ កាល
 ច្បួត ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បានក្ខណៈ នៃ
 មគ្គនឹងផល ក្នុងអរូបភព សមុទយសច្ចំ លេសំសត្វទាំងនោះ នឹងលេសំ
 សៅ តែទុក្ខសច្ចំ លេសំសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ពួកសត្វ
 ទាំងអស់ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បានក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 សមុទយសច្ចំ លេសំសត្វទាំងនោះ នឹងលេសំសត្វផង ទុក្ខសច្ចំ កើត
 ឡើងផង ។

(២០០) យស្ស មុត្តសត្វំ ឧប្បជ្ជតិ វាស្ស
 មត្តសត្វំ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទត្តណោ យេ ច មុត្តសត្វំ មត្តំ ន បដិ-
 លភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរត្ត ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទត្តណោ តេសំ ឧត្តសត្វំ ឧប្បជ្ជតិ ហោ
 ច តេសំ មត្តសត្វំ ធិរុជ្ឈិស្សតិ អត្តមត្តស្ស ឧប្ប-
 ទត្តណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា មត្តមត្តំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ វាស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តណោ យេ
 ច តេសំ មត្តសត្វំ ធិរុជ្ឈិស្សតិ តេសំ ឧបបជ្ជន្តានំ បរត្ត
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តណោ តេសំ ឧត្តសត្វំ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ មត្តសត្វំ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ
 មត្តសត្វំ ធិរុជ្ឈិស្សតិ វាស្ស ឧត្តសត្វំ ឧប្បជ្ជតិ ។
 អត្តមត្តស្ស កត្តត្តណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ វាស្ស ចិត្តស្ស កត្តត្តណោ
 យេ ច តេសំ មត្តសត្វំ ធិរុជ្ឈិស្សតិ តេសំ បរត្តានំ
 បរត្ត ចិត្តស្ស កត្តត្តណោ អរូបេ មត្តស្ស ច
 ដលស្ស ច ឧប្បាទត្តណោ តេសំ មត្តសត្វំ ធិរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ ហោ ច តេសំ ឧត្តសត្វំ ឧប្បជ្ជតិ អត្តមត្តស្ស

(២០១) មុត្តសត្វំ យស្ស មុត្តសត្វំ យស្ស មុត្តសត្វំ
 សត្តនោះ ដំណើរការវិញ ។ មុត្តសត្វំ យស្ស មុត្តសត្វំ យស្ស
 ត្ថកសត្តនោះ ។ ដែលវាមុត្តសត្វំ នឹងមិនបាន ឲ្យមត្ត ក្នុងឧប្បាទត្តណា
 វៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទត្តណា វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 កើតឡើង កែមត្តសត្វំ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេចទៅទេ ត្ថក
 សត្វ នឹងបាន ឲ្យមត្តដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បា-
 ទត្តណា វៃមត្តដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ត្ថកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមត្ត
 ក្នុងឧប្បាទត្តណា វៃចិត្តនោះ ត្ថកសត្វទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ
 ក្នុងឧប្បាទត្តណា វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន មុត្តសត្វ របស់សត្វទាំងនោះ
 កើតឡើងផង មត្តសត្វ នឹងលេចទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត មុត្តសត្វ
 របស់សត្វណា នឹងលេចទៅ មុត្តសត្វ របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។
 ត្ថកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមត្តដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងកត្តក-
 ណា វៃមត្តដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ត្ថកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមត្ត ក្នុង
 កត្តកណា វៃចិត្តនោះ ត្ថកសត្វទាំងនោះ កាលច្បុក ក្នុងកត្តកណា
 វៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងឧប្បាទត្តណា វៃមត្តនឹងផល ក្នុងអរូបភព
 មត្តសត្វ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងលេចទៅ កែមុត្តសត្វ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ បើកើតឡើងទេ ត្ថកសត្វ នឹងបាន ឲ្យមត្តដ៏ប្រសើរ

ឧប្បទានគ្រូណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្ត-
 មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បទានគ្រូណោ
 យេ ចត្វោ មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ទ្ធមបជ្ជន្តានំ
 បរិត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បទានគ្រូណោ តេសំ បក្កសច្ចុញ្ច
 ជិវ្ហ្ជិស្សតិ ទុក្ខសច្ចុញ្ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(២០០) យស្ស សមុទយេសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 មត្តសច្ចំ ជិវ្ហ្ជិស្សតិ ។ យេ បុត្តជ្ជនា មត្តំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បទានគ្រូណោ
 តេសំ សមុទយេសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ ។ យេ ច តេសំ
 មត្តសច្ចំ ជិវ្ហ្ជិស្សតិ យេ មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បទានគ្រូណោ តេសំ សមុទយ-
 សច្ចុញ្ច ឧប្បជ្ជតិ មត្តសច្ចុញ្ច ជិវ្ហ្ជិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បទ មត្តសច្ចំ ជិវ្ហ្ជិស្សតិ តស្ស សមុទយេសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ អត្តមត្តស្ស ឧប្បទានគ្រូណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បទានគ្រូណោ យេ ចត្វោ មត្តំ បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កត្តណោ តណ្ហាវិប្ប-
 យុត្តចិត្តេ វត្តមារេ ជិវេទសមាបន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ

កង្កត្តណោ វិបត្តណោ ក្នុងឧប្បទានគ្រូណោ វិបត្តណោ ឬក៏ ត្នក
 សត្វវិទេណា វិទេណា ឡើយ ក្នុងឧប្បទានគ្រូណោ វិទេណា ត្នកសត្វ
 ទាំងនោះ កាលចាប់បដិស្សន្តិ ក្នុងឧប្បទានគ្រូណោ វិទេណា ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 មត្តសច្ចុញ្ច របស់សត្វទាំងនោះ វិទេណា ទុក្ខសច្ចុញ្ច កើតឡើង
 ផង ។

(២១១) សមុទយេសច្ចំ របស់សត្វណា កើតឡើង មត្តសច្ចុ
 របស់សត្វនោះ វិទេណា ទុក្ខសច្ចុញ្ច ។ ត្នកសត្វណា ជាបុត្តជ្ជនា វិទេណា
 បាន ឡើយ សមុទយេសច្ចុ របស់ត្នកសត្វនោះ ។ កើតឡើង ក្នុង
 ឧប្បទានគ្រូណោ វិទេណា ត្នកសត្វ របស់សត្វទាំងនោះ វិទេណា របស់
 ទៅទេ ត្នកសត្វណា វិទេណា ឡើយ សមុទយេសច្ចុ របស់សត្វ
 នោះ កើតឡើងផង មត្តសច្ចុញ្ច វិទេណា ទុក្ខសច្ចុញ្ច ក្នុងឧប្បទានគ្រូណោ វិទេ
 ណា ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ចុញ្ច របស់សត្វណា វិទេណា ទុក្ខ
 សមុទយេសច្ចុ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ។ ត្នកសត្វ វិទេណា ឡើយ
 មត្តសច្ចុញ្ច ក្នុងឧប្បទានគ្រូណោ វិទេណា ក្នុងឧប្បទានគ្រូណោ វិទេណា
 ប្រសើរ ឬក៏ ត្នកសត្វវិទេណា វិទេណា ឡើយ ក្នុងឧប្បទានគ្រូណោ វិទេណា
 វិទេណា មត្តសច្ចុញ្ច របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូលទៅ កាន់
 វិទេណា វិទេណា របស់ត្នកសត្វទាំងនោះ វិទេណា ក្នុងឧប្បទានគ្រូណោ
 វិទេណា វិទេណា កាលដែលវិទេណា ប្រាសចាកត្នកសត្វ ក៏ធាតុប្រព្រឹត្តទៅ

តេសំ មគ្គសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ ធមោ ច តេសំ សមុទ-
យសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ឃេ មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
តស្សាយ ឧប្បានក្កណោ តេសំ មគ្គសច្ចញ្ច និរុដ្ឋិ-
ស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០២) យត្ថ ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ ថេ ។

(២០៣) យស្ស យត្ថ ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ ។ អគ្គមគ្គស្ស
ឧប្បានក្កណោ អហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បានក្កណោ
យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ
តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បានក្កណោ អសញ្ញាសន្តំ ឧប-
បជ្ឈន្តានំ តេសំ តត្ថ ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ធមោ
ច តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ ឥត-
រេសំ ចត្តរោគារំ បញ្ចរោគារំ ឧបបជ្ឈន្តានំ បរិវត្ត
ចិត្តស្ស ឧប្បានក្កណោ តេសំ តត្ថ ធុត្តសច្ចញ្ច
ឧប្បជ្ឈតិ សមុទយសច្ចញ្ច និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស
កា បទ យត្ថ សមុទយសច្ចំ និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស
តត្ថ ធុត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ឈតិ ។ ចត្តរោគារា បញ្ច-
រោគារា ចរន្តានំ បរិវត្ត ចិត្តស្ស គង្គត្តៈណា
អរូបេ អគ្គស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បានក្កណោ

តេសមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ ចំណើតឡើងទៅ ពួកសត្វណា
នឹងបាប ឬវេក្ត ឬក្តបេក្ត របស់សត្វទាំងនោះ នឹងលេត់ទៅផង សមុ-
ទយសច្ចំ កើតឡើងផង ក្នុងទម្ងន់ទុក្ខណៈ ខែតណ្ហា ។

(២០២) ធុត្តសច្ចំ កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ ថេ ។

(២០៣) ធុត្តសច្ចំ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
សមុទយសច្ចំ របស់សត្វនោះ នឹងលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ធុត្ត-
សច្ចំ របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងទម្ងន់ទុក្ខណៈ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ
នឹងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាប ឬវេក្តដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់
ខែចិត្តណា ក្នុងទម្ងន់ទុក្ខណៈ ខែចិត្ត កាលចូលទៅ កាន់អសារាសត្វ
ក្នុងទម្ងន់ទុក្ខណៈ ខែចិត្តនោះ កើតឡើង ក្នុងវិធានោះ តែសមុទយសច្ចំ
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វក្រៅនេះ
កាលចូលទៅ កាន់ចក្ករោគារកត និងបញ្ចរោគារកត ក្នុងទម្ងន់ទុក្ខណៈ
ខែចិត្ត ក្នុងចប្បប្បន្ន ធុត្តសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង
សមុទយសច្ចំ នឹងលេត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត សមុ-
ទយសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងលេត់ទៅ ក្នុងទីណា ធុត្តសច្ចំ របស់
សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ពួកសត្វ កាលច្យុត ចាក
ចក្ករោគារកត និងបញ្ចរោគារកត ក្នុងក្តីក្តីណា ខែចិត្ត ក្នុង
ចប្បប្បន្ន នឹងក្នុងទម្ងន់ទុក្ខណៈ ខែមគ្គ នឹងផល ក្នុងអរូបកត

តេស៍ តត្ថ សមុទយសច្ចៈ ជំរុញ្ជិស្សតិ លោ ច តេស៍
តត្ថ ធុត្តសច្ចៈ ឧប្បជ្ជតិ ចតុវេត្តាវ មន្ទុវេត្តាវ ឧប-
បជ្ជន្តានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តលោ តេស៍ តត្ថ
សមុទយសច្ចៈ ជំរុញ្ជិស្សតិ ធុត្តសច្ចៈ ឧប្បជ្ជតិ ។

[២០២] យស្ស យត្ថ ធុត្តសច្ចៈ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
តត្ថ មត្តសច្ចៈ ជំរុញ្ជិស្សតិ ។ មហាន្តានំ ចិត្តស្ស
ឧប្បាទត្តលោ យេ ច បុប្ផជ្ជនា មត្តំ ន បដិល-
ភិស្សន្តិ តេស៍ ឧបបជ្ជន្តានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
ទត្តលោ អចាយំ អសញ្ញាសត្តំ ឧបបជ្ជន្តានំ តេស៍
តត្ថ ធុត្តសច្ចៈ ឧប្បជ្ជតិ លោ ច តេស៍ តត្ថ មត្ត-
សច្ចៈ ជំរុញ្ជិស្សតិ អត្តមត្តស្ស ឧប្បាទត្តលោ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តា អត្តមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តលោ យេ ច ត្រា មត្តំ បដិល-
ភិស្សន្តិ តេស៍ ឧបបជ្ជន្តានំ បរត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
ទត្តលោ តេស៍ តត្ថ ធុត្តសច្ចៈ ឧប្បជ្ជតិ មត្ត-
សច្ចៈ ជំរុញ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វ មន យត្ថ មត្តសច្ចៈ
ជំរុញ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ ធុត្តសច្ចៈ ឧប្បជ្ជតិ ។

សមុទយសច្ចៈ របស់សត្វទាំងនោះ រឹងរយត់លេ ក្នុងរយៈពេល តែ
ធុត្តសច្ចៈ របស់សត្វទាំងនោះ បំបែកចេញទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ
កាលចូលទៅ ភាន់ចតុវេត្តាកេត និងបញ្ចវេត្តាកេត ក្នុងឧប្បាទត្តលោ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន សមុទយសច្ចៈ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងរលត់ទៅ
ផង ធុត្តសច្ចៈ កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

[២១២] ធុត្តសច្ចៈ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា មត្ត-
សច្ចៈ របស់សត្វនោះ នឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ធុត្តសច្ចៈ របស់
ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុគ្គល នឹងមិន
បាន ឡើយ ក្នុងឧប្បាទត្តលោ នៃចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ និងរបស់ពួក
សត្វនោះ កាលចូលទៅ ភាន់វេទនា និងអសញ្ញាសត្វ ក្នុងឧប្បាទត្តលោ
នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន កើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែមត្តសច្ចៈ របស់សត្វទាំង
នោះ នឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ នឹងបាន ឡើយប្រសើរ
ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទត្តលោ នៃមត្តស្ថិតិប្រសើរ ឬក៏ ពួក
សត្វដទៃណា នឹងបាន ឡើយ ក្នុងឧប្បាទត្តលោ នៃចិត្តនោះ ពួកសត្វ
ទាំងនោះ កាលចាប់បដិសន្ធិ ក្នុងឧប្បាទត្តលោ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
ធុត្តសច្ចៈ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង មត្តសច្ចៈ នឹងរលត់ទៅផង
ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ចៈ របស់សត្វណា នឹងរលត់
ទៅ ក្នុងទីណា ធុត្តសច្ចៈ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

យេ មត្តំ បដិលក៏ស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទ-
 ត្តុណោ តេសំ តត្ថុ សមុទយសច្ចញ្ច ឧប្បជ្ជតិ មត្ត-
 សច្ចញ្ច ជិវុជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យេត្ត
 មត្តសច្ចំ ជិវុជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថុ សមុទយសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជតិ ។ អត្តមត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តក អត្តមត្តំ បដិលក៏ស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ យេ បញ្ញា មត្តំ បដិលក៏-
 ស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្កត្តុណោ តណ្ហាវិប្បយុត្ត-
 ចិត្តោ វត្តហារេ តេសំ តត្ថុ មត្តសច្ចំ ជិវុជ្ជិស្សតិ
 យោ ច តេសំ តត្ថុ សមុទយសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ យេ
 មត្តំ បដិលក៏ស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ ឧប្បាទត្តុណោ
 តេសំ តត្ថុ មត្តសច្ចញ្ច ជិវុជ្ជិស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ។

(២០៦) យស្ស ឧត្តសច្ចំ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
 សមុទយសច្ចំ ធន ជិវុជ្ជិស្សតិ ។ សទ្ធលោ
 បវត្តាធំ បវត្តោ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ អរូបេ មត្តស្ស
 ច ដលស្ស ច ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ ឧត្តសច្ចំ
 ឧប្បជ្ជតិ យោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ ធន
 ជិវុជ្ជិស្សតិ អត្តមត្តស្ស កង្កត្តុណោ អរហត្តាធំ

ត្ថុកសត្វណា នឹងបាន ម្តងម្កាល សមុទយសច្ចំ របស់សត្វនោះ កើត
 ឡើងផង មត្តសច្ចំ បដិលក៏លេងផង ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ ខែតណ្ហា ក្នុង
 ទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ចំ របស់សត្វណា នឹងលេងទៅ
 ក្នុងទីណា សមុទយសច្ចំ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 ត្ថុកសត្វ នឹងបាន ខ្ញុំមត្តដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុង
 ឧប្បាទក្នុងនោះ ខែមត្តដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ត្ថុកសត្វដទៃណា នឹងបាន ខ្ញុំ
 មត្ត ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ ខែចិត្តនោះ មត្តសច្ចំ របស់ត្ថុកសត្វនោះ ។ នឹង
 លេងទៅ ក្នុងកង្កត្តុណា ខែតណ្ហា និងកង្កតាលវែងលចិត្តប្រាសាទក
 តណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ តែសមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ត្ថុកសត្វណា នឹងបាន ខ្ញុំមត្ត
 មត្តសច្ចំ របស់ត្ថុកសត្វនោះ ។ នឹងលេងទៅផង សមុទយសច្ចំ កើត
 ឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ ខែតណ្ហា ។

(២១៦) ឧត្តសច្ចំ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង សមុទយសច្ចំ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេងទៅឬ ។ ត្ថុកសត្វទាំងអស់ កាលច្បុក
 ក្នុងកង្កត្តុណា ខែចិត្ត ក្នុងចបប្បន្ត និងក្នុងឧប្បាទក្នុងនោះ ខែមត្ត
 និងដល ក្នុងអរូបកត ឧត្តសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 តែសមុទយសច្ចំ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនលេងទៅទេ
 ឧត្តសច្ចំ របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កត្តុណា ខែមត្តដ៏ប្រសើរ

ចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមត្តំ
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ អរូប
 មក្កស្ស ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្កុលោ តេសំ ធុក្កុ-
 សច្ចញ្ច ធុប្បជ្ជតិ សមុទយសច្ចញ្ច ទ ធុរុជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស វា បទ សមុទយសច្ចំ ទ ធុរុជ្ជិស្សតិ
 តស្ស ធុក្កុសច្ចំ ធុប្បជ្ជតិ ។ អក្កមក្កស្ស ឧប្បា-
 ទក្កុលោ អរហន្តាចំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ
 តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុលោ តេសំ សមុទយសច្ចំ
 ទ ធុរុជ្ជិស្សតិ ទេ ច តេសំ ធុក្កុសច្ចំ ធុប្បជ្ជតិ
 អក្កមក្កស្ស កង្កក្កុលោ អរហន្តាចំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុ-
 លោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមត្តំ បដិលភិ-
 ស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ អរូប មក្កស្ស
 ច ដលស្ស ច ឧប្បាទក្កុលោ តេសំ សមុទយ-
 សច្ចញ្ច ទ ធុរុជ្ជិស្សតិ ធុក្កុសច្ចញ្ច ធុប្បជ្ជតិ ។

(២០៧) យស្ស ធុក្កុសច្ចំ ធុប្បជ្ជតិ តស្ស
 មក្កសច្ចំ ទ ធុរុជ្ជិស្សតិ ។ មក្កស្ស កង្កក្កុលោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អក្កមត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តស្ស
 ចិត្តស្ស កង្កក្កុលោ យេ ច ព្រា មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ

និងរាល់សព្វវិទយោ វិលោយសត្វនឹងបាត ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំ-
 ដាប់ វិលោយសត្វ ក្នុងកង្កក្កុលោ ខែចិត្ត មិនកើតឡើងផង សមុទ-
 យសច្ច ទីនិមិទលេត៍ទៅផង ក្នុងកង្កក្កុលោ ខែចិត្តនោះ ទីនិកង្កឧប្បា-
 ទក្កុលោ ខែមគ្គ ទីនិដល ក្នុងអរូបភព ។ ឬយយ៉ាងទៀត សមុទ-
 យសច្ច របស់សត្វណា ទីនិមិទលេត៍ទៅ ធុក្កុសច្ច របស់សត្វនោះ មិន
 កើតឡើងឬ ។ សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងឧប្បា-
 ទក្កុលោ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ ទីនិរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន
 ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្កុលោ ខែចិត្ត
 ទីនិមិទលេត៍ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្កុលោ ខែចិត្តនោះ តែធុក្កុសច្ច របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាទីនិមិទកើតឡើងទេ សមុទយសច្ច របស់ព្រះអ-
 រហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កក្កុលោ ខែមគ្គដ៏ប្រសើរ ទីនិរបស់សត្វទាំង
 នោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ឲ្យមគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា
 ក្នុងកង្កក្កុលោ ខែចិត្ត ទីនិមិទលេត៍ទៅផង ធុក្កុសច្ច មិនកើតឡើងផង
 ក្នុងកង្កក្កុលោ ខែចិត្តនោះ ទីនិកង្កឧប្បាទក្កុលោ ខែមគ្គ ទីនិដល
 ក្នុងអរូបភព ។

(២០៧) ធុក្កុសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង មក្កសច្ច
 របស់សត្វនោះ ទីនិមិទលេត៍ទៅឬ ។ ធុក្កុសច្ច ទីនិបាន ឲ្យមគ្គដ៏
 ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងកង្កក្កុលោ ខែមគ្គ ឬក៏
 ធុក្កុសច្ចវិទយោ ទីនិបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងកង្កក្កុលោ ខែចិត្តនោះ

តេសំ ចរាណំ បរេត្ត ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 អរូប មគ្គស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ
 តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ទោ ច តេសំ មគ្គសច្ចំ
 ទ ធិរុជ្ឈិស្សតិ មគ្គមគ្គស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ យេ ច បុថុជ្ជនា មក្កំ ទ
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចរាណំ បរេត្ត ចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ អរូប មគ្គស្ស ច ផលស្ស ច ឧប្បា-
 ទក្ខណោ តេសំ ទុក្ខសច្ចត្វា ទុប្បជ្ជតិ មគ្គសច្ចត្វា
 ទ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ មគ្គសច្ចំ ទ
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ ។ អរ-
 ហន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យេ ច បុថុជ្ជនា
 មក្កំ ទ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ឧបបជ្ជនានំ បរេត្ត
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ ទ ធិរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ ទោ ច តេសំ ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បជ្ជតិ មគ្គ-
 មគ្គស្ស កង្កក្ខណោ អរហន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 យេ ច បុថុជ្ជនា មក្កំ ទ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 ចរាណំ បរេត្ត ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អរូប មគ្គស្ស
 ច ផលស្ស ច ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ មគ្គសច្ចត្វា
 ទ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចត្វា ទុប្បជ្ជតិ ។

ក្នុងសត្វតាំងនោះ កាលពួក ក្នុងសត្វណា ដែល ក្នុងសត្វណា មិន
 ក្នុងសត្វណា ដែល ក្នុងសត្វណា ក្នុងសត្វ របស់សត្វ
 តាំងនោះ មិនកើតឡើង តែមគ្គសត្វ របស់សត្វតាំងនោះ មិនមែនជា
 នឹងមិនរកទៅទេ ក្នុងសត្វ របស់ព្រះអរហន្តតាំងឡាយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ
 នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុថុជ្ជន មិនមែន
 បាន ឡើយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលពួក មិនកើតឡើងផង
 មគ្គសត្វ នឹងមិនរកទៅផង ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និង
 ក្នុងសត្វណា ដែល ក្នុងសត្វណា ។ មួយយ៉ាងទៀត
 មគ្គសត្វ របស់សត្វណា នឹងមិនរកទៅ ក្នុងសត្វ របស់សត្វនោះ
 មិនកើតឡើងឬ ។ មគ្គសត្វ របស់ព្រះអរហន្តតាំងឡាយ នឹងរបស់
 ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុថុជ្ជន នឹងមិនបាន ឡើយ ក្នុងសត្វណា
 ណា ដែល កាលបាច់បដិសន្ធិ ក្នុងសត្វណា ដែល ក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន នឹងមិនរកទៅ តែក្នុងសត្វ របស់សត្វតាំងនោះ មិនមែនជា
 មិនកើតឡើងទេ មគ្គសត្វ របស់ព្រះអរហន្តតាំងឡាយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ
 នៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងរបស់ពួកសត្វនោះ ។ ដែលជាបុថុជ្ជន នឹងមិនបាន
 ឡើយ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្ត កាលពួក ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្ត
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងសត្វណា ដែល ក្នុងសត្វណា នឹង
 មិនរកទៅផង ក្នុងសត្វ មិនកើតឡើងផង ។

(២០៧) យស្ស សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 មគ្គសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ មគ្គមគ្គស្ស ឧប្បា-
 នគ្គុណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អគ្គមគ្គំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ឧប្បានគ្គុណោ យេ-
 ធាញ្ច មគ្គំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តន្តោយ កង្កត្តុ-
 ណោ តន្តោវិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមានេ ធិរោធសមាបប្បាធំ
 អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ យោ
 ច តេសំ មគ្គសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ មគ្គមគ្គស្ស
 កង្កត្តុណោ អរហន្តាធំ យេ ច បុព្វជ្ឈនា មគ្គំ ន
 បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តន្តោយ កង្កត្តុណោ តន្តោ-
 វិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមានេ ធិរោធសមាបប្បាធំ អសញ្ញា-
 សត្តាធំ តេសំ សមុទយសច្ចុញ្ញ ទុប្បជ្ឈតិ មគ្គ-
 សច្ចុញ្ញ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន មគ្គ-
 សច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស សមុទយសច្ចំ ទុប្ប-
 ជ្ឈតិ ។ យេ បុព្វជ្ឈនា មគ្គំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ តន្តោយ ឧប្បានគ្គុណោ តេសំ មគ្គសច្ចំ
 ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ យោ ច តេសំ សមុទយសច្ចំ
 ទុប្បជ្ឈតិ មគ្គមគ្គស្ស កង្កត្តុណោ អរហន្តាធំ

(២១៧) សមុទយសច្ចំ លេសំសត្វណា មិនកើតឡើង មគ្គ-
 សច្ចំ លេសំសត្វនោះ មិនមិនលេត់ទៅឬ ។ ពួកសត្វ នឹងបាន ឲ្យ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ វៃមគ្គដ៏ប្រ-
 សើរ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ឲ្យមគ្គ ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ វៃ
 ចិត្តនោះ សមុទយសច្ចំ លេសំសត្វទាំងនោះ នឹងលេសំពួកសត្វ វៃលំ-
 ដាប់ទៅកាន់ទិវេធម៌ នឹងលេសំពួកអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ក្នុងកង្កត្តុណា វៃតន្តោ នឹងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតន្តោ កំភុង
 ប្រព្រឹត្តទៅ តែមគ្គសច្ចំ លេសំសត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនមិនលេត់
 ទៅទេ សមុទយសច្ចំ លេសំព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កត្តុណា វៃ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងលេសំសត្វទាំងនោះ ដែលជាបុព្វជ្ឈន មិនមែនបាន ឲ្យ
 មគ្គ នឹងលេសំពួកសត្វ ដែលចូលទៅកាន់ទិវេធម៌ នឹងលេសំពួកអសញ្ញា-
 សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង មគ្គសច្ចំ នឹងមិនលេត់ទៅផង ក្នុង
 កង្កត្តុណា វៃតន្តោ នឹងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតន្តោ កំភុង
 ប្រព្រឹត្តទៅ ។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ចំ លេសំសត្វណា នឹងមិន
 លេត់ទៅ សមុទយសច្ចំ លេសំសត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ពួកសត្វ
 ណា ជាបុព្វជ្ឈន នឹងមិនបាន ឲ្យមគ្គ មគ្គសច្ចំ លេសំសត្វនោះ ។
 នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងឧប្បទក្ខណៈ វៃតន្តោ តែសមុទយសច្ចំ លេសំ
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ មគ្គសច្ចំ លេសំព្រះអរហន្ត
 ទាំងឡាយ ក្នុងកង្កត្តុណា វៃមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹងលេសំសត្វទាំងនោះ

អត្ថមត្តស្ស ទុប្បាទត្តុណោ អរហន្តំ ចិត្តស្ស
 ទុប្បាទត្តុណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្ថមត្តំ
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ទុប្បាទត្តុណោ
 អសញ្ញាសត្តំ ទុបបដ្ឋន្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ ទុត្តាសច្ចំ
 ទុប្បដ្ឋតិ អត្ថមត្តស្ស កង្កត្តុណោ អរហន្តំ ចិត្តស្ស
 កង្កត្តុណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្ថមត្តំ បដិ-
 លភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ អរុបេ មត្តស្ស
 ច ផលស្ស ច ទុប្បាទត្តុណោ អសញ្ញាសត្តា ចវន្តានំ
 តេសំ តត្ថ សមុទយសច្ចញ្ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ទុត្តា-
 សច្ចញ្ច ទុប្បដ្ឋតិ ។

[២២០] យស្ស យត្ថ ទុត្តាសច្ចំ ទុប្បដ្ឋតិ
 តស្ស តត្ថ មត្តសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ មត្តស្ស
 កង្កត្តុណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្ថមត្តំ
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ យេ
 ចញ្ញា មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ
 ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ អរុបេ មត្តស្ស ច ផលស្ស
 ច ទុប្បាទត្តុណោ តេសំ តត្ថ ទុត្តាសច្ចំ ទុប្បដ្ឋតិ
 លោ ច តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ

សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងប្បវត្តនោះ ខែមគ្គដ៍
 ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ខ្ញុំមគ្គដ៍ប្រសើរ
 ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងទុប្បាទត្តុណា ខែចិត្ត កាលចូលទៅកាន់
 អសញ្ញាសត្វ ក្នុងទុប្បាទត្តុណា ខែចិត្តនោះ នឹងមិនលេចទៅ ក្នុងខ្ញុំ
 នោះ តែទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុង
 ខែនោះទេ សមុទយសច្ច របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កត្តុណា ខែ
 មគ្គដ៍ប្រសើរ និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វនឹងបាន ខ្ញុំមគ្គដ៍ប្រ-
 សើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងកង្កត្តុណា ខែចិត្ត កាលច្យុត ចាក
 អសញ្ញាសត្វ ក្នុងកង្កត្តុណា ខែចិត្តនោះ នឹងក្នុងទុប្បាទត្តុណា ខែមគ្គ
 និងផល ក្នុងអរូបភព នឹងមិនលេចទៅផង ទុកសច្ច មិនកើតឡើងផង
 ក្នុងខែនោះ ។

[២២១] ទុកសច្ច របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងខែណា
 មគ្គសច្ច របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេចទៅ ក្នុងខែនោះឬ ។ ពួកសត្វ
 នឹងបាន ខ្ញុំមគ្គដ៍ប្រសើរ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងកង្កត្តុណា
 ខែមគ្គ ឬក៏ ពួកសត្វដទៃណា នឹងបាន ខ្ញុំមគ្គ ក្នុងកង្កត្តុណា ខែ
 ចិត្តនោះ ពួកសត្វទាំងនោះ កាលច្យុត ក្នុងកង្កត្តុណា ខែចិត្ត
 ក្នុងចច្ចុប្បន្ន នឹងក្នុងទុប្បាទត្តុណា ខែមគ្គ និងផល ក្នុងអរូបភព
 ទុកសច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងខែនោះ តែមគ្គ-
 សច្ច របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនលេចទៅ ក្នុងខែនោះទេ

អត្តមត្តស្ស កង្កំត្រៃយោ អាហារន្តានំ ចិត្តស្ស កង្កំត្រៃយោ
 យេ ច បុត្តជ្ជនា មត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ
 បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កំត្រៃយោ អរូបេ មត្តស្ស ច
 ជលស្ស ច ឧប្បាទត្រៃយោ អនាយា អសញ្ញាសត្តា
 ចវន្តានំ តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុច្ចដ្ឋតិ មត្ត-
 សច្ចញ្ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ
 មត្តសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ
 ទុច្ចដ្ឋតិ ។ អាហារន្តានំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្រៃយោ
 យេ ច បុត្តជ្ជនា មត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
 ឧបបដ្ឋន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្រៃយោ អនាយំ
 អសញ្ញាសត្តំ ឧបបដ្ឋន្តានំ តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចំ ន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ ទុក្ខសច្ចំ ទុច្ច-
 ដ្ឋតិ អត្តមត្តស្ស កង្កំត្រៃយោ អាហារន្តានំ ចិត្តស្ស
 កង្កំត្រៃយោ យេ ច បុត្តជ្ជនា មត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ ចវន្តានំ បវត្តេ ចិត្តស្ស កង្កំត្រៃយោ អរូបេ
 មត្តស្ស ច ជលស្ស ច ឧប្បាទត្រៃយោ អនាយា
 អសញ្ញាសត្តា ចវន្តានំ តេសំ តត្ថ មត្តសច្ចញ្ច ន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ ទុក្ខសច្ចញ្ច ទុច្ចដ្ឋតិ ។

ទុក្ខសច្ចំ របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កំត្រៃយោ ខែមត្តជ័ប្រសើរ
 និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុត្តជ្ជនា និងមិនបាន ខ្លឹមត្ត ក្នុងកង្កំ-
 ត្រៃយោ ខែចិត្ត កាលច្យុត និងរបស់ពួកសត្វនោះ កាលច្យុត ចាក
 អបាយ និងចាកអសញ្ញាសត្វ មិនកើតឡើងផង មត្តសច្ចំ និងមិនលេត
 ទៅផង ក្នុងកង្កំត្រៃយោ ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងប្បទានុក្ខណៈ ខែ
 មត្ត និងផល ក្នុងអរូបភព ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត បដ្ឋសច្ចំ
 របស់សត្វណា និងមិនលេតទៅ ក្នុងទីណា ទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វនោះ
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ មត្តសច្ចំ របស់ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ
 និងរបស់ពួកសត្វនោះ ដែលជាបុត្តជ្ជនា និងមិនបាន ខ្លឹមត្ត ក្នុងប្បទា-
 នុក្ខណៈ ខែចិត្ត កាលចាប់បដិសន្ធិ និងរបស់ពួកសត្វនោះ កាល
 ចូលទៅតាន់អបាយ និងតាន់អសញ្ញាសត្វ និងមិនលេតទៅ ក្នុងប្បទា-
 នុក្ខណៈ ខែចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក្នុងទីនោះ តែទុក្ខសច្ចំ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ មត្តសច្ចំ របស់
 ព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កំត្រៃយោ ខែមត្តជ័ប្រសើរ និងរបស់ពួក
 សត្វនោះ ដែលជាបុត្តជ្ជនា និងមិនបាន ខ្លឹមត្ត កាលច្យុត និង
 របស់ពួកសត្វនោះ កាលច្យុត ចាកអបាយ និងចាកអសញ្ញាសត្វ
 និងមិនលេតទៅផង ទុក្ខសច្ចំ មិនកើតឡើងផង ក្នុងកង្កំត្រៃយោ ខែ
 ចិត្ត ក្នុងបច្ចុប្បន្ន និងក្នុងប្បទានុក្ខណៈ ខែមត្ត និងផល ក្នុងអរូបភព
 ក្នុងទីនោះ ។

(២២២) យស្ស យេតុ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ បត្តសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ អត្តមត្តស្ស
 ទុប្បាទត្តរណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អត្តមត្តំ
 បដិលភិស្សន្តិ តស្ស ចិត្តស្ស ទុប្បាទត្តរណោ យ
 ចន្ទោ មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ តេសំ តណ្ហាយ កង្ក-
 ត្តរណោ តណ្ហារិប្បយុត្តចិត្តេ វត្តមារេ តេសំ តត្ថ
 សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ លោ ច តេសំ តត្ថ មត្ត-
 សច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ អត្តមត្តស្ស កង្កត្តរណោ អរ-
 ហន្តានំ យេ ច បុថុជ្ឈនា មត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ តណ្ហាយ កង្កត្តរណោ តណ្ហារិប្បយុត្តចិត្តេ
 វត្តមារេ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចញ្ញ ទុប្បជ្ឈតិ មត្តសច្ចញ្ញ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បទ យត្ត មត្តសច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ សមុទយសច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ ។ អាណាយិ-
 កានំ យេ ច បុថុជ្ឈនា មត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ
 តេសំ តណ្ហាយ ទុប្បាទត្តរណោ តេសំ តត្ថ មត្ត-
 សច្ចំ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ សមុទយ-
 សច្ចំ ទុប្បជ្ឈតិ អត្តមត្តស្ស កង្កត្តរណោ អរហន្តានំ

(២២២) សមុទយសច្ចំ យេសំសត្វនោ មិនកើតឡើង ក្នុងជី-
 ណា មត្តសច្ចំ យេសំសត្វនោ មិនបិទលើក់ទៅ ក្នុងជីនោះឬ ។
 ត្ថកសត្វ រឹងបារា ទ្វេបត្តដ៏ប្រសើរ ក្នុងសំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ទុប្បាទក្នុងនោះ នៃមត្តដ៏ប្រសើរ ឬក៏ ត្ថកសត្វដទៃណា នឹងបាន ទ្វេ
 មត្ត ក្នុងទុប្បាទក្នុងនោះ នៃចិត្តនោះ សមុទយសច្ចំ យេសំសត្វនោះ ។
 មិនកើតឡើង ក្នុងកង្កក្នុងនោះ នៃកណ្តា នឹងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាក
 កណ្តា កំភាន់ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងជីនោះ តែមត្តសច្ចំ យេសំសត្វទាំងនោះ
 មិនមែនជាមិនមែនលើក់ទៅ ក្នុងជីនោះទេ សមុទយសច្ចំ យេសំព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កក្នុងនោះ នៃមត្តដ៏ប្រសើរ នឹងយេសំសត្វទាំង
 នោះ ដែលជាបុថុជ្ជន នឹងមិនបាន ទ្វេមត្ត នឹងយេសំអសញ្ញសត្វទាំង
 នោះ មិនកើតឡើងផង មត្តសច្ចំ នឹងមិនលើក់ទៅផង ក្នុងកង្កក្នុង
 នៃកណ្តា នឹងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកកណ្តា កំភាន់ប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុង
 ជីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត មត្តសច្ចំ យេសំសត្វណា នឹងមិនលើក់
 ទៅ ក្នុងជីណា សមុទយសច្ចំ យេសំសត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងជី
 នោះឬ ។ មត្តសច្ចំ យេសំត្ថកសត្វ ដែលកើតក្នុងអបាយ នឹងយេសំ
 សត្វទាំងនោះ ដែលជាបុថុជ្ជន នឹងមិនបាន ទ្វេមត្ត នឹងមិនលើក់ទៅ
 ក្នុងទុប្បាទក្នុងនោះ នៃកណ្តា ក្នុងជីនោះ តែសមុទយសច្ចំ យេសំសត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងជីនោះទេ មត្តសច្ចំ យេសំព្រះអរ-
 ហន្តទាំងឡាយ ក្នុងកង្កក្នុងនោះ នៃមត្តដ៏ប្រសើរ នឹងយេសំសត្វទាំងនោះ

សម្បទានេ បរិញ្ញាវិហ

យេ ច បុប្ផដ្ឋយា បត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
តណ្ហាយ ភន្តត្តុណោ តណ្ហាវិប្បយុត្តចិត្តោ វត្តមារេ
អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ មគ្គសច្ចញ្ច ន ជិវុដ្ឋិ-
ស្សតិ សមុទយសច្ចញ្ច ទុប្បដ្ឋតិ ។

(២២៤) យស្ស ទុក្ខសច្ចំ ទុប្បដ្ឋិត្ត តស្ស សមុទ-
យសច្ចំ ជិវុដ្ឋិស្សតីតិ ។ យថា និរោធការេ អតីតេ-
នាទាតតា^(១) បុច្ឆា អនុលាមម្យិ បច្ចុនិយម្យិ វិកត្តំ^(២)
ឯវិ ទុប្បាទនិរោធការេបិ អសន្នោហាន្តេន វិកដិតត្វំ ។

ឧប្បាទនិរោធការំ និន្និតំ ។

បរិញ្ញាវិហ ។

បរិញ្ញាវិហ

(២២៤) យោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាទាតិ សោ សមុទ-
យសច្ចំ បដិហតីតិ ។ អាមត្តា ។ យោ កំ បន
សមុទយសច្ចំ បដិហតិ សោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាទា-
តីតិ ។ អាមត្តា ។ យោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាទាតិ
សោ សមុទយសច្ចំ នប្បដិហតីតិ ។ អាមត្តា ។
យោ កំ បន សមុទយសច្ចំ នប្បដិហតិ សោ
ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាទាតីតិ ។ អាមត្តា ។

១ ម. ភតិភាតតា ។ ២ ម. វិកត្តា ។

សម្បទានេ បរិញ្ញាវិហ

ដែលយំបុប្ផដ្ឋយា បត្តំ ន បដិលភិស្សន្តិ តេសំ
មិនលេត់ទៅវា សមុទយសច្ច មិនកើតឡើងផង ក្នុងកន្លងគ្នា នៃតណ្ហា
និងក្នុងកាលដែលចិត្តប្រាសចាកតណ្ហា កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ ក្នុងទីនោះ ។

(២២៥) ទុក្ខសច្ច របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ សមុទយ-
សច្ច របស់សត្វនោះ នឹងលេត់ទៅឬ ។ បុច្ឆា ជាអតីត និងអនាគត
ជាអនុលាមក្តី ជាបច្ចុនិយៈក្តី ដែលលោកចែកហើយ ក្នុងនិរោធការៈ
យ៉ាងណា បណ្ឌិត ដែលមិនវិន្នន៍ គប្បីចែក ក្នុងទុប្បាទនិរោធការៈ
យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ ឧប្បាទនិរោធការៈ ។

ចប់ បរិញ្ញាវិហ ។

បរិញ្ញាវិហ

(២២៤) សត្វណា កំណត់ដឹង ទ្រវុក្ខសច្ច សត្វនោះ លះបង់
ទ្រវុសមុទយសច្ច ។ កើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា លះបង់ ទ្រវុ
សមុទយសច្ច សត្វនោះ កំណត់ដឹង ទ្រវុក្ខសច្ច ។ កើ ។ សត្វ
ណា មិនកំណត់ដឹង ទ្រវុក្ខសច្ច សត្វនោះ មិនលះបង់ ទ្រវុសមុទយ-
សច្ច ។ កើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា មិនលះបង់ ទ្រវុសមុទ-
យសច្ច សត្វនោះ មិនកំណត់ដឹង ទ្រវុក្ខសច្ច ។ កើ ។

(២២៥) យោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាធិត្ត សោ សមុ-
 ទយសច្ចំ បដហិត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ យោ វា បទ
 សមុទយសច្ចំ បដហិត្ត សោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជា-
 ធិត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ យោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាធិត្ត
 សោ សមុទយសច្ចំ នប្បដហិត្តាតិ ។ អាមត្តា ។
 យោ វា បទ សមុទយសច្ចំ នប្បដហិត្ត សោ
 ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាធិត្តាតិ ។ អាមត្តា ។

(២២៦) យោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាធិស្សតិ សោ
 សមុទយសច្ចំ បដហិត្សតិ ។ អាមត្តា ។ យោ វា
 បទ សមុទយសច្ចំ បដហិត្សតិ សោ ទុក្ខសច្ចំ បរិ-
 ជាធិស្សតិ ។ អាមត្តា ។ យោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិ-
 ជាធិស្សតិ សោ សមុទយសច្ចំ នប្បដហិត្សតិ ។
 អាមត្តា ។ យោ វា បទ សមុទយសច្ចំ នប្បដហិត្សតិ
 សោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាធិស្សតិ ។ អាមត្តា ។

(២២៧) យោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាធាតិ សោ សមុ-
 ទយសច្ចំ បដហិត្តាតិ ។ នោ ។ យោ វា បទ
 សមុទយសច្ចំ បដហិត្ត សោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជា-
 ធាតិ ។ នោ ។ យោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាធាតិ

(២២៨) សត្វណា កំណតំដីហើយ ឡូទុក្ខសច្ចំ សត្វនោះ
 លះបង់ហើយ ឡូសមុទយសច្ចុ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វ
 ណា លះបង់ហើយ ឡូសមុទយសច្ចំ សត្វនោះ កំណតំដីហើយ
 ឡូទុក្ខសច្ចុ ។ អើ ។ សត្វណា មិនកំណតំដីហើយ ឡូទុក្ខសច្ចុ
 សត្វនោះ មិនលះបង់ហើយ ឡូសមុទយសច្ចុ ។ អើ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត សត្វណា មិនលះបង់ហើយ ឡូសមុទយសច្ចុ សត្វនោះ កំណតំដី
 ហើយ ឡូទុក្ខសច្ចុ ។ អើ ។

(២២៩) សត្វណា នឹងកំណតំដី ឡូទុក្ខសច្ចំ សត្វនោះ កំណ
 លះបង់ ឡូសមុទយសច្ចុ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា កំណ
 លះបង់ ឡូសមុទយសច្ចុ សត្វនោះ នឹងកំណតំដី ឡូទុក្ខសច្ចុ ។
 អើ ។ សត្វណា នឹងមិនកំណតំដី ឡូទុក្ខសច្ចុ សត្វនោះ នឹងលះ
 បង់ ឡូសមុទយសច្ចុ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា កំណ
 មិនលះបង់ ឡូសមុទយសច្ចុ សត្វនោះ នឹងមិនកំណតំដី ឡូទុក្ខសច្ចុ
 ។ អើ ។

(២៣០) សត្វណា កំណតំដី ឡូទុក្ខសច្ចុ សត្វនោះ លះ
 បង់ហើយ ឡូសមុទយសច្ចុ ។ មិនមែនទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សត្វណា លះបង់ហើយ ឡូសមុទយសច្ចុ សត្វនោះ កំណតំដី
 ឡូទុក្ខសច្ចុ ។ មិនមែនទេ ។ សត្វណា មិនកំណតំដី ឡូទុក្ខសច្ចុ

សម្មុទយសច្ចំ ធម្មជហិត្តានិ ។

សោ សម្មុទយសច្ចំ ធម្មជហិត្តានិ ។ អាហារ ទុក្ខសច្ចំ
 ន ហិជាធាតិ ទោ ច សម្មុទយសច្ចំ ធម្មជហិត្ត
 មន្តមន្តសមន្តិកា អាហារន្តកា វេបត្វា អាសេសា
 បុក្កលា ទុក្ខសច្ចកា ន ហិជាធឹ សម្មុទយសច្ចកា
 ធម្មជហិត្ត ។ យោ វា មន សម្មុទយសច្ចំ ធម្ម-
 ជហិត្ត សោ ទុក្ខសច្ចំ ន ហិជាធាតិ ។ មន្ត-
 មន្តសមន្តិ សម្មុទយសច្ចំ ធម្មជហិត្ត ទោ ច ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន ហិជាធាតិ មន្តមន្តសមន្តិកា អាហារន្តកា
 វេបត្វា អាសេសា បុក្កលា សម្មុទយសច្ចកា ធម្ម-
 ជហិត្ត ទុក្ខសច្ចកា ន ហិជាធឹ ។

[២២៨] យោ ទុក្ខសច្ចំ ហិជាធាតិ សោ
 សម្មុទយសច្ចំ ធម្មជហិត្តានិ ។ ទោ ។ យោ វា
 មន សម្មុទយសច្ចំ ធម្មជហិត្តានិ សោ ទុក្ខសច្ចំ
 ហិជាធាតិ ។ ទោ ។ យោ ទុក្ខសច្ចំ ន ហិជា-
 ធាតិ សោ សម្មុទយសច្ចំ ធម្មជហិត្តានិ ។ យេ
 មន្តិ ធម្មជហិត្តានិ ទេ ទុក្ខសច្ចំ ន ហិជាធឹ
 ទោ ច សម្មុទយសច្ចំ ធម្មជហិត្តានិ អាហារ យេ
 ច បុក្កលា មន្តិ ន ធម្មជហិត្តានិ ទេ ទុក្ខសច្ចកា
 ន ហិជាធឹ សម្មុទយសច្ចកា ធម្មជហិត្តានិ ។

សម្មុទយសច្ចំ ធម្មជហិត្តានិ

សត្វានា បិណ្ឌេនបិណ្ឌេ ឬសិប្បុរោយសច្ចុ ។ ប្រាសាទា បិណ្ឌ-
 ណតំនី ឬសិប្បុរោ កៃបិវិបនេវិបនេវិបនេវិយ ទ្វិសមុទយសច្ចុ
 ព្រាហ្មណ វិសេស លើកលែងតែបុគ្គល ដែលប្រកបដោយមន្តិប្រាសិរ
 និងប្រាសាទា មិនកំណត់ដឹង ទ្វិសមុទយសច្ចុផង មិនលះបង់ហើយ
 ទ្វិសមុទយសច្ចុផង ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វណា មិនលះបង់ហើយ
 ទ្វិសមុទយសច្ចុ សត្វានា មិនកំណត់ដឹង ទ្វិសមុទយសច្ចុ ។ បុគ្គល
 ដែលប្រកបដោយមន្តិប្រាសិរ មិនលះបង់ហើយ ទ្វិសមុទយសច្ចុ កៃ
 មិនមែនជាមិនកំណត់ដឹង ទ្វិសមុទយសច្ចុ ព្រាហ្មណវិសេស លើកលែង
 តែបុគ្គលដែលប្រកបដោយមន្តិប្រាសិរ និងប្រាសាទា មិនលះ
 បង់ហើយ ទ្វិសមុទយសច្ចុផង មិនកំណត់ដឹង ទ្វិសមុទយសច្ចុផង ។

[២២៩] សត្វណា កំណត់ដឹង ទ្វិសមុទយសច្ចុ សត្វានា នឹង
 លះបង់ ទ្វិសមុទយសច្ចុ ។ មិនមែនទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត សត្វ
 ណា នឹងលះបង់ ទ្វិសមុទយសច្ចុ សត្វានា កំណត់ដឹង ទ្វិសមុ-
 ទយសច្ចុ ។ មិនមែនទេ ។ សត្វណា មិនកំណត់ដឹង ទ្វិសមុទយ
 សច្ចុ សត្វានា នឹងមិនលះបង់ ទ្វិសមុទយសច្ចុ ។ ពួកសត្វណា នឹង
 បាទ ទ្វិសមុទយសច្ចុ សត្វានា មិនកំណត់ដឹង ទ្វិសមុទយសច្ចុ កៃបិវិបនេ
 វិបនេវិបនេវិយ ទ្វិសមុទយសច្ចុ ព្រាហ្មណ និងពួកបុគ្គល
 ណា នឹងមិនបាទ ទ្វិសមុទយសច្ចុ ព្រាហ្មណ និងពួកបុគ្គលនោះ មិន
 កំណត់ដឹង ទ្វិសមុទយសច្ចុផង នឹងមិនលះបង់ ទ្វិសមុទយសច្ចុផង ។

អធិប្បនិស្សន្ទ យោគី

យោ ភំ បទ សមុទយសច្ចំ នប្បជហិស្សន្តិ សោ ទុក្ខ-
 សច្ចំ ន បរិជាតាតិ ។ អត្តមត្តសមន្តី សមុទយ-
 សច្ចំ នប្បជហិស្សន្តិ យោ ច សមុទយសច្ចំ ន បរិ-
 ជាតាតិ អាហារ យេ ច បុត្តដ្ឋនា មត្តំ ន បដិល-
 ភិស្សន្តិ តេ សមុទយសច្ចញ្ច នប្បជហិស្សន្តិ ទុក្ខ-
 សច្ចញ្ច ន បរិជាតន្តិ ។

[២២៧] យោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាតិត្ត សោ សមុទយ-
 សច្ចំ បដហិស្សន្តិតិ ។ យោ ។ យោ ភំ បទ សមុទយ-
 សច្ចំ បដហិស្សន្តិ សោ ទុក្ខសច្ចំ បរិជាតិត្តាតិ ។
 យោ ។ យោ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាតិត្ត សោ សមុទយ-
 សច្ចំ នប្បជហិស្សន្តិតិ ។ យេ មត្តំ បដិលភិស្សន្តិ
 តេ ទុក្ខសច្ចំ ន បរិជាតិត្ត យោ ច សមុទយសច្ចំ
 នប្បជហិស្សន្តិ អត្តមត្តសមន្តី យេ ច បុត្តដ្ឋនា មត្តំ
 ន បដិលភិស្សន្តិ តេ ទុក្ខសច្ចញ្ច ន បរិជាតិត្ត
 សមុទយសច្ចញ្ច នប្បជហិស្សន្តិ ។ យោ ភំ បទ

ភកិយោជន យោគី

មួយយ៉ាងទៀត សក្កណា នឹងមិនលះបង់ ឡើយសមុទយសច្ច សក្កនោះ
 មិនកំណត់ដឹង ឡើយទុក្ខសច្ច ។ បុគ្គលប្រកបដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ នឹង
 មិនលះបង់ ឡើយសមុទយសច្ច តែមិនមែនជាមិនកំណត់ដឹង ឡើយសមុទយ-
 សច្ចនៃ ព្រះអាហារន្ត និងពួកបុគ្គជន ណា នឹងមិនបាន ឡើយមគ្គ ព្រះ
 អាហារន្ត និងពួកបុគ្គជន នោះ នឹងមិនលះបង់ ឡើយសមុទយសច្ចផង មិន
 កំណត់ដឹង ឡើយទុក្ខសច្ចផង ។

[២២៧] សក្កណា កំណត់ដឹងហើយ ឡើយទុក្ខសច្ច សក្កនោះ
 នឹងលះបង់ ឡើយសមុទយសច្ច ។ មិនមែនទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 សក្កណា នឹងលះបង់ ឡើយសមុទយសច្ច សក្កនោះ កំណត់ដឹងហើយ ឡើ
 យទុក្ខសច្ច ។ មិនមែនទេ ។ សក្កណា មិនកំណត់ដឹងហើយ ឡើយទុក្ខ-
 សច្ច សក្កនោះ នឹងមិនលះបង់ ឡើយសមុទយសច្ច ។ ពួកសក្កណា
 នឹងបាន ឡើយមគ្គ ពួកសក្កនោះ មិនកំណត់ដឹងហើយ ឡើយទុក្ខសច្ច តែ
 មិនមែនជានឹងមិនលះបង់ ឡើយសមុទយសច្ចនៃ បុគ្គលដែលប្រកបដោយ
 មគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកបុគ្គជន ណា នឹងមិនបាន ឡើយមគ្គ បុគ្គលប្រកប
 ដោយមគ្គដ៏ប្រសើរ និងពួកបុគ្គជន នោះ មិនកំណត់ដឹងហើយ ឡើយទុក្ខ-
 សច្ចផង នឹងមិនលះបង់ ឡើយសមុទយសច្ច ។ មួយយ៉ាងទៀត សក្កណា

សមុទយសច្ចំ នប្បវហិស្សតិ ឆោ ទុក្ខសច្ចំ ន
 បរិវាទិត្តានិ ។ អរហនៈ សមុទយសច្ចំ នប្បវ-
 ហិស្សតិ ឆោ ច ទុក្ខសច្ចំ ន បរិវាទិត្ត អត្ត-
 បុគ្គសមធី យេ ច បុត្តជ្ជជា មត្តំ ន បដិលក៏ស្សន្តិ
 នេ សមុទយសច្ចញ្ច នប្បវហិស្សន្តិ ទុក្ខសច្ចញ្ច
 ន បរិវាទិត្ត ។

បរិញ្ញាវិ ធិដ្ឋិ ។
 សច្ចយមា ធិដ្ឋិ ។

សង្ខារយមកៈ

បណ្ណតិវិវាទៈ

(២៣០) នាយោ សង្ខារោ កាយសង្ខារោ វចិ-
 សង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ ។ អស្សាសបស្សសា កាយ-
 សង្ខារោ វិតក្កវិចារោ វចិសង្ខារោ សញ្ញា ច វេទនា
 ច ចិត្តសង្ខារោ មេមត្តា វិតក្កវិចារោ សរេត្វចិ ចិត្ត-
 សម្បយុត្តតោ ធម្មា ចិត្តសង្ខារោ ។

ឧទ្ទេសវិវាទៈ

(២៣១) នាយោ កាយសង្ខារោ កាយសង្ខារោ
 កាយោ ។ វចិ វចិសង្ខារោ វចិសង្ខារោ វចិ ។ ចិត្ត
 ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តំ ។

នីតិមិនលះបង់ ទ្រុសមុទយសច្ច សក្ការោ ឈ្មោះថា មិនកំណត់ដឹង
 ហើយ ទ្រុទុក្ខសច្ចប្ប ។ ព្រះអរហន្ត នីតិមិនលះបង់ ទ្រុសមុទយសច្ច
 តែមិនមែនជាមិនកំណត់ដឹងហើយ ទ្រុទុក្ខសច្ចោ ពួកបុគ្គលប្រកថាដោយ
 មត្តដ៏ប្រសើរ និងពួកបុត្តជ្ជន ណា នីតិមិនបាទ ទ្រុមត្ត ពួកបុគ្គល
 ប្រកថាដោយមត្តដ៏ប្រសើរ និងពួកបុត្តជ្ជន នោះ នីតិមិនលះបង់ ទ្រុ
 សមុទយសច្ចផង មិនកំណត់ដឹងហើយ ទ្រុទុក្ខសច្ចផង ។

ចចំ បរិញ្ញាវិវាទៈ ។
 ចចំ សច្ចយមកៈ ។

សង្ខារយមកៈ

បណ្ណតិវិវាទៈ

(២៣០) សង្ខារោ កាយោ កាយសង្ខារោ វចិសង្ខារោ ច
 ចិត្តសង្ខារោ ។ ពួកអស្សាសបស្សសា ឈ្មោះថា កាយសង្ខារ ពួក
 វិតក្កវិចារោ ឈ្មោះថា វចិសង្ខារ សញ្ញានិងវេទនា ឈ្មោះថា ចិត្តសង្ខារ
 ពួកធម៌ទាំងអស់ ដែលសម្បយុត្តដោយចិត្ត វៀរលែងវិតក្កវិចារោនិង
 វិចារោចញ្ច ឈ្មោះថា ចិត្តសង្ខារវេទ ។

ឧទ្ទេសវិវាទៈ

(២៣១) កាយ ហៅថា កាយសង្ខារ កាយសង្ខារ ហៅថា
 កាយ ។ វចិ ហៅថា វចិសង្ខារ វចិសង្ខារ ហៅថា វចិ ។ ចិត្ត
 ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ចិត្តសង្ខារ ហៅថា ចិត្ត ។

[២៣២] ន កាយាយា ន កាយសង្ខារោ ន
 កាយសង្ខារោ ន កាយាយា ។ ន វចី ន វចី-
 សង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ន វចី ។ ន ចិត្តំ ន
 ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តំ ។

[២៣៣] កាយាយា កាយសង្ខារោ សង្ខារិ
 វចីសង្ខារោ ។ កាយាយា កាយសង្ខារោ សង្ខារិ
 ចិត្តសង្ខារោ ។ វចី វចីសង្ខារោ សង្ខារិ កាយ-
 សង្ខារោ ។ វចី វចីសង្ខារោ សង្ខារិ ចិត្តសង្ខារោ ។
 ចិត្តំ ចិត្តសង្ខារោ សង្ខារិ កាយសង្ខារោ ។ ចិត្តំ
 ចិត្តសង្ខារោ សង្ខារិ វចីសង្ខារោ ។

[២៣៤] ន កាយាយា ន កាយសង្ខារោ ន
 សង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ។ ន កាយាយា ន កាយ-
 សង្ខារោ ន សង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ។ ន វចី ន
 វចីសង្ខារោ ន សង្ខារោ ន កាយសង្ខារោ ។ ន វចី
 ន វចីសង្ខារោ ន សង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ។ ន ចិត្តំ
 ន ចិត្តសង្ខារោ ន សង្ខារោ ន កាយសង្ខារោ ។

[២៣៥] មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារ មិនមែន
 កាយសង្ខារ មិនហៅថា កាយ ។ មិនមែនវចី មិនហៅថា វចីសង្ខារ
 មិនមែនវចីសង្ខារ មិនហៅថា វចី ។ មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា ចិត្ត-
 សង្ខារ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្ត ។

[២៣៦] កាយ ហៅថា កាយសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅ
 ថា វចីសង្ខារ ។ កាយ ហៅថា កាយសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅ
 ថា ចិត្តសង្ខារ ។ វចី ហៅថា វចីសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា
 កាយសង្ខារ ។ វចី ហៅថា វចីសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា
 ចិត្តសង្ខារ ។ ចិត្ត ហៅថា ចិត្តសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា
 កាយសង្ខារ ។ ចិត្ត ហៅថា ចិត្តសង្ខារ សង្ខារទាំងឡាយ ហៅថា
 ចិត្តសង្ខារ ។

[២៣៧] មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារ មិនមែនសង្ខារ
 ទាំងឡាយ មិនហៅថា វចីសង្ខារ ។ មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយ-
 សង្ខារ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ ។ មិនមែន
 វចី មិនហៅថា វចីសង្ខារ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា
 កាយសង្ខារ ។ មិនមែនវចី មិនហៅថា វចីសង្ខារ មិនមែនសង្ខារ
 ទាំងឡាយ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ ។ មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា
 ចិត្តសង្ខារ មិនមែនសង្ខារទាំងឡាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារ ។

សង្ខារយមកៈ បណ្ណតិកាស្ស ធិទ្ទេសោ

ន ចិត្តំ ន ចិត្តសង្ខារោ ន សង្ខារំ ន វចីសង្ខារោ ។

(២៣៥) កាយសង្ខារោ វចីសង្ខារោ វចីសង្ខារោ កាយសង្ខារោ ។ កាយសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ កាយសង្ខារោ ។ វចីសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ វចីសង្ខារោ ។

(២៣៦) ន កាយសង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ន កាយសង្ខារោ ។ ន កាយសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ន កាយសង្ខារោ ។ ន វចីសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ន ចិត្តសង្ខារោ ន វចីសង្ខារោ ។

ឧទ្ទេសវិញ្ញាណំ ។

ធិទ្ទេសវិញ្ញាណំ

(២៣៧) កាយោ កាយសង្ខារោតិ ។ នោ ។ កាយសង្ខារោ កាយោតិ ។ នោ ។ វចី វចីសង្ខារោតិ ។ នោ ។ វចីសង្ខារោ វចីតិ ។ នោ ។ ចិត្តំ ចិត្តសង្ខារោតិ ។ នោ ។ ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តំតិ ។ នោ ។

សង្ខារយមកៈ បណ្ណតិកាស្ស ធិទ្ទេសោ

មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ មិនមែនសង្ខារវាចិច្ចុយ មិនហៅថា វចីសង្ខារ ។

(២៣៥) កាយសង្ខារ ហៅថា វចីសង្ខារ វចីសង្ខារ ហៅថា កាយសង្ខារ ។ កាយសង្ខារ ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ចិត្តសង្ខារ ហៅថា កាយសង្ខារ ។ វចីសង្ខារ ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ចិត្តសង្ខារ ហៅថា វចីសង្ខារ ។

(២៣៦) មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅថា វចីសង្ខារ មិនមែនវចីសង្ខារ មិនហៅថា កាយសង្ខារ ។ មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា កាយសង្ខារ ។ មិនមែនវចីសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា វចីសង្ខារ ។

ចប់ ឧទ្ទេសវិញ្ញាណំ ។

ធិទ្ទេសវិញ្ញាណំ

(២៣៧) កាយ ហៅថា កាយសង្ខារោ ។ មិនមែនទេ ។ កាយសង្ខារ ហៅថា កាយោ ។ មិនមែនទេ ។ វចី ហៅថា វចីសង្ខារោ ។ មិនមែនទេ ។ វចីសង្ខារ ហៅថា វចីតិ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្ត ហៅថា ចិត្តសង្ខារោ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តសង្ខារ ហៅថា ចិត្តំ ។ មិនមែនទេ ។

(២៣៩) ន កាយោ ឃ ឃាយសង្ការោតិ ។
 កាយសង្ការោ ន កាយោ កាយសង្ការោ កាយ
 យត្ថ កាយសង្ការត្ថ វេយ្យា អវសេសា ន ថេវ
 កាយោ ន ច កាយសង្ការោ ។ ន កាយសង្កា-
 រោ ន កាយោតិ ។ កាយោ ន កាយសង្ការោ
 កាយោ កាយត្ថ កាយសង្ការត្ថ វេយ្យា អវសេ-
 សា ន ថេវ កាយោ ន ច កាយសង្ការោ ។ ន
 កាយសង្ការោ ន កាយោតិ ។ កាយោ ន
 កាយសង្ការោ កាយោ កាយត្ថ កាយសង្ការត្ថ
 វេយ្យា អវសេសា ន ថេវ កាយោ ន ច
 កាយសង្ការោ ។ ន វចី ន វចីសង្ការោតិ ។ វចី-
 សង្ការោ ន វចី វចីសង្ការោ វចិត្ត វចីសង្ការត្ថ
 វេយ្យា អវសេសា ន ថេវ វចី ន ច វចីសង្ការោ ។
 ន វចីសង្ការោ ន វចិតិ ។ វចី ន វចីសង្ការោ
 វចី វចិត្ត វចីសង្ការត្ថ វេយ្យា អវសេសា ន ថេវ
 វចី ន ច វចីសង្ការោ ។ ន ចិត្តំ ន ចិត្តសង្ការោ-
 តិ ។ ចិត្តសង្ការោ ន ចិត្តំ ចិត្តសង្ការោ ចិត្តត្ថ
 ចិត្តសង្ការត្ថ វេយ្យា អវសេសា ន ថេវ ចិត្តំ ន
 ច ចិត្តសង្ការោ ។ ន ចិត្តសង្ការោ ន ចិត្តន្តិ ។

(២៣៧) បិវេយ្យកាយ មិនហៅថា កាយសង្ការោ ។ កាយ-
 សង្ការ មិនហៅថា កាយេ ហៅថា កាយសង្ការ ឯពួកធម៌ដ៏សេស
 រៀវលន៍តែកាយ និងកាយសង្ការចេញ មិនហៅថា កាយផង មិន
 ហៅថា កាយសង្ការផង ។ មិនមែនកាយសង្ការ មិនហៅថា កាយឬ ។
 កាយ មិនហៅថា កាយសង្ការេ ហៅថា កាយ ឯពួកធម៌ដ៏សេស
 រៀវលន៍តែកាយ និងកាយសង្ការចេញ មិនហៅថា កាយផង មិន
 ហៅថា កាយសង្ការផង ។ មិនមែនកាយសង្ការ មិនហៅថា កាយ
 ឬ ។ កាយ មិនហៅថា កាយសង្ការេ ហៅថា កាយ ឯពួកធម៌
 ដ៏សេស រៀវលន៍តែកាយ និងកាយសង្ការចេញ មិនហៅថា កាយ
 ផង មិនហៅថា កាយសង្ការផង ។ មិនមែនវចី មិនហៅថា វចី-
 សង្ការោ ។ វចីសង្ការ មិនហៅថា វចីេ ហៅថា វចីសង្ការ ឯ
 ពួកធម៌ដ៏សេស រៀវលន៍តែវចី និងវចីសង្ការចេញ មិនហៅថា វចី
 ផង មិនហៅថា វចីសង្ការផង ។ មិនមែនវចីសង្ការ មិនហៅថា វចី
 ឬ ។ វចី មិនហៅថា វចីសង្ការេ ហៅថា វចី ឯពួកធម៌ដ៏សេស
 រៀវលន៍តែវចី និងវចីសង្ការចេញ មិនហៅថា វចីផង មិនហៅថា
 វចីសង្ការផង ។ មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា ចិត្តសង្ការោ ។ ចិត្ត-
 សង្ការ មិនហៅថា ចិត្តេ ហៅថា ចិត្តសង្ការ ឯពួកធម៌ដ៏សេស
 រៀវលន៍តែចិត្ត និងចិត្តសង្ការចេញ មិនហៅថា ចិត្តផង មិនហៅ
 ថា ចិត្តសង្ការផង ។ មិនមែនចិត្តសង្ការ មិនហៅថា ចិត្តឬ ។

សង្ខារយន្ត បញ្ញត្តិវិស្ស ឱទ្ធិសោ

ចិត្តំ ឧ ចិត្តសង្ខារោ ចិត្តំ ចិត្តញ្ច ចិត្តសង្ខារញ្ច
វេទេត្តា អវសេសា ឧ ចេវ ចិត្តំ ឧ ច ចិត្តសង្ខារោ ។

[២៣៧] កាយោ កាយសង្ខារោតិ ។ លោ ។
សង្ខារា វចីសង្ខារោតិ ។ វចីសង្ខារោ សង្ខារោ
ចេវ វចីសង្ខារោ ច អវសេសា សង្ខារា សង្ខារា (១)
ឧ វចីសង្ខារោ ។ កាយោ កាយសង្ខារោតិ ។
លោ ។ សង្ខារា ចិត្តសង្ខារោតិ ។ ចិត្តសង្ខារោ
សង្ខារោ ចេវ ចិត្តសង្ខារោ ច អវសេសា សង្ខារា
សង្ខារា ឧ ចិត្តសង្ខារោ ។ វចី វចីសង្ខារោតិ ។
លោ ។ សង្ខារា កាយសង្ខារោតិ ។ កាយសង្ខារោ
សង្ខារោ ចេវ កាយសង្ខារោ ច អវសេសា សង្ខារា
សង្ខារា ឧ កាយសង្ខារោ ។ វចី វចីសង្ខារោតិ ។
លោ ។ សង្ខារា ចិត្តសង្ខារោតិ ។ ចិត្តសង្ខារោ
សង្ខារោ ចេវ ចិត្តសង្ខារោ ច អវសេសា សង្ខារា
សង្ខារា ឧ ចិត្តសង្ខារោ ។ ចិត្តំ ចិត្តសង្ខារោតិ ។
លោ ។ សង្ខារា កាយសង្ខារោតិ ។ កាយ-
សង្ខារោ សង្ខារោ ចេវ កាយសង្ខារោ ច

សង្ខារយន្ត បញ្ញត្តិវិស្ស ឱទ្ធិសោ

ចិត្តំ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារោ ហៅថា ចិត្តំ ឯក្ខតសង្ខារោ ឬ
វែរដកែចិត្ត ឯងចិត្តសង្ខារោចញ្ច មិនហៅថា ចិត្តផង មិនហៅថា
ចិត្តសង្ខារផង ។

[២៣៧] កាយ ហៅថា កាយសង្ខារោ ។ មិនមែនទេ ។
សង្ខារាំងឡាយ ហៅថា វចីសង្ខារោ ។ វចីសង្ខារ ហៅថា សង្ខារផង
ហៅថា វចីសង្ខារផង ឯក្ខតសង្ខារផងសេស ហៅថា សង្ខារាំងឡាយ
មិនហៅថា វចីសង្ខារទេ ។ កាយ ហៅថា កាយសង្ខារោ ។ មិន
មែនទេ ។ សង្ខារាំងឡាយ ហៅថា ចិត្តសង្ខារោ ។ ចិត្តសង្ខារ
ហៅថា សង្ខារផង ហៅថា ចិត្តសង្ខារផង ឯក្ខតសង្ខារផងសេស
ហៅថា សង្ខារាំងឡាយ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារទេ ។ វចី ហៅថា វចី-
សង្ខារោ ។ មិនមែនទេ ។ សង្ខារាំងឡាយ ហៅថា កាយសង្ខារ-
ោ ។ កាយសង្ខារ ហៅថា សង្ខារផង ហៅថា កាយសង្ខារផង ឯក្ខត
សង្ខារផងសេស ហៅថា សង្ខារាំងឡាយ មិនហៅថា កាយសង្ខារទេ ។
វចី ហៅថា វចីសង្ខារោ ។ មិនមែនទេ ។ សង្ខារាំងឡាយ ហៅថា ចិត្ត-
សង្ខារោ ។ ចិត្តសង្ខារ ហៅថា សង្ខារផង ហៅថា ចិត្តសង្ខារផង ឯក្ខត
សង្ខារផងសេស ហៅថា សង្ខារាំងឡាយ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារទេ ។ ចិត្ត
ហៅថា ចិត្តសង្ខារោ ។ មិនមែនទេ ។ សង្ខារាំងឡាយ ហៅថា កាយ-
សង្ខារោ ។ កាយសង្ខារ ហៅថា សង្ខារផង ហៅថា កាយសង្ខារផង

១ ម. អយំ ធារោ ឧត្តិ ។ ឯវ សុត្តន្ត ។

អវសេសា សម្ព័ន្ធំ សម្ព័ន្ធំ ឯ កាយសម្ព័ន្ធឱ ។ ចិត្តំ
 ចិត្តសម្ព័ន្ធឱ ។ ទេវ ។ សម្ព័ន្ធំ វចីសម្ព័ន្ធឱ ។
 វចីសម្ព័ន្ធឱ សម្ព័ន្ធឱ ទេវ វចីសម្ព័ន្ធឱ ច អវសេសា
 សម្ព័ន្ធំ សម្ព័ន្ធំ ឯ វចីសម្ព័ន្ធឱ ។

[២២០] ឯ កាយោ ឯ កាយសម្ព័ន្ធឱ ។
 កាយសម្ព័ន្ធឱ ឯ កាយោ កាយសម្ព័ន្ធឱ កាយ-
 យញ្ច កាយសម្ព័ន្ធឱញ្ច វេចេត្តា អវសេសា ឯ ទេវ
 កាយោ ឯ កាយសម្ព័ន្ធឱ ។ ឯ សម្ព័ន្ធំ ឯ
 វចីសម្ព័ន្ធឱ ។ អាមត្តា ។ ឯ កាយោ ឯ កាយ-
 យសម្ព័ន្ធឱ ។ កាយសម្ព័ន្ធឱ ឯ កាយោ កាយ-
 សម្ព័ន្ធឱ កាយញ្ច កាយសម្ព័ន្ធឱញ្ច វេចេត្តា អវសេសា
 ឯ ទេវ កាយោ ឯ កាយសម្ព័ន្ធឱ ។ ឯ
 សម្ព័ន្ធំ ឯ ចិត្តសម្ព័ន្ធឱ ។ អាមត្តា ។ ឯ វចី ឯ
 វចីសម្ព័ន្ធឱ ។ វចីសម្ព័ន្ធឱ ឯ វចី វចីសម្ព័ន្ធឱ
 វចីញ្ច វចីសម្ព័ន្ធឱញ្ច វេចេត្តា អវសេសា ឯ ទេវ វចី
 ឯ កាយសម្ព័ន្ធឱ ។ ឯ សម្ព័ន្ធំ ឯ កាយសម្ព័ន្ធ-
 ណតិ ។ អាមត្តា ។ ឯ វចី ឯ វចីសម្ព័ន្ធឱ ។

ឯក្ខតសម្ព័ន្ធឱសេស ហៅថា សម្ព័ន្ធឱនំឡាយ មិនហៅថា កាយសម្ព័ន្ធ
 ។ ចិត្ត ហៅថា ចិត្តសម្ព័ន្ធឱ ។ មិនមែនទេ ។ សម្ព័ន្ធឱនំ-
 ឡាយ ហៅថា វចីសម្ព័ន្ធឱ ។ វចីសម្ព័ន្ធឱ ហៅថា សម្ព័ន្ធឱនំ
 ហៅថា វចីសម្ព័ន្ធឱនំ ឯក្ខតសម្ព័ន្ធឱសេស ហៅថា សម្ព័ន្ធឱនំឡាយ
 មិនមែនហៅថា វចីសម្ព័ន្ធឱ ។

[២២០] មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយសម្ព័ន្ធឱ ។ កាយ-
 សម្ព័ន្ធឱ មិនហៅថា កាយទេ ហៅថា កាយសម្ព័ន្ធឱ ឯក្ខតមិដ្ឋិសេស
 វៀវលីនីតកាយ និងកាយសម្ព័ន្ធឱចេញ មិនហៅថា កាយផង មិន
 ហៅថា កាយសម្ព័ន្ធឱផង ។ មិនមែនសម្ព័ន្ធឱនំឡាយ មិនហៅថា
 វចីសម្ព័ន្ធឱ ។ តើ ។ មិនមែនកាយ មិនហៅថា កាយសម្ព័ន្ធឱ ។
 កាយសម្ព័ន្ធឱ មិនហៅថា កាយទេ ហៅថា កាយសម្ព័ន្ធឱ ឯក្ខតមិដ្ឋិ
 សេស វៀវលីនីតកាយ និងកាយសម្ព័ន្ធឱចេញ មិនហៅថា កាយផង
 មិនហៅថា កាយសម្ព័ន្ធឱផង ។ មិនមែនសម្ព័ន្ធឱនំឡាយ មិនហៅថា
 ចិត្តសម្ព័ន្ធឱ ។ តើ ។ មិនមែនវចី មិនហៅថា វចីសម្ព័ន្ធឱ ។ វចី-
 សម្ព័ន្ធឱ មិនហៅថា វចីទេ ហៅថា វចីសម្ព័ន្ធឱ ឯក្ខតមិដ្ឋិសេស
 លីកវលីនីតវចី និងវចីសម្ព័ន្ធឱចេញ មិនហៅថា វចីផង មិន
 ហៅថា វចីសម្ព័ន្ធឱផង ។ មិនមែនសម្ព័ន្ធឱនំឡាយ មិនហៅថា
 កាយសម្ព័ន្ធឱ ។ តើ ។ មិនមែនវចី មិនហៅថា វចីសម្ព័ន្ធឱ ។

សង្ខារយោគ ចញ្ញកម្មវិស្ស ចិច្ចសោ

វិចីសម្ព័ន្ធកេ ធម៌ វិចីសម្ព័ន្ធកេ វិចីត្យា វិចីសម្ព័ន្ធកេ
 វេយ្យា អវសេសា ធម៌ វិចី ធម៌ វិចីសម្ព័ន្ធកេ
 ធម៌ សម្ព័ន្ធកេ ធម៌ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេតិ ។ អាមត្តា ។ ធម៌
 ចិត្តំ ធម៌ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេតិ ។ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ធម៌ ចិត្តំ
 ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ចិត្តក្ស ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ វេយ្យា អវសេ-
 សា ធម៌ វិចី ធម៌ ចិត្តំ ធម៌ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ។ ធម៌ សម្ព័ន្ធកេ
 ធម៌ កាយសម្ព័ន្ធកេតិ ។ អាមត្តា ។ ធម៌ ចិត្តំ ធម៌ ចិត្ត-
 សម្ព័ន្ធកេតិ ។ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ធម៌ ចិត្តំ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ
 ចិត្តក្ស ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ វេយ្យា អវសេសា ធម៌ វិចី
 ចិត្តំ ធម៌ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ។ ធម៌ សម្ព័ន្ធកេ វិចីសម្ព័-
 កេតិ ។ អាមត្តា ។

[២២១] កាយសម្ព័ន្ធកេ វិចីសម្ព័ន្ធកេតិ ។ ធម៌ ។
 វិចីសម្ព័ន្ធកេ កាយសម្ព័ន្ធកេតិ ។ ធម៌ ។ កាយសម្ព័-
 កេ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេតិ ។ ធម៌ ។ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ កាយ-
 សម្ព័ន្ធកេតិ ។ ធម៌ ។ វិចីសម្ព័ន្ធកេ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេតិ ។
 ធម៌ ។ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ វិចីសម្ព័ន្ធកេតិ ។ ធម៌ ។

[២២២] ធម៌ កាយសម្ព័ន្ធកេ ធម៌ វិចីសម្ព័ន្ធកេ-
 តិ ។ វិចីសម្ព័ន្ធកេ ធម៌ កាយសម្ព័ន្ធកេ វិចីសម្ព័ន្ធកេ

សង្ខារយោគ ចញ្ញកម្មវិស្ស ចិច្ចសោ

វិចីសម្ព័ន្ធកេ មិនហៅថា វិចី ហៅថា វិចីសម្ព័ន្ធកេ ឯពួកធម៌វិសេស លើក
 លែងតែវិចី ឯវិចីសម្ព័ន្ធកេច្បា មិនហៅថា វិចីផង មិនហៅថា វិចី-
 សម្ព័ន្ធកេ ។ មិនមែនសម្ព័ន្ធកេទៀត មិនហៅថា ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ។ អើ ។
 មិនមែនចិត្ត មិនហៅថា ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ។ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ មិនហៅថា ចិត្ត-
 ហៅថា ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ឯពួកធម៌វិសេស លើកលែងតែចិត្ត ឯវិចីសម្ព័ន្ធកេ
 ច្បា មិនហៅថា ចិត្តផង មិនហៅថា ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ។ មិនមែន
 សម្ព័ន្ធកេទៀត មិនហៅថា កាយសម្ព័ន្ធកេ ។ អើ ។ មិនមែនចិត្ត
 មិនហៅថា ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ។ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ មិនហៅថា ចិត្ត-
 ហៅថា ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ឯពួកធម៌វិសេស លើកលែងតែចិត្ត ឯវិចីសម្ព័ន្ធកេច្បា
 មិនហៅថា ចិត្តផង មិនហៅថា ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ។ មិនមែនសម្ព័ន្ធកេ
 ទៀត មិនហៅថា វិចីសម្ព័ន្ធកេ ។ អើ ។

[២២១] កាយសម្ព័ន្ធកេ ហៅថា វិចីសម្ព័ន្ធកេ ។ មិនមែនទេ ។
 វិចីសម្ព័ន្ធកេ ហៅថា កាយសម្ព័ន្ធកេ ។ មិនមែនទេ ។ កាយសម្ព័ន្ធកេ
 ហៅថា ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ។ មិនមែនទេ ។ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ហៅថា កាយ-
 សម្ព័ន្ធកេ ។ មិនមែនទេ ។ វិចីសម្ព័ន្ធកេ ហៅថា ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ។ មិន
 មែនទេ ។ ចិត្តសម្ព័ន្ធកេ ហៅថា វិចីសម្ព័ន្ធកេ ។ មិនមែនទេ ។

[២២២] មិនមែនកាយសម្ព័ន្ធកេ មិនហៅថា វិចីសម្ព័ន្ធកេ ។
 វិចីសម្ព័ន្ធកេ មិនហៅថា កាយសម្ព័ន្ធកេ ហៅថា វិចីសម្ព័ន្ធកេ

កាយសង្ខារោ វចីសង្ខារោ វេយ្យា អវសេសា ឧ
 ទេវ កាយសង្ខារោ ឧ ច វចីសង្ខារោ ។ ឧ វចីសង្ខា-
 រោ ឧ កាយសង្ខារោតិ ។ កាយសង្ខារោ ឧ វចី-
 សង្ខារោ កាយសង្ខារោ វចីសង្ខារោ កាយសង្ខា-
 រោ វេយ្យា អវសេសា ឧ ទេវ វចីសង្ខារោ ឧ ច
 កាយសង្ខារោ ។ ឧ កាយសង្ខារោ ឧ ចិត្តសង្ខា-
 រោតិ ។ ចិត្តសង្ខារោ ឧ កាយសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ
 កាយសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ វេយ្យា អវសេសា
 ឧ ទេវ កាយសង្ខារោ ឧ ច ចិត្តសង្ខារោ ។
 ឧ ចិត្តសង្ខារោ ឧ កាយសង្ខារោតិ ។ កាយ-
 សង្ខារោ ឧ ចិត្តសង្ខារោ កាយសង្ខារោ ចិត្តសង្ខា-
 រោ កាយសង្ខារោ វេយ្យា អវសេសា ឧ ទេវ
 ចិត្តសង្ខារោ ឧ ច កាយសង្ខារោ ។ ឧ វចីសង្ខា-
 រោ ឧ ចិត្តសង្ខារោតិ ។ ចិត្តសង្ខារោ ឧ វចីសង្ខា-
 រោ ចិត្តសង្ខារោ វចីសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ វេយ-
 យា អវសេសា ឧ ទេវ វចីសង្ខារោ ឧ ច ចិត្ត-
 សង្ខារោ ។ ឧ ចិត្តសង្ខារោ ឧ វចីសង្ខារោតិ ។

ឯព្វកធម៌ដ៏សេស វៀវៃវង្សៃកាយសង្ខារ និងវិចីសង្ខារចញ្ញ មិនហៅ
 ថា កាយសង្ខារផង មិនហៅថា វិចីសង្ខារផង ។ មិនមែនវិចីសង្ខារ
 មិនហៅថា កាយសង្ខារ ។ កាយសង្ខារ មិនហៅថា វិចីសង្ខារ
 ហៅថា កាយសង្ខារ ឯព្វកធម៌ដ៏សេស វៀវៃវង្សៃវិចីសង្ខារ និងកាយ-
 សង្ខារចញ្ញ មិនហៅថា វិចីសង្ខារផង មិនហៅថា កាយសង្ខារផង ។
 មិនមែនកាយសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ ។ ចិត្តសង្ខារ មិន
 ហៅថា កាយសង្ខារ ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ឯព្វកធម៌ដ៏សេស វៀវ
 ៃវង្សៃកាយសង្ខារ និងចិត្តសង្ខារចញ្ញ មិនហៅថា កាយសង្ខារផង
 មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារផង ។ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា កាយ-
 សង្ខារ ។ កាយសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ ហៅថា កាយ-
 សង្ខារ ឯព្វកធម៌ដ៏សេស វៀវៃវង្សៃចិត្តសង្ខារ និងកាយសង្ខារចញ្ញ
 មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារផង មិនហៅថា កាយសង្ខារផង ។ មិនមែន
 វិចីសង្ខារ មិនហៅថា ចិត្តសង្ខារ ។ ចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា វិចី-
 សង្ខារ ហៅថា ចិត្តសង្ខារ ឯព្វកធម៌ដ៏សេស វៀវៃវង្សៃវិចីសង្ខារ
 និងចិត្តសង្ខារចញ្ញ មិនហៅថា វិចីសង្ខារផង មិនហៅថា ចិត្ត-
 សង្ខារផង ។ មិនមែនចិត្តសង្ខារ មិនហៅថា វិចីសង្ខារ ។

វិចីសម្ពោ ឧ ចិត្តសម្ពោ វិចីសម្ពោ ចិត្តសម្ពោ-
វោ វិចីសម្ពោវោ បមេត្តា អវិសេសា ឧ ខេវ ចិត្ត-
សម្ពោ ឧ ច វិចីសម្ពោ ។

បណ្ណតិកា ។

បទីតិកា

[២២៣] យស្ស កាយសម្ពោ ឧប្បជ្ជតិ
តស្ស វិចីសម្ពោ ឧប្បជ្ជតិ ។ វិទា វិតត្តវិចារា-
ហិ អស្សាសប្បស្សាសាធំ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ
កាយសម្ពោ ឧប្បជ្ជតិ ខោ ច តេសំ វិចីសម្ពោ
ឧប្បជ្ជតិ បមេត្តាធំ សមាប្បាធំ កាមាវចរាធំ
អស្សាសប្បស្សាសាធំ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ កាយ-
សម្ពោ ច ឧប្បជ្ជតិ វិចីសម្ពោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។
យស្ស ក បទ វិចីសម្ពោ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
កាយសម្ពោ ឧប្បជ្ជតិ ។ វិទា អស្សាសប្ប-
ស្សាសហិ វិតត្តវិចារាធំ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ
វិចីសម្ពោ ឧប្បជ្ជតិ ខោ ច តេសំ កាយសម្ពោ
ឧប្បជ្ជតិ បមេត្តាធំ សមាប្បាធំ កាមាវចរាធំ
អស្សាសប្បស្សាសាធំ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ វិចី-
សម្ពោ ច ឧប្បជ្ជតិ កាយសម្ពោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

វិចីសម្ពោ មិនហៅថា ចិត្តសម្ពោ ហៅថា វិចីសម្ពោ ឯត្ថកថាមិន
សេស រឿងដែលនៃចិត្តសម្ពោ មិនវិចីសម្ពោចេញ មិនហៅថា ចិត្ត-
សម្ពោផង មិនហៅថា វិចីសម្ពោផង ។

ចប់ បណ្ណតិកា ។

បទីតិកា

[២២៣] កាយសម្ពោ របស់សត្វណា កើតឡើង វិចីសម្ពោ របស់
សត្វនោះ កើតឡើង ។ កាយសម្ពោ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង
ក្នុងឧប្បាទត្តុណា នៃត្ថកអស្សាសាធំបស្សាសាធំ ព្រោះរឿង ចាកត្ថក
វិតត្តុមិនវិចារា នៃវិចីសម្ពោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ
ត្ថកតាមវិចារា ដែលចូលកាន់បមេត្តា កាយសម្ពោ របស់សត្វ
ទាំងនោះ កើតឡើងផង វិចីសម្ពោ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទត្តុណា
នៃត្ថកអស្សាសាធំបស្សាសាធំ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសម្ពោ របស់សត្វ
ណា កើតឡើង កាយសម្ពោ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ។ វិចី-
សម្ពោ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទត្តុណា នៃត្ថកវិតត្តុ
មិនវិចារា ព្រោះរឿង ចាកត្ថកអស្សាសាធំបស្សាសាធំ នៃកាយសម្ពោ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ត្ថកសត្វជាតាមវិចារា ដែលចូល
កាន់បមេត្តា វិចីសម្ពោ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង កាយ-
សម្ពោ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទត្តុណា នៃត្ថកអស្សាសាធំបស្សាសាធំ ។

(២២២) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា
 បទ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ។ វិទា អស្សាសប្បស្សាសេហំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ លោ ច
 តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សាសប្បស្សា-
 សាទំ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២២៣) យស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា
 បទ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ ។ វិទា វិតត្តុវិចារេហំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុ-
 ណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ លោ ច តេសំ
 វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ វិតត្តុវិចារាទំ ឧប្បាទត្តុ-
 ណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ ច
 ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២២៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា កើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង
 ឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទត្តុណា
 ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្បូងអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 កើតឡើងផង កាយសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទត្តុណា ខែត្បូង
 អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(២២៥) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា កើតឡើង វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទត្តុណា ខែចិត្ត
 ព្រោះវៀរ ចាកត្បូងវិតត្តុនិងវិចារៈ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងផង វចី-
 សង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទត្តុណា ខែត្បូងវិតត្តុនិងវិចារៈ ។

(២៤៦) យត្ថុ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ
 វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈា-
 នេ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ វេ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានេ កាមាវចរេ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វេទិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈ-
 តិ ។ យត្ថ វា បទ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ អរូបាវចរេ អរូបាវចរេ
 តត្ថ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានេ កាមាវចរេ តត្ថ វេ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៤៧) យត្ថុ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។ យត្ថុ វា
 បទ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈតិ ។ ចតុត្ថជ្ឈានេ អរូបាវចរេ អរូបាវចរេ
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ នោ ច តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានេ ទុតិយជ្ឈានេ តតិ-
 យជ្ឈានេ កាមាវចរេ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៤៨) កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងវិណា វេទិសង្ខារ កើត
 ឡើង ក្នុងវិទិវារោ ។ កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទុតិយជ្ឈានេ និង
 ក្នុងតតិយជ្ឈានេនោះ តែវេទិសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងឈាននោះទេ
 កាយសង្ខារ កើតឡើងផង វេទិសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងបឋមជ្ឈានេ
 និងក្នុងកាមាវចរនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វេទិសង្ខារ កើតឡើង ក្នុង
 វិណា កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងវិទិវារោ ។ វេទិសង្ខារ កើត
 ឡើង ក្នុងរូបាវចរេ និងក្នុងអរូបាវចរនោះ តែកាយសង្ខារ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងរូបាវចរេ និងក្នុងអរូបាវចរនោះទេ វេទិសង្ខារ កើតឡើងផង
 កាយសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងបឋមជ្ឈានេ និងក្នុងកាមាវចរនោះ ។

(២៤៩) កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងវិណា ចិត្តសង្ខារ កើត
 ឡើង ក្នុងវិទិវារោ ។ អី ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ កើតឡើង
 ក្នុងវិណា កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងវិទិវារោ ។ ចិត្តសង្ខារ កើត
 ឡើង ក្នុងចតុត្ថជ្ឈានេ ក្នុងរូបាវចរេ និងក្នុងអរូបាវចរនោះ តែកាយសង្ខារ
 មិនកើតឡើង ក្នុងវិទិវារោ ចិត្តសង្ខារ កើតឡើងផង កាយសង្ខារ
 កើតឡើងផង ក្នុងបឋមជ្ឈានេ ក្នុងទុតិយជ្ឈានេ ក្នុងតតិយជ្ឈានេ និងក្នុង
 កាមាវចរនោះ ។

(២២៩) យត្ថ វចីសម្ពុរោ ទុប្បជ្ជតិ វត្ត ចិត្ត-
 សម្ពុរោ ទុប្បជ្ជតិ ។ អាមន្ត ។ យត្ថ វ បទ
 ចិត្តសម្ពុរោ ទុប្បជ្ជតិ វត្ត វចីសម្ពុរោ ទុប្បជ្ជតិ-
 តិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ វតិយជ្ឈានេ ចតុត្ថជ្ឈានេ
 វត្ត ចិត្តសម្ពុរោ ទុប្បជ្ជតិ ខេ ច វត្ត វចីសម្ពុរោ
 ទុប្បជ្ជតិ បឋមជ្ឈានេ កាមាវចារ រូរាវចារ អរូរា-
 វចារ វត្ត ចិត្តសម្ពុរោ ច ទុប្បជ្ជតិ វចីសម្ពុរោ
 ច ទុប្បជ្ជតិ ។

(២២៧) យស្ស យត្ថ កាយសម្ពុរោ ទុប្បជ្ជតិ
 ។ បេ ។ យស្សកម្មិ យស្សយត្តកម្មិ សទិសំ ។

[២២០] យស្ស កាយសម្ពុរោ ទុប្បជ្ជតិ វស្ស
 វចីសម្ពុរោ ទុប្បជ្ជតិ ។ វិទា អស្សាសប្បស្សា-
 សេហិ វិតត្តវិចារាធំ ទុប្បនត្តិណេ តេសំ កាយ-
 សម្ពុរោ ទុប្បជ្ជតិ ខេ ច តេសំ វចីសម្ពុរោ ទុប្ប-
 ជ្ជតិ សទេសំ ចិត្តស្ស កត្តត្តិណេ វិទា អស្សាស-
 ប្បស្សាសេហិ វិតត្តវិចារាធំ ទុប្បនត្តិណេ
 ធំរោចសមាប្បធំ អសញ្ញាសន្តិធំ តេសំ កាយ-
 សម្ពុរោ ច ទុប្បជ្ជតិ វចីសម្ពុរោ ច ទុប្បជ្ជ-
 តិ ។ យស្ស វ បទ វចីសម្ពុរោ ទុប្បជ្ជតិ

(២២៨) វចីសម្ពុរោ កើតឡើង ក្នុងវិណា ចិត្តបង្ក កើត
 ឡើង ក្នុងវិទារោប្ប ។ រោ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសម្ពុរោ កើតឡើង
 ក្នុងវិណា វចីសម្ពុរោ កើតឡើង ក្នុងវិទារោប្ប ។ ចិត្តសម្ពុរោ កើត
 ឡើង ក្នុងទុតិយជ្ឈានេ ក្នុងតតិយជ្ឈានេ និងក្នុងចតុត្ថជ្ឈានេនោះ តែ
 វចីសម្ពុរោ មិនកើតឡើង ក្នុងវិទារោ ចិត្តសម្ពុរោ កើតឡើងផង
 វចីសម្ពុរោ កើតឡើងផង ក្នុងបឋមជ្ឈានេ ក្នុងកាមាវចារ ក្នុងរូរាវចារ
 និងក្នុងអរូរាវចារនោះ ។

(២២៧) កាយសម្ពុរោ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងវិណា
 ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ថា របស់សត្វណា ក្នុងវិណាក្តី
 ដូចៗគ្នា ។

(២២០) កាយសម្ពុរោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង វចីសម្ពុរោ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ កាយសម្ពុរោ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើង ក្នុងទុប្បនត្តិណេ ខែត្តកិកត្ត និងវិចារ ព្រោះវៀរ ចាកត្តក
 អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែវចីសម្ពុរោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា
 មិនកើតឡើងទេ កាយសម្ពុរោ របស់សត្វទាំងអស់ ក្នុងកត្តិក្នុងណេ ខែចិត្ត
 និងរបស់ត្តកសត្វ ដែលចូលកាន់វិណេ ក្នុងទុប្បនត្តិណេ ខែចិត្តដែលមិន
 នោះវិតក្កៈមិនមានវិចារ ព្រោះវៀរ ចាកត្តកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និង
 របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង វចីសម្ពុរោ មិនកើតឡើង
 ផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសម្ពុរោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង

តស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតីតិ ។ វិទា វិតត្តវិចារោ
 ហេតិ អស្សាសប្បស្សនាសាទំ ទុប្បាទត្តុណោ តេសំ
 វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ យោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ជតិ សទ្ទេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ វិទា អស្សា-
 សប្បស្សនសេហិ អវិតត្តអវិចារចិត្តស្ស ទុប្បាទត្តុ-
 ណោ ឱរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វចី-
 សង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជតិ កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជតិ ។

[២៤០] យស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតីតិ ។ វិទា អស្សាសប្បស្សន-
 សេហិ ចិត្តស្ស ទុប្បាទត្តុណោ តេសំ កាយសង្ខារ-
 ោ ទុប្បជ្ជតិ យោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ
 សទ្ទេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ ឱរោធសមាបន្នានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជតិ
 ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជតិ ។ យស្ស វ បច ចិត្ត-
 សង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ-
 តិ ។ អាមន្តា ។

[២៤២] យស្ស វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតីតិ ។ វិទា វិតត្តវិចារោហេតិ
 ចិត្តស្ស ទុប្បាទត្តុណោ តេសំ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ

កាយសង្ខារោ រាសីសត្វនារោ មិនកើតឡើងឬ ។ វិចីសង្ខារោ រេសសត្វ
 ទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទុប្បាទត្តុណោ ខែត្តកអស្សាសៈនិងបស្សា-
 សៈ ព្រោះវៀរ ចាកត្តកវិតត្តុនិងវិចារោ តែកាយសង្ខារ រេសសត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ វិចីសង្ខារ រេសសត្វទាំងអស់
 ក្នុងកង្កក្កុណោ ខែចិត្ត និងរេសសត្វកសត្វ ដែលចូលកាន់ខំរោធក ក្នុង
 ទុប្បាទត្តុណោ ខែចិត្តដែលមិនមានវិតត្តុមិនមានវិចារោ ព្រោះវៀរ ចាក
 ត្តកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរេសសត្វកសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ផង កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ។

[២៤១] កាយសង្ខារ រេសសត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 រេសសត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ កាយសង្ខារ រេសសត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើង ក្នុងទុប្បាទត្តុណោ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្តកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ តែចិត្តសង្ខារ រេសសត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ
 កាយសង្ខារ រេសសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់ខំរោធក ក្នុងកង្កក្កុណោ
 ខែចិត្ត និងរេសសត្វកសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ
 មិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ រេសសត្វណា មិន
 កើតឡើង កាយសង្ខារ រេសសត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ តើ ។

[២៤២] វិចីសង្ខារ រេសសត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 រេសសត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ វិចីសង្ខារ រេសសត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើង ក្នុងទុប្បាទត្តុណោ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្តកវិតត្តុនិងវិចារោ

លោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ សង្ខេសំ ចិត្តស្ស
 ភន្តក្ខណោ ចិរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ
 វចីសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជតិ ។
 យស្ស វា បទ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស វចី-
 សង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។

[២៩៣] យតុ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ តតុ វចី-
 សង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ ។ រូទាវចរោ អរូទាវចរោ តតុ កាយ-
 យសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ លោ ច តតុ វចីសង្ខារោ ទុប្ប-
 ជ្ជតិ ចតុត្ថជ្ឈានេ អសញ្ញាសត្តេ តតុ កាយសង្ខារោ
 ច ទុប្បជ្ជតិ វចីសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជតិ ។ យតុ វា
 បទ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ តតុ កាយសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ជតិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈានេ តតុ វចី-
 សង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ លោ ច តតុ កាយសង្ខារោ ទុប្ប-
 ជ្ជតិ ចតុត្ថជ្ឈានេ អសញ្ញាសត្តេ តតុ វចីសង្ខារោ
 ច ទុប្បជ្ជតិ កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជតិ ។

តៃចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ វចី-
 សង្ខារោ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធក្នុងក្នុងក្នុង វៃ
 ចិត្ត និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារោ មិន
 កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វណា មិនកើត
 ឡើង វចីសង្ខារោ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

[២៩៣] កាយសង្ខារោ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា វចីសង្ខារោ
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារោ មិនកើតឡើង ក្នុងរូបាវ-
 ចារ ទាំងក្នុងរូបាវចរនោះ តែវចីសង្ខារោ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីនោះទេ កាយសង្ខារោ មិនកើតឡើងផង វចីសង្ខារោ មិនកើតឡើងផង
 ក្នុងចតុត្ថជ្ឈានេ និងក្នុងអសញ្ញាសត្វនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារោ
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារោ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 វចីសង្ខារោ មិនកើតឡើង ក្នុងទុតិយជ្ឈានេ និងក្នុងតតិយជ្ឈានេនោះ តែ
 កាយសង្ខារោ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារោ មិន
 កើតឡើងផង កាយសង្ខារោ មិនកើតឡើងផង ក្នុងចតុត្ថជ្ឈានេ និងក្នុង
 អសញ្ញាសត្វនោះ ។

(២៥២) យត្ថ កាយសម្មារោ ទុប្បន្នតិ តត្ថ
 ចិត្តសម្មារោ ទុប្បន្នតិ ។ ចតុត្ថជ្ឈានេ រូបាវចារ
 អរូបាវចារ តត្ថ កាយសម្មារោ ទុប្បន្នតិ លោ ច
 តត្ថ ចិត្តសម្មារោ ទុប្បន្នតិ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ
 កាយសម្មារោ ច ទុប្បន្នតិ ចិត្តសម្មារោ ច ទុប្បន្ន-
 តិ ។ យត្ថ វា បទ ចិត្តសម្មារោ ទុប្បន្នតិ តត្ថ
 កាយសម្មារោ ទុប្បន្នតិ ។ អាមត្តា ។

(២៥៣) យត្ថ វចិត្តសម្មារោ ទុប្បន្នតិ តត្ថ ចិត្ត-
 សម្មារោ ទុប្បន្នតិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈានេ
 ចតុត្ថជ្ឈានេ តត្ថ វចិត្តសម្មារោ ទុប្បន្នតិ លោ ច តត្ថ
 ចិត្តសម្មារោ ទុប្បន្នតិ អសញ្ញាសត្តេ តត្ថ វចិត្តសម្មារោ
 ច ទុប្បន្នតិ ចិត្តសម្មារោ ច ទុប្បន្នតិ ។ យត្ថ វា
 បទ ចិត្តសម្មារោ ទុប្បន្នតិ តត្ថ វចិត្តសម្មារោ ទុប្ប-
 ន្នតិ ។ អាមត្តា ។

(២៥៤) យស្ស យត្ថ កាយសម្មារោ
 ទុប្បន្នតិ តស្ស តត្ថ វចិត្តសម្មារោ ទុប្បន្នតិ ។

(២៥៥) កាយសម្មារោ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្តសម្មារោ
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសម្មារោ មិនកើតឡើង ក្នុងចតុ-
 ត្ថជ្ឈានេ ក្នុងរូបាវចារ ទិវក្នុងអរូបាវចារនោះ តែចិត្តសម្មារោ មិនមែន
 ជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ កាយសម្មារោ មិនកើតឡើងផង ចិត្ត-
 សម្មារោ មិនកើតឡើងផង ក្នុងអសញ្ញាសត្តនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 ចិត្តសម្មារោ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា កាយសម្មារោ មិនកើតឡើង
 ក្នុងទីនោះឬ ។ តើ ។

(២៥៦) វចិត្តសម្មារោ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្តសម្មារោ មិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វចិត្តសម្មារោ មិនកើតឡើង ក្នុងទុតិយជ្ឈានេ
 ក្នុងតិយជ្ឈានេ ទិវក្នុងចតុត្ថជ្ឈានេនោះ តែចិត្តសម្មារោ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វចិត្តសម្មារោ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសម្មារោ មិន
 កើតឡើងផង ក្នុងអសញ្ញាសត្តនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសម្មារោ
 មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា វចិត្តសម្មារោ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ តើ ។

(២៥៧) កាយសម្មារោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា វចិត្តសម្មារោ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

វិថា អស្សាសម្មាស្សាសេហំ វិញ្ញត្តិវិចារាណំ ឧប្បាទត្តុ-
 ណោ តេសំ តត្ថ កាយសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិតិ ធា ច តេសំ
 តត្ថ វចីសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិតិ សទ្ធសំ ចិត្តស្ស កង្កត្តុ-
 ណោ វិថា អស្សាសម្មាស្សាសេហំ អវិញ្ញត្តិអវិចារាចិត្តស្ស
 ឧប្បាទត្តុណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សម្មារោ ច ឧប្បជ្ឈិតិ វចីសម្មារោ ច ឧប្បជ្ឈិតិ ។
 យស្ស វា បទ វចីសម្មារោ ។ បេ ។ យស្សកម្ម
 យស្សយត្តកម្មិ សទិសំ វិត្តារោតត្ថំ ។ យស្សយត្តុ-
 កោ ធិរោធសមាបទ្ធានន្តិ ធន លត្តតិ ។

[២៩៧] យស្ស កាយសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត
 តស្ស វចីសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិត្តតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
 វា បទ វចីសម្មារោ ។ បេ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
 កាយសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស ចិត្តសម្មារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈិត្តតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា បទ ចិត្តសម្មារោ
 ។ បេ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វចីសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត
 តស្ស ចិត្តសម្មារោ ឧប្បជ្ឈិត្តតិ ។ អាមត្តា ។

កាយសម្មារោ របស់សត្វទាំងនោះ បើកើតឡើង ក្នុងឧប្បាទត្តុណា វៃល្អក
 វៃក្តុនិងវិចារា ព្រោះរឿយ ចាកចូលអស្សាសេហំចស្សាសៈ ក្នុងវិចារា វៃ
 វើសម្មារោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងវិចារាទេ
 កាយសម្មារោ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើងផង វើ-
 សម្មារោ មិនកើតឡើងផង ក្នុងកង្កត្តុណា វៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទត្តុណា
 វៃចិត្តដែលមិនខានវៃក្តុមិនខានវិចារា ព្រោះរឿយ ចាកចូលអស្សាសេហំនិង
 ចស្សាសៈ ក្នុងវិចារា ។ មួយយ៉ាងទៀត វើសម្មារោ របស់សត្វណា
 ។ បេ ។ ភាគរូង របស់សត្វណាក្តី ភាគរូង របស់សត្វណា ក្នុង
 ទីណាក្តី បណ្ឌិត ឧប្បិទ្ធិវិស្សា ដូចៗគ្នាចុះ ។ ភាគរូង របស់សត្វ
 សត្វ ដែលចូលភាន់និរោធិ បណ្ឌិត មិនបាន (មិនគួរភាស) ក្នុង
 បទរូង របស់សត្វណា ក្នុងទីណាឡើយ ។

[២៩៧] កាយសម្មារោ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ វើ-
 សម្មារោ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វើសម្មារោ របស់សត្វណា (កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។ អើ ។ កាយ-
 សម្មារោ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ចិត្តសម្មារោ របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសម្មារោ របស់សត្វ
 ណា (កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។ អើ ។ វើសម្មារោ របស់សត្វណា
 កើតឡើងហើយ ចិត្តសម្មារោ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

សង្ខារយោគ បរិក្ខារសង្ខារ ឧប្បន្និក្ខ

យស្ស កំ បទ ចិន្តសម្មារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

(២៥៥) យត្ថ កាយសម្មារោ ឧប្បន្និក្ខ ។ បេ ។

យត្ថកម្មិ សត្វត្ថ ឯតាសទិសំ ។

(២៥៦) យស្ស យត្ថ កាយសម្មារោ ឧប្បន្និក្ខ

តស្ស តត្ថ វចិន្តសម្មារោ ឧប្បន្និក្ខាតិ ។ ទុតិយន្ត្រាជំ

តតិយន្ត្រាជំ សមាបន្នាជំ តេសំ តត្ថ កាយសម្មារោ

ឧប្បន្និក្ខ ខោ ច តេសំ តត្ថ វចិន្តសម្មារោ ឧប្បន្និក្ខ

បឋមន្ត្រាជំ សមាបន្នាជំ កាមាវចរាជំ តេសំ តត្ថ

កាយសម្មារោ ច ឧប្បន្និក្ខ វចិន្តសម្មារោ ច ឧប្ប-

ន្និក្ខ ។ យស្ស កំ បទ យត្ថ វចិន្តសម្មារោ ឧប្បន្និក្ខ

តស្ស តត្ថ កាយសម្មារោ ឧប្បន្និក្ខាតិ ។ រូបាវចរាជំ

អរូបាវចរាជំ តេសំ តត្ថ វចិន្តសម្មារោ ឧប្បន្និក្ខ ខោ

ច តេសំ តត្ថ កាយសម្មារោ ឧប្បន្និក្ខ បឋមន្ត្រាជំ

សមាបន្នាជំ កាមាវចរាជំ តេសំ តត្ថ វចិន្តសម្មារោ

ច ឧប្បន្និក្ខ កាយសម្មារោ ច ឧប្បន្និក្ខ ។

សង្ខារយោគ បរិក្ខារសង្ខារ ឧប្បន្និក្ខ

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា (កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។
តើ ។

(២៥៧) កាយសង្ខារ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

តាក្យថា ក្នុងទីណា ដូចគ្នាតែបែបមួយ ក្នុងទីតាំងភ្នែក ។

(២៥៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុង

ទីណា វចិន្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

តួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុកិយជ្ជាន និងកាន់និកាយជ្ជាន កាយសង្ខារ

របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែវចិន្តសង្ខារ របស់

សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ តួកសត្វ ជា

កាមាវចរ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ជាន កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង

នោះ កើតឡើងហើយផង វចិន្តសង្ខារ កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

មួយយ៉ាងទៀត វចិន្តសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទី

ណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

វចិន្តសង្ខារ របស់តួកសត្វ ជារូបាវចរ និងជារូបាវចរទាំងនោះ កើត

ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត

ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ តួកសត្វ ជាកាមាវចរ ដែលចូលកាន់

បឋមជ្ជាន វចិន្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង

កាយសង្ខារ កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(២២០) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត

តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមត្តា ។

យស្ស វិ បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត

តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ចតុត្ថ-

ជ្ឈានំ សមាបញ្ញានំ រូបាវចរានំ អរូបាវចរានំ តេសំ

តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត យោ ច តេសំ តត្ថ

កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត បវេមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ

តតិយជ្ឈានំ សមាបញ្ញានំ កាយាវចរានំ តេសំ តត្ថ

ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជិត្ត កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជិត្ត ។

(២២១) យស្ស យត្ថ វេទីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត

តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ អាមត្តា ។

យស្ស វិ បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្ត តស្ស

តត្ថ វេទីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិត្តាតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិ-

យជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបញ្ញានំ សុញ្ញានុសាវនំ

ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ

ឧប្បជ្ជិត្ត យោ ច តេសំ តត្ថ វេទីសង្ខារោ

(២២០) កាយសង្ខារោ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុង

ទីណា ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ

ក្នុងទីណា កាយសង្ខារោ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទី

នោះដែរឬ ។ ពួកសត្វ ជាអរូបាវចរៈ ដែលចូលកាន់ចក្ខុជ្ឈាន និងពួក

សត្វ ជាអរូបាវចរៈ ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ

ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ ទិនៈកើតឡើងហើយ

ក្នុងទីនោះទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន កាន់

ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ

កើតឡើងហើយផង កាយសង្ខារោ កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(២២១) វេទីសង្ខារោ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា

ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា

វេទីសង្ខារោ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារោ

របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន កាន់តតិយជ្ឈាន និងកាន់

ចក្ខុជ្ឈាន និងរបស់សុញ្ញានុសាវនៈសត្វទាំងនោះ ក្នុងចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្ត

ទៅ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែវេទីសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ

សង្ខារយមកៈ បរិវាទៈ ទម្រុញវិហារ

ទុប្បជ្ជិតុ បវេសន្តិកា ឯ សទាបន្តា ឯ កាយាវចរា ឯ
ឥតវេសំ រូបាវចរា ឯ អរូបាវចរា ឯ តេសំ កត្ត ចិត្ត-
សម្ពាទេ ច ទុប្បជ្ជិតុ វចីសម្ពាទេ ច ទុប្បជ្ជិតុ ។

(២៦៦) យស្ស កាយសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិតុ តស្ស
វចីសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិតុតិ ។ នត្ថំ ។ យស្ស វា
បទ វចីសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិតុ តស្ស កាយសម្ពាទេ
ទុប្បជ្ជិតុតិ ។ នត្ថំ ។ យស្ស កាយសម្ពាទេ
ទុប្បជ្ជិតុ តស្ស ចិត្តសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិតុតិ ។ នត្ថំ ។
យស្ស វា បទ ចិត្តសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិតុ តស្ស កាយ-
សម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិតុតិ ។ នត្ថំ ។ យស្ស វចី-
សម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិតុ តស្ស ចិត្តសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិតុតិ ។
នត្ថំ ។ យស្ស វា បទ ចិត្តសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិតុ
តស្ស វចីសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិតុតិ ។ នត្ថំ ។

(២៦៧) យត្ថ កាយសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិតុ ។ មេ ។

(២៦៨) យស្ស យត្ថ កាយសម្ពាទេ ទុប្ប-
ជ្ជិតុ តស្ស កត្ត វចីសម្ពាទេ ទុប្បជ្ជិតុតិ ។

សង្ខារយមកៈ បរិវាទៈ ទម្រុញវិហារ

មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះៗ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ (វេលាពា-
រិចរា ដែលចូលគាន់បឋមជ្ឈាន និងរបស់ក្នុងសព្វ ជាអ្នកបាវចរា និងជា
អ្នកបាវចរាទាំងនោះ ក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង វចីសម្ពាទេ កើត
ឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(២៦៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ វចី-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កាយ-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយដែរឬ ។ មិនមានទេ ។
កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កាយសង្ខារ របស់
សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ វចីសង្ខារ របស់
សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើត
ឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើត
ឡើងហើយឬ ។ មិនមានទេ ។

(២៧០) កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ មេ ។

(២៧១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
ទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

អំណាចបិណ្ឌ យមកំ

រូបាវចរណំ អរូបាវចរណំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ជិតុ នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតុ
 ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបញ្ញានំ សុទ្ធាភិសានំ ទុតិយេ ចិត្ត
 វត្តមានេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ច ទុប្បជ្ជិតុ វចីសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិតុ ។ យស្ស វា
 បទ យត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតុ តស្ស តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតាតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
 សមាបញ្ញានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតុ នោ
 ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតុ ចតុត្ថជ្ឈានំ
 សមាបញ្ញានំ សុទ្ធាភិសានំ ទុតិយេ ចិត្ត វត្តមានេ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិតុ
 កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិតុ ។

[២៦៥] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្ប-

ជ្ជិតុ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិតាតិ ។

អំណាចបិណ្ឌ យមកំ

កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វ ជាត្រូវចែក ដឹងជាអរូបាវចរចាំនិទានោះ មិន
 កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វចាំនិទានោះ មិន
 មែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វ
 ដែលចូលកាន់ចក្ខុវដ្ឋាន និងរបស់តួកសុទ្ធាភិសានសត្វ ក្នុងចិត្ត ទី២
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់តួកអសញ្ញាសត្វចាំនិទានោះ មិនកើតឡើងហើយ
 ផង វចីសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 វចីសង្ខារ របស់សត្វចាំនិទានោះ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់
 តតិយជ្ឈាន មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់
 សត្វចាំនិទានោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ
 របស់តួកសត្វ ដែលចូលកាន់ចក្ខុវដ្ឋាន និងរបស់តួកសុទ្ធាភិសានសត្វ
 ក្នុងចិត្តទី២ កំពុងប្រព្រឹត្ត និងរបស់អសញ្ញាសត្វចាំនិទានោះ មិនកើត
 ឡើងហើយផង កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

[២៦៥] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទី

ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

ឧត្តត្ថជ្ឈានំ សមាបន្តានំ រូបាវចារាវំ អន្ធាវចារាវំ
 ភេសំ ឧត្ត កាយសម្ព័ន្ធារោ ទុប្បជ្ជិតុ លោ ច ភេសំ
 ឧត្ត ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ ទុប្បជ្ជិតុ សុដ្ឋានំសំ ឧបបជ្ជន្តានំ
 អសញ្ញាសន្តានំ ភេសំ ឧត្ត កាយសម្ព័ន្ធារោ ច ទុប្បជ្ជិតុ
 ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ ច ទុប្បជ្ជិតុ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ
 ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ ទុប្បជ្ជិតុ ឧស្ស ឧត្ត កាយសម្ព័ន្ធារោ
 ទុប្បជ្ជិតុតិ ។ អាមត្តា ។

(២៦៦) យស្ស យត្ថ វចិត្តសម្ព័ន្ធារោ ទុប្បជ្ជិតុ
 ឧស្ស ឧត្ត ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ ទុប្បជ្ជិតុតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ ឧត្តត្ថជ្ឈានំ សមាបន្តានំ សុដ្ឋានំសានំ
 ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមានេ ភេសំ ឧត្ត វចិត្តសម្ព័ន្ធារោ
 ទុប្បជ្ជិតុ លោ ច ភេសំ ឧត្ត ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ ទុប្បជ្ជិតុ
 សុដ្ឋានំសំ ឧបបជ្ជន្តានំ អសញ្ញាសន្តានំ ភេសំ ឧត្ត
 វចិត្តសម្ព័ន្ធារោ ច ទុប្បជ្ជិតុ ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ ច ទុប្បជ្ជិតុ ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ ទុប្បជ្ជិតុ ឧស្ស
 ឧត្ត វចិត្តសម្ព័ន្ធារោ ទុប្បជ្ជិតុតិ ។ អាមត្តា ។

កាយសម្ព័ន្ធារោ របស់ត្ថកសត្វ ជាត្រូវចេះ ដែលចូលកាន់ចុកជ្រួល មិន
 របស់ត្ថកសត្វ ជាត្រូវចេះព័ន្ធនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ
 តែចិត្តសម្ព័ន្ធារោ របស់សត្វព័ន្ធនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីនោះទេ ត្ថកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាភវស និងត្ថកអសញ្ញាសត្វ
 កាយសម្ព័ន្ធារោ របស់សត្វព័ន្ធនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ
 មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ
 របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា កាយសម្ព័ន្ធារោ របស់
 សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២៦៦) វចិត្តសម្ព័ន្ធារោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីណា ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 វចិត្តសម្ព័ន្ធារោ របស់ត្ថកសត្វ ដែលចូលកាន់ចុកជ្រួល កាន់តិយជ្ឈាន
 និងកាន់ចុកជ្រួល និងរបស់ត្ថកសុទ្ធាភវសសត្វព័ន្ធនោះ ក្នុងចិត្តទី ២
 កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសម្ព័ន្ធារោ របស់
 សត្វព័ន្ធនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ត្ថកសត្វ
 កាលចូលទៅកាន់សុទ្ធាភវស និងត្ថកអសញ្ញាសត្វ វចិត្តសម្ព័ន្ធារោ របស់សត្វ
 ព័ន្ធនោះ មិនកើតឡើងហើយផង ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ មិនកើតឡើងហើយផង
 ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសម្ព័ន្ធារោ របស់សត្វណា មិនកើត
 ឡើងហើយ ក្នុងទីណា វចិត្តសម្ព័ន្ធារោ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(២២៧) យស្ស កាយសម្ពុទ្ធាណ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស វចីសម្ពុទ្ធាណ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បទ វចីសម្ពុទ្ធាណ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសម្ពុទ្ធាណ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា កាមាវចរាធំ បដិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវ-
 ចរេ អរូចាវចរេ បដិមកវិកាធំ យេ ច រូចាវចរំ
 អរូចាវចរំ ឧបបដិទ្ធា បរិវេញាយិស្សន្តំ តេសំ ចវត្តាធំ
 តេសំ វចីសម្ពុទ្ធាណ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ ច តេសំ
 កាយសម្ពុទ្ធាណ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ វចីសម្ពុទ្ធាណ
 ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ កាយសម្ពុទ្ធាណ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២២៨) យស្ស កាយសម្ពុទ្ធាណ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ចិត្តសម្ពុទ្ធាណ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បទ ចិត្តសម្ពុទ្ធាណ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 កាយសម្ពុទ្ធាណ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា កាមាវចរាធំ បដិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូចាវ-
 ចរេ អរូចាវចរេ បដិមកវិកាធំ យេ ច រូចាវចរំ
 អរូចាវចរំ ឧបបដិទ្ធា បរិវេញាយិស្សន្តំ តេសំ ចវត្តាធំ

(២២៧) កាយសម្ពុទ្ធាណ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង វចីសម្ពុទ្ធាណ
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ។ ភី ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសម្ពុទ្ធាណ
 របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង កាយសម្ពុទ្ធាណ របស់សត្វនោះ នឹងកើត
 ឡើង ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង
 ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងតរាជាទីបំផុត ក្នុងរូបា-
 វចរៈ នឹងក្នុងអរូបាវចរៈ នឹងពួកសត្វទាំងនោះ ដែលជាសត្វចូលទៅ
 កាន់រូបាវចរៈ នឹងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បុក វចី-
 សម្ពុទ្ធាណ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែកាយសម្ពុទ្ធាណ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ វចីសម្ពុទ្ធាណ របស់ពួកសត្វ ក្រៅនេះ
 នឹងកើតឡើងដឹង កាយសម្ពុទ្ធាណ នឹងកើតឡើងដឹង ។

(២២៨) កាយសម្ពុទ្ធាណ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ចិត្តសម្ពុទ្ធាណ
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ។ ភី ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសម្ពុទ្ធាណ
 របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង កាយសម្ពុទ្ធាណ របស់សត្វនោះ នឹងកើត
 ឡើង ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង
 ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលកើតក្នុងតរាជាទីបំផុត ក្នុង
 រូបាវចរៈ នឹងក្នុងអរូបាវចរៈ នឹងពួកសត្វទាំងនោះ ដែលចូលទៅ
 កាន់រូបាវចរៈ នឹងកាន់អរូបាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បុក

តេសំ ចិត្តសម្ពាហៈ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ ឆ តេសំ
កាយសម្ពាហៈ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ ឆ តេសំ ចិត្តសម្ពាហៈ
ឆ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ កាយសម្ពាហៈ ឆ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២៦៧) យស្ស វចីសម្ពាហៈ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
ចិត្តសម្ពាហៈ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វ
មន ចិត្តសម្ពាហៈ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស វចីសម្ពាហៈ
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវតត្តា-
អវិចារំ ចច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ ចិត្តសម្ពាហៈ
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ ឆ តេសំ វចីសម្ពាហៈ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
ឆ តេសំ ចិត្តសម្ពាហៈ ឆ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ វចីសម្ពាហៈ
ឆ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(២៦៨) យត្ថ កាយសម្ពាហៈ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ បេ ។

(២៦៩) យស្ស យត្ថ កាយសម្ពាហៈ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
តស្ស តត្ថ វចីសម្ពាហៈ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ
តតិយជ្ឈានំ សមាបន្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសម្ពា-
ហៈ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ ឆ តេសំ តត្ថ វចីសម្ពាហៈ

ចិត្តសម្ពាហៈ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង តែតាមសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសម្ពាហៈ របស់តួកសត្វ ក្រៅ
នេះ នឹងកើតឡើងផង កាយសម្ពាហៈ នឹងកើតឡើងផង ។

(២៦៧) វចីសម្ពាហៈ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ចិត្តសម្ពាហៈ
របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ តើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសម្ពាហៈ
របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង វចីសម្ពាហៈ របស់សត្វនោះ នឹងកើត
ឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត^(១) ដែលមិនមានវិញ្ញាណ មិនមានវិញ្ញាណៈ នឹង
កើតឡើង ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ចិត្តសម្ពាហៈ របស់សត្វទាំងនោះ
នឹងកើតឡើង តែវចីសម្ពាហៈ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ
ចិត្តសម្ពាហៈ របស់តួកសត្វក្រៅនេះ នឹងកើតឡើងផង វចីសម្ពាហៈ កើត
ឡើងផង ។

(២៧០) កាយសម្ពាហៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងទ័ណា ។ បេ ។

(២៧១) កាយសម្ពាហៈ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទ័ណា
វចីសម្ពាហៈ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ តួកសត្វ
ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន កាយសម្ពាហៈ របស់សត្វ
នោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវចីសម្ពាហៈ របស់សត្វទាំងនោះ

១ បានដល់ចុងចិត្ត របស់រូបវិញ្ញាណ ដែលប្រកបដោយទុតិយជ្ឈាន និងចុងចិត្ត របស់
អរូបវិញ្ញាណ ដែលប្រកបដោយចក្កនិរុត្តិ ។ អន្តិកថា ។

ឧប្បជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាប្ប្នាមំ កាមាវ-
 ចរាមំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បន យត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា កាមាវចរាមំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូបាវ-
 ចរាមំ អរូបាវចរាមំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាប្ប្នាមំ ឥតរេសំ កាមាវ-
 ចរាមំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

[២៧២] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។
 អាមត្តា ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្ស-
 តិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរាមំ បច្ឆិម-
 ចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាប្ប្នាមំ រូបាវចរាមំ
 អរូបាវចរាមំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ

នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវនោះទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរ ដែលចូលកាន់
 បឋមជ្ឈាន កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង វចី-
 សង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងជីវនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងជីវនោះ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 នឹងកើតឡើង ក្នុងជីវនោះឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជា
 កាមាវចរ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា វចីសង្ខារ របស់
 ពួកសត្វ ជាប្រាវចរ នឹងជាអប្រាវចរ ទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុង
 ជីវនោះ នៃកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជី-
 វនោះទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរ ក្រៅនេះ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន
 វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ នឹង
 កើតឡើង ក្នុងជីវនោះ ។

[២៧២] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងជី-
 វនោះ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងជីវនោះឬ ។
 រឺ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង
 ក្នុងជីវនោះ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងជីវនោះឬ ។
 ចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ជាប្រាវចរ នឹងជាអប្រាវចរ ដែលចូលកាន់
 បឋមជ្ឈាន ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងជីវនោះ
 នៃកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវនោះទេ

បឋមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្ទានំ
ឥតវេសំ កាមាវចរណំ តេសំ តតុ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ច
ទុប្បន្និស្សតិ កាយសម្ពុទ្ធារោ ច ទុប្បន្និស្សតិ ។

[២៧៣] យស្ស យត្ថ វចីសម្ពុទ្ធារោ ទុប្បន្និស្សតិ
តស្ស តតុ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ទុប្បន្និស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
យស្ស វា ច យត្ថ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ទុប្បន្និស្សតិ
តស្ស តតុ វចីសម្ពុទ្ធារោ ទុប្បន្និស្សតីតិ ។ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិគត្តុអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បន្និ-
ស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
បន្ទានំ តេសំ តតុ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ទុប្បន្និស្សតិ ចោ
ច តេសំ តតុ វចីសម្ពុទ្ធារោ ទុប្បន្និស្សតិ បឋមជ្ឈានំ
សមាបន្ទានំ កាមាវចរណំ ឥតវេសំ រូចាវចរណំ អរូ-
ចាវចរណំ តេសំ តតុ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ច ទុប្បន្និស្សតិ
វចីសម្ពុទ្ធារោ ច ទុប្បន្និស្សតិ ។

[២៧៤] យស្ស កាយសម្ពុទ្ធារោ ទុប្បន្និស្សតិ
តស្ស វចីសម្ពុទ្ធារោ ទុប្បន្និស្សតីតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា កាមាវចរណំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បន្និស្សតិ
រូចាវចរោ អរូចាវចរោ បច្ឆិមភវិតានំ យេ ច

ពួកសត្វ ជាតាមាវចរោ ក្រៅនេះ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន កាន់
ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
កើតឡើងផង កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

[២៧៥] វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
ប្តូរយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជា
ទីបំផុត ដែលមិនមានវិភក្តិមិនមានវិចារ ទីនឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន កាន់តតិយជ្ឈាន និង
កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទី
នោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
ទេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរោ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន និងពួកសត្វ
ជារូចាវចរោ និងជារូចាវចរោ ក្រៅនេះ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំង
នោះ នឹងកើតឡើងផង វចីសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

[២៧៦] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង វចី-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់
ពួកសត្វ ជាតាមាវចរោ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ពួកសត្វ
ដែលកើតក្នុងបច្ឆិមភក ក្នុងរូចាវចរោ និងក្នុងអរូចាវចរោ នឹងពួកសត្វនោះ

រូបាវចរ អរូបាវចរ ឧបបន្ថិទ្ធា បរិណិទ្ធាយិស្សន្តិ តេសំ
 ចវន្តានំ តេសំ កាយសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ លោ ច
 តេសំ វចីសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ បន្ទិមចិត្តសមម្ព័ន្ធំ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តោ អវិភត្តាអវិចារំ បន្ទិមចិត្តំ
 ទុប្បន្និស្សតិ តេសំ កាយសង្ខារោ ច ទុប្បន្និស្សតិ
 វចីសង្ខារោ ច ទុប្បន្និស្សតិ ។ យស្ស វ បទ វចី-
 សង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បន្និ-
 ស្សតិ ។ អាមន្តា ។

(២៧៥) យស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តោ កាមាវចរំ បន្ទិមចិត្តំ ទុប្បន្និស្សតិ រូបា-
 វចរោ អរូបាវចរោ បន្ទិមកវិចារំ យេ ច រូបាវចរំ
 អរូបាវចរំ ឧបបន្ថិទ្ធា បរិណិទ្ធាយិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តានំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ លោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ បន្ទិមចិត្តសមម្ព័ន្ធំ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ច ទុប្បន្និស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្ប-
 ន្និស្សតិ ។ យស្ស វ បទ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ
 តស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ ។ អាមន្តា ។

ដែលចូលទៅ កាន់ប្រាថ្នា បំណងប្រាថ្នារហើយ បំណងប្រាថ្នា
 កាលច្បុក កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង តែ
 វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនកើតឡើងទេ ចិត្តជា
 ទីបំផុត ដែលមិនមានវិភក្តិមិនមានវិចារ របស់តួកសត្វ ដែលប្រកប
 ដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង វចីសង្ខារ នឹងមិន
 កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិន
 កើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(២៧៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់
 តួកសត្វ ជាកាមាវចរ ទីនឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា តួកសត្វ
 ដែលកើតក្នុងបច្ចិមកក ក្នុងប្រាថ្នា និងក្នុងអប្រាថ្នា និងតួកសត្វនោះ
 ដែលចូលទៅ កាន់ប្រាថ្នា និងកាន់អប្រាថ្នារហើយ នឹងបរិច្ចាគ
 កាលច្បុក កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង តែ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនកើតឡើងទេ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងមិន
 កើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វ
 នោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(២៧៦) យស្ស វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អវិតត្តាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តេសំ
 វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ លោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខា-
 រោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមន្តីធំ តេសំ វចីសង្ខា-
 រោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស កិ បទ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ អាមន្តុ ។

(២៧៧) យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ បេ ។

(២៧៨) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា កាយាវចរាធំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 រូបាវចរាធំ អរូបាវចរាធំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្ប-
 ជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមន្តីធំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អវិតត្តាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ បតុត្តណ្ណំ
 សមាបញ្ចាធំ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(២៧៦) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមាន
 វិតត្តុមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា វចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង នៃចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើងទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែល
 ប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិន
 កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិន
 កើតឡើង វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ តើ ។

(២៧៧) កាយសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(២៧៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តជាទីបំផុត របស់ត្រកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា កាយសង្ខារ របស់ត្រកសត្វ ជាប្រាវចរៈ នឹងជាអប្រាវចរៈ
 ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ នៃវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែល
 មិនមានវិតត្តុមិនមានវិចារៈ របស់ត្រកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទី
 បំផុត នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ត្រកសត្វ ដែលចូល
 កាន់ចក្កដ្ឋាន នឹងត្រកអសញ្ញាសត្វ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនកើតឡើងផង វចីសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

អភិប្បចិន្តា យោគ

យស្ស វា បទ យត្ថ វេទិសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។
 ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ តេសំ តត្ថ
 វេទិសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ លោ ប តេសំ តត្ថ កាយ
 សង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋានំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតត្តាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បជ្ជិ
 ស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ វេទិសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

(២៧៧) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិ
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា កាយាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ វូចាវចរានំ
 អវូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 លោ ប តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយ
 សង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្ប
 ជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ

អភិប្បចិន្តា យោគ

មួយយ៉ាងទៀត វេទិសង្ខារ របស់សត្វណា រឹងមាំកើតឡើង ក្នុងចំណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ រឹងមាំកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្ត
 សត្វ ដែលចូលកាន់ទុកិយជ្ឈាន និងកាន់គតិយជ្ឈាន វេទិសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ រឹងមាំកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនមែនជាទីរឹងមាំកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្ត
 ជាទីបំផុត រឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ពួកសត្វ ដែលចូល
 កាន់ចក្កុតជ្ឈាន និងពួកអសញ្ញាសត្វ វេទិសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ រឹង
 មាំកើតឡើងផង កាយសង្ខារ រឹងមាំកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(២៧៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា រឹងមាំកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ រឹងមាំកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្ត
 ជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរ រឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ វៃ
 ចិត្តណា ពួកសត្វ ជាអវូចាវចរ រឹងជាអវូចាវចរ ដែលចូលកាន់ចក្កុតជ្ឈាន
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ រឹងមាំកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែចិត្ត
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីរឹងមាំកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ
 ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត រឹងពួកអសញ្ញាសត្វ កាយ
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ រឹងមាំកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ រឹងមាំកើត
 ឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា

សង្ខារឈរពេញ បរិវិស្សា ឧប្បវេណី

ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្ស-
តិ ។ អាមត្តា ។

(២៨០) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ

តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស
ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិកត្តា អវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
ស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
បច្ឆានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ហោ ច
តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស-
ចង្កំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ច
ទុប្បជ្ជិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស
វា បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ
វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ អាមត្តា ។

(២៨១) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស

វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា បទ
វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជ-
តិ ។ សទ្ធវេសំ ចិត្តស្ស កត្តក្កុណោ វិចារ អស្សា-
សប្បស្សន្តេសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ និរោធសមា-
បច្ឆានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ

នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិត កាយសង្ខារ របស់សត្វលោក រឹងរឹត
កើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះឬ ។ អើ ។

(២៨០) វចីសង្ខារ របស់សត្វលោក នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិត

ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វលោក នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះឬ ។ ចិត្តជា
ចំបំផុត ដែលមិនមានវិភក្តិមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
នៃចិត្តលោក ត្រូវសត្វ ដែលចូលកាន់ខ្ពស់យជ្ឈាន កាន់គតិយជ្ឈាន និង
កាន់បុគ្គជ្ឈាន វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
ជីវិតនោះ វៃចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង
ក្នុងជីវិតនោះទេ វចីសង្ខារ របស់ត្រូវសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាចំបំផុត
នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹង
មិនកើតឡើងផង ក្នុងជីវិតនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វលោក នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិត វចីសង្ខារ របស់សត្វលោក
នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះឬ ។ អើ ។

(២៨១) កាយសង្ខារ របស់សត្វលោក កើតឡើង វចីសង្ខារ

របស់សត្វលោក កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
របស់សត្វលោក កើតឡើងហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វលោក កើត
ឡើងឬ ។ វចីសង្ខារ របស់ត្រូវសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធន
នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងកត្តក្កុណៈ នៃចិត្ត
នឹងក្នុងឧប្បាទក្កុណៈ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកក្នុងអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ

យោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សា-
សប្បស្សាសាទំ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ វចីសង្ខារោ
ច ឧប្បជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៥២) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស ក
បទ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតិ ។ សទ្ធវេសំ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ វិទា
អស្សាសប្បសាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ ជិរោ-
ទសមាបន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតិ យោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
អស្សាសប្បស្សាសាទំ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ ចិត្ត-
សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៥៣) យស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈត្តាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
ក បទ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស វចីសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតិ ។ សទ្ធវេសំ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ វិទា
វិតក្កាវិទារេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ ជិរោទសមា-
បន្នានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ

តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ បិទកើតឡើងទេ វិចីសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង កាយសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុង
ឧប្បាទត្តុណាៈ វៃទ្ធក្កអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(២៥៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
កើតឡើង ។ ចិត្តសង្ខារ របស់តួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់
និរោធ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងកង្កត្តុណាៈ
វៃចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទត្តុណាៈ វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកតួកអស្សាសៈនិង
បស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ បិទកើតឡើងទេ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង កាយសង្ខារ កើត
ឡើងផង ក្នុងឧប្បាទត្តុណាៈ វៃទ្ធក្កអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(២៥៥) វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើត
ឡើង ។ ចិត្តសង្ខារ របស់តួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធ
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងកង្កត្តុណាៈ វៃ
ចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទត្តុណាៈ វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកតួកវិត្តុនិងវិចារៈ

សង្ខារធម្មេ ចក្កិវិបស្ស ឡាយវិវាទ

លោ ច តេសំ វចីសម្ពុំរោ ឧប្បជ្ឈិតំ វិតត្តុវិចារាណំ
ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ ចិត្តសម្ពុំរោ ច ឧប្បជ្ឈិតុ
វចីសម្ពុំរោ ច ឧប្បជ្ឈិតំ ។

(២៨២) យត្ត កាយសម្ពុំរោ ឧប្បជ្ឈិតំ ។ បេ ។

(២៨៤) យស្ស យត្ត កាយសម្ពុំរោ ឧប្បជ្ឈិតំ

ភស្ស តត្ត វចីសម្ពុំរោ ឧប្បជ្ឈិតាតិ ។ ធុតិយជ្ឈានំ
តតិយជ្ឈានំ សមាបញ្ញានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ តត្ត កាយសម្ពុំរោ ឧប្បជ្ឈិតំ
លោ ច តេសំ តត្ត វចីសម្ពុំរោ ឧប្បជ្ឈិតុ បឋមជ្ឈានំ
សមាបញ្ញានំ កាមាវចរាណំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ តត្ត កាយសម្ពុំរោ ច ឧប្ប-
ជ្ឈិតំ វចីសម្ពុំរោ ច ឧប្បជ្ឈិតុ ។ យស្ស វា បទ
យត្ត វចីសម្ពុំរោ ឧប្បជ្ឈិតុ ភស្ស តត្ត កាយសម្ពុំ-
រោ ឧប្បជ្ឈិតិ ។ បឋមជ្ឈានំ សមាបញ្ញានំ កាមា-
វចរាណំ អស្សាសប្បស្សាសានំ ភត្តកុណោ តេសំយេវ
វិទា អស្សាសប្បស្សាសេហំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ
រូបាវចរាណំ អរូបាវចរាណំ តេសំ តត្ត វចីសម្ពុំរោ
ឧប្បជ្ឈិតុ លោ ច តេសំ តត្ត កាយសម្ពុំរោ

សង្ខារធម្មេ ចក្កិវិបស្ស ឡាយវិវាទ

តៃវចីសម្ពុំរោ របស់សត្វតាំងនោះ បើគេឡើងហើយ ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វតាំងនោះ កើតឡើងហើយផង វចីសម្ពុំរោ កើតឡើងផង ក្នុង
ឧប្បាទត្តុណា វៃត្តុកវិតត្តុវិចារា ។

(២៨២) កាយសម្ពុំរោ កើតឡើង ក្នុងវិណា ។ បេ ។

(២៨៤) កាយសម្ពុំរោ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងវិណា

វចីសម្ពុំរោ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងវិចារេប្ប ។ ពួកសត្វ
ដែលចូលកាន់ខ្ពស់ដ្ឋាន និងកាន់តិចដ្ឋាន កាយសម្ពុំរោ របស់សត្វ
តាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទត្តុណា វៃត្តុកវិតត្តុវិចារា របស់សត្វ
ក្នុងវិចារេ តៃវចីសម្ពុំរោ របស់សត្វតាំងនោះ បើគេឡើងហើយ ក្នុងវិ-
ចារេ ពួកសត្វ ជាតាមាវចរ ដែលចូលកាន់បឋមដ្ឋាន កាយសម្ពុំរោ
របស់សត្វតាំងនោះ កើតឡើងផង វចីសម្ពុំរោ កើតឡើងហើយផង ក្នុង
ឧប្បាទត្តុណា វៃត្តុកវិតត្តុវិចារា ក្នុងវិចារេ ។ មួយយ៉ាង
ទៀត វចីសម្ពុំរោ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងវិណា កាយ-
សម្ពុំរោ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងវិចារេប្ប ។ ពួកសត្វ ជា
តាមាវចរ ដែលចូលកាន់បឋមដ្ឋាន ក្នុងក្នុងត្តុណា វៃត្តុកវិតត្តុវិចារា និង
បស្សាសៈ ពួកសត្វ ជាត្រាវចរ និងជាអត្រាវចរ តាំងនោះផង ក្នុងឧប្បា-
ទត្តុណា វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតត្តុវិចារា និងបស្សាសៈ វចីសម្ពុំរោ
របស់សត្វតាំងនោះ កើតឡើងហើយ តៃកាយសម្ពុំរោ របស់សត្វតាំងនោះ

ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្តានំ កាយាវចារំ
 អស្សាសប្បស្សនាសាធំ ឧប្បាទក្កុរណ ភេសំ តត្ថ វចិ-
 សង្ការោ ច ឧប្បជ្ឈិត្ត កាយសង្ការោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៨៦) យស្ស យត្ថ កាយសង្ការោ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ការោ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសង្ការោ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស
 តត្ថ កាយសង្ការោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ សត្វេសំ ចិត្តស្ស
 ភន្តក្កុរណ វិទា អស្សាសប្បស្សនេសេហិ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្កុរណ ភេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ការោ ឧប្បជ្ឈិត្ត ធា
 ច ភេសំ តត្ថ កាយសង្ការោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សា-
 សប្បស្សនាសាធំ ឧប្បាទក្កុរណ ភេសំ តត្ថ ចិត្តសង្កា-
 រោ ច ឧប្បជ្ឈិត្ត កាយសង្ការោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២៨៧) យស្ស យត្ថ វចិសង្ការោ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ការោ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសង្ការោ ឧប្បជ្ឈិត្ត

មិនភីតឡើង ក្នុងទីនោះទេ តួកសត្វ ជាតាមវិបារ ដែលចូលគាត់
 បឋមជ្ឈាន វិចីសង្ការ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង កាយ-
 សង្ការ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្កុរណៈ ខែត្តកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ ។

(២៨៦) កាយសង្ការ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ការ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ការ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទី
 ណា កាយសង្ការ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្ត-
 សង្ការ របស់សត្វទាំងអស់នោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងកន្លែងក្កុរណៈ ខែ
 ចិត្ត និងក្នុងឧប្បាទក្កុរណៈ ខែចិត្ត ព្រោះវិញ ចាកតួកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ការ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ការ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ
 ផង កាយសង្ការ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្កុរណៈ ខែត្តកអស្សាសៈ
 និងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

(២៨៧) វិចីសង្ការ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្ត-
 សង្ការ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ការ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា

តស្ស តត្ថ វចីសម្ពុរោ ទុប្បន្នតិ ។ យស្ស ចិត្តស្ស
 កង្កត្តានោ វិទា វិតន្តវិចារោ ចិត្តស្ស ទុប្បន្នតិ
 ណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ ទុប្បន្នតិ ធា ច
 តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុរោ ទុប្បន្នតិ វិតន្តវិចារោ ធំ
 ទុប្បន្នតិណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ ច ទុប្ប-
 ន្នតិ វចីសម្ពុរោ ច ទុប្បន្នតិ ។

[២៨៨] យស្ស តាយសម្ពុរោ ទុប្បន្នតិ តស្ស
 វចីសម្ពុរោ ទុប្បន្នតិ ។ ទុប្បន្នតិ ។ យស្ស វា
 បទ វចីសម្ពុរោ ទុប្បន្នតិ តស្ស តាយសម្ពុរោ
 ទុប្បន្នតិ ។ ធម្មំ ។

[២៨៩] យស្ស តាយសម្ពុរោ ទុប្បន្នតិ តស្ស
 ចិត្តសម្ពុរោ ទុប្បន្នតិ ។ ទុប្បន្នតិ ។ យស្ស វា
 បទ ចិត្តសម្ពុរោ ទុប្បន្នតិ តស្ស តាយសម្ពុរោ
 ទុប្បន្នតិ ។ ធម្មំ ។

[២៩០] យស្ស វចីសម្ពុរោ ទុប្បន្នតិ តស្ស
 ចិត្តសម្ពុរោ ទុប្បន្នតិ ។ ទុប្បន្នតិ ។ យស្ស
 វា បទ ចិត្តសម្ពុរោ ទុប្បន្នតិ តស្ស វចីសម្ពុរោ
 ទុប្បន្នតិ ។ ធម្មំ ។

វចីសម្ពុរោ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងជីវៈនាម ។ ចិត្តសម្ពុរោ
 របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងកង្កត្តានោះ នៃចិត្ត និង
 ក្នុងទុប្បន្នតិណោះ នៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្រូវតែចិត្តនិងវិចារ ក្នុងទី
 នោះ តែវចីសម្ពុរោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងជីវៈនាមទេ
 ចិត្តសម្ពុរោ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើងហើយផង វចីសម្ពុរោ កើត
 ឡើងផង ក្នុងទុប្បន្នតិណោះ នៃចិត្តតែត្រូវតែចិត្តនិងវិចារ ក្នុងជីវៈនាម ។

[២៨៨] កាយសម្ពុរោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង វចីសម្ពុរោ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត វចីសម្ពុរោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កាយ-
 សម្ពុរោ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

[២៨៩] កាយសម្ពុរោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសម្ពុរោ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសម្ពុរោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ កាយ-
 សម្ពុរោ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

[២៩០] វចីសម្ពុរោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសម្ពុរោ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសម្ពុរោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ វចីសម្ពុរោ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។

[២៧១] យត្ត កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

[២៧២] យស្ស យត្ត កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ

តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ ។ បឋមជ្ឈានំ
សមាបន្តានំ កោលាវចនំ អស្សាសប្បស្សនាណំ
កត្តត្តុណោ តេសំយេវ វិលា អស្សាសប្បស្សនៈសហិ
ចិត្តស្ស ទុប្បទត្តុណោ រូបាវចនំ អរូបាវចនំ
តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ លោ ច តេសំ
តត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
សមាបន្តានំ អស្សាសប្បស្សនាណំ កត្តត្តុណោ តេសំ
យេវ វិលា អស្សាសប្បស្សនៈសហិ ចិត្តស្ស ទុប្ប-
ទត្តុណោ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្តានំ សុត្តានិសានំ
ទុតិយេ ចិត្ត វត្តមានេ អសញ្ញសត្តានំ តេសំ តត្ថ
កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ ច ទុប្ប-
ជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ត វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ
តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ ។ ទុតិយ-
ជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្តានំ អស្សាសប្បស្សន-
សានំ ទុប្បទត្តុណោ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ

[២៧១] កាយសង្ខារោ មិនកើតឡើង ក្នុងជីវិត ។ បេ ។

[២៧២] កាយសង្ខារោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងជីវិត

វចីសង្ខារោ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងជីវិតនោះឬ ។ កាយ-
សង្ខារោ របស់តួកសត្វ ជាតាមាវចារៈ នោះឯង ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន
ក្នុងកត្តុណោ ខែត្តកអស្សាសៈខិនបស្សាសៈ ខិនរបស់តួកសត្វ ជាវុប្បា-
វចារៈ ខិនជាអរូបាវចារៈទាំងនោះ ក្នុងទុប្បទត្តុណោ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ
ចាកតួកអស្សាសៈខិនបស្សាសៈ មិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះ តែវចីសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងជីវិតនោះទេ កាយ-
សង្ខារោ របស់តួកសត្វទាំងនោះឯង ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ខិនកាន់
តតិយជ្ឈាន ក្នុងកត្តុណោ ខែត្តកអស្សាសៈខិនបស្សាសៈ ខិនរបស់
តួកសត្វ ដែលចូលកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ក្នុងទុប្បទត្តុណោ ខែចិត្ត ព្រោះ
វៀរ ចាកតួកអស្សាសៈខិនបស្សាសៈ ខិនរបស់តួកសុត្តានិសានសត្វ ក្នុង
ចិត្តទី២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់អសញ្ញសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
ផង វចីសង្ខារោ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងជីវិតនោះ ។ មួយយ៉ាង
ទៀត វចីសង្ខារោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងជី-
វិតណា កាយសង្ខារោ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះឬ ។
តួកសត្វ ដែលចូលកាន់ទុតិយជ្ឈាន ខិនកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងទុប្បទ-
ត្តុណោ ខែត្តកអស្សាសៈខិនបស្សាសៈ វចីសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ

ទុប្បន្នវិញ្ញាណ ធា ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បន្នវិញ្ញាណ
 ទុតិយវិញ្ញាណំ តតិយវិញ្ញាណំ សមាបដ្ឋានំ អស្សាសម្ប-
 ស្សាសាធំ ភវ្មត្តុណោ តេសំ យេវ វិទា អស្សាស-
 ម្បស្សាសមាហិ ចិត្តស្ស ទុប្បន្នវិញ្ញាណ ចតុត្តវិញ្ញាណំ
 សមាបដ្ឋានំ សុទ្ធាភិសាធំ ទុតិយ ចិត្តេ វត្តមាណ
 អសញ្ញាសន្តាធំ តេសំ តត្ថ វិចីសង្ខារោ ច ទុប្បន្នវិញ្ញាណ
 កាយសង្ខារោ ច ទុប្បន្នវិញ្ញាណ ។

(២៧៣) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បន្នវិញ្ញាណ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បន្នវិញ្ញាណ ។ ស្មេត្តេសំ
 ចិត្តស្ស ភវ្មត្តុណោ វិទា អស្សាសម្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ទុប្បន្នវិញ្ញាណ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ទុប្បន្នវិញ្ញាណ ធា ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បន្នវិញ្ញាណ
 សុទ្ធាភិសិ ទុបបដ្ឋានំ អសញ្ញាសន្តាធំ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច ទុប្បន្នវិញ្ញាណ ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្ប-
 ន្នវិញ្ញាណ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បន្នវិញ្ញាណ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បន្នវិញ្ញាណ ។ អាមត្តា ។

មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងជំនាន់ កាលយសង្ខារ របស់សត្វព្រំព័ទ្ធនោះ ហើយ
 មិនជាមិនកើតឡើង ក្នុងជំនាន់ បើសង្ខារ របស់សត្វព្រំព័ទ្ធនោះឯង
 ដែលចូលកាន់ទុតិយវិញ្ញាណ និងកាន់តតិយវិញ្ញាណ ក្នុងកន្លងកាល ខែត្តក
 អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ត្រកសត្វ ដែលចូលកាន់ចតុត្តវិញ្ញាណ ក្នុង
 ទុប្បន្នវិញ្ញាណ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្រកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និង
 របស់ត្រកសុខាភិសិសត្វ ក្នុងចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងរបស់
 អសញ្ញាសត្វព្រំព័ទ្ធនោះ មិនកើតឡើងហើយផង កាយសង្ខារ មិនកើត
 ឡើងផង ក្នុងជំនាន់ ។

(២៧៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងជំនាន់
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងជំនាន់ឬ ។
 កាយសង្ខារ របស់សត្វព្រំព័ទ្ធនោះ ក្នុងកន្លងកាល ខែចិត្ត និងក្នុង
 ទុប្បន្នវិញ្ញាណ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្រកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ កើត
 ឡើង ក្នុងជំនាន់ កែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វព្រំព័ទ្ធនោះ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើងហើយ ក្នុងជំនាន់ ត្រកសត្វ កាលចូលទៅ កាន់សុខា-
 ភិសិ និងត្រកអសញ្ញាសត្វ កាយសង្ខារ របស់សត្វព្រំព័ទ្ធនោះ មិនកើត
 ឡើងផង ចិត្តសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងជំនាន់ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងជំនាន់
 ណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងជំនាន់ឬ ។ អើ ។

(២៧២) យស្ស យត្ថ វចីសង្ការោ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ ចិត្តសង្ការោ ទុប្បជ្ឈតិ ។ សទ្ធវេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្កុណោ វិទា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស ទុប្បា-
 នក្កុណោ ភេសំ តត្ថ វចីសង្ការោ ទុប្បជ្ឈតិ ។ លោ
 ច ភេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ការោ ទុប្បជ្ឈតិ សុត្តារាសំ
 ទុប្បជ្ឈតិ អសញ្ញាសត្តានំ ភេសំ តត្ថ វចីសង្ការោ
 ច ទុប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ការោ ច ទុប្បជ្ឈតិ ។ យស្ស ក
 មន យត្ថ ចិត្តសង្ការោ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស តត្ថ វចី-
 សង្ការោ ទុប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។

(២៧៣) យស្ស កាយសង្ការោ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 វចីសង្ការោ ទុប្បជ្ឈតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា មន វចីសង្ការោ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្កា-
 រោ ទុប្បជ្ឈតិ ។ សទ្ធវេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ
 វិទា អស្សាសប្បស្សន្តរេហិ ចិត្តស្ស ទុប្បានក្កុណោ
 ឯរោនសនាមន្តានំ អសញ្ញាសត្តានំ ភេសំ វចីសង្ការោ
 ទុប្បជ្ឈតិ លោ ច ភេសំ កាយសង្ការោ ទុប្បជ្ឈតិ
 អស្សាសប្បស្សន្តរេហិ ទុប្បានក្កុណោ ភេសំ វចីសង្កា-
 រោ ច ទុប្បជ្ឈតិ កាយសង្ការោ ច ទុប្បជ្ឈតិ ។

(២៧៤) វចីសង្ការោ យេសំសត្វោ មិនភីតឡើង ក្នុងវិញ្ញាណ
 ចិត្តសង្ការោ យេសំសត្វោ មិនភីតឡើងហើយ ក្នុងជីវនារេប្ប ។ វចី-
 សង្ការោ យេសំសត្វោ មិនភីតឡើង ក្នុងកង្កក្កុណោ វៃចិត្ត
 និងក្នុងទុប្បានក្កុណោ វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈ និងបស្សាសៈ
 តែចិត្តសង្ការោ យេសំសត្វោ មិនមែនជាមិនភីតឡើងហើយ ក្នុងជី-
 នារេប្ប ពួកសត្វ កាលចូលៈទៅ កាន់សុត្តានិស និងពួកអសញ្ញាសត្វ វចី-
 សង្ការោ យេសំសត្វោ មិនភីតឡើងផង ចិត្តសង្ការោ មិនភីតឡើង
 ហើយផង ក្នុងជីវនារេប្ប ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ការោ យេសំសត្វោ
 មិនភីតឡើងហើយ ក្នុងវិញ្ញាណ វចីសង្ការោ យេសំសត្វោ មិនភីត
 ឡើង ក្នុងជីវនារេប្ប ។ អើ ។

(២៧៥) កាយសង្ការោ យេសំសត្វោ ភីតឡើង វចីសង្ការោ
 យេសំសត្វោ ភីតឡើង ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ការោ
 យេសំសត្វោ មិនភីតឡើង កាយសង្ការោ យេសំសត្វោ ភីត
 ឡើង ។ វចីសង្ការោ យេសំសត្វោ មិនមែនជាមិនភីត ដែលចូលកាន់និរោធន
 និងយេសំសត្វោ មិនមែនជាមិនភីតឡើង ក្នុងកង្កក្កុណោ វៃចិត្ត
 និងក្នុងទុប្បានក្កុណោ វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសៈ និងបស្សាសៈ
 តែកាយសង្ការោ យេសំសត្វោ មិនមែនជាមិនភីត វចីសង្ការោ យេសំ
 សត្វោ មិនមែនជាមិនភីត កាយសង្ការោ ភីតឡើងផង ក្នុង
 ទុប្បានក្កុណោ វៃពួកអស្សាសៈ និងបស្សាសៈ ។

(២៧៦) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បន្នតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បន្នតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បទ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បន្នតិ តស្ស កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បន្នតិ ។ សត្វេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ វិចា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្ប-
 ន្នតិ ណោ និរោទសមាបន្តានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បន្នតិ ណោ ច តេសំ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បន្នតិ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បន្នតិ-
 ណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បន្នតិ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បន្នតិ ។

(២៧៧) យស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បន្នតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បន្នតិ ។ សវិតក្កសវិចារ-
 បដិមចិត្តស្ស ឧប្បន្នតិ ណោ តេសំ វចីសង្ខា-
 រោ ឧប្បន្នតិ ណោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្ប-
 ន្នតិ ឥតវេសំ វិតក្កវិចារានំ ឧប្បន្នតិ ណោ
 តេសំ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បន្នតិ ចិត្តសង្ខារោ ច
 ឧប្បន្នតិ ។ យស្ស វា បទ ចិត្តសង្ខារោ
 ឧប្បន្នតិ តស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បន្នតិ ។

(២៧៦) កាយសង្ខារោ រេសំសត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារោ
 រេសំសត្វនោះ នឹងកើតឡើង ។ កើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្ត-
 សង្ខារោ រេសំសត្វណា នឹងកើតឡើង កាយសង្ខារោ រេសំសត្វនោះ
 កើតឡើង ។ ចិត្តសង្ខារោ រេសំតួសត្វទាំងអស់ ដែលចូលតាម
 និរោធ នឹងរេសំអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងកង្កក្ខណៈ
 ខៃចិត្ត នឹងក្នុងឧប្បន្នតិ ខៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកតួសត្វស្រស់
 នឹងចស្សស្រស់ តែកាយសង្ខារោ រេសំសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ
 ចិត្តសង្ខារោ រេសំសត្វទាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារោ កើត
 ឡើងផង ក្នុងឧប្បន្នតិ ខៃតួសត្វស្រស់នឹងចស្សស្រស់ ។

(២៧៧) វចីសង្ខារោ រេសំសត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារោ រេសំ
 សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ។ វចីសង្ខារោ រេសំសត្វទាំងនោះ កើតឡើង
 ក្នុងឧប្បន្នតិ ខៃចិត្តជាដំបូងដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយ
 វិចារៈ តែចិត្តសង្ខារោ រេសំសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ វចីសង្ខារោ
 រេសំសត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ កើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារោ នឹងកើតឡើងផង
 ក្នុងឧប្បន្នតិ ខៃតួសត្វស្រស់នឹងវិចារៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារោ
 រេសំសត្វណា នឹងកើតឡើង វចីសង្ខារោ រេសំសត្វនោះ កើតឡើង ។

សង្ខេប ចិត្តស្នា កង្កែប្បុរោ វិហា វិភត្តវិចារេហំ
 ចិត្តស្នា ឧប្បនក្ខណោ ចំរោធសមាបន្នាធំ អសញ្ញ-
 សន្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិស្សតិ យោ ច
 តេសំ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ វិភត្តវិចារាធំ ឧប្ប-
 នក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ វចី-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(២៧៧) យត្ត កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ ។ យេ ។

(២៧៧) យស្ស យត្ត កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ
 តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។ ទុតិយ-
 ជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នាធំ អស្សាសប្បស្សន្ត-
 សានំ ឧប្បនក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ជតិ យោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នាធំ កាមាវចរាធំ អស្សា-
 សប្បស្សន្តសានំ ឧប្បនក្ខណោ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជតិ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស វា បទ យត្ត វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ ។ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបន្នាធំ កាមាវចរាធំ អស្សាសប្បស្សន្តសានំ
 កង្កែប្បុរោ តេសំយេវ វិចារ អស្សាសប្បស្សន្តសេហំ

ចិត្តសង្ខារោ យេសំភ្នកសត្វបំរិទេយំ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន និងរេសំ
 អសញ្ញាសត្វបំរិទេនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងកង្កែប្បុរោ ខែចិត្ត និងក្នុង
 ឧប្បនក្ខណោ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកក្នុងវិភត្តវិចារេ តែវចីសង្ខារ
 យេសំសត្វបំរិទេនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ យេសំសត្វបំរិទេនោះ
 នឹងកើតឡើងផង វចីសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បនក្ខណោ ខែភ្នក
 វិភត្តវិចារេ ។

(២៧៨) កាយសង្ខារោ កើតឡើង ក្នុងវិណា ។ យេ ។

(២៧៧) កាយសង្ខារោ យេសំសត្វណា កើតឡើង ក្នុងវិណា វចី-
 សង្ខារោ យេសំសត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងវិចារេយ ។ កាយសង្ខារោ យេសំ
 សត្វបំរិទេនោះ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងឧប្ប-
 នក្ខណោ ខែភ្នកអស្សាស្ថាននិងបស្សាស្ថាន កើតឡើង ក្នុងវិចារេ តែវចី-
 សង្ខារោ យេសំសត្វបំរិទេនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងវិចារេទេ ភ្នកសត្វ ជា
 កាមាវចរេ ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងឧប្បនក្ខណោ ខែភ្នកអស្សាស្ថាន
 និងបស្សាស្ថាន កាយសង្ខារោ យេសំសត្វបំរិទេនោះ កើតឡើងផង វចីសង្ខារ
 នឹងកើតឡើងផង ក្នុងវិចារេ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារោ យេសំសត្វ
 ណា នឹងកើតឡើង ក្នុងវិណា កាយសង្ខារោ យេសំសត្វនោះ កើត
 ឡើង ក្នុងវិចារេយ ។ វចីសង្ខារោ យេសំភ្នកសត្វ ជា កាមាវចរេនោះផង
 ដែលចូលកាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងកង្កែប្បុរោ ខែភ្នកអស្សាស្ថាននិងបស្សាស្ថាន

ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ វិញ្ញាណំ កវិក្កិវិញ្ញាណំ
 តេសំ តត្ថ វិចីសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិតិ លោ ច តេសំ
 តត្ថ កាយសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិតិ បឋមជ្ឈិកំ សមា-
 បញ្ញាណំ កាខាវចរណំ អស្សាសប្បស្សាសាណំ ឧប្បា-
 ទត្តុណោ តេសំ តត្ថ វិចីសម្ព័រោ ច ឧប្បជ្ជិតិ
 កាយសម្ព័រោ ច ឧប្បជ្ជិតិ ។

[៣០០] យស្ស យត្ថ កាយសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិតិ ។ អាបន្តា ។
 យស្ស កំ បទ យត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសម្ព័រោ ឧប្បជ្ជិតិ ។ សត្វេសំ
 ចិត្តស្ស កត្តត្តុណោ វិចី អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ
 ឧប្បជ្ជិតិ លោ ច តេសំ តត្ថ កាយសម្ព័រោ
 ឧប្បជ្ជិតិ អស្សាសប្បស្សាសាណំ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសម្ព័រោ ច ឧប្បជ្ជិតិ កាយសម្ព័រោ
 ច ឧប្បជ្ជិតិ ។

នឹងរបស់តួកសត្វ ជាត្រាវចរ ទិដ្ឋវាវចរ ពាំងនោះ ក្នុងឧប្បា-
 ទត្តុណា ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសម្ព័រោ របស់សត្វពាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទី
 នោះទេ តួកសត្វ ជាត្រាវចរ ដែលចូលកប់បឋមជ្ឈិក ក្នុងឧប្បាទត្តុ-
 ណា ខែតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ វិចីសម្ព័រោ របស់សត្វពាំងនោះ នឹង
 កើតឡើងផង កាយសម្ព័រោ កើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

[៣០០] កាយសម្ព័រោ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 ចិត្តសម្ព័រោ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសម្ព័រោ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា
 កាយសម្ព័រោ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសម្ព័រោ
 របស់តួកសត្វពាំងអស់នោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងកត្តុណា ខែចិត្ត និង
 ក្នុងឧប្បាទត្តុណា ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ តែកាយសម្ព័រោ របស់សត្វពាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទី
 នោះទេ ចិត្តសម្ព័រោ របស់សត្វពាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង កាយ-
 សម្ព័រោ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទត្តុណា ខែតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ ។

[៣០១] យស្ស យត្ត វច៌សម្ពុទ្ធារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ។ សវិតក្កវិចារា-
 បដ្ឋិមចិត្តស្ម ឧប្បាទត្តាលោ តេសំ តត្ថ វច៌សម្ពុទ្ធារោ
 ឧប្បជ្ឈតិ យោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្មតិ ឥតរេសំ វិតក្កវិចារាទំ ឧប្បាទត្តាលោ តេសំ
 តត្ថ វច៌សម្ពុទ្ធារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ច ឧប្ប-
 ជ្ឈិត្តស្មតិ ។ យស្ស កំ បទ យត្ត ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ
 ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ តស្ស តត្ថ វច៌សម្ពុទ្ធារោ ឧប្បជ្ឈិតិ ។
 សទ្ធលេសំ ចិត្តស្ម កង្កត្តាលោ វិចា វិតក្កវិចារេហំ
 ចិត្តស្ម ឧប្បាទត្តាលោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ
 ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ យោ ច តេសំ តត្ថ វច៌សម្ពុទ្ធារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈតិ វិតក្កវិចារាទំ ឧប្បាទត្តាលោ តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សម្ពុទ្ធារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ វច៌សម្ពុទ្ធារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

[៣០២] យស្ស កាយសម្ពុទ្ធារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
 វច៌សម្ពុទ្ធារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ។ សទ្ធលេសំ ចិត្តស្ម កង្កត្តា-
 លោ វិចា វស្សាសម្មស្សសេហំ ចិត្តស្ម ឧប្បា-
 ទត្តាលោ ធិរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ
 កាយសម្ពុទ្ធារោ ឧប្បជ្ឈតិ យោ ច តេសំ វច៌សម្ពុទ្ធារោ

[៣០១] វច៌សម្ពុទ្ធារោ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងចំណា
 ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ របស់សត្វនោះ បើកើតឡើង ក្នុងចំណោម ។ វច៌សម្ពុទ្ធារោ
 របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទត្តាលោ ខែចិត្តជាដំបូងដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កប្រកបដោយវិចារ ក្នុងវិចារនោះ ខែចិត្តសម្ពុទ្ធារោ របស់
 សត្វទាំងនោះ ខឹងមិនកើតឡើង ក្នុងវិចារនោះ វច៌សម្ពុទ្ធារោ របស់សត្វទាំង
 នោះ ក្រៅនេះ កើតឡើងផង ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ ខឹងកើតឡើងផង ក្នុងឧប្បា-
 ទត្តាលោ ខែចិត្តវិតក្កខឹងវិចារ ក្នុងវិចារនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ
 របស់សត្វណា ខឹងកើតឡើង ក្នុងចំណា វច៌សម្ពុទ្ធារោ របស់សត្វនោះ
 កើតឡើង ក្នុងវិចារនោះ ។ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ របស់សត្វទាំងអស់នោះ ខឹង
 កើតឡើង ក្នុងកង្កត្តាលោ ខែចិត្ត ខឹងក្នុងឧប្បាទត្តាលោ ខែចិត្ត ព្រោះ
 វៀរ ចាកក្នុងវិតក្កខឹងវិចារ ក្នុងវិចារនោះ ក្រែវច៌សម្ពុទ្ធារោ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនកើតឡើង ក្នុងវិចារនោះ ចិត្តសម្ពុទ្ធារោ របស់សត្វទាំងនោះ ខឹងកើត
 ឡើងផង វច៌សម្ពុទ្ធារោ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទត្តាលោ ខែចិត្តវិតក្កខឹង
 វិចារ ក្នុងវិចារនោះ ។

[៣០២] កាយសម្ពុទ្ធារោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង វច៌សម្ពុទ្ធារោ
 របស់សត្វនោះ ខឹងមិនកើតឡើង ។ កាយសម្ពុទ្ធារោ របស់សត្វទាំងអស់
 ក្នុងកង្កត្តាលោ ខែចិត្ត ខឹងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់ធិរោធន ក្នុង
 ឧប្បាទត្តាលោ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរចាកក្នុងអស្សាសន្តាន និងបស្សាសន្តាន ខឹងរបស់
 អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្រែវច៌សម្ពុទ្ធារោ របស់សត្វទាំងនោះ

ទុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមន្តិចំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អវិតត្តុអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជតិ វិចីសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បទ វិចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ ។ អាមន្តា ។

(៣០៣) យស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ សទ្ធិសំ
 ចិត្តស្ស កន្ត្រក្ខណោ វិចារ អស្សនសម្មស្សនសេហិ
 ចិត្តស្ស ទុប្បទក្ខណោ ឱរោនសមាបន្តាចំ អសញ្ញ-
 សន្តាចំ តេសំ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ យោ ច
 តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តសមន្តិចំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ
 ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ ចិត្តសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជតិ ។
 អាមន្តា ។

មិនមែនជាទីនិមិត្តភាពឡើយទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ទីនិមិត្ត
 មានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ទីនិមិត្ត
 ឡើយ ក្នុងលំដាប់ វិនិច្ឆ័យណា កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើងផង វិចីសង្ខារ ទីនិមិត្តភាពឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា ទីនិមិត្តភាពឡើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វ
 នោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

(៣០៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើយ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ ទីនិមិត្តភាពឡើងឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 ក្នុងកន្ត្រក្ខណៈ វិនិច្ឆ័យ ទីនិមិត្តភាពរបស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធ ក្នុង
 ទុប្បទក្ខណៈ វិនិច្ឆ័យ ព្រោះរឿយ ចាកពួកអស្សនៈនិងបស្សនៈ និង
 របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើយ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជាទីនិមិត្តភាពឡើយទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វទាំងនោះ
 ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ ទីនិមិត្ត
 កើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ទីនិមិត្ត
 កើតឡើយ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ អើ ។

[៣០៤] យស្ស វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈិស្សត្តតិ ។ សត្វេសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ វិចារ វិតក្កវិចារោហិ ចិត្តស្ស ទុប្ប-
 ទត្តណោ លំរោធសមាមន្តាធំ អសត្តាសត្តាធំ តេសំ
 វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ លោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមន្តិធំ តេសំ វចី-
 សង្ខារោ ច ទុប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា មន ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ ។ សវិតក្កសវិចារ-
 បច្ឆិមចិត្តស្ស ទុប្បទត្តណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ
 សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អវិតក្កអ-
 វិចារបច្ឆិមចិត្តសមន្តិធំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្ប-
 ជ្ឈិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ឈតិ ។

[៣០៥] យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ ។ មេ ។

[៣០៦] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ

[៣០៦] វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 ក្នុងកង្កក្ខណៈ វៃចិត្ត នឹងរបស់ក្នុងសត្វ ដែលចូលគាត់ខំរាង ក្នុងទុប្ប-
 ទត្តណៈ វៃចិត្ត ប្រាររៀរ ចាកក្នុងវិតក្កវិចារៈ នឹងរបស់អសត្តា-
 សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង វៃចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជាវិចីមិនកើតឡើងទេ វចីសង្ខារ របស់ក្នុងសត្វទាំងនោះ ដែល
 ប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងកង្កក្ខណៈ
 វៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ មិនកើតឡើង
 ផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើត
 ឡើងឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុង
 ទុប្បទត្តណៈ វៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ
 តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈ
 មិនមានវិចារៈ ក្នុងកង្កក្ខណៈ វៃចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ នឹងមិនកើតឡើងផង វចីសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ។

[៣០៥] កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ មេ ។

[៣០៦] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា

សង្ខារបទដ្ឋកថា ឧប្បន្តសូត្រ

តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បន្តិស្សតិ ។ យថា-
មជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្ប-
ស្សាសានំ កង្កក្កុណោ តេសំយេវ វិទា អស្សាស-
ប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ទុប្បន្តក្កុណោ រូបាវចរានំ
អរូបាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បន្តិ-
នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បន្តិស្សតិ បច្ចិ-
មចិត្តសមម្ព័នំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា មវិតត្តាអវិ-
ចារំ បច្ចិមចិត្តំ ទុប្បន្តិស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈា-
នំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ កង្កក្កុណោ
តេសំយេវ វិទា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស
ទុប្បន្តក្កុណោ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អសញ្ញា-
សត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ទុប្បន្តិ-
វចីសង្ខារោ ច ទុប្បន្តិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ
វចីសង្ខារោ ទុប្បន្តិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ
ទុប្បន្តិស្សតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមា-
បន្នានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ ទុប្បន្តក្កុណោ តេសំ
តត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បន្តិស្សតិ នោ ច តេសំ
តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បន្តិស្សតិ ។ បច្ចិមចិត្តសមម្ព័នំ

សង្ខារបទដ្ឋកថា ឧប្បន្តសូត្រ

វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ គឺដំបូងគេឡើង ក្នុងជីវិតនោះ ។ យោ-
សង្ខារ របស់តួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់បឋ-
មជ្ឈាន ក្នុងកង្កក្កុណៈ ខែតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់តួកសត្វ ជា
រូបាវចរៈ និងអរូបាវចរៈទាំងនោះ ក្នុងទុប្បន្តក្កុណៈ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ
ចាកតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីដំបូងគេឡើង ក្នុងជីវិតនោះទេ ចិត្តជាទី
ដំបូង ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ របស់តួកសត្វ ដែលប្រកបដោយ
ចិត្តជាទីដំបូង គឺកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា កាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន
ក្នុងកង្កក្កុណៈ ខែតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់តួកសត្វ ដែល
ចូល កាន់ចក្កត្ថជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ក្នុងទុប្បន្តក្កុណៈ
ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ មិនកើតឡើងផង
វចីសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់
សត្វណា គឺដំបូងគេឡើង ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែល
ចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងទុប្បន្តក្កុណៈ ខែតួក
អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ គឺដំបូងគេឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីដំបូងគេឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីដំបូង

យស្ស ចិត្តស្ស អនុប្បា អរិយធម៌ បដិមចិត្ត
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ ទុតិយជ្ជានំ តតិយជ្ជានំ សមាបដ្ឋានំ
 អស្សាសប្បស្សានំ កង្កកុណោ តេសំយេវ វិហា
 អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ទុប្បាទក្កុណោ ចតុ
 ត្ថជ្ជានំ សមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តតុ
 វិចីសត្ថុរោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ កាយសត្ថុរោ ច
 ទុប្បជ្ជតិ ។

(៣០៧) យស្ស យត្ថ កាយសត្ថុរោ ទុប្បជ្ជតិ
 តស្ស តតុ ចិត្តសត្ថុរោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ សទ្ធវេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កកុណោ វិហា អស្សាសប្បស្សានុសេហិ
 ចិត្តស្ស ទុប្បាទក្កុណោ តេសំ តតុ កាយសត្ថុរោ
 ទុប្បជ្ជតិ រោ ច តេសំ តតុ ចិត្តសត្ថុរោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 បដិមចិត្តសមដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តតុ កាយ
 សត្ថុរោ ច ទុប្បជ្ជតិ ចិត្តសត្ថុរោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសត្ថុរោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស តតុ កាយសត្ថុរោ ទុប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។

(៣០៨) យស្ស យត្ថ វិចីសត្ថុរោ ទុប្ប
 ជ្ជតិ តស្ស តតុ ចិត្តសត្ថុរោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

ដែលបិទពាលិត្តុះចិបយាវិហារ របស់តួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្ត
 ជាប់ជុត និងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា វិចីសត្ថុរោ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ជាន និងកាន់តិយជ្ជាន ក្នុងកង្កកុណោ
 ខែតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់តួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចក្កត្ថ
 ជ្ជាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ក្នុងទុប្បាទកុណោ ខែចិត្ត ព្រោះ
 រឿរ ចាកតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(៣០៧) កាយសត្ថុរោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងវិ
 ណា ចិត្តសត្ថុរោ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងវិទ្ធិនោះឬ ។
 កាយសត្ថុរោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងកង្កកុណោ
 ខែចិត្ត និងក្នុងទុប្បាទកុណោ ខែចិត្ត ព្រោះរឿរ ចាកតួកអស្សាសៈ
 និងបស្សាសៈ ក្នុងវិទ្ធិនោះ តែចិត្តសត្ថុរោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជាវិទ្ធិមិនកើតឡើង ក្នុងវិទ្ធិនោះទេ កាយសត្ថុរោ របស់តួកសត្វ ដែល
 ប្រកបដោយចិត្តជាប់ជុត និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងផង ចិត្តសត្ថុរោ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងវិទ្ធិនោះ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសត្ថុរោ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងវិណា
 កាយសត្ថុរោ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងវិទ្ធិនោះឬ ។ តើ ។

(៣០៨) វិចីសត្ថុរោ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងវិណា
 ចិត្តសត្ថុរោ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងវិទ្ធិនោះឬ ។

សង្ខារ ចិត្តសង្ខារ កង្កក្កុលោ វិចារ វិតត្តសវិចារោហិ
 ចិត្តសង្ខារ ឧប្បទានក្កុលោ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ជតិ នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិស្សតិ
 សវិតត្តសវិចារបច្ឆិមចិត្តសង្ខារ កង្កក្កុលោ អវិតត្តអវិ-
 ចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វចី-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស វំ បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ ។ សវិតត្តសវិចារបច្ឆិ-
 មចិត្តសង្ខារ ឧប្បទានក្កុលោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារ-
 ោ ឧប្បជ្ជិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ជតិ សវិតត្តសវិចារបច្ឆិមចិត្តសង្ខារ កង្កក្កុលោ
 អវិតត្តអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច
 ឧប្បជ្ជតិ ។

វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងកង្កក្កុលោ
 ខែចិត្ត និងកង្កក្កុលោ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកក្នុងភិក្ខុនិង
 វិចារ ក្នុងទីនោះ ខែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនិងមិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វសត្វ ដែលប្រកបដោយ
 ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានភិក្ខុនិងមិនមានវិចារ ទាំងរបស់អសញ្ញា-
 សត្វទាំងនោះ ក្នុងកង្កក្កុលោ ខែចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយភិក្ខុ
 ប្រកបដោយវិចារ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ ទីនិងមិនកើតឡើងផង
 ក្នុងទីនោះ ។ បូយយ៉ាងនេះទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ទីនិងមិន
 កើតឡើង ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ទីនិងមិនកើតឡើង ក្នុង
 ឧប្បទានក្កុលោ ខែចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយភិក្ខុប្រកបដោយវិចារ
 ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង
 ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត
 ដែលមិនមានភិក្ខុមិនមានវិចារ ទាំងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ក្នុងកង្ក-
 ក្កុលោ ខែចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយភិក្ខុប្រកបដោយវិចារ ទីនិង
 មិនកើតឡើងផង វចីសង្ខារ មិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣០៧) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតុ តស្ស
 វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្សត្តិ ។ បច្ឆិមចិត្តសមម្ព័ន្ធំ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្ត
 ឧប្បជ្ឈិត្តស្សត្តិ តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតុ លោ ច
 តេសំ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្សត្តិ ឥតវេសំ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិតុ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សត្តិ ។ យស្ស វ បទ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្សត្តិ
 តស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អាមត្តា ។

(៣០៨) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតុ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្សត្តិ ។ បច្ឆិមចិត្តស-
 មម្ព័ន្ធំ តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតុ លោ ច
 តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្សត្តិ ឥតវេសំ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិតុ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្តស្សត្តិ ។
 យស្ស វ បទ ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមត្តា ។

(៣០៩) យស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតុ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្សត្តិ ។ បច្ឆិមចិត្តសមម្ព័ន្ធំ
 តេសំ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិតុ លោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្សត្តិ ឥតវេសំ វចីសង្ខារោ
 ច ឧប្បជ្ឈិតុ ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្តស្សត្តិ ។

(៣១០) កាយសង្ខារោ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ បើសត្វ
 របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ ចិត្តជាដំបូង ដែលប្រកបដោយ
 មានវិចារៈ របស់តួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាដំបូង នឹងកើតឡើង
 ក្នុងសំដាប់ វៃចិត្តណា កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ កើតឡើង
 ហើយ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ កាយ-
 សង្ខារ របស់តួកសត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង វៃចិ-
 សង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា
 នឹងកើតឡើង កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។

(៣១១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាដំបូង កើតឡើងហើយ តែចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វ
 ក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា (កើតឡើងហើយ) ។ បេ ។ អើ ។

(៣១២) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើងឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាដំបូង កើតឡើងហើយ តែវចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងទេ វចីសង្ខារ របស់តួកសត្វ
 ក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។

យស្ស វា មន ចិត្តសង្ខារោ ។ មេ ។ អាមន្តា ។

(៣១២) យត្ត កាយសង្ខារោ ឧប្បន្និត្ត ។ មេ ។

(៣១៣) យស្ស យត្ត កាយសង្ខារោ ឧប្បន្និត្ត

តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បន្និត្តតិ ។ កាមា-

វចរេ បដិមចិត្តសមដ្ឋំនំ ទុតិយដ្ឋានំ តតិយដ្ឋានំ

សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បន្និត្ត ទោ

ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បន្និត្តតិ បវេប-

ដ្ឋានំ សមាបន្នានំ ឥតរេសំ កាមាវចរានំ តេសំ

តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បន្និត្ត វចីសង្ខារោ ច

ឧប្បន្និត្ត ។ យស្ស វា មន យត្ត វចីសង្ខារោ

ឧប្បន្និត្ត តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បន្និត្តា-

តិ ។ រូនាវចរានំ អរូនាវចរានំ តេសំ តត្ថ វចី-

សង្ខារោ ឧប្បន្និត្ត ទោ ច តេសំ តត្ថ កាយ-

សង្ខារោ ឧប្បន្និត្ត បវេមដ្ឋានំ សមាបន្នានំ កាមា-

វចរានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បន្និត្ត

កាយសង្ខារោ ច ឧប្បន្និត្ត ។

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ។ មេ ។
អើ ។

(៣១២) កាយសង្ខារ កើតឡើងហើយ ក្នុងវិណា ។ មេ ។

(៣១៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុង

វិណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាដំបូង ក្នុងកាម-

វចរោ នឹងរបស់សត្វពាំងនោះ ដែលចូល កាន់ខុតិយដ្ឋាន នឹងកាន់

តតិយដ្ឋាន កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វពាំង

នោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វ ដែល

ចូល កាន់បវេមដ្ឋាន នឹងរបស់តួកសត្វ ជាកាមាវចរពាំងនោះ ក្រៅ

នេះ កើតឡើងហើយផង វចីសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងវិណា

កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចី-

សង្ខារ របស់តួកសត្វ ជាអូបាវចរ នឹងជាអូបាវចរពាំងនោះ នឹងកើត

ឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វពាំងនោះ មិនកើតឡើង

ហើយ ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់តួកសត្វ ដែលចូល កាន់បវេមដ្ឋាន

នឹងរបស់សត្វ ជាកាមាវចរពាំងនោះ នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារ

កើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣០៦) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ។ កាយាវ-
 ចារ បដ្ឋេមចិត្តសមម្ពំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ឧប្បជ្ឈិត្ត យោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្ប-
 ជ្ឈិត្តស្មតិ បឋមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមា-
 បណ្ណំ ឥតារាសំ កាយាវចារំ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្ត ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ។
 យស្ស ន បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ ចតុត្ថជ្ឈានំ
 សមាបណ្ណំ រូបាវចារំ កាយាវចារំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ យោ ច តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត បឋមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបណ្ណំ កាយាវចារំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ កាយសង្ខារោ ច
 ឧប្បជ្ឈិត្ត ។

(៣០៧) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ ។

(៣១២) កាយសង្ខារោ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងវិ-
 ណា ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងជីវនោះឬ ។ កាយ-
 សង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាវិចិត្ត ក្នុងកាយា-
 វចារ កើតឡើងហើយ ក្នុងជីវនោះ តែចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវនោះទេ កាយសង្ខារោ របស់តួកសត្វ ជាតាមាវ-
 ចារទាំងនោះ ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាន់ទុតិយជ្ឈាន
 និងកាន់តតិយជ្ឈាន កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារោ នឹងកើតឡើងផង
 ក្នុងជីវនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វណា នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងវិណា កាយសង្ខារោ របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងវិ-
 នោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារោ របស់តួកសត្វ ជាប្រាវចារ នឹងជាប្រាវចារទាំង
 នោះ ដែលចូល កាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងកើតឡើង ក្នុងជីវនោះ តែកាយ-
 សង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងជីវនោះទេ ចិត្ត-
 សង្ខារោ របស់តួកសត្វ ជាតាមាវចារទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន
 កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន នឹងកើតឡើងផង កាយសង្ខារោ
 កើតឡើងហើយផង ក្នុងជីវនោះ ។

(៣១៧) វចីសង្ខារោ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ក្នុងវិ-
 ណា ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងជីវនោះឬ ។

[៣១៧] យស្ស វចីសង្ខារោ ទុប្បន្និត្ត តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិភិ ។ ទត្តំ ។ យស្ស វ
 បទ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ តស្ស វចីសង្ខារោ
 ទុប្បន្និត្តាភិ ។ ទុប្បន្និត្ត ។

[៣១៧] យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បន្និត្ត ។ បេ ។

[៣២០] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បន្និត្ត
 តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិភិ ។ វូចាវចរាធំ
 អរូចាវចរាធំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បន្និត្ត
 យោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ វូចាវ-
 ចរោ អរូចាវចរោ សវិតក្កុសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កត្តា-
 ណោ អវិតក្កុសវិចារបច្ឆិមចិត្តសមន្តិធំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អទន្តក អវិតក្កុសវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បន្និស្សតិ ទត្ត-
 ត្តណ្ណំ សមាបណ្ណំ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច ទុប្បន្និត្ត វចីសង្ខារោ ច ទុប្បន្និ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វ បទ យត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បន្និ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បន្និត្តាភិ ។

[៣១៨] វចីសង្ខារ របស់សត្វយោ ពិរកើតឡើងហើយ ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើងឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយឬ ។ កើតឡើងហើយ ។

[៣១៩] កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[៣២០] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 កាយសង្ខារ របស់សត្វ ជាវូចាវចរៈ និងជាអរូចាវចរៈទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិភក្តៈ
 មិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ដែល
 មិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា
 ក្នុងកង្កត្តណា ខែចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈ ប្រកបដោយ
 វិចារៈ ក្នុងវូចាវចរៈ និងក្នុងអរូចាវចរៈ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ
 នោះ ដែលចូល កាន់ចក្កត្តជ្ជាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងហើយផង វចីសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

កាយវិការ បច្ចិមចិត្តសមដ្ឋានំ មុតិយជ្ឈានំ តតិយ-
 ជ្ឈានំ សមាបន្តានំ តេសំ តតុ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ខោ ច តេសំ តតុ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិត្ត
 រូបាវចរោ អរូបាវចរោ សវិតក្កសវិចារបច្ចិមចិត្តស្ស
 កង្កកុណោ អវិតក្កអវិចារបច្ចិមចិត្តសមដ្ឋានំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ចិមចិត្តំ ទុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ តតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្តានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ
 តតុ វចីសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ កាយសង្ខារោ
 ច ទុប្បជ្ជិត្ត ។

(៣២០) យស្ស យត្ត កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តតុ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ តតុត្ត-
 ជ្ឈានំ សមាបន្តានំ រូបាវចរានំ អរូបាវចរានំ តេសំ
 តតុ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិត្ត ខោ ច តេសំ តតុ
 ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ រូបាវចរោ អរូបាវចរោ បច្ចិ-
 មចិត្តសមដ្ឋានំ អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តតុ កាយ-
 សង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិត្ត ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

វចីសង្ខារ របស់ភ្នកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាដំបូង ក្នុងកាយវិការ
 និងរបស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ចុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន
 និងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាដំបូង ដែលមិនមាន
 វិភក្តៈមិនមានវិចារ របស់ភ្នកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាដំបូង ដែល
 មិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារ ទាំងកើតឡើង ក្នុងវិធាន វៃចិត្តណា ក្នុង
 កង្កកុណា វៃចិត្តជាដំបូងដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារ ក្នុង
 រូបាវចរោ និងក្នុងអរូបាវចរោ វចីសង្ខារ របស់ភ្នកសត្វ ដែលចូល
 កាន់ចិត្តជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ទាំងមិនកើតឡើងផង
 កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣២១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ
 ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ ទាំងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ទេ ។ កាយសង្ខារ របស់ភ្នកសត្វ ជារូបាវចរោ និងអរូបាវចរោទាំង
 នោះ ដែលចូល កាន់ចិត្តជ្ឈាន មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះ តែ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ទេ កាយសង្ខារ របស់ភ្នកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាដំបូង ក្នុង
 រូបាវចរោ និងក្នុងអរូបាវចរោ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើត
 ឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ ទាំងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

យស្ស កំ មន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។ កាមា-
 វចរោ បច្ឆិមចិត្តសមន្តីធំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ជិត្ត វុចារវចរោ អរុចារវចរោ បច្ឆិមចិត្តសមន្តីធំ
 អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិត្ត ។

(១២២) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិត្ត
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ អវិភក្កិ-
 អវិចារក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិត្ត លោ
 ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ អវិភក្កិ-
 វិចារក្ខមិយំ បច្ឆិមចិត្តសមន្តីធំ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ
 តត្ថ វចីសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិត្ត ចិត្តសង្ខារោ ច
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស កំ មន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិត្តាតិ ។

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទិណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុង
 ភាវាវចរៈ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
 ត្វកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងវុចារវចរៈ និងក្នុងអរុចារ-
 វចរៈ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង កាយសង្ខារ
 មិនកើតឡើងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣២២) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើងហើយ ក្នុង
 ទិណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។
 វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ក្នុងអវិភក្កិវិចារក្ខមិ មិនកើតឡើង
 ហើយ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិន
 កើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់ត្វកសត្វ ដែលប្រកបដោយ
 ចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងអវិភក្កិវិចារក្ខមិ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិន
 កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខារយោគៈ បរិច្ឆេទស្ស វិបស្សនា

សវិតក្កសវិតារក្ខម័យំ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីធំ តេសំ តត្ថ
ចិត្តសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខា-
រោ ទុប្បជ្ជិត្ត អវិតក្កអវិតារក្ខម័យំ បច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីធំ
អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិ-
ស្សតិ វចីសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិត្ត ។

ឃ្លាទាំង ចម្លង ៖

[៣២៣] យស្ស កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ តស្ស
វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ ។ វិចា វិតក្កវិចារេហិ អសញ្ញា-
សច្ចស្សាសាទំ កង្កក្កុលោ តេសំ កាយសង្ខារោ
ធិរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ បដ-
មជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសច្ចស្សា-
សាទំ កង្កក្កុលោ តេសំ កាយសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈតិ
វចីសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វ បទ វចីសង្ខារោ
ធិរុជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ ។ វិចា អស្សា-
សច្ចស្សាសេហិ វិតក្កវិចារោ កង្កក្កុលោ តេសំ
វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ

សង្ខារយោគៈ បរិច្ឆេទស្ស វិបស្សនា

ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាវិបដុត ក្នុង
សវិតក្កសវិតារក្ខម័ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជំនោះ តែវចីសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ក្នុងជំនោះទេ ចិត្តសង្ខារ
របស់តួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាវិបដុត ក្នុងសវិតក្កសវិតារក្ខម័
នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង វចីសង្ខារ មិនកើត
ឡើងហើយផង ក្នុងជំនោះ ។

ឬ ឃ្លាទាំង ៖

[៣២៣] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា លេត់ទៅ វចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ លេត់ទៅ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
លេត់ទៅ ក្នុងកង្កក្កុលោ ខែត្តកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ព្រោះវៀរ
ចាកតួកវិតក្កនិងវិចារ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេត់
ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វជាតាមវិចារទាំងនោះ ដែលចូល
កាន់បឋមជ្ឈាន លេត់ទៅផង វចីសង្ខារ លេត់ទៅផង ក្នុងកង្កក្កុលោ
ខែត្តកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វ
ណា លេត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ លេត់ទៅ ។ វចី-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ទៅ ក្នុងកង្កក្កុលោ ខែត្តកវិតក្កនិង
វិចារ ព្រោះវៀរ ចាកតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ

ជំរុញតិ បឋមជ្ឈានំ សម្មាសម្ពុទ្ធានំ កាយសង្ខារោ
អស្សាសប្បស្សនាសាទំ កង្កក្កុណោ តេសំ វចីសង្ខារោ
ច ជំរុញតិ កាយសង្ខារោ ច ជំរុញតិ ។

(៣២២) យស្ស កាយសង្ខារោ ជំរុញតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ជំរុញតិ ។ វិចិត្តោ ។ យស្ស វ
បទ ចិត្តសង្ខារោ ជំរុញតិ តស្ស កាយសង្ខារោ
ជំរុញតិ ។ វិចិត្តោ អស្សាសប្បស្សនាសមា ចិត្តស្ស
កង្កក្កុណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ជំរុញតិ ខោ ច
តេសំ កាយសង្ខារោ ជំរុញតិ អស្សាសប្បស្សនាសាទំ
កង្កក្កុណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ជំរុញតិ កាយ-
សង្ខារោ ច ជំរុញតិ ។

(៣២៣) យស្ស វចីសង្ខារោ ជំរុញតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ជំរុញតិ ។ វិចិត្តោ ។ យស្ស វ
បទ ចិត្តសង្ខារោ ជំរុញតិ តស្ស វចីសង្ខារោ ជំរុញ-
តិ ។ វិចិត្តោ វិគត្តវិចារោ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ
តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ជំរុញតិ ខោ ច តេសំ វចី-
សង្ខារោ ជំរុញតិ វិគត្តវិចារោ កង្កក្កុណោ តេសំ
ចិត្តសង្ខារោ ច ជំរុញតិ វចីសង្ខារោ ច ជំរុញតិ ។

លេសសត្វតាំងនោះ ទិវលេត្តោ វចីសង្ខារោ លេសសត្វតាំងនោះ
តាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន លេត្តោ តាយសង្ខារោ លេត្តោ
ទៅផង ក្នុងកង្កក្កុណោ វៃត្តកកស្សនាស្ថានិច្ចស្សនាស្ថានៈ ។

(៣២៤) កាយសង្ខារោ លេសសត្វតាំងនោះ លេត្តោ ចិត្តសង្ខារោ
លេសសត្វតាំងនោះ លេត្តោ វេ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារោ
លេសសត្វតាំងនោះ លេត្តោ កាយសង្ខារោ លេសសត្វតាំងនោះ លេត្តោ វេ ។
ចិត្តសង្ខារោ លេសសត្វតាំងនោះ លេត្តោ ក្នុងកង្កក្កុណោ វៃចិត្ត
ព្រោះវិញ ចាកត្តកស្សនាស្ថានិច្ចស្សនាស្ថានៈ តែកាយសង្ខារោ លេសសត្វ
តាំងនោះ ទិវលេត្តោ ចិត្តសង្ខារោ លេសសត្វតាំងនោះ លេត្តោ
ផង កាយសង្ខារោ លេត្តោ ក្នុងកង្កក្កុណោ វៃត្តកកស្សនាស្ថានិច្ច
ស្សនាស្ថានៈ ។

(៣២៥) វចីសង្ខារោ លេសសត្វតាំងនោះ លេត្តោ ចិត្តសង្ខារោ
លេសសត្វតាំងនោះ លេត្តោ វេ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារោ
លេសសត្វតាំងនោះ លេត្តោ វចីសង្ខារោ លេសសត្វតាំងនោះ លេត្តោ វេ ។
ចិត្តសង្ខារោ លេសសត្វតាំងនោះ លេត្តោ ក្នុងកង្កក្កុណោ វៃចិត្ត
ព្រោះវិញ ចាកត្តកវិគត្តៈនិវិចារោ តែវចីសង្ខារោ លេសសត្វតាំងនោះ
ទិវលេត្តោ ចិត្តសង្ខារោ លេសសត្វតាំងនោះ លេត្តោ ផង វចី-
សង្ខារោ លេត្តោ ក្នុងកង្កក្កុណោ វៃត្តកវិគត្តៈនិវិចារោ ។

(៣២៦) យន្ត កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ តត្ថ
 វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈានេ
 តត្ថ កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ យោ ច តត្ថ វចីសង្ខារ-
 ោ ធិរុជ្ឈតិ ។ បេ ។

(៣២៧) យស្ស យន្ត កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ ។ បេ ។ យស្ស-
 កាម្យិ យស្សយន្តកាម្យិ សទិសំ ។

(៣២៨) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧ - ធិរុជ្ឈតិ
 តស្ស វចីសង្ខារោ ឧ ធិរុជ្ឈតិ ។ វិទា អស្សា-
 សប្បស្សៈសេហិ វិតត្តវិចារាធំ កង្កក្ខណោ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ឧ ធិរុជ្ឈតិ យោ ច តេសំ វចីសង្ខារ-
 ោ ឧ ធិរុជ្ឈតិ សត្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 វិទា អស្សាសប្បស្សៈសេហិ អវិតត្តវិចារាចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ ធិរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ច ឧ ធិរុជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ ច ឧ
 ធិរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បធិ វចីសង្ខារោ ឧ
 ធិរុជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ឧ ធិរុជ្ឈតិ ។

(៣២៩) កាយសង្ខារ លេតំវេ ក្កវិចារោ វចីសង្ខារ លេតំ
 វេ ក្កវិចារោ ។ កាយសង្ខារ លេតំវេ ក្កវិចារោ វចីសង្ខារ វិច
 ក្កវិចារោ ក្កវិចារោ តៃវចីសង្ខារ មិនលេតំវេ ក្កវិចារោ
 វេ ។ បេ ។

(៣៣០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា លេតំវេ ក្កវិចារោ
 វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ លេតំវេ ក្កវិចារោ ។ បេ ។ ពាក្យ
 ថា របស់សត្វណា ថា របស់សត្វណា ក្កវិចារោ ដូច ។ ភ្នា ។

(៣៣១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេតំវេ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនលេតំវេ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនលេតំវេ ក្កវិចារោ វិចារោ វិចារោ ព្រោះវិចារោ ចាក
 ត្ថកអស្សាសៈវិចារោ តៃវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជាមិនលេតំវេ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល
 កាន់វិចារោ វិចារោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេតំវេ វចី-
 សង្ខារ មិនលេតំវេ ក្កវិចារោ វិចារោ វិចារោ វិចារោ វិចារោ
 វិចារោ ដែលមិនមានវិចារោ មិនមានវិចារោ ព្រោះវិចារោ ចាក
 ត្ថកអស្សាសៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា
 មិនលេតំវេ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនលេតំវេ ។

វិបាក វិភង្គក្កវិបាកេហិ អស្សាសប្បស្សនាណំ កង្កត្តុនុណោ
តេសំ វចីសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ កាយ-
សង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ សទ្ធេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុ-
ណោ វិបាក អស្សាសប្បស្សនេហិ អវិភង្គក្កអវិបាក-
ចិត្តស្ស កង្កត្តុនុណោ ធិរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញ-
សន្តានំ តេសំ វចីសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈតិ កាយ-
សង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈតិ ។

[៣២៧] យស្ស កាយសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ
តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ ។ វិបាក អស្សា-
សប្បស្សនេហិ ចិត្តស្ស កង្កត្តុនុណោ តេសំ កាយ-
សង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ លោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
ន ធិរុជ្ឈតិ សទ្ធេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ ធិរោ-
ធសមាបន្នានំ អសញ្ញសន្តានំ តេសំ កាយសង្ខារោ
ច ន ធិរុជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈតិ ។
យស្ស វា បទ ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ តស្ស
កាយសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។

[៣២៨] យស្ស វចីសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ ។ វិបាក វិភង្គក្កវិបាកេហិ
ចិត្តស្ស កង្កត្តុនុណោ តេសំ វចីសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ

វចីសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅ ក្នុងកង្កត្តុណា ខែចិត្ត
អស្សាសនៃធិបស្សនៈ ព្រោះវៀរ ចាកក្នុងវិភង្គក្កវិបាក តែកាយ-
សង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេចទៅទេ វចីសង្ខារោ របស់
សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់ខំរោធន ទាំងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិន
លេចទៅផង កាយសង្ខារោ មិនលេចទៅផង ក្នុងឧប្បាទត្តុណា ខែចិត្ត
និងក្នុងកង្កត្តុណា ខែចិត្តដែលមិនមានវិភង្គក្កមិនមានវិបាក ព្រោះវៀរ
ចាកក្នុងអស្សាសនៃធិបស្សនៈ ។

[៣២៩] កាយសង្ខារោ របស់សត្វណា មិនលេចទៅ ចិត្តសង្ខារោ
របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅឬ ។ កាយសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ
មិនលេចទៅ ក្នុងកង្កត្តុណា ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកក្នុងអស្សាសនៃធិ
បស្សនៈ តែចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេចទៅ
ទេ កាយសង្ខារោ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់ខំរោធន ទាំងរបស់
អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅផង ចិត្តសង្ខារោ មិនលេចទៅផង ក្នុង
ឧប្បាទត្តុណា ខែចិត្ត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វណា
មិនលេចទៅ កាយសង្ខារោ របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅឬ ។ អើ ។

[៣៣០] វចីសង្ខារោ របស់សត្វណា មិនលេចទៅ ចិត្តសង្ខារោ
របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅឬ ។ វចីសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
លេចទៅ ក្នុងកង្កត្តុណា ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកក្នុងវិភង្គក្កវិបាក

យោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ឬ ចិត្តវដ្តិតិ សរោស័
 ចិត្តស្ស ឧប្បនន្តុរណា និរោធសមាបន្នានំ អសញ្ញា
 សត្តានំ តេសំ វចីសង្ខារោ ច ន ចិត្តវដ្តិតិ ចិត្តសង្ខា-
 រោ ច ន ចិត្តវដ្តិតិ ។ យស្ស កំ បន ចិត្តសង្ខារោ ន
 ចិត្តវដ្តិតិ តស្ស វចីសង្ខារោ ន ចិត្តវដ្តិតិតិ ។ អាមន្តា ។

(៣៣១) យត្ថ កាយសង្ខារោ ន ចិត្តវដ្តិតិ ។ បេ ។

(៣៣២) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន ចិត្តវដ្តិតិ
 តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ន ចិត្តវដ្តិតិតិ ។ វិទា
 អស្សាសប្បស្សនសេហិ វិតត្តវិចារណំ កង្កក្កុរណា
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ន ចិត្តវដ្តិតិ យោ ច
 តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ន ចិត្តវដ្តិតិ សរោស័ ចិត្តស្ស
 ឧប្បនន្តុរណា វិទា អស្សាសប្បស្សនសេហិ អវិតត្ត-
 អវិចារចិត្តស្ស កង្កក្កុរណា អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ន ចិត្តវដ្តិតិ វចីសង្ខារោ ច
 ន ចិត្តវដ្តិតិ ។ យស្ស កំ បន យត្ថ វចីសង្ខារោ
 ។ បេ ។ យស្សកម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ សនិសំ
 វិត្តារតត្ថំ ។ យស្សយត្ថតេ និរោធសមាបន្នានន្តិ
 ន កាតត្ថំ ។

តៃចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេងទេ វិចារណៈ
 របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធន ព័ងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ
 មិនលេងទេ ចិត្តសង្ខារ មិនលេងទេ កង្កឧប្បនន្តុរណា ខែ
 ចិត្ត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេងទេ
 វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនលេងទេ ។ អើ ។

(៣៣១) កាយសង្ខារ មិនលេងទេ កង្កទីណា ។ បេ ។

(៣៣២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេងទេ កង្កទីណា
 វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនលេងទេ កង្កទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេងទេ កង្កកង្កក្កុរណា ខែក្នុងក្កុរណា ខែវិចារណៈ
 ព្រោះវៀរ ចាកក្កុរណា ខែវិចារណៈ កង្កទីនោះ តៃវចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេងទេ កង្កទីនោះទេ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនលេង
 ទេ វចីសង្ខារ មិនលេងទេ កង្កឧប្បនន្តុរណា ខែចិត្ត និង
 កង្កកង្កក្កុរណា ខែចិត្តដែលមិនមានវិតត្តុរណា មិនមានវិចារណៈ ព្រោះវៀរ ចាក
 ក្កុរណា ខែវិចារណៈ កង្កទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
 របស់សត្វណា មិនលេងទេ កង្កទីណា ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់
 សត្វណា ពាក្យថា របស់សត្វណា កង្កទីណា ដូចៗគ្នា បណ្ឌិត
 គប្បីឲ្យពិស្តារផងដែរ ។ ពាក្យថា របស់សត្វសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធន
 បណ្ឌិត មិនគប្បីធ្វើ កង្កពាក្យថា របស់សត្វណា កង្កទីណាទេ ។

[៣៣៣] យស្ស កាយសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិតុ តស្ស
 វចីសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិតាតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
 បទ វចីសង្ខារោ ។ បេ ។ យថា ឧប្បាទវារ
 អតីតា បុត្តា យស្សកុម្មិ យស្សយន្តកុម្មិ អនុ-
 លោមម្បិ បច្ចុដិយម្បិ វិកត្តំ ឯវំ ឯវេកឯវេបិ វិកដិ-
 តត្ធា ។ ធាតុ ធានាគរណំ ។

[៣៣៤] យស្ស កាយសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិតស្មតិ
 តស្ស វចីសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិតស្មតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បទ វចីសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិតស្មតិ តស្ស
 កាយសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិតស្មតីតិ ។ កាមាវចរោ បដិម-
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទតុណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរ-
 មារត ធំ បដិមចិត្តំ ឧប្បាទិតស្មតិ រូបាវចរោ អរូបា-
 វោ បដិមកវិចារធំ យេ ត រូបាវចរំ អរូបាវ វំ
 ឧបបដិមត្វា បរិចិត្តាយស្សន្តំ តេសំ ចរន្តាធំ តេសំ
 វចីសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិតស្មតិ ចោ ច តេសំ កាយ-
 សង្ខារោ ធិរុដ្ឋិតស្មតិ ឥតរេសំ តេសំ វចីសង្ខារោ
 ច ធិរុដ្ឋិតស្មតិ កាយសង្ខារោ ច ធិរុដ្ឋិតស្មតិ ។

[៣៣៥] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា លេក់ហើយ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ លេក់ហើយ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
 របស់សត្វណា ។ បេ ។ បុត្ត ជាអតីត ពាក្យថា របស់សត្វណាភ្នំ
 ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាភ្នំ អនុលោមត្តិ បច្ចុដិយត្តិ ដែល
 លោកចែកហើយ ក្នុងឧប្បាទវារ យ៉ាងណា បណ្ឌិត គប្បីចែក ក្នុង
 វិភាគវារ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ការធ្វើឲ្យផ្សេង ៗ គ្នា ដូចជាចរន្តិយ ។

[៣៣៦] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា ទើបលេក់ទៅ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ ទើបលេក់ទៅ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
 របស់សត្វណា ទើបលេក់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ ទើបលេក់
 ទៅ ។ ចិត្តជាដំបូង របស់តួកសត្វ ជាតាមាវចរ ទើបកើតឡើង
 ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទតុណោ វៃចិត្តជាដំបូង វចីសង្ខារ
 របស់តួកសត្វ ជាតាមាវចរ ទើបលេក់ក្នុងបដិមតត
 ក្នុងរូបាវចរ ទើបក្នុងអរូបាវចរ ទើបលេក់សត្វនោះ ដែលចូល កាន់
 រូបាវចរ ទើបកាន់អរូបាវចរហើយ ទើបវិទិត្តាន កាលព្យុត ទើបលេក់
 ទៅ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ទើបមិនលេក់ទៅទេ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ ទើបលេក់ទៅផង កាយសង្ខារ ទើបលេក់
 ទៅផង ។

(៣៣៧) យត្ថ យាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ

។ មេ ។

(៣៣៨) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិ-

ស្សតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។

នុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបញ្ញានំ តេសំ តត្ថ

កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថ

វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបញ្ញានំ

កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈិ-

ស្សតិ វចីសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ

យត្ថ វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយ-

សង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តស្ស

ឧប្បនក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមា-

វចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បនិស្សតិ រូបាវចរានំ អរូបា-

វចរានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច

តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ

សមាបញ្ញានំ ឥតរេសំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ

វចីសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច

ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។

(៣៣៧) កាយសង្ខារ ខីនិលេតំវេ ក្នុងទីណា ។ មេ ។

(៣៣៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា ខីនិលេតំវេ ក្នុងទីណា

វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ ខីនិលេតំវេ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ

របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ខុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ខីនិ

លេតំវេ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ខីនិមិនលេតំវេ

ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន

និងរបស់តួកសត្វ ជាកាមាវចរៈទាំងនោះ ខីនិលេតំវេផង វចីសង្ខារ

ខីនិលេតំវេផង ក្នុងទីនោះ ។ ប្តូរយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់

សត្វណា ខីនិលេតំវេ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ ខីនិ

លេតំវេ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់តួកសត្វ ជាកាមាវចរៈ

ខីនិភិតរឿង ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងច្បាប់ខុណៈ វៃចិត្តជាទី

បំផុត វចីសង្ខារ របស់តួកសត្វ ជាកាមាវចរៈ និងរបស់តួកសត្វ ជា

រូបាវចរៈ ខីនិជារូបាវចរៈទាំងនោះ ខីនិលេតំវេ ក្នុងទីនោះ តែកាយ-

សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ខីនិមិនលេតំវេ ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ

របស់សត្វជាកាមាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន

និងលេតំវេផង កាយសង្ខារ ខីនិលេតំវេផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៣៧) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ជំរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ជំរុជ្ឈិស្សតិ ។
 អាមត្តា ។ យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ជំរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ជំរុជ្ឈិស្ស-
 តិ ។ កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្ត
 ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ រូបាវចរោ អរូ-
 បាវចរោ ភេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ជំរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច
 ភេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ជំរុជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ
 ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ វត្ថុភេសំ
 កាមាវចរោ ភេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច ជំរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ជំរុជ្ឈិស្សតិ ។

(៣៤០) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ ជំរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ជំរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ជំរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ជំរុជ្ឈិស្សតិ ។ អវិគត្ត-
 អវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តក អវិគត្តអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ

(៣៣៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា ខឹងរលត់ទៅ ក្នុងជីវណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ ខឹងរលត់ទៅ ក្នុងជីវនាម្ប ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ខឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ ខឹងរលត់ទៅ ក្នុងជីវនាម្ប ។ ចិត្តជាទី
 បំផុត របស់តួសត្វ ជាតាមាវចរៈ ខឹងរក្សាឡើង ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្ត
 ណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តជាទីបំផុត ចិត្តសង្ខារ របស់តួសត្វ ជា
 តាមាវចរៈ ខឹងរបស់សត្វជាប្បាវចរៈ ខឹងជាអប្បាវចរៈទាំងនោះ ដែល
 ចូល កាន់ចក្ខុជ្ឈាន ខឹងរលត់ទៅ ក្នុងជីវនាម្ប តែកាយសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ ខឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងជីវនាម្ប ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
 ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាន់ទុ-
 តិយជ្ឈាន ខឹងកាន់តតិយជ្ឈាន ខឹងរលត់ទៅផង កាយសង្ខារ ខឹង
 រលត់ទៅផង ក្នុងជីវនាម្ប ។

(៣៤០) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា ខឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ ខឹងរលត់ទៅ ក្នុងជីវនាម្ប ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ខឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា វចី-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ ខឹងរលត់ទៅ ក្នុងជីវនាម្ប ។ ចិត្តជាទីបំផុត
 ដែលមិនមានវិក្កុះមិនមានវិចារៈ ខឹងរក្សាឡើង ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្ត
 ណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ ខែចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិក្កុះមិនមានវិចារៈ

ទុតិយដ្ឋាន តតិយដ្ឋាន តតុតដ្ឋាន សមាបន្ទាន់
 តេស តតុ ចិត្តសង្ខារេ ឱវុជ្ជិស្សតិ ចោ ច តេស
 តតុ វចីសង្ខារេ ឱវុជ្ជិស្សតិ បឋមដ្ឋាន សមាបន្ទាន់
 តាមាវចរណំ វតេសំ រូចាវចរណំ អរូចាវចរណំ តេស
 តតុ ចិត្តសង្ខារេ ច ឱវុជ្ជិស្សតិ វចីសង្ខារេ ច
 ឱវុជ្ជិស្សតិ ។

(៣៤០) យស្ស កាយសង្ខារេ ន ឱវុជ្ជិស្សតិ
 តស្ស វចីសង្ខារេ ន ឱវុជ្ជិស្សតិ ។ តាមាវចរណំ
 បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បនក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 តាមាវចរណំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បន្និស្សតិ រូចាវចរេ អរូចា-
 វចរេ បច្ឆិមភវិកានំ យេ ច រូចាវចរំ អរូចាវចរំ
 ឧបបន្និទ្ធា បរិនិទ្ធាយិស្សន្តិ តេសំ ចវន្ទានំ តេសំ
 កាយសង្ខារេ ន ឱវុជ្ជិស្សតិ ចោ ច តេសំ វចី-
 សង្ខារេ ន ឱវុជ្ជិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមន្តីនំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បន្និស្សតិ
 តេសំ កាយសង្ខារេ ច ន ឱវុជ្ជិស្សតិ វចីសង្ខារេ

ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វតាំងទោះ ដែលចូល របស់វុតិយដ្ឋាន កាន់តតិ-
 យដ្ឋាន និងកាន់ចក្កដ្ឋាន និងលេតទៅ ក្នុងទីនោះ តែវចីសង្ខារ
 របស់សត្វតាំងទោះ និងមិនលេតទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
 តួកសត្វ ជាតាមាវចរ ដែលចូល កាន់បឋមដ្ឋាន និងរបស់សត្វជា
 រូចាវចរ និងជាអរូចាវចរតាំងទោះ ក្រៅនេះ និងលេតទៅផង វចី-
 សង្ខារ និងលេតទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៤១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា និងមិនលេតទៅ វចី-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ និងមិនលេតទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់តួក
 សត្វ ជាតាមាវចរ និងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្ប-
 នក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វ ជាតាមាវចរ
 និងរបស់តួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ឆិមភព ក្នុងរូចាវចរ និងក្នុងអរូចាវចរ
 និងរបស់តួកសត្វនោះ ដែលចូល កាន់រូចាវចរ និងកាន់អរូចាវចរ
 ហើយ និងបរិនិទ្ធាន កាលច្បុក និងមិនលេតទៅ តែវចីសង្ខារ របស់
 សត្វតាំងទោះ មិនមែនជាមិនលេតទៅទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមាន
 វិតក្កៈមិនមានវិចារ របស់តួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែល
 មិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារ និងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា
 ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយ
 វិចារ កាយសង្ខារ របស់សត្វតាំងទោះ និងមិនលេតទៅផង វចីសង្ខារ

សង្ខារមយោ វេទិតិយោ វិចារោ

ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស កំ បទ វចិសម្ពុំរោ
ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសម្ពុំរោ ន ធិរុជ្ឈិស្ស-
តីតិ ។ អាមន្តា ។

[៣៤២] យស្ស កាយសម្ពុំរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស ចិត្តសម្ពុំរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ តាមាវចរាធំ
បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
តាមាវចរាធំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូបាវចរោ អរូបា-
វចរោ បច្ឆិមគវិកាធំ យេ ច រូបាវចរំ អរូបាវចរំ
ឧបបដ្ឋិតា បរិនិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ ចវន្តាធំ តេសំ
កាយសម្ពុំរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ
ចិត្តសម្ពុំរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
ណោ តេសំ កាយសម្ពុំរោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ចិត្ត-
សម្ពុំរោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស កំ បទ
ចិត្តសម្ពុំរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសម្ពុំរោ
ន ធិរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។

[៣៤៣] យស្ស វចិសម្ពុំរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
តស្ស ចិត្តសម្ពុំរោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អវិកក្កាអវិ-
ចារបច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ យស្ស ចិត្តស្ស
អនន្តរា អវិកក្កាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ

សង្ខារមយោ វេទិតិយោ វិចារោ

នីធិមិទលេតវេជ្ជ ។ ប្បយយ៉ាវិទ្យោ វិចារោ យេសំសត្វណា មីធិ
មិទលេតវេ កាយសម្ពុំរោ យេសំសត្វនោ មីធិមិទលេតវេច្ច ។ ភេ ។

[៣៤៤] កាយសម្ពុំរោ យេសំសត្វណា នីធិមិទលេតវេ ចិត្ត-
សម្ពុំរោ យេសំសត្វនោ នីធិមិទលេតវេច្ច ។ ចិត្តជាទីបំផុត យេសំ
ត្ថកសត្វ ជាតាមាវចរោ នីធិកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុង
ឧប្បាទក្ខណៈ វៃចិត្តជាទីបំផុត កាយសម្ពុំរោ យេសំត្ថកសត្វ ជាតា-
មាវចរោ នីធិយេសំត្ថកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ឆិមកក ក្នុងរូបាវចរោ នីធិក្នុង
អរូបាវចរោ នីធិយេសំត្ថកសត្វនោ ។ ដែលចូល គាត់រូបាវចរោ នីធិគាត់
អរូបាវចរោហិយ នីធិបរិនិព្វាន កាលច្បួន នីធិមិទលេតវេ វៃចិត្ត-
សម្ពុំរោ យេសំសត្វនាវនីនោ មិទមិទលេតវេនីធិមិទលេតវេនោ កាយសម្ពុំរោ
យេសំសត្វនាវនីនោ នីធិមិទលេតវេជ្ជ ចិត្តសម្ពុំរោ នីធិមិទលេតវេ
ជ្ជ ក្នុងកង្កក្កណៈ វៃចិត្តជាទីបំផុត ។ ប្បយយ៉ាវិទ្យោ ចិត្តសម្ពុំរោ
យេសំសត្វណា នីធិមិទលេតវេ កាយសម្ពុំរោ យេសំសត្វនោ នីធិ
មិទលេតវេច្ច ។ ភេ ។

[៣៤៥] វចិសម្ពុំរោ យេសំសត្វណា នីធិមិទលេតវេ ចិត្ត-
សម្ពុំរោ យេសំសត្វនោ នីធិមិទលេតវេច្ច ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែល
មិទមានវិកក្កៈមិទមានវិចារោ នីធិកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា
ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិទមានវិកក្កៈមិទមានវិចារោ

តេស វចិសដ្ឋារោ ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ យោ ច តេស ចិត្ត-
 សដ្ឋារោ ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កត្តុណា
 តេស វចិសដ្ឋារោ ច ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ចិត្តសដ្ឋារោ
 ច ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បធន ចិត្តសដ្ឋារោ
 ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វចិសដ្ឋារោ ធន ធិរុជ្ឈិស្ស-
 តីតិ ។ អាមន្តា ។

(៣២២) យត្ត កាយសដ្ឋារោ ធន ធិរុជ្ឈិស្ស-
 តិ ។ បេ ។

(៣២៣) យស្ស យត្ត កាយសដ្ឋារោ ធន ធិរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ត វចិសដ្ឋារោ ធន ធិរុជ្ឈិស្សតីតិ ។
 តាហាវចរោ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណា យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរ តាហាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្ស-
 តិ រូចាវចរោ អរូចាវចរោ តេស តត្ត កាយសដ្ឋា-
 រោ ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ យោ ច តេស តត្ត វចិសដ្ឋា-
 រោ ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិតារបច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កត្តុណា អវិតក្កសវិតារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរ អវិតក្កសវិតារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ ចតុត្តជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ មសញ្ញាសត្តានំ តេស
 តត្ត កាយសដ្ឋារោ ច ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ វចិសដ្ឋារោ

វចិសដ្ឋារោ របស់សត្វតាំងនោះ រឺវិចិមលក់ទៅ តែវិចិមលក់ របស់
 សត្វតាំងនោះ មិនមែនជាវិចិមលក់ទៅទេ វចិសដ្ឋារោ របស់សត្វ
 តាំងនោះ វិចិមលក់ទៅផង ចិត្តសដ្ឋារោ វិចិមលក់ទៅផង ក្នុង
 កង្កត្តុណា វៃចិត្តជាវិចិមល ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសដ្ឋារោ របស់
 សត្វណា វិចិមលក់ទៅ វចិសដ្ឋារោ របស់សត្វនោះ វិចិមលក់
 ទៅឬ ។ ភេ ។

(៣២៤) កាយសដ្ឋារោ វិចិមលក់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣២៥) កាយសដ្ឋារោ របស់សត្វណា វិចិមលក់ទៅ ក្នុងទី
 ណា វចិសដ្ឋារោ របស់សត្វនោះ វិចិមលក់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តជាវិចិមល របស់សត្វសត្វ ជាតាមាវចរ វិចិមលក់ទៅ ក្នុងលំ-
 ដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងទម្រង់ក្នុងណា វៃចិត្តជាវិចិមល កាយសដ្ឋារោ
 របស់សត្វសត្វ ជាតាមាវចរ វិចិមលក់ទៅ វិចិមលក់ ជាវិចិមល-
 ក់ទៅទាំងនោះ វិចិមលក់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែវចិសដ្ឋារោ របស់
 សត្វតាំងនោះ មិនមែនជាវិចិមលក់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាវិចិមល
 ដែលមិនមានវិក្កុមិនមានវិចារ របស់សត្វសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្ត
 ជាវិចិមល ដែលមិនមានវិក្កុមិនមានវិចារ វិចិមលក់ទៅ ក្នុងលំដាប់
 វៃចិត្តណា ក្នុងកង្កត្តុណា វៃចិត្តជាវិចិមល ដែលប្រកបដោយវិក្កុ-
 ប្រកបដោយវិចារ កាយសដ្ឋារោ របស់សត្វសត្វ ដែលចូលកាន់ចក្ក-
 ដ្ឋាន វិចិមលក់សញ្ញាសត្វតាំងនោះ វិចិមលក់ទៅផង វចិសដ្ឋារោ

ច ធន ចិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា មន យត្ត
 វចិសដ្ឋារោ ធន ចិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស ឥត្ត កាយ-
 សដ្ឋារោ ធន ចិរុជ្ឈិស្សតិ ។ មុតិយដ្ឋានំ តតិ-
 យដ្ឋានំ សមាបដ្ឋានំ តេសំ ឥត្ត វចិសដ្ឋារោ ធន
 ចិរុជ្ឈិស្សតិ យោ ច តេសំ ឥត្ត កាយសដ្ឋារោ ធន
 ចិរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ
 អវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តសមន្តីនំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្ត-
 រា អវិតក្កសវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្តដ្ឋានំ
 សមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ឥត្ត វចិសដ្ឋារោ
 ច ធន ចិរុជ្ឈិស្សតិ កាយសដ្ឋារោ ច ធន ចិរុជ្ឈិស្សតិ ។

(៣៤៦) យស្ស យត្ត កាយសដ្ឋារោ ធន ចិរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស ឥត្ត ចិត្តសដ្ឋារោ ធន ចិរុជ្ឈិស្សតិ ។
 កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បទត្តុណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
 ចតុត្តដ្ឋានំ សមាបដ្ឋានំ រូបាវចរានំ អរូបាវចរានំ
 តេសំ ឥត្ត កាយសដ្ឋារោ ធន ចិរុជ្ឈិស្សតិ យោ
 ច តេសំ ឥត្ត ចិត្តសដ្ឋារោ ធន ចិរុជ្ឈិស្សតិ

នឹងមិនលក់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ ចូលហើងទៀត វិចិត្តស្ស របស់
 សត្វណា នឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសដ្ឋារោ របស់សត្វនោះ
 នឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចិត្តស្ស របស់សត្វទាំងនោះ ដែល
 ចូលកាន់ ទុតិយដ្ឋាន និងកាន់តតិយដ្ឋាន នឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងទីនោះ
 តែកាយសដ្ឋារោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងទី
 នោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិភក្តិមិនមានវិចារ របស់ត្ថកសត្វ
 ដែលប្រកដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិភក្តិមិនមានវិចារ នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងកង្កត្តុណា នៃចិត្តជាទីបំផុតដែល
 ប្រកដោយវិភក្តិប្រកដោយវិចារ វិចិត្តស្ស របស់ត្ថកសត្វ ដែល
 ចូល កាន់ចក្កដ្ឋាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនលក់ទៅ
 ផង កាយសដ្ឋារោ នឹងមិនលក់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៤៦) កាយសដ្ឋារោ របស់សត្វណា នឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសដ្ឋារោ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តជាទីបំផុត របស់ត្ថកសត្វ ជាតាមាវចរ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បទត្តុណា នៃចិត្តជាទីបំផុត កាយសដ្ឋារោ របស់ត្ថក
 សត្វ ជាតាមាវចរ នឹងរបស់ត្ថកសត្វ ជាប្បាវចរ នឹងជាអរូបាវចរ
 ទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ចក្កដ្ឋាន និងមិនលក់ទៅ ក្នុងទីនោះ តែ
 ចិត្តសដ្ឋារោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ

បច្ច័មចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អសញ្ញាសត្តានំ ភេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច
 ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមត្តា ។

(៣២៧) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។
 អវិតក្កាអវិចារបច្ច័មចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កាអវិចារំ បច្ច័មចិត្តំ ឧប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ធុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
 បដ្ឋានំ ភេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 លោ ច ភេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 បច្ច័មចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អសញ្ញាសត្តានំ ភេសំ
 តត្ថ វចីសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ
 ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ
 ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមត្តា ។

កាយសង្ខារ លេសំអសញ្ញាសត្ថតាំងនោះ ទើបមិនលេត់ទៅផង ចិត្ត-
 សង្ខារ ទើបមិនលេត់ទៅផង ក្នុងកន្លងក្នុងនោះ ទៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងទី
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ លេសំសត្វណា ទើបមិនលេត់
 ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ លេសំសត្វនោះ ទើបមិនលេត់ទៅ ក្នុង
 ទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣២៧) វចីសង្ខារ លេសំសត្វណា ទើបមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ លេសំសត្វនោះ ទើបមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជា
 ទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កុមិនមានវិចារៈ ទើបកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 ទៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្កុណា ទៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កុមិន
 មានវិចារៈ វចីសង្ខារ លេសំសត្វតាំងនោះ ដែលចូល កាន់ខ្ពតិយជ្ឈាន
 កាន់តតិយជ្ឈាន ទើបកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន ទើបមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះ គេ
 ចិត្តសង្ខារ លេសំសត្វតាំងនោះ មិនមែនជាទើបមិនលេត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះទេ វចីសង្ខារ លេសំអសញ្ញាសត្ថតាំងនោះ ទើបមិនលេត់ទៅផង
 ចិត្តសង្ខារ ទើបមិនលេត់ទៅផង ក្នុងកន្លងក្នុងនោះ ទៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុង
 ទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ លេសំសត្វណា ទើបមិនលេត់
 ទៅ ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ លេសំសត្វនោះ ទើបមិនលេត់ទៅ ក្នុងទី
 នោះឬ ។ អើ ។

(៣២៨) យស្ស កាយសង្ខារោ វិវុជ្ឈតិ តស្ស
 វចីសង្ខារោ វិវុជ្ឈត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
 វា បទ វចីសង្ខារោ វិវុជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ
 វិវុជ្ឈតិ ។ សត្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ
 វិទា អស្សាសប្បស្សាសេហំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ
 ឱរោទសមាបន្នាធំ អសញ្ញាសន្តាធំ តេសំ វចីសង្ខារោ
 វិវុជ្ឈតិ យោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ វិវុជ្ឈតិ
 អស្សាសប្បស្សាសាធំ កង្កក្កុណោ តេសំ វចីសង្ខារោ
 ច វិវុជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច វិវុជ្ឈតិ ។

(៣២៩) យស្ស កាយសង្ខារោ វិវុជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ វិវុជ្ឈត្តាតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា បទ
 ចិត្តសង្ខារោ វិវុជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ វិវុជ្ឈ-
 តិ ។ សត្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ វិទា
 អស្សាសប្បស្សាសេហំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ ឱរោទ-
 សមាបន្នាធំ អសញ្ញាសន្តាធំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
 វិវុជ្ឈតិ យោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ វិវុជ្ឈតិ
 អស្សាសប្បស្សាសាធំ កង្កក្កុណោ តេសំ ចិត្តសង្ខា-
 រោ ច វិវុជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច វិវុជ្ឈតិ ។

(៣២៨) កាយសង្ខារ លេតំសត្វណា លេតំទៅ វិចីសង្ខារ
 លេតំសត្វនោះ លេតំហើយឬ ។ អើ ។ ប្បយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ
 លេតំសត្វណា លេតំហើយ កាយសង្ខារ លេតំសត្វនោះ លេតំទៅ
 ឬ ។ វិចីសង្ខារ លេតំសត្វទាំងអស់ ដែលចូល កាន់និរោធ និង
 លេតំអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ លេតំហើយ ក្នុងឧប្បាទក្កុណា វៃចិត្ត និង
 ក្នុងកង្កក្កុណា វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកក្កុណស្សុសៈនិងបស្សុសៈ ភៃ
 កាយសង្ខារ លេតំសត្វទាំងនោះ មិនលេតំទៅទេ វិចីសង្ខារ លេតំ
 សត្វទាំងនោះ លេតំហើយផង កាយសង្ខារ លេតំទៅផង ក្នុងកង្ក-
 ក្កុណា វៃក្កុណស្សុសៈនិងបស្សុសៈ ។

(៣២៩) កាយសង្ខារ លេតំសត្វណា លេតំទៅ ចិត្តសង្ខារ
 លេតំសត្វនោះ លេតំហើយឬ ។ អើ ។ ប្បយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
 លេតំសត្វណា លេតំហើយ កាយសង្ខារ លេតំសត្វនោះ លេតំទៅ
 ឬ ។ ចិត្តសង្ខារ លេតំសត្វទាំងអស់ ដែលចូល កាន់និរោធ និង
 លេតំអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ លេតំហើយ ក្នុងឧប្បាទក្កុណា វៃចិត្ត និង
 ក្នុងកង្កក្កុណា វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកក្កុណស្សុសៈនិងបស្សុសៈ ភៃ
 កាយសង្ខារ លេតំសត្វទាំងនោះ មិនលេតំទៅទេ ចិត្តសង្ខារ លេតំ
 សត្វទាំងនោះ លេតំហើយផង កាយសង្ខារ លេតំទៅផង ក្នុងកង្ក-
 ក្កុណា វៃក្កុណស្សុសៈនិងបស្សុសៈ ។

[៣៤០] យស្ស វចីសម្មាសម្ពុទ្ធិ ចិរុជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធិ ចិរុជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា
 បទ ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធិ ចិរុជ្ឈតិ តស្ស វចីសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 ចិត្តិ ។ សទ្ធិសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ វិបា វិតក្កា-
 វិបារោហិ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ ធិរោទសមាបដ្ឋានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធិ យោ
 ច តេសំ វចីសម្មាសម្ពុទ្ធិ វិតក្កាវិបារោហំ កង្ក-
 ក្កុណោ តេសំ ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធិ ច ចិរុជ្ឈតិ វចីសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 ច ចិរុជ្ឈតិ ។

[៣៤១] យត្ថ កាយសម្មាសម្ពុទ្ធិ ។ បេ ។

[៣៤២] យស្ស យត្ថ កាយសម្មាសម្ពុទ្ធិ ចិរុជ្ឈ-
 តិ តស្ស តត្ថ វចីសម្មាសម្ពុទ្ធិ ចិរុជ្ឈតិ ។ ទុតិ-
 យជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ អស្សាសម្មា-
 ស្សសាទំ កង្កក្កុណោ តេសំ តត្ថ កាយសម្មា-
 សម្ពុទ្ធិ យោ ច តេសំ តត្ថ វចីសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 ចិរុជ្ឈតិ បរមមជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ កាយាវចរោ
 អស្សាសម្មាសម្សសាទំ កង្កក្កុណោ តេសំ តត្ថ
 កាយសម្មាសម្ពុទ្ធិ ច ចិរុជ្ឈតិ វចីសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 ច ចិរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ វចីសម្មាសម្ពុទ្ធិ

[៣៤០] វចីសម្មាសម្ពុទ្ធិ របស់សត្វណា លេក់ទៅ ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 របស់សត្វនោះ លេក់ហើយឬ ។ តើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 របស់សត្វណា លេក់ហើយ វចីសម្មាសម្ពុទ្ធិ របស់សត្វនោះ លេក់ទៅឬ ។
 ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធិ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់ខំរោង និងរបស់អសញ្ញា-
 សត្វទាំងនោះ លេក់ហើយ ក្នុងឧប្បាទក្កុណោ ខែចិត្ត និងក្នុងកង្កក្កុ-
 ណោ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកក្នុងវិតក្កុណោវិបារោហៈ តែវចីសម្មាសម្ពុទ្ធិ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនលេក់ទៅទេ ចិត្តសម្មាសម្ពុទ្ធិ របស់សត្វទាំងនោះ លេក់
 ហើយផង វចីសម្មាសម្ពុទ្ធិ លេក់ទៅផង ក្នុងកង្កក្កុណោ ខែក្នុងវិតក្កុណោវិបារោហៈ ។

[៣៤១] កាយសម្មាសម្ពុទ្ធិ លេក់ទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[៣៤២] កាយសម្មាសម្ពុទ្ធិ របស់សត្វណា លេក់ទៅ ក្នុងទីណា វចី-
 សម្មាសម្ពុទ្ធិ របស់សត្វនោះ លេក់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសម្មាសម្ពុទ្ធិ របស់
 សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន លេក់
 ទៅ ក្នុងកង្កក្កុណោ ខែក្នុងអស្សាសម្សសាទំនិងបស្សសៈ ក្នុងទីនោះ តែវចី-
 សម្មាសម្ពុទ្ធិ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេក់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ កាយសម្មាសម្ពុទ្ធិ
 របស់សត្វកសត្វ ជាកាយវិចារទាំងនោះ ដែលចូលកាន់បរមមជ្ឈាន លេក់
 ទៅផង វចីសម្មាសម្ពុទ្ធិ លេក់ហើយផង ក្នុងកង្កក្កុណោ ខែក្នុងអស្សាសម្សសៈ
 និងបស្សសៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសម្មាសម្ពុទ្ធិ របស់សត្វណា

ធិរុដ្ឋិត្ត ឥស្ស ឥត្ត កាយសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិតិ ។ បឋមដ្ឋានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសឃ្មស្សាសាធំ ឧប្បាទក្កុណោ តេសំយេវ វិបា អស្សាសឃ្មស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ រូបាវចរានំ អរូបាវចរានំ តេសំ ឥត្ត វចីសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិត្ត យោ ច តេសំ ឥត្ត កាយសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិតិ បឋមដ្ឋានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសឃ្មស្សាសាធំ កង្កក្កុណោ តេសំ ឥត្ត វចីសង្ខារោ ច ធិរុដ្ឋិត្ត កាយសង្ខារោ ច ធិរុដ្ឋិតិ ។

(៣៩៣) យស្ស យត្ត កាយសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិតិ ឥស្ស ឥត្ត ចិត្តសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិត្តានិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា បទ យត្ត ចិត្តសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិត្ត ឥស្ស ឥត្ត កាយសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ វិបា អស្សាសឃ្មស្សាសេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ តេសំ ឥត្ត ចិត្តសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិត្ត យោ ច តេសំ ឥត្ត កាយសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិតិ អស្សាសឃ្មស្សាសាធំ កង្កក្កុណោ តេសំ ឥត្ត ចិត្តសង្ខារោ ច ធិរុដ្ឋិត្ត កាយសង្ខារោ ច ធិរុដ្ឋិតិ ។

លតំហើយ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ លតំទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ របស់តួកសត្វ ជាតាមាវចរៈពុំដឹងនោះធិនី ដែលចូល កាន់បឋមដ្ឋាន ក្នុងឧប្បាទក្កុណៈ ខែត្តកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់តួកសត្វ ជាត្រូវចរៈ និងជាអប្បាវចរៈពុំដឹងនោះ ក្នុង ក្នុងក្កុណៈ ខែចិត្ត ព្រោះរៀរ ចាកតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ លតំ ហើយ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វពុំដឹងនោះ មិនលតំទៅ ក្នុងទីនោះឧ វចីសង្ខារ របស់តួកសត្វ ជាតាមាវចរៈពុំដឹងនោះ ដែល ចូល កាន់បឋមដ្ឋាន លតំហើយផង កាយសង្ខារ លតំទៅផង ក្នុង ក្នុងក្កុណៈ ខែត្តកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៩៣) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា លតំទៅ ក្នុងទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ លតំហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា លតំហើយ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ លតំទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វពុំដឹងអស់នោះ លតំហើយ ក្នុងឧប្បាទក្កុណៈ ខែចិត្ត និង ក្នុងក្កុណៈ ខែចិត្ត ព្រោះរៀរ ចាកតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វពុំដឹងនោះ មិនលតំទៅ ក្នុងទី នោះឧ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វពុំដឹងនោះ លតំហើយផង កាយសង្ខារ លតំទៅផង ក្នុងក្កុណៈ ខែត្តកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

[៣៥២] យស្ស យត្ថ វចីសង្ការោ ធិរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ការោ ធិរុជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសង្ការោ ធិរុជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ វចីសង្ការោ ធិរុជ្ឈតិ ។ សត្វេសំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទត្តណោ វិហា វិតត្តាវិចារេហិ ចិត្តស្ស កង្កត្តុ-
 ណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ការោ ធិរុជ្ឈតិ យោ ច
 តេសំ តត្ថ វចីសង្ការោ ធិរុជ្ឈតិ វិតត្តាវិចារោ ធិ
 កង្កត្តុណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ការោ ច ធិរុជ្ឈតិ
 វចីសង្ការោ ច ធិរុជ្ឈតិ ។

[៣៥៣] យស្ស កាយសង្ការោ ធិរុជ្ឈតិ
 តស្ស វចីសង្ការោ ធិរុជ្ឈតិ ។ ធិរុជ្ឈតិ ។
 យស្ស វា បទ វចីសង្ការោ ធិរុជ្ឈតិ តស្ស
 កាយសង្ការោ ធិរុជ្ឈតិ ។ ធិរុជ្ឈតិ ។

[៣៥៤] យស្ស កាយសង្ការោ ធិរុជ្ឈតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ការោ ធិរុជ្ឈតិ ។ ធិរុជ្ឈតិ ។
 យស្ស វា បទ ចិត្តសង្ការោ ធិរុជ្ឈតិ តស្ស
 កាយសង្ការោ ធិរុជ្ឈតិ ។ ធិរុជ្ឈតិ ។

[៣៥៥] វចីសង្ការ របស់សត្វណា លេត់ទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ការ របស់សត្វនោះ លេត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ភើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ការ របស់សត្វណា លេត់ហើយ ក្នុងទីណា វចី-
 សង្ការ របស់សត្វនោះ លេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ការ របស់
 សត្វទាំងអស់នោះ លេត់ហើយ ក្នុងឧប្បាទត្តណា វៃចិត្ត និងក្នុង
 កង្កត្តុណា វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្រូវវិចារ ក្នុងទីនោះ
 តែវចីសង្ការ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្ត-
 សង្ការ របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ហើយផង វចីសង្ការ លេត់ទៅផង
 ក្នុងកង្កត្តុណា វៃចិត្តវិចារ ក្នុងទីនោះ ។

[៣៥៦] កាយសង្ការ របស់សត្វណា មិនលេត់ទៅ វចីសង្ការ
 របស់សត្វនោះ មិនលេត់ហើយឬ ។ លេត់ហើយ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វចីសង្ការ របស់សត្វណា មិនលេត់ហើយ កាយសង្ការ របស់សត្វ
 នោះ មិនលេត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។

[៣៥៧] កាយសង្ការ របស់សត្វណា មិនលេត់ទៅ ចិត្តសង្ការ
 របស់សត្វនោះ មិនលេត់ហើយឬ ។ លេត់ហើយ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 ចិត្តសង្ការ របស់សត្វណា មិនលេត់ហើយ កាយសង្ការ របស់សត្វ
 នោះ មិនលេត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។

(៣៥៧) យស្ស វចីសង្ខារោ ន ធូរុជ្ឈិតំ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ន ធូរុជ្ឈិតានិ ។ ធូរុជ្ឈិតុ ។ យស្ស
 វា បន ចិត្តសង្ខារោ ន ធូរុជ្ឈិតុ តស្ស វចីសង្ខារោ
 ន ធូរុជ្ឈិតំ ។ នត្ថិ ។

[៣៥៨] យត្ថ កាយសង្ខារោ ន ធូរុជ្ឈិតំ ។ បេ ។

[៣៥៩] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន ធូរុជ្ឈិតំ
 តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ន ធូរុជ្ឈិតានិ ។ បេ មជ្ឈានិ
 សមាបន្នានំ កាយាវចនំ អស្សាសប្បស្សនិ សានំ
 ឧប្បាទត្តុណោ តេសំយេវ វិហា អស្សាសប្បស្សនិ
 សេហំ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ វុច្ឆាវចនំ អរុច្ឆាវចនំ
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ន ធូរុជ្ឈិតំ លោ ច
 តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ន ធូរុជ្ឈិតុ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សនិ សានំ
 ឧប្បាទត្តុណោ តេសំយេវ វិហា អស្សាសប្បស្សនិ
 សេហំ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ ចត្តុជ្ឈានំ សមា-
 បន្នានំ សុទ្ធាវសានំ ទុតិយេ ចិត្តេ វត្តមារេ
 អសញ្ញាសន្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច
 ន ធូរុជ្ឈិតំ វចីសង្ខារោ ច ន ធូរុជ្ឈិតុ ។

(៣៥៧) វចីសង្ខារោ លេសេត្តណា មិនលេតេវេ ចិត្តសង្ខារោ
 លេសេត្តនោ មិនលេតេហិយេ ។ លេតេហិយេ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត ចិត្តសង្ខារោ លេសេត្តណា មិនលេតេហិយេ វចីសង្ខារោ លេសេ
 សត្តនោ មិនលេតេវេ ។ មិនមានទេ ។

[៣៥៨] កាយសង្ខារោ មិនលេតេវេ ក្នុងខ័ណ្ឌ ។ បេ ។

[៣៥៩] កាយសង្ខារោ លេសេត្តណា មិនលេតេវេ ក្នុងខ័
 ណា វចីសង្ខារោ លេសេត្តនោ មិនលេតេហិយេ ក្នុងខ័នោះ ។
 កាយសង្ខារោ លេសេត្តកសត្ត ជាភាវាចារៈទាំងនោះឯង ដែលចូល
 កាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទត្តុណា វិនិច្ឆ័យកស្សនៈនិងបស្សនៈ និង
 លេសេត្តកសត្ត ជាប្រាចារៈ និងជាអរុច្ឆាវចនៈទាំងនោះ ក្នុងកង្កត្តុណា
 វិនិច្ឆ័យ ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សនៈនិងបស្សនៈ មិនលេតេវេ ក្នុង
 ទីនោះ តែវចីសង្ខារោ លេសេត្តទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេតេហិយេ
 ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារោ លេសេត្តទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់ឧ-
 បឋមជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទត្តុណា វិនិច្ឆ័យកស្សនៈនិង
 បស្សនៈ និងលេសេត្តកសត្ត ដែលចូល កាន់ចក្កជ្ឈាន ក្នុងកង្កត្តុ-
 ណា វិនិច្ឆ័យ ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សនៈនិងបស្សនៈ និងលេសេត្តក
 សុទ្ធាវសសត្ត ក្នុងចិត្តទី២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ និងលេសេត្តកសត្តទាំង
 នោះ មិនលេតេវេផង វចីសង្ខារោ មិនលេតេហិយេផង ក្នុងទីនោះ ។

យស្ស នំ បទ យត្ត វេទិសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិតុ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិតតិ ។ ធុតិ
 យជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបទ្ទានំ អស្សាសម្មស្សា-
 សានំ កង្កក្កុណោ តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ន
 ធិរុជ្ឈិតុ លោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ន ធិរុជ្ឈិតុ ធុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបទ្ទានំ
 អស្សាសម្មស្សាសានំ ឧប្បាទក្កុណោ តេសំយេវ
 វិធា អស្សាសម្មស្សាសេហំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ
 ចត្តត្ថជ្ឈានំ សមាបទ្ទានំ សុទ្ធាភសានំ ធុតិយេ ចិត្ត
 វត្តមារេ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ច
 ន ធិរុជ្ឈិតុ កាយសង្ខារោ ច ន ធិរុជ្ឈិតុ ។

[៣៦០] យស្ស យត្ត កាយសង្ខារោ ន
 ធិរុជ្ឈិតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិត្តាតិ ។
 សទ្ធជេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ វិធា អស្សា-
 សម្មស្សាសេហំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិតិ លោ ច តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិតុ សុទ្ធាភសំ ឧបបទ្ទានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច

មួយយ៉ាងទៀត ថ្វីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេចហើយ ក្នុងវិ-
 ណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនលេចទេ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ថ្វីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុក្ខិយជ្ឈាន និងកាន់
 តតិយជ្ឈាន មិនលេចហើយ ក្នុងកង្កក្កុណា ខែត្តកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជាមិនលេចទេ ក្នុងទីនោះទេ ថ្វីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះឯង
 ដែលចូល កាន់ទុក្ខិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងឧប្បាទក្កុណា
 ខែត្តកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ត្រកសត្វ ដែលចូល កាន់
 ចក្កជ្ឈាន ក្នុងកង្កក្កុណា ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្រកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ និងរបស់ត្រកសត្វទាំងសសត្វ ក្នុងចិត្តទី ២ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ
 និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនលេចហើយផង កាយសង្ខារ មិន
 លេចទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

[៣៦០] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេចទេ ក្នុង
 ទីណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនលេចហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនលេចទេ ក្នុងឧប្បាទក្កុណា
 ខែចិត្ត និងក្នុងកង្កក្កុណា ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្រកអស្សាសៈ
 និងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជាមិនលេចហើយ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់ត្រក
 សត្វ ដែលចូល កាន់សុទ្ធាភស និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ

ន ឱវុជ្ឈិតំ ចិត្តសម្ពុទ្ធា ព ន ឱវុជ្ឈិតុ ។ យស្ស
ក បទ យត្ថ ចិត្តសម្ពុទ្ធា ធន ឱវុជ្ឈិតុ តស្ស តត្ថ
កាយសម្ពុទ្ធា ធន ឱវុជ្ឈិតំ ។ អាមត្តា ។

[៣៦០] យស្ស យត្ថ វចីសម្ពុទ្ធា ធន ឱវុជ្ឈិតំ
តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ពុទ្ធា ធន ឱវុជ្ឈិតុ ។ សព្វេសំ
ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ វិបា វិតត្តុវិបាវេហិ ចិត្តស្ស
កង្កត្តុណោ តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុទ្ធា ធន ឱវុជ្ឈិតំ លោ
ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុទ្ធា ធន ឱវុជ្ឈិតុ សុទ្ធាភិសំ
ឧបបដ្ឋានំ មសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុទ្ធា
ព ន ឱវុជ្ឈិតំ ចិត្តសម្ពុទ្ធា ធន ធន ឱវុជ្ឈិតុ ។
យស្ស ក បទ យត្ថ ចិត្តសម្ពុទ្ធា ធន ឱវុជ្ឈិតុ តស្ស
តត្ថ វចីសម្ពុទ្ធា ធន ឱវុជ្ឈិតំ ។ អាមត្តា ។

[៣៦២] យស្ស កាយសម្ពុទ្ធា ឱវុជ្ឈិតំ តស្ស
វចីសម្ពុទ្ធា ឱវុជ្ឈិតុ ។ អាមត្តា ។ យស្ស ក បទ
វចីសម្ពុទ្ធា ឱវុជ្ឈិតុ តស្ស កាយសម្ពុទ្ធា ឱវុជ្ឈិ-
តំ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ វិបា មស្សា-
សប្បស្សាសហិ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ ចំរោទសមា-
បដ្ឋានំ មសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វចីសម្ពុទ្ធា ឱវុជ្ឈិតុ

មិនលេត់ទៅផង ចិត្តសម្ពុទ្ធ មិនលេត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត ចិត្តសម្ពុទ្ធ របស់សត្វណា មិនលេត់ហើយ ក្នុងទីណា
កាយសម្ពុទ្ធ របស់សត្វនោះ មិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

[៣៦១] វចីសម្ពុទ្ធា របស់សត្វណា មិនលេត់ទៅ ក្នុងទីណា
ចិត្តសម្ពុទ្ធា របស់សត្វនោះ មិនលេត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចី-
សម្ពុទ្ធា របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនលេត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទត្តុណា វៃ
ចិត្ត និងក្នុងកង្កត្តុណា វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ពាក្យករិតក្នុងវិបាវេហៈ ក្នុង
ទីនោះ វៃចិត្តសម្ពុទ្ធា របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេត់ហើយ
ក្នុងទីនោះទេ វចីសម្ពុទ្ធា របស់សត្វសត្វ កាលចូលទៅ កាន់សុទ្ធាភិសំ
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនលេត់ទៅផង ចិត្តសម្ពុទ្ធា មិនលេត់
ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសម្ពុទ្ធា របស់សត្វ
ណា មិនលេត់ហើយ ក្នុងទីណា វចីសម្ពុទ្ធា របស់សត្វនោះ មិន
លេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

[៣៦២] កាយសម្ពុទ្ធា របស់សត្វណា លេត់ទៅ វចីសម្ពុទ្ធា
របស់សត្វនោះ នឹងលេត់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសម្ពុទ្ធា
របស់សត្វណា នឹងលេត់ទៅ កាយសម្ពុទ្ធា របស់សត្វនោះ លេត់
ទៅឬ ។ វចីសម្ពុទ្ធា របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូល កាន់វិបាវេហៈ
និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងលេត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទត្តុណា វៃចិត្ត
និងក្នុងកង្កត្តុណា វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ពាក្យករិតក្នុងវិបាវេហៈ

នោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ វិរុដ្ឋិតិ អស្ស-
សប្បស្សនសាធំ កង្កត្តុណោ តេសំ វិចីសង្ខារោ ច
វិរុដ្ឋិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច វិរុដ្ឋិតិ ។

[៣៦៣] យស្ស កាយសង្ខារោ វិរុដ្ឋិតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ វិរុដ្ឋិស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
វា បទ ចិត្តសង្ខារោ វិរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស កាយ-
សង្ខារោ វិរុដ្ឋិតិ ។ សទ្ធវេសំ ចិត្តស្ស ទយ្យទត្តុ-
ណោ វិទា អស្សនសប្បស្សនសេហិ ចិត្តស្ស កង្កត្តុ-
ណោ វិទេនសមាបន្នាធំ អសញ្ញសត្តាធំ តេសំ
ចិត្តសង្ខារោ វិរុដ្ឋិស្សតិ នោ ច តេសំ កាយ-
សង្ខារោ វិរុដ្ឋិតិ អស្សនសប្បស្សនសាធំ កង្កត្តុណោ
តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច វិរុដ្ឋិស្សតិ កាយសង្ខារោ
ច វិរុដ្ឋិតិ ។

[៣៦៤] យស្ស វិចីសង្ខារោ វិរុដ្ឋិតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ វិរុដ្ឋិស្សតីតិ ។ សវិតត្តាសវិចារបច្ឆិម-
ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ តេសំ វិចីសង្ខារោ វិរុដ្ឋិតិ
នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ វិរុដ្ឋិស្សតិ វតរេសំ
វិតត្តាវិចារធំ កង្កត្តុណោ តេសំ វិចីសង្ខារោ
ច វិរុដ្ឋិតិ ចិត្តសង្ខារោ ច វិរុដ្ឋិស្សតិ ។

តៃកាយសង្ខារ បេសំសត្វតាំងនោះ មិនលេត់ទៅទេ ចិត្តសង្ខារ បេសំ
សត្វតាំងនោះ នឹងលេត់ទៅផង កាយសង្ខារ លេត់ទៅផង ក្នុងកង្ក-
ត្តុណា វៃទ្វក្ខអស្សនសៈនិងបស្សនសៈ ។

[៣៦៥] កាយសង្ខារ បេសំសត្វណា លេត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
បេសំសត្វនោះ នឹងលេត់ទៅ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
បេសំសត្វណា នឹងលេត់ទៅ កាយសង្ខារ បេសំសត្វនោះ លេត់
ទៅ ។ ចិត្តសង្ខារ បេសំសត្វតាំងអស់ ដែលចូល កាន់ខំរោង
នឹងបេសំសត្វសត្វតាំងនោះ នឹងលេត់ទៅ ក្នុងទយ្យទត្តុណា វៃចិត្ត
និងកង្កត្តុណា វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាក្ខក្ខអស្សនសៈនិងបស្សនសៈ
តៃកាយសង្ខារ បេសំសត្វតាំងនោះ មិនលេត់ទៅទេ ចិត្តសង្ខារ បេសំ
សត្វតាំងនោះ នឹងលេត់ទៅផង កាយសង្ខារ លេត់ទៅផង ក្នុងកង្ក-
ត្តុណា វៃទ្វក្ខអស្សនសៈនិងបស្សនសៈ ។

[៣៦៦] វិចីសង្ខារ បេសំសត្វណា លេត់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
បេសំសត្វនោះ នឹងលេត់ទៅ ។ វិចីសង្ខារ បេសំសត្វតាំងនោះ
លេត់ទៅ ក្នុងកង្កត្តុណា វៃចិត្តជាច្រើន ដែលប្រកបដោយវិតក្កៈ
ប្រកបដោយវិចារៈ តៃចិត្តសង្ខារ បេសំសត្វតាំងនោះ នឹងមិនលេត់
ទៅទេ វិចីសង្ខារ បេសំសត្វតាំងនោះ ក្រៅនេះ លេត់ទៅផង
ចិត្តសង្ខារ នឹងលេត់ទៅផង ក្នុងកង្កត្តុណា វៃទ្វក្ខវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

សង្ខារយោគ បរិនិព្វាន វិបស្សនា

យស្ស វា បទ ចិត្តសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វចិ-
 សង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ សក្ខេសំ ចិត្តស្ស ទិប្បា-
 ទក្ខណោ វិជារ វិតត្តវិចារោហិ ចិត្តស្ស ភន្តត្តណោ
 ធិរោទសមាបច្ឆានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខា-
 រោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ យោ ច តេសំ វចិសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិ-
 វិតត្តវិចារោ ភន្តត្តណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ វចិសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។

(៣៦៥) យត្ថ កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ បេ ។

(៣៦៦) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ វចិសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ ទុតិយ-
 ជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបច្ឆានំ អស្សាសម្មស្សា-
 សានំ ភន្តត្តណោ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ យោ ច តេសំ តត្ថ វចិសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 បរមជ្ឈានំ សមាបច្ឆានំ កាយវិចារំ អស្សា-
 សម្មស្សាសានំ ភន្តត្តណោ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈិស្សតិ វចិសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ វចិសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ

សង្ខារយោគ បរិនិព្វាន វិបស្សនា

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វលោក ទើបលេចទៅ វចិសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ លេចទៅ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វជាងអស់ ដែលចូល
 កាន់ចំណេញ ទើបរបស់អសញ្ញាសត្វជាងនោះ ទើបលេចទៅ ក្នុងទម្រង់
 ក្លានៈ ខែចិត្ត ទើបក្នុងក្លានៈ ខែចិត្ត ព្រោះវិញ ចាកពួកវិកត្តៈ
 ទើបវិចារៈ តែវចិសង្ខារ របស់សត្វជាងនោះ ទើបលេចទៅទេ ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វជាងនោះ ទើបលេចទៅផង វចិសង្ខារ លេចទៅផង
 ក្នុងក្លានៈ ខែពួកវិកត្តៈទើបវិចារៈ ។

(៣៦៥) កាយសង្ខារ លេចទៅ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣៦៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វលោក លេចទៅ ក្នុងទីណា
 វចិសង្ខារ របស់សត្វនោះ ទើបលេចទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វជាងនោះ ដែលចូល កាន់ទុកិយជ្ឈាន ទើបកាន់តិ-
 យជ្ឈាន លេចទៅ ក្នុងក្លានៈ ខែពួកអស្សាសៈទើបស្សាសៈ ក្នុង
 ទីនោះ តែវចិសង្ខារ របស់សត្វជាងនោះ ទើបលេចទៅ ក្នុងទីនោះ
 ទេ កាយសង្ខារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់បរមជ្ឈាន ទើបរបស់
 ពួកសត្វ ជាតាមវិចារៈជាងនោះ លេចទៅផង វចិសង្ខារ ទើបលេច
 ទៅផង ក្នុងក្លានៈ ខែពួកអស្សាសៈទើបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។
 មួយយ៉ាងទៀត វចិសង្ខារ របស់សត្វលោក ទើបលេចទៅ ក្នុងទីណា

តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិតតិ ។ បឋមជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សនាណំ
 ឧប្បាទត្តុណោ តេសំយេវ វិបា អស្សាសប្បស្សនា-
 សេហិ ចិត្តស្ស កត្តត្តុណោ រូបាវចរានំ អរូបាវចរានំ
 តេសំ តត្ថ វចិត្តសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិតស្សតិ ខោ ច តេសំ
 តត្ថ កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិត បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ
 កាមាវចរានំ អស្សាសប្បស្សនាណំ កត្តត្តុណោ តេសំ
 តត្ថ វចិត្តសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈិតស្សតិ កាយសង្ខារោ ច
 ធិរុជ្ឈិត ។

(៣៦៦) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិត
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិតស្សតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិតស្សតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិតតិ ។ សៈត្វសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ វិបា អស្សាសប្បស្សនាសេ-
 ហិ ចិត្តស្ស កត្តត្តុណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ធិរុជ្ឈិតស្សតិ ខោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ធិរុជ្ឈិត អស្សាសប្បស្សនាណំ កត្តត្តុណោ តេសំ
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈិតស្សតិ កាយសង្ខារោ
 ច ធិរុជ្ឈិត ។

កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ លេចទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វិចិត្តសង្ខារ របស់
 តួកសត្វ ជាតាមាវចរៈទាំងនោះឯង ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន ក្នុង
 ឧប្បាទត្តុណា ខែតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់តួកសត្វ ជា
 រូបាវចរៈ និងអរូបាវចរៈទាំងនោះ ក្នុងកត្តត្តុណា ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ នឹងលេចទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះទេ វិចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន នឹងលេច
 ទៅផង កាយសង្ខារ លេចទៅផង ក្នុងកត្តត្តុណា ខែតួកអស្សាសៈ
 និងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៦៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា លេចទៅ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងលេចទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងលេចទៅ ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ លេចទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងអស់នោះ នឹងលេចទៅ ក្នុងឧប្បាទត្តុណា ខែចិត្ត និងក្នុង
 កត្តត្តុណា ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទី
 នោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះទេ
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងលេចទៅផង កាយសង្ខារ លេច
 ទៅផង ក្នុងកត្តត្តុណា ខែតួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៦៧) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ សវិ-
 តក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ តេសំ តត្ថ
 វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ យោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ឥតរេសំ វិតក្កវិចារាណំ កង្ក-
 ក្កុណោ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈតិ
 ចិត្តសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ
 យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ វចី-
 សង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ ។ សត្វេសំ ចិត្តស្ស ឧប្បា-
 នក្កុណោ វិចា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ
 តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ យោ ច
 តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ វិតក្កវិចារាណំ កង្ក-
 ក្កុណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 វចីសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈតិ ។

(៣៦៨) យស្ស កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ តស្ស
 វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ សត្វេសំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្កុណោ វិចា អស្សាសប្បស្សនេសហិ ចិត្តស្ស
 កង្កក្កុណោ និរោធសមាបន្នាណំ អស្សាសត្តាណំ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈតិ យោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ

(៣៦៩) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា លេត់ទៅ ក្នុងវិចារា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងលេត់ទៅ ក្នុងវិចារាឬ ។ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ទៅ ក្នុងកង្កក្កុណា ខែចិត្តជាទីបំផុតដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កុប្រកបដោយវិចារ ក្នុងវិចារ តែចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងវិចារទេ វចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ លេត់ទៅផង ចិត្តសង្ខារ នឹងលេត់ទៅផង
 ក្នុងកង្កក្កុណា ខែត្ថកវិតក្កុនិងវិចារ ក្នុងវិចារ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងលេត់ទៅ ក្នុងវិចារ វចីសង្ខារ របស់
 សត្វនោះ លេត់ទៅ ក្នុងវិចារឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងលេត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្កុណា ខែចិត្ត និងកង្កក្កុណា ខែចិត្ត
 ព្រោះវៀរ ចាកត្ថកវិតក្កុនិងវិចារ ក្នុងវិចារ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ មិនលេត់ទៅ ក្នុងវិចារទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងលេត់ទៅផង វចីសង្ខារ លេត់ទៅផង ក្នុងកង្កក្កុណា ខែត្ថកវិតក្កុ
 និងវិចារ ក្នុងវិចារ ។

(៣៧០) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេត់ទៅ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 ដែលចូល កាន់និរោធន និងរបស់អស្សាសត្វទាំងនោះ មិនលេត់ទៅ
 ក្នុងឧប្បាទក្កុណា ខែចិត្ត និងកង្កក្កុណា ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកត្ថកអស្សាសនិងបស្សាស តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

ន ឱវុជ្ជិស្សតិ សវិតក្កសវិតារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុ-
 ណោ អវិតក្កអវិតារបច្ឆិមចិត្តសមន្តិចំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អវិតក្កអវិតារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ជិស្សតិ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ច ន ឱវុជ្ជតិ វចីសង្ខារោ ច ន
 ឱវុជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ វចីសង្ខារោ ន
 ឱវុជ្ជិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ន ឱវុជ្ជតិ ។
 អាមន្តា ។

(៣៧០) យស្ស កាយសង្ខារោ ន ឱវុជ្ជតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន ឱវុជ្ជិស្សតិ ។ សទ្ធាសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បទត្តុណោ វិហា អស្សនសប្បស្សនសេហិ
 ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ ឱរោជសមាបន្នាធំ អសញ្ញ-
 សត្តាធំ តេសំ កាយសង្ខារោ ន ឱវុជ្ជតិ នោ ច
 តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ន ឱវុជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្កុណោ តេសំ កាយសង្ខារោ ច ន ឱវុជ្ជតិ
 ចិត្តសង្ខារោ ប ន ឱវុជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បទ ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមន្តា ។

មិនមែនជាទីនឹងមិនលេត៍ៗទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលបើមានវិភក្តៈមិន
 មានវិហារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមាន
 វិភក្តៈមិនមានវិហារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងកង្កក្កុ-
 ណាៈ ខែចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិហារៈ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេត៍ៗទេ វចីសង្ខារ នឹងមិនលេត៍
 ទៅផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនលេត៍
 ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនលេត៍ៗទេ ។ អើ ។

(៣៧១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេត៍ៗ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត៍ៗទេ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 អស់ ដែលចូលកាន់និរោធិ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនលេត៍
 ទៅ ក្នុងឧប្បទត្តុណាៈ ខែចិត្ត នឹងក្នុងកង្កក្កុណាៈ ខែចិត្ត ព្រោះវិញ
 ពាក្យកស្សនៈនិងបស្សនៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជាទីនឹងមិនលេត៍ៗទេ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេត៍
 ទៅផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនលេត៍ៗទេ ក្នុងកង្កក្កុណាៈ ខែចិត្តជាទី
 បំផុត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

[៣៧០] យស្ស វចីសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សត្វេសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ វិនា វិតត្តាវិចារហំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ ឯពេទសមាបន្តាធំ អសញ្ញាសន្តាធំ តេសំ
 វចីសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិតិ នោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខា-
 រោ ន ឱរុជ្ឈិស្សតិ អវិតត្តាអវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខារោ ច ន ឱរុជ្ឈិតិ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ច ន ឱរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា មន
 ចិត្តសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វចីសង្ខារោ ន
 ឱរុជ្ឈិតិ ។ សវិតត្តាសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិស្សតិ នោ ច តេសំ
 វចីសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិតិ អវិតត្តាអវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច ន ឱរុជ្ឈិស្សតិ
 វចីសង្ខារោ ច ន ឱរុជ្ឈិតិ ។

[៣៧២] យត្ថ កាយសង្ខារោ ច ន ឱរុជ្ឈិតិ
 ។ មេ ។

[៣៧៣] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន
 ឱរុជ្ឈិតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិស្សតីតិ ។

[៣៧១] វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលក់ទៅ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនលក់ទៅឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 ដែលចូល កាន់និរោធិ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនលក់ទៅ
 ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ នៃចិត្ត នឹងក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្ត ព្រោះរឿង ពាក
 ពួកវិតត្តានិងវិចារៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនមែន
 លក់ទៅទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលក់ទៅផង ចិត្ត-
 សង្ខារ នឹងមិនលក់ទៅផង ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិន
 មានវិតត្តាមិនមានវិចារៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា
 នឹងមិនលក់ទៅ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនលក់ទៅឬ ។ ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងកង្កក្ខណៈ នៃចិត្ត
 ជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិតត្តាប្រកបដោយវិចារៈ តែវចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលក់ទៅទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ នឹងមិនលក់ទៅផង វចីសង្ខារ មិនលក់ទៅផង ក្នុងកង្កក្ខណៈ
 នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតត្តាមិនមានវិចារៈ ។

[៣៧២] កាយសង្ខារ មិនលក់ទៅ ក្នុងទីណា ។ មេ ។

[៣៧៣] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលក់ទៅ ក្នុងទី
 ណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

បឋមជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ កោលវចនំ អស្សា-
 សប្បស្សនាសំ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំយេវ វិទា
 អស្សាសប្បស្សនេសេហំ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ វុទ្ធាវ-
 ចនំ អរូចាវចនំ តេសំ តត្ថ កាយសម្ពុរោ
 ច ចិរុជ្ឈិតំ នោ ច តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុរោ
 ច ចិរុជ្ឈិត្តស្មតិ សវិតត្តុអវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កត្តុ-
 ណោ អវិតត្តុអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋីនំ យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា អវិតត្តុអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិត្តស្មតិ
 ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ អស្សា-
 សប្បស្សនាសំ ឧប្បាទត្តុណោ តេសំយេវ វិទា
 អស្សាសប្បស្សនេសេហំ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ បត្តត្ត-
 ជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ អសញ្ញសញ្ញានំ តេសំ តត្ថ
 កាយសម្ពុរោ ច ច ចិរុជ្ឈិតំ វចីសម្ពុរោ ច ច
 ចិរុជ្ឈិត្តស្មតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ វចីសម្ពុ-
 រោ ច ចិរុជ្ឈិត្តស្មតិ តស្ស តត្ថ កាយសម្ពុរោ
 ច ចិរុជ្ឈិតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
 សមាបដ្ឋានំ អស្សាសប្បស្សនាសំ កង្កត្តុណោ
 តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុរោ ច ចិរុជ្ឈិត្តស្មតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ កាយសម្ពុរោ ច ចិរុជ្ឈិតិ

កាយសម្ពុរោ របស់ត្ថកសត្វ យ៉ាងណាដែល ទាំងអស់ ដែលចូល យប់
 បឋមជ្ឈាន និងរបស់ត្ថកសត្វ ជាមួយវិចារ និងជាមួយវិចារ ទាំងនោះ
 មិនលេចទៅ ក្នុងឧប្បាទត្តុណោ ខែត្តកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និង
 ក្នុងកង្កត្តុណោ ខែចិត្ត ព្រោះវិទា ចាកត្ថកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ តែវចីសម្ពុរោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេច
 ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិភក្តិមិនមានវិចារ
 របស់ត្ថកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិភក្តិមិនមាន
 វិចារ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងកង្កត្តុណោ ខែ
 ចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិភក្តិប្រកបដោយវិចារ កាយសម្ពុរោ
 របស់សត្វទាំងនោះនឹង ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន
 និងរបស់ត្ថកសត្វ ដែលចូល កាន់ចក្កជ្ឈាន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំង
 នោះ មិនលេចទៅនឹង វចីសម្ពុរោ និងមិនលេចទៅនឹង ក្នុងឧប្បាទត្តុណោ
 ខែត្តកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ និងក្នុងកង្កត្តុណោ ខែចិត្ត ព្រោះវិទា
 ចាកត្ថកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចី-
 សម្ពុរោ របស់សត្វណា នឹងមិនលេចទៅ ក្នុងទីណា កាយសម្ពុរោ
 របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសម្ពុរោ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន នឹងមិន
 លេចទៅ ក្នុងកង្កត្តុណោ ខែត្តកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងទីនោះ តែ
 កាយសម្ពុរោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះទេ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ វិទ្យាសម្ពុទ្ធ

សវិតត្តុសវិចារបច្ឆិមចិច្ចស្ស កង្កត្តុណោ អវិតត្តុអ-
 វិចារបច្ឆិមចិច្ចសមម្ពីធំ យស្ស ចិច្ចស្ស អនន្តរា អវិ-
 តត្តុអវិចារំ បច្ឆិមចិច្ចំ ឧប្បវ្ម័ស្សតិ ពុតិយជ្ឈានំ តតិ-
 យជ្ឈានំ សទាបន្នានំ អស្សាសប្បស្សនានំ ឧប្បា-
 នត្តុណោ តេសំយេវ វិទា អស្សាសប្បស្សនៈសហំ
 ចិច្ចស្ស កង្កត្តុណោ បត្តត្តជ្ឈានំ សទាបន្នានំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ តត្ត វិចីសម្ពុទ្ធា ច ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 កាយសម្ពុទ្ធា ច ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។

(៣៧២) យស្ស យត្ថ កាយសម្ពុទ្ធា ធន ធិ-
 រុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ត ចិច្ចសម្ពុទ្ធា ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។
 សព្វេសំ ចិច្ចស្ស ឧប្បានត្តុណោ វិទា អស្សា-
 សប្បស្សនេហំ ចិច្ចស្ស កង្កត្តុណោ តេសំ តត្ត
 កាយសម្ពុទ្ធា ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ធា ច តេសំ តត្ត
 ចិច្ចសម្ពុទ្ធា ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិច្ចស្ស កង្កត្តុ-
 ណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ត កាយសម្ពុទ្ធា
 ច ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ចិច្ចសម្ពុទ្ធា ច ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បធន យត្ថ ចិច្ចសម្ពុទ្ធា ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ត កាយសម្ពុទ្ធា ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមត្តា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ វិទ្យាសម្ពុទ្ធ

ចិត្តជាខ័យផុត ដែលមិនមានវិតត្តុបិទហាមវិចារ លេសត្តុណោ ដែល
 ប្រកបដោយចិត្តជាខ័យផុត ដែលមិនមានវិតត្តុបិទហាមវិចារ ទើបកើត
 ឡើង ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងកង្កត្តុណា ខែចិត្តជាខ័យផុតដែល
 ប្រកបដោយវិតត្តុប្រកបដោយវិចារ វិចីសម្ពុទ្ធ លេសសត្វទាំងនោះឯង
 ដែលចូល កាន់ខុតិយជ្ឈាន ទើបកាន់គតិយជ្ឈាន ទើបលេសត្វកសត្វ
 ដែលចូល កាន់ចតុត្តជ្ឈាន ទើបលេសអសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ទើបមិនលេត
 ទៅផង កាយសម្ពុទ្ធ មិនលេតទៅផង ក្នុងឧប្បទត្តុណា ខែត្វកសត្វ-
 សៈទើបស្សសៈ ទើបក្នុងកង្កត្តុណា ខែចិត្ត ព្រោះរឿ្យ ចាកត្វកសត្វ-
 សៈទើបស្សសៈ ក្នុងទីនោះ ។

(៣៧២) កាយសម្ពុទ្ធ លេសសត្វណា មិនលេតទៅ ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសម្ពុទ្ធ លេសសត្វនោះ ទើបមិនលេតទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 កាយសម្ពុទ្ធ លេសសត្វទាំងអស់នោះ មិនលេតទៅ ក្នុងឧប្បទត្តុណា
 ខែចិត្ត ទើបក្នុងកង្កត្តុណា ខែចិត្ត ព្រោះរឿ្យ ចាកត្វកសត្វសៈទើប
 ស្សសៈ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសម្ពុទ្ធ លេសសត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជាទើបមិនលេតទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយសម្ពុទ្ធ លេសអសញ្ញាសត្វទាំង
 នោះ មិនលេតទៅផង ចិត្តសម្ពុទ្ធ ទើបមិនលេតទៅផង ក្នុងកង្កត្តុណា
 ខែចិត្តជាខ័យផុត ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសម្ពុទ្ធ លេស
 សត្វណា ទើបមិនលេតទៅ ក្នុងទីណា កាយសម្ពុទ្ធ លេសសត្វនោះ
 មិនលេតទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។

(៣៧៥) យស្ស យត្ថ វចីសង្ការោ ន ធិរុជ្ឈានិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ការោ ន ធិរុជ្ឈិស្សនីតិ ។ សាទ្ទេសំ
 ចិត្តស្ស ឧប្បនគ្គុណោ វិចា វិតក្កវិចារោហិ ចិត្តស្ស
 កង្កក្កុណោ តេសំ តត្ថ វចីសង្ការោ ន ធិរុជ្ឈានិ យោ
 ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ការោ ន ធិរុជ្ឈិស្សនិ អវិ-
 តក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ តត្ថ វចីសង្ការោ ច ន ធិរុជ្ឈានិ ចិត្តសង្កា-
 រោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សនិ ។ យស្ស វំ មន យត្ថ ចិត្ត-
 សង្ការោ ន ធិរុជ្ឈិស្សនិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ការោ ន
 ធិរុជ្ឈានិ ។ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ
 តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ការោ ន ធិរុជ្ឈិស្សនិ យោ ច
 តេសំ តត្ថ វចីសង្ការោ ន ធិរុជ្ឈានិ អវិតក្កអវិចារ-
 បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ការោ ច ន ធិរុជ្ឈិស្សនិ វចីសង្ការោ ច ន
 ធិរុជ្ឈានិ ។

(៣៧៦) យស្ស កាយសង្ការោ ធិរុជ្ឈិត្ត

(៣៧៥) វចីសង្ការ របស់សត្វណា មិនលេចទៅ ក្នុងវិធាន
 ចិត្តសង្ការ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេចទៅ ក្នុងជំនោះឬ ។ វចីសង្ការ
 របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនលេចទៅ ក្នុងឧប្បនគ្គុណាៈ ខែចិត្ត និង
 ក្នុងកង្កក្កុណាៈ ខែចិត្ត ព្រោះរឿ្យៈ ចាកត្រូវវិតក្កុៈនិងវិចារៈ ក្នុងជំនោះ
 តែចិត្តសង្ការ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនលេចទៅ ក្នុងជំ-
 នោះទេ វចីសង្ការ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនលេចទៅផង ចិត្ត-
 សង្ការ នឹងមិនលេចទៅផង ក្នុងកង្កក្កុណាៈ ខែចិត្តជាទីបំផុតដែលមិន
 មានវិតក្កុៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងជំនោះ ។ ឬយាយាងរឿ្យៈ ចិត្តសង្ការ
 របស់សត្វណា នឹងមិនលេចទៅ ក្នុងវិធាន វចីសង្ការ របស់សត្វនោះ
 មិនលេចទៅ ក្នុងជំនោះឬ ។ ចិត្តសង្ការ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 មិនលេចទៅ ក្នុងកង្កក្កុណាៈ ខែចិត្តជាទីបំផុត ដែលប្រកបដោយវិតក្កុៈ
 ប្រកបដោយវិចារៈ ក្នុងជំនោះ តែវចីសង្ការ របស់សត្វទាំងនោះ មិន
 មែនជាមិនលេចទៅ ក្នុងជំនោះទេ ចិត្តសង្ការ របស់អសញ្ញាសត្វទាំង
 នោះ នឹងមិនលេចទៅផង វចីសង្ការ មិនលេចទៅផង ក្នុងកង្កក្កុណាៈ
 ខែចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កុៈមិនមានវិចារៈ ក្នុងជំនោះ ។

(៣៧៦) កាយសង្ការ របស់សត្វណា លេចហើយ

តស្ស វេទិសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សត្តិ ។ សវិតត្តសវិតារ-
 បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ អវិតត្តអវិតារបច្ឆិមចិត្ត-
 សមន្តិធំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតត្តអវិតារ
 បច្ឆិមចិត្ត ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិត្ត
 នោ ច តេសំ វេទិសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ឥតតេសំ
 កាយសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈិត្ត វេទិសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បទ វេទិសង្ខារោ ។ បេ ។
 អាមត្តា ។

(៣៧១) យស្ស កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិត្ត តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សត្តិ ។ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កត្តុ-
 ណោ តេសំ កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិត្ត នោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ឥតតេសំ កាយសង្ខារោ
 ច ធិរុជ្ឈិត្ត ចិត្តសង្ខារោ ច ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បទ ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមត្តា ។

(៣៧២) យត្ថ កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិត្ត ។ បេ ។

(៣៧៣) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិត្ត
 តស្ស តត្ថ វេទិសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សត្តិ ។

វេទិសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងលេចទៅឬ ។ ចិត្តជាដំបូង ដែលមិន
 មានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ របស់តួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាដំបូង
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្ត
 ណា ក្នុងកង្កត្តុណាៈ វៃចិត្តជាដំបូង ដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកប
 ដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ លេចហើយ តែវេ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេចទៅទេ កាយសង្ខារ របស់
 តួកសត្វ ក្រៅនេះ លេចហើយផង វេទិសង្ខារ នឹងលេចទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត វេទិសង្ខារ របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(៣៧៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា លេចហើយ ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងលេចទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ
 លេចហើយ ក្នុងកង្កត្តុណាៈ វៃចិត្តជាដំបូង តែចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេចទៅទេ កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វ ក្រៅ
 នេះ លេចហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងលេចទៅផង ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(៣៧៨) កាយសង្ខារ លេចហើយ ក្នុងទីណា ។ បេ ។

(៣៧៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា លេចហើយ ក្នុង
 ទីណា វេទិសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងលេចទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

អំណាចដ៏ធំ យេស៊ូ

កាមាវចរ បង្ខំបង្ខំស្ប កង្កែបលោ ធុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបន្នានំ តេសំ តតុ កាយសង្ខារោ
 ឱរុជ្ឈិតុ លោ ច តេសំ តតុ វចិសង្ខារោ ឱរុជ្ឈិ-
 ស្បតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ ឥតវេសំ កាមាវច-
 រានំ តេសំ តតុ កាយសង្ខារោ ច ឱរុជ្ឈិតុ វចិ-
 សង្ខារោ ច ឱរុជ្ឈិស្បតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ត
 វចិសង្ខារោ ឱរុជ្ឈិស្បតិ តស្ស តតុ កាយសង្ខារោ
 ឱរុជ្ឈិតាតិ ។ អរាវចរានំ អរាវចរានំ តេសំ តតុ
 វចិសង្ខារោ ឱរុជ្ឈិស្បតិ លោ ច តេសំ តតុ កាយ-
 សង្ខារោ ឱរុជ្ឈិតុ បឋមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវ-
 ចរានំ តេសំ តតុ វចិសង្ខារោ ច ឱរុជ្ឈិស្បតិ
 កាយសង្ខារោ ច ឱរុជ្ឈិតុ ។

[៣៨០] យស្ស យត្ត កាយសង្ខារោ ឱរុជ្ឈិតុ
 តស្ស តតុ ចិត្តសង្ខារោ ឱរុជ្ឈិស្បតិ ។ កាមាវ-
 ចរោ បង្ខំបង្ខំស្ប កង្កែបលោ តេសំ តតុ កាយ-
 សង្ខារោ ឱរុជ្ឈិតុ លោ ច តេសំ តតុ ចិត្តសង្ខារោ
 ឱរុជ្ឈិស្បតិ បឋមជ្ឈានំ ធុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
 សមាបន្នានំ ឥតវេសំ កាមាវចរានំ តេសំ តតុ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឱរុជ្ឈិតុ ចិត្តសង្ខារោ ច ឱរុជ្ឈិស្បតិ ។

កាយសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ខ្ពស់យេស៊ូ អំណាច
 តតិយជ្ឈាន លេត់ហើយ ក្នុងក្នុងក្នុង វៃចិត្តជាច្រើន ក្នុងកាមា-
 វចរោ ក្នុងទីនោះ វៃចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ គឺមិនលេត់
 ទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វជាតាមាវចរទាំងនោះ
 ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន លេត់ហើយផង វៃចិត្តសង្ខារ
 ទ័ងលេត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត វៃចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វណា ទ័ងលេត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ
 លេត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ វៃចិត្តសង្ខារ របស់តួកសត្វ ជាតាមាវចរ
 ទ័ងជាអរាវចរទាំងនោះ ទ័ងលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះ វៃកាយសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ វៃចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វជាតាមាវចរទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន ទ័ងលេត់ទៅ
 ផង កាយសង្ខារ លេត់ហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

[៣៨១] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា លេត់ហើយ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ ទ័ងលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ហើយ ក្នុងក្នុងក្នុង វៃចិត្តជាច្រើន ក្នុង
 កាមាវចរោ ក្នុងទីនោះ វៃចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ទ័ងមិន
 លេត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វ ជាតាមាវចរនោះ
 ក្រៅនេះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន កាន់ខ្ពស់យេស៊ូ ទ័ងកាន់តតិ-
 យជ្ឈាន លេត់ហើយផង ចិត្តសង្ខារ ទ័ងលេត់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។

យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ វិរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ កាយសង្ខារោ វិរុដ្ឋិត្តាតិ ។ ឧត្តត្ថដ្ឋានំ
 សមាបន្នានំ រូបាវចរណំ អរូបាវចរណំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ វិរុដ្ឋិស្សតិ យោ ច តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ វិរុដ្ឋិត្ថ បរមដ្ឋានំ ធុតិយដ្ឋានំ តតិយដ្ឋានំ
 សមាបន្នានំ កាមាវចរណំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ច វិរុដ្ឋិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច វិរុដ្ឋិត្ថ ។

(៣៨០) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ វិរុដ្ឋិត្ថ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ វិរុដ្ឋិស្សតិ ។ សវិ-
 តក្កសវិចារក្ខមិយំ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កត្តណោ តេសំ
 តត្ថ វចីសង្ខារោ វិរុដ្ឋិត្ថ យោ ច តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ វិរុដ្ឋិស្សតិ ឥតរេសំ សវិតក្កសវិចារ-
 ក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ច វិរុដ្ឋិត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ច វិរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ វិរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ
 វិរុដ្ឋិត្តាតិ ។ អវិតក្កសវិចារក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ វិរុដ្ឋិស្សតិ យោ ច តេសំ តត្ថ វចី-
 សង្ខារោ វិរុដ្ឋិត្ថ សវិតក្កសវិចារក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ
 ចិត្តសង្ខារោ ច វិរុដ្ឋិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច វិរុដ្ឋិត្ថ ។

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា រើសលេងទៅ ក្នុងទីណា
 កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ លេងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារ
 របស់ត្រកូសត្វ ជាប្រាថ្នា ទាំងអរូបាវចរនោះ ដែលចូល កាន់
 បក្កត្តដ្ឋាន ទីរើលេងទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនលេងហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វជាភាពាវចរ
 ទាំងនោះ ដែលចូល កាន់បរមដ្ឋាន កាន់ធុតិយដ្ឋាន ទីរើកាន់តិ-
 យដ្ឋាន ទីរើលេងទៅផង កាយសង្ខារ លេងហើយផង ក្នុងទីនោះ ។

(៣៨១) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា លេងហើយ ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ ទីរើលេងទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ លេងទៅ ក្នុងកង្កត្តណា ខែចិត្តជាទីបំផុត ក្នុង
 សវិតក្កសវិចារក្ខមិ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ទីរើ
 មិនលេងទៅ ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ក្រៅនេះ
 លេងហើយផង ចិត្តសង្ខារ ទីរើលេងទៅផង ក្នុងសវិតក្កសវិចារក្ខមិ ក្នុង
 ទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ទីរើលេងទៅ
 ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ លេងហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ទីរើលេងទៅ ក្នុងអវិតក្កសវិចារក្ខមិ ក្នុង
 ទីនោះ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេងហើយ ក្នុងទីនោះ
 ទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ទីរើលេងទៅផង វចីសង្ខារ លេង
 ហើយផង ក្នុងសវិតក្កសវិចារក្ខមិ ក្នុងទីនោះ ។

[៣៨២] យស្ស កាយសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិតុ
តស្ស វចីសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ នត្ថំ ។
យស្ស វា មន វចីសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
កាយសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិតាតិ ។ ឱរុជ្ឈិតុ ។

[៣៨៣] យស្ស កាយសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិតុ
តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ នត្ថំ ។
យស្ស វា មន ចិត្តសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
កាយសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិតាតិ ។ ឱរុជ្ឈិតុ ។

[៣៨៤] យស្ស វចីសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិតុ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ នត្ថំ ។ យស្ស
វា មន ចិត្តសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វចី-
សង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិតាតិ ។ ឱរុជ្ឈិតុ ។

[៣៨៥] យត្ថ កាយសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិតុ
។ មេ ។

[៣៨៦] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន
ឱរុជ្ឈិតុ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ន ឱរុជ្ឈិស្សតីតិ ។
រុចារាវចារាជំ អរុចារាវចារាជំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
ន ឱរុជ្ឈិតុ ខោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ន

[៣៨៦] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេត់ហើយ វិចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនលេត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វ
នោះ មិនលេត់ហើយឬ ។ លេត់ហើយ ។

[៣៨៧] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេត់ហើយ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយ
យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនលេត់ទៅ កាយសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនលេត់ហើយឬ ។ លេត់ហើយ ។

[៣៨៨] វិចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេត់ហើយ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅឬ ។ មិនមានទេ ។ មួយយ៉ាង
ទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនលេត់ទៅ វិចីសង្ខារ របស់
សត្វនោះ មិនលេត់ទៅហើយឬ ។ លេត់ហើយ ។

[៣៨៩] កាយសង្ខារ មិនលេត់ហើយ ក្នុងទីណា ។ មេ ។

[៣៩០] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនលេត់ហើយ ក្នុង
ទីណា វិចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
កាយសង្ខារ របស់សត្វសត្វ ជាប្រាថវៈ នឹងជាអប្រាថវៈ ចាំនោះ
មិនលេត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែវិចីសង្ខារ របស់សត្វចាំនោះ មិន

ចិត្តុដ្ឋិស្សតិ រូបាវចរ អរូបាវចរ សវិតក្កសវិចារ-
 បច្ឆិមចិត្តុស្ស កង្កក្កុណ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តុ-
 សមដ្ឋីធំ យស្ស ចិត្តុស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារ
 បច្ឆិមចិត្តុ ឧប្បដ្ឋិស្សតិ ចតុត្ថដ្ឋានំ សមាបន្នានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច
 ន ចិត្តុដ្ឋិតុ វចីសង្ខារោ ច ន ចិត្តុដ្ឋិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន យត្ថ វចីសង្ខារោ ន ចិត្តុដ្ឋិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ន ចិត្តុដ្ឋិតាតិ ។
 កាមាវចរ បច្ឆិមចិត្តុស្ស កង្កក្កុណ ធុតិយដ្ឋានំ
 តតិយដ្ឋានំ សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ
 ន ចិត្តុដ្ឋិស្សតិ ពោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខា-
 រោ ន ចិត្តុដ្ឋិតុ រូបាវចរ អរូបាវចរ សវិតក្កស-
 វិចារបច្ឆិមចិត្តុស្ស កង្កក្កុណ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិម-
 ចិត្តុសមដ្ឋីធំ យស្ស ចិត្តុស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិ-
 ចារ បច្ឆិមចិត្តុ ឧប្បដ្ឋិស្សតិ ចតុត្ថដ្ឋានំ សមា-
 បន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ
 ច ន ចិត្តុដ្ឋិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ន ចិត្តុដ្ឋិតុ ។

មិនជាដឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តុជាដំបូង ដែលប្រកបដោយ
 វិតក្កុមិនមានវិចារ របស់តួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តុជាដំបូងដែល
 មិនមានវិតក្កុមិនមានវិចារ ដឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តុណា ក្នុង
 កង្កក្កុណ ដែលចិត្តុជាដំបូង ដែលប្រកបដោយវិតក្កុប្រកបដោយវិចារ
 ក្នុងរូបាវចរ និងអរូបាវចរ កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វ ដែលចូល
 កាន់ចក្កផ្សោន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនលក់ ហើយ
 ផង វចីសង្ខារ ដឹងមិនលក់ទៅផង ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វចីសង្ខារ របស់សត្វណា ដឹងមិនលក់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនលក់ហើយ ក្នុងទីនោះ ។ វចីសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ចក្កផ្សោន និងកាន់តិយផ្សោន និងមិន
 លក់ទៅ ក្នុងកង្កក្កុណ ដែលចិត្តុជាដំបូង ក្នុងកាមាវចរ ក្នុងទីនោះ
 វិតកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលក់ហើយ ក្នុងទី
 នោះទេ ចិត្តុជាដំបូង ដែលមិនមានវិតក្កុមិនមានវិចារ របស់តួកសត្វ
 ដែលប្រកបដោយចិត្តុជាដំបូង ដែលមិនមានវិតក្កុមិនមានវិចារ ដឹង
 កើតឡើង ក្នុងលំដាប់នៃចិត្តុណា ក្នុងកង្កក្កុណ ដែលចិត្តុជាដំបូង ដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កុ ប្រកបដោយវិចារ ក្នុងរូបាវចរ និងក្នុងអរូបាវចរ
 វចីសង្ខារ របស់តួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចក្កផ្សោន និងរបស់អសញ្ញា-
 សត្វទាំងនោះ ដឹងមិនលក់ទៅផង កាយសង្ខារ មិនលក់ហើយ
 ផង ក្នុងទីនោះ ។

[៣៨៧] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ន ធិ-
 រុដ្ឋិតុ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុដ្ឋិតុស្សតិ ។
 ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបដ្ឋានំ រូបាវចរោ នំ អរូបាវចរោ នំ
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ន ធិរុដ្ឋិតុ យោ ច
 តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុដ្ឋិតុស្សតិ រូបាវចរ
 អរូបាវចរ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ មសញ្ញសន្តានំ
 តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ន ធិរុដ្ឋិតុ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ច ន ធិរុដ្ឋិតុស្សតិ ។ យស្ស វា បទ
 យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុដ្ឋិតុស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ន ធិរុដ្ឋិតុតិ ។ កាយាវចរោ បច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន
 ធិរុដ្ឋិតុស្សតិ យោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
 ន ធិរុដ្ឋិតុ រូបាវចរោ អរូបាវចរោ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ មសញ្ញសន្តានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ច ន ធិរុដ្ឋិតុស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ន ធិរុដ្ឋិតុ ។

[៣៨៨] យស្ស យត្ថ វចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុដ្ឋិតុ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុដ្ឋិតុស្សតិ ។

[៣៨៧] កាយសង្ខារោ របស់សត្វណា មិនលេត់ហើយ ក្នុង
 ទីណា ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីយោងឬ ។
 កាយសង្ខារោ របស់សត្វក្នុង ជាតិរូបាវចរោ នឹងជាអរូបាវចរោ ទាំងនោះ
 ដែលចូល កាន់ចក្កក្នុងរូប មិនលេត់ហើយ ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសង្ខារោ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ កាយ-
 សង្ខារោ របស់អសញ្ញសត្វទាំងនោះ មិនលេត់ហើយផង ចិត្តសង្ខារោ មិន
 លេត់ទៅផង ក្នុងកង្កក្ខណោ ខែចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងរូបាវចរោ នឹងក្នុង
 អរូបាវចរោ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វ
 ណា នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារោ របស់សត្វនោះ មិន
 លេត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ នឹង
 មិនលេត់ទៅ ក្នុងកង្កក្ខណោ ខែចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងកាយាវចរោ ក្នុងទី
 នោះ តែកាយសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេត់ហើយ
 ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារោ របស់អសញ្ញសត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ
 ផង កាយសង្ខារោ មិនលេត់ហើយផង ក្នុងកង្កក្ខណោ ខែចិត្តជាទីបំផុត
 ក្នុងរូបាវចរោ នឹងក្នុងអរូបាវចរោ ក្នុងទីនោះ ។

[៣៨៨] វចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វណា មិនលេត់ហើយ ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខារបរិយាយ បដិវត្តន៍ ឧប្បវេណី

សង្ខារបរិយាយ បដិវត្តន៍ ឧប្បវេណី

អវិភត្តិអវិចារក្ខមិយំ តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុរោ ធន ធិរុជ្ឈិត្ត
 ធា ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ ធន ធិរុជ្ឈិត្ត
 អវិភត្តិអវិចារក្ខមិយំ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ អ-
 សញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុរោ ច ធន ធិរុជ្ឈិត្ត
 ចិត្តសម្ពុរោ ច ធន ធិរុជ្ឈិត្ត ។ យស្ស វា បធន
 យត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ ធន ធិរុជ្ឈិត្ត តស្ស តត្ថ
 វចីសម្ពុរោ ធន ធិរុជ្ឈិត្ត ។ សវិភត្តិសវិចារក្ខមិយំ
 បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ
 ធន ធិរុជ្ឈិត្ត ធា ច តេសំ តត្ថ វចីសម្ពុរោ
 ធន ធិរុជ្ឈិត្ត អវិភត្តិអវិចារក្ខមិយំ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្ក-
 ក្ខណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុរោ ច
 ធន ធិរុជ្ឈិត្ត វចីសម្ពុរោ ច ធន ធិរុជ្ឈិត្ត ។

និពណ៌ន៍ ឧប្បវេណី ។

(៣៨៧) យស្ស កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈិតិ តស្ស
 វចីសម្ពុរោ ធិរុជ្ឈិតិ ។ ធា ។ យស្ស វា បធន
 វចីសម្ពុរោ ធិរុជ្ឈិតិ តស្ស កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈ-
 ិតិ ។ ធា ។ យស្ស កាយសម្ពុរោ ឧប្បជ្ឈ-
 ិតិ តស្ស ចិត្តសម្ពុរោ ធិរុជ្ឈិតិ ។ ធា ។

វចីសម្ពុរោ របស់សត្វទាំងនោះ ក្នុងអវិភត្តិអវិចារក្ខមិ បិមរលត់ហើយ
 ក្នុងទីនោះ តែចិត្តសម្ពុរោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនរលត់
 ទៅ ក្នុងទីនោះទេ វចីសម្ពុរោ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនរលត់
 ហើយផង ចិត្តសម្ពុរោ ទីនឹងមិនរលត់ទៅផង ក្នុងកង្កក្ខណោ ខែចិត្តជា
 ទីបំផុត ក្នុងអវិភត្តិអវិចារក្ខមិ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្ត-
 សម្ពុរោ របស់សត្វណា ទីនឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងទីណា វចីសម្ពុរោ របស់
 សត្វនោះ មិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសម្ពុរោ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ ទីនឹងមិនរលត់ទៅ ក្នុងកង្កក្ខណោ ខែចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងសវិ-
 ភត្តិសវិចារក្ខមិ ក្នុងទីនោះ តែវចីសម្ពុរោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជាមិនរលត់ហើយ ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសម្ពុរោ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ
 ទីនឹងមិនរលត់ទៅផង វចីសម្ពុរោ មិនរលត់ហើយផង ក្នុងកង្កក្ខណោ ខែ
 ចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងអវិភត្តិអវិចារក្ខមិ ក្នុងទីនោះ ។

ចប់ និពណ៌ន៍ ។

(៣៨៧) កាយសម្ពុរោ របស់សត្វណា កើតឡើង វចីសម្ពុរោ
 របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ មិនមែនទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វចីសម្ពុរោ របស់សត្វណា រលត់ទៅ កាយសម្ពុរោ របស់សត្វនោះ
 កើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ កាយសម្ពុរោ របស់សត្វណា កើត
 ឡើង ចិត្តសម្ពុរោ របស់សត្វនោះ រលត់ទៅឬ ។ មិនមែនទេ ។

យស្ស វា បទ ចិត្តសង្ខារោ ចិរុជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ឃោ ។ យស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ចិរុជ្ឈតីតិ ។ ឃោ ។ យស្ស វា បទ ចិត្តសង្ខារោ ចិរុជ្ឈតិ តស្ស វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ ឃោ ។ យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តត្ថ វចីសង្ខារោ ចិរុជ្ឈតីតិ ។ ទុតិយជ្ឈានេ តតិយជ្ឈានេ តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ឃោ ច តត្ថ វចីសង្ខារោ ចិរុជ្ឈតិ ។ បេ ។ ឥតវេសំ យត្ថកាខំ សទិសំ ។ យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។ យស្សកម្មិ យស្សយត្ថកម្មិ សទិសំ ។

(៣៧០) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស វចីសង្ខារោ ច ចិរុជ្ឈតីតិ ។ វិតក្កវិចារាខំ ភន្តក្កុណោ តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ឃោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ ច ចិរុជ្ឈតិ វិចា វស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ វិចា វិតក្កវិចារេហិ ចិត្តស្ស ភន្តក្កុណោ ចិរោទសមាបញ្ញាខំ អសញ្ញាសន្តាខំ តេសំ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ ច ច ចិរុជ្ឈតិ ។ យស្ស វា បទ វចីសង្ខារោ

មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា លេចទៅ លាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ មិនមែនទេ ។ វចីសង្ខារ លេចទៅលាយ កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ លេចទៅឬ ។ មិនមែនទេ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា លេចទៅ វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើងឬ ។ មិនមែនទេ ។ កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទីណា វចីសង្ខារ លេចទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងទុក្ខិយដ្ឋាន និងក្នុងគតិយដ្ឋាននោះ តែវចីសង្ខារ មិនលេចទៅ ក្នុងទីនោះទេ ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វក្រៅនេះ ដូចគ្នានឹង ពាក្យថា ក្នុងទីណា ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។ ពាក្យថា របស់សត្វណាក្តី ពាក្យថា របស់សត្វណា ក្នុងទីណាក្តី ដូច ។ ត្ថា ។

(៣៧១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនលេចទៅទេឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងកន្លែងណា ខែត្តកវិតក្កុនិងវិចារេ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេចទៅទេ កាយសង្ខារ របស់ត្រកូសត្រ ដែលចូលកាន់និរោធ និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង វចីសង្ខារ មិនលេចទៅផង ក្នុងទម្រង់ក្នុងណា ខែចិត្ត ព្រោះវិញ ចាកត្រកូសត្រនិងបស្សៈ និងក្នុងកន្លែងណា ខែចិត្ត ព្រោះវិញ ចាកត្រកូសត្រនិងវិចារេ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា

សង្ខយេនា បរិក្ខារោ ឧប្បនិយមនា

ន ធិរុជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតីតិ ។
 អស្សាសប្បស្សាសាធំ ឧប្បនិក្ខណោ តេសំ វចិ-
 សង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ ទោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ឈតិ វិទា អស្សាសប្បស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្ប-
 និក្ខណោ វិទា វិតក្កវិចារហិ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
 ធិរោទសមាបន្នាធំ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ វចិសង្ខារោ
 ច ន ធិរុជ្ឈតិ កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ឈតិ ។

[៣៧០] យស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតីតិ ។ សៈត្វសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ តេសំ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ ទោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ វិទា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បនិក្ខណោ ធិរោទសមាបន្នាធំ អសញ្ញា-
 សត្តាធំ តេសំ កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខា-
 រោ ច ន ធិរុជ្ឈតិ ។ យស្ស ន បទ ចិត្តសង្ខារោ
 ន ធិរុជ្ឈតិ តស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតីតិ ។
 អស្សាសប្បស្សាសាធំ ឧប្បនិក្ខណោ តេសំ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈតិ ទោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ

សង្ខយេនា បរិក្ខារោ ឧប្បនិយមនា

មិនលេត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ បំបែករឿងឬ ។ វិចិ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេត់ទៅ ក្នុងឧប្បនិក្ខណៈ ខែត្តក
 អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជាមិនកើតឡើងទេ វិចិសង្ខារ របស់ត្រកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធន និង
 របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ លេត់ទៅផង កាយសង្ខារ មិនកើតឡើងផង
 ក្នុងឧប្បនិក្ខណៈ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្រកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 និងក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្រកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

[៣៧១] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ មិនលេត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែចិត្ត តែចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនលេត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់ត្រកសត្វ
 ដែលចូលកាន់និរោធន និងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង
 ចិត្តសង្ខារ មិនលេត់ទៅផង ក្នុងឧប្បនិក្ខណៈ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ
 ចាកត្រកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វណា មិនលេត់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង
 ឬ ។ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនលេត់ទៅ ក្នុងឧប្បនិក្ខណៈ
 ខែត្តកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

ទុប្បជ្ជតិ វិទា អស្សាសច្ចុស្សាសេហិ ចិច្ចុស្ស ទុប្ប-
 នក្ខណោ ធិរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ
 ចិច្ចុសត្ថារោ ច ន ធិរុជ្ជតិ កាយសត្ថារោ ច
 ទុប្បជ្ជតិ ។

(៣៧២) យស្ស វចីសត្ថារោ ទុប្បជ្ជតិ តស្ស
 ចិច្ចុសត្ថារោ ន ធិរុជ្ជតិ ។ សរេន្ទសំ ចិច្ចុស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ វចីសត្ថារោ ទុប្បជ្ជតិ យោ ច
 តេសំ ចិច្ចុសត្ថារោ ន ធិរុជ្ជតិ វិទា វិតក្កវិចារហិ
 ចិច្ចុស្ស ទុប្បនក្ខណោ ធិរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញា-
 សត្តានំ តេសំ វចីសត្ថារោ ច ទុប្បជ្ជតិ ចិច្ចុសត្ថា-
 រោ ច ន ធិរុជ្ជតិ ។ យស្ស វា មន ចិច្ចុសត្ថារោ
 ន ធិរុជ្ជតិ តស្ស វចីសត្ថារោ ទុប្បជ្ជតិ ។ វិតក្ក-
 វិចារកំ ទុប្បនក្ខណោ តេសំ ចិច្ចុសត្ថារោ ន ធិ-
 រុជ្ជតិ យោ ច តេសំ វចីសត្ថារោ ទុប្បជ្ជតិ វិទា
 វិតក្កវិចារហិ ចិច្ចុស្ស ទុប្បនក្ខណោ ធិរោធសមា-
 បដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិច្ចុសត្ថារោ ច ន
 ធិរុជ្ជតិ វចីសត្ថារោ ច ទុប្បជ្ជតិ ។

(៣៧៣) យតុ កាយសត្ថារោ ទុប្បជ្ជតិ ។ បេ ។

មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ បញ្ចសត្ថារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់
 និរោធនំ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនលេត់ទៅផង កាយសត្ថារ
 មិនកើតឡើងផង ក្នុងទុប្បនក្ខណៈ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សា-
 សៈនិងបស្សសៈ ។

(៣៧៤) វចីសត្ថារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសត្ថារ
 របស់សត្វនោះ មិនលេត់ទៅឬ ។ វចីសត្ថារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ
 មិនកើតឡើង ក្នុងកង្កក្ខណៈ ខែចិត្ត តែចិត្តសត្ថារ របស់សត្វទាំងនោះ
 មិនមែនជាមិនលេត់ទៅទេ វចីសត្ថារ របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់
 និរោធនំ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្តសត្ថារ
 មិនលេត់ទៅផង ក្នុងទុប្បនក្ខណៈ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈ
 និងវិចារៈ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសត្ថារ របស់សត្វណា មិនលេត់
 ទៅ វចីសត្ថារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងឬ ។ ចិត្តសត្ថារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនលេត់ទៅ ក្នុងទុប្បនក្ខណៈ ខែចិត្តវិតក្កៈនិងវិចារៈ
 តែវចីសត្ថារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើងទេ ចិត្តសត្ថារ
 របស់ពួកសត្វ ដែលចូលកាន់និរោធនំ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិន
 លេត់ទៅផង វចីសត្ថារ មិនកើតឡើងផង ក្នុងទុប្បនក្ខណៈ ខែចិត្ត
 ព្រោះវៀរ ចាកពួកវិតក្កៈនិងវិចារៈ ។

(៣៧៥) កាយសត្ថារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ បេ ។

[៣៧៤] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បន្និស្សតិ
។ មេ ។ យស្សកុម្មិ យស្សយត្ថកុម្មិ សទិសំ ។
យស្សយត្ថកេ ធិរោទសមាបដ្ឋានន្តិ ន លត្តតិ ។

[៣៧៥] យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បន្និស្សតិ
វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមត្តា ។ អតីតា បុច្ឆា
ឧប្បន្ននករេមិ ធិរោទករេមិ ឧប្បន្ននិរោទករេមិ សទិ-
សំ វិញ្ញាណេន្ទំ^(១) ។

[៣៧៦] យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បន្និស្សតិ
តស្ស វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមត្តា ។
យស្ស ក មន វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
កាយសង្ខារោ ឧប្បន្និស្សតិ ។ កាមាវចរោ បច្ឆិ-
មចិត្តស្ស ឧប្បន្នកុណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក
កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បន្និស្សតិ រូចាវចរោ អរូ-
ចាវចរោ បច្ឆិមភវិតានំ យេ ច រូចាវចរំ អរូចាវចរំ
ឧបបដ្ឋិតា មរិទិញាយស្សន្តិ តេសំ ចវត្តានំ តេសំ
វចីសង្ខារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ យោ ច តេសំ កាយ-
សង្ខារោ ឧប្បន្និស្សតិ ឥតរេសំ វចីសង្ខារោ ច
ធិរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បន្និស្សតិ ។

១ ម. វិញ្ញាណេន្ទំ ។

[៣៧៧] កាយសង្ខារ លេសំបក្ខណា មិរេក៏តឡើង ក្នុងវិលាម
។ មេ ។ ពាក្យថា លេសំសក្ខណា ក្នុងវិលាម ក្នុងវិលាម
ដូច ។ គ្នា ។ ពាក្យថា លេសំសក្ខណា ដែលចូលកាន់និរោធ បណ្ឌិតមិន
បាទ (មិនគួរពោល) ក្នុងពាក្យថា លេសំសក្ខណា ក្នុងវិលាមឡើយ ។

[៣៧៨] កាយសង្ខារ លេសំសក្ខណា តើតឡើងហើយ វចី-
សង្ខារ លេសំសក្ខនោះ លេត់ហើយឬ ។ អើ ។ បុច្ឆា ជាអតីត
បណ្ឌិត ឧប្បន្និស្សតិ ដូច ។ គ្នា ក្នុងឧប្បន្ននករេផង ក្នុងនិរោទករេ-
ផង ក្នុងឧប្បន្ននិរោទករេផង ។

[៣៧៩] កាយសង្ខារ លេសំសក្ខណា នឹងកើតឡើង វចីសង្ខារ
លេសំសក្ខនោះ នឹងលេត់ទៅឬ ។ អើ ។ ចូយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ
លេសំសក្ខណា នឹងលេត់ទៅ កាយសង្ខារ លេសំសក្ខនោះ នឹងកើត
ឡើងឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត លេសំសក្ខណា ជាតាមាវចរៈ នឹងកើត
ឡើង ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងឧប្បន្នកុណា ខែចិត្តជាទីបំផុត
វចីសង្ខារ លេសំសក្ខណា ជាតាមាវចរៈ នឹងលេសំសក្ខណា ដែលកើត
ក្នុងបច្ឆិមភក ក្នុងរូចាវចរៈ នឹងក្នុងអរូចាវចរៈ នឹងលេសំសក្ខណានោះ ។
ដែលចូលទៅ កាន់រូចាវចរៈ នឹងកាន់អរូចាវចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន
កាលច្បួត នឹងលេត់ទៅ តែកាយសង្ខារ លេសំសក្ខណានោះ នឹង
មិនកើតឡើងទេ វចីសង្ខារ លេសំសក្ខណា ក្នុងរូចាវចរៈ នឹងលេត់ទៅផង
កាយសង្ខារ នឹងកើតឡើងផង ។

(៣៧៧) យស្ស គាយសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បទ ចិត្តសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស
 គាយសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតីតិ ។ តាមាវចរោ បច្ឆិ-
 មចិត្តស្ស ទុប្បន្នកុណោ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 តាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បន្និស្សតិ រូចាវចរោ អរូ-
 ចាវចរោ បច្ឆិមភវិតោ យេ ច រូចាវចរំ អរូចាវចរំ
 ទុបបដ្ឋិតា ហិចិត្តាយស្សន្និ តេសំ ចវន្តាធំ តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិស្សតិ ទោ ច តេសំ គាយ-
 សង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ ឥតរេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច
 ធិរុដ្ឋិស្សតិ គាយសង្ខារោ ច ទុប្បន្និស្សតិ ។

(៣៧៨) យស្ស វចីសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស
 វា បទ ចិត្តសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស វចីសង្ខារោ
 ទុប្បន្និស្សតីតិ ។ បច្ឆិមចិត្តស្ស ទុប្បន្នកុណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កមវចាវ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បន្និស្សតិ
 តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិស្សតិ ទោ ច តេសំ វចី-
 សង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ ឥតរេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច
 ធិរុដ្ឋិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច ទុប្បន្និស្សតិ ។

(៣៧៧) គាយសង្ខារោ យេសំសត្វណា នីវកេតទ្បិដ្ឋ ចិត្តសង្ខារោ
 យេសំសត្វនោ នីវលតំទៅ ឬ រោ ។ ប្បយយ៉ាងទៀត ចិត្ត-
 សង្ខារោ យេសំសត្វណា នីវលតំទៅ គាយសង្ខារោ យេសំសត្វនោ
 នីវកេតទ្បិដ្ឋ ឬ ចិត្តជាទីបំផុត យេសំត្ថកសត្វ ជាតាមាវចរោ នីវ
 កេតទ្បិដ្ឋ ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងទុប្បន្នកុណោ ខែចិត្តជា
 ទីបំផុត យេសំត្ថកសត្វ ជាតាមាវចរោ ចិត្តសង្ខារោ យេសំត្ថកសត្វ
 ដែលកើតក្នុងបច្ឆិមភព ក្នុងរូបាវចរោ នីវកេតទ្បិដ្ឋ យេសំត្ថក
 សត្វនោ ។ ដែលចូលទៅ តាមរូបាវចរោ នីវកេតទ្បិដ្ឋ យេសំត្ថក
 ហិចិត្តោ នីវលតំទៅ តែគាយសង្ខារោ យេសំសត្វទាំងនោះ នីវមិន
 កេតទ្បិដ្ឋខេ ចិត្តសង្ខារោ យេសំត្ថកសត្វក្រៅនេះ នីវលតំទៅផង
 គាយសង្ខារោ នីវកេតទ្បិដ្ឋផង ។

(៣៧៨) វចីសង្ខារោ យេសំសត្វណា នីវកេតទ្បិដ្ឋ ចិត្តសង្ខារោ
 យេសំសត្វនោ នីវលតំទៅ ឬ រោ ។ ប្បយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារោ
 យេសំសត្វណា នីវលតំទៅ វចីសង្ខារោ យេសំសត្វនោ នីវកេតទ្បិដ្ឋ
 ឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កុមិនមានវិចារោ នីវកេតទ្បិដ្ឋ
 ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងទុប្បន្នកុណោ ខែចិត្តជាទីបំផុត ចិត្តសង្ខារោ
 យេសំសត្វទាំងនោះ នីវលតំទៅ តែវចីសង្ខារោ យេសំសត្វទាំងនោះ នីវ
 មិនកេតទ្បិដ្ឋខេ ចិត្តសង្ខារោ យេសំត្ថកសត្វក្រៅនេះ នីវលតំទៅផង
 វចីសង្ខារោ នីវកេតទ្បិដ្ឋផង ។

សង្ខារមហេ វេទិកាស្ប ឧប្បជ្ឈិស្សតិ

[៣៧៧] យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យេ ។

[២០០] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ

តស្ស តត្ថ វេទិកាស្ប ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ ទុតិយ-
ជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបញ្ញានំ តេសំ តត្ថ កាយ-
សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ធា ច តេសំ តត្ថ វេទិកាស្ប
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបញ្ញានំ កាមាវចរានំ
តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ វេទិកាស្ប
ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ វេទិកាស្ប
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្ស-
តិ ។ កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ទុប្បទត្តណា
យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរានំ បច្ឆិមចិត្ត
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ រូបាវចរានំ អរូបាវចរានំ តេសំ តត្ថ
វេទិកាស្ប ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ធា ច តេសំ តត្ថ កាយ-
សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ សមាបញ្ញានំ
សតរេសំ កាមាវចរានំ តេសំ តត្ថ វេទិកាស្ប ច
ឧប្បជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។

សង្ខារមហេ វេទិកាស្ប ឧប្បជ្ឈិស្សតិ

[៣៧៧] កាយសង្ខារោ វេទិកាស្ប ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ យេ ។

[២០០] កាយសង្ខារោ របស់សត្វណា វេទិកាស្ប ឧប្បជ្ឈិស្សតិ

ណា វេទិកាស្ប របស់សត្វនោះ វេទិកាស្ប ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។
កាយសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ខ្ពស់យជ្ឈាន និង
កាន់ខ្ពស់យជ្ឈាន វេទិកាស្ប ឧប្បជ្ឈិស្សតិ តែវេទិកាស្ប របស់សត្វ
ទាំងនោះ នឹងមិនលេចវេទិកាស្ប ឧប្បជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ របស់សត្វ
សត្វ ជាតាមវេទិកាស្ប ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន និងកើត
ឡើងផង វេទិកាស្ប នឹងលេចវេទិកាស្ប ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ។ មួយយ៉ាងទៀត
វេទិកាស្ប របស់សត្វណា នឹងលេចវេទិកាស្ប កាយសង្ខារោ
របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងវិទិកាស្ប ។ ចិត្តជាដំបូង របស់
សត្វ ជាតាមវេទិកាស្ប នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុង
ទ្រព្យទុក្ខណៈ វៃចិត្តជាដំបូង របស់សត្វ ជាតាមវេទិកាស្ប វេទិកាស្ប
របស់សត្វ ជាតាមវេទិកាស្ប នឹងជាតាមវេទិកាស្ប វេទិកាស្ប ឧប្បជ្ឈិស្សតិ
ក្នុងវិទិកាស្ប តែកាយសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងវិ-
ទិកាស្ប វេទិកាស្ប របស់សត្វ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈាន និងសត្វ
សត្វ ជាតាមវេទិកាស្ប ក្រៅនេះ នឹងលេចវេទិកាស្ប កាយសង្ខារោ
នឹងកើតឡើងផង ក្នុងវិទិកាស្ប ។

(៤០១) យស្ស យត្ថ កាយសម្មារោ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្មារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសម្មារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ កាយសម្មារោ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ។ កាមាវចរោ
 បច្ឆិមចិត្តស្ស ទុប្បាទត្តុណ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក
 កាមាវចរោ បច្ឆិមចិត្ត ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ចតុត្តជ្ឈានំ ស
 មាបច្ឆានំ រូបាវចរោ អរូបាវចរោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្មា
 រោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ យោ ច តេសំ តត្ថ កាយសម្មារោ ទុប្ប
 ជ្ឈិស្សតិ បឋមជ្ឈានំ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមា
 បច្ឆានំ វត្តរេសំ កាមាវចរោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្មា
 រោ ច ធិរុជ្ឈិស្សតិ កាយសម្មារោ ច ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ។

(៤០២) យស្ស យត្ថ វចីសម្មារោ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្មារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសម្មារោ ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ វចីសម្មារោ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ។ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 ទុប្បាទត្តុណ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក អវិតក្កអវិចារិ
 បច្ឆិមចិត្ត ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ
 ចតុត្តជ្ឈានំ សមាបច្ឆានំ តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្មារោ

(៤០១) កាយសម្មារោ របស់សត្វណា វិវិកើតឡើង ក្នុងទីណា
 ចិត្តសម្មារោ របស់សត្វនោះ នឹងលេចទៅ ក្នុងទីណា ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសម្មារោ របស់សត្វណា នឹងលេចទៅ ក្នុងទីណា កាយ
 សម្មារោ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត
 របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ទុប្បាទត្តុណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត របស់ពួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ ចិត្តសម្មារោ
 របស់ពួកសត្វ ជាប្រាវចរៈ នឹងជាប្រាវចរៈទាំងនោះ ដែលចូល កាន់
 ចិត្តក្នុងព្រះ នឹងលេចទៅ ក្នុងទីនោះ តែកាយសម្មារោ របស់សត្វទាំងនោះ
 នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្តសម្មារោ របស់ពួកសត្វ ដែលចូល
 កាន់បឋមជ្ឈាន កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន នឹងរបស់ពួកសត្វ
 ជាតាមាវចរៈទាំងនោះ ក្រៅនេះ នឹងលេចទៅផង កាយសម្មារោ នឹងកើត
 ឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

(៤០២) វចីសម្មារោ របស់សត្វណា នឹងកើតឡើង ក្នុងទីណា ចិត្ត
 សម្មារោ របស់សត្វនោះ នឹងលេចទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាង
 ទៀត ចិត្តសម្មារោ របស់សត្វណា នឹងលេចទៅ ក្នុងទីណា វចី
 សម្មារោ របស់សត្វនោះ នឹងកើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត
 ដែលមិនមានវិក្កុះមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្ត
 ណា ក្នុងទុប្បាទត្តុណៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ចិត្តសម្មារោ របស់សត្វទាំង
 នោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន កាន់តតិយជ្ឈាន និងកាន់ចតុត្តជ្ឈាន

ចិត្តុជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ តត្ថុ វចីសង្ខារោ ឧប្បន្និ-
 ស្សតិ បឋមន្ន្ន្នំ សមាបញ្ញាធំ កាមាវចរាធំ នត-
 រេសំ រូចាវចរាធំ អរូចាវចរាធំ តេសំ តត្ថុ ចិត្តុសង្ខា-
 រោ ច ចិត្តុជ្ឈិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បន្និស្សតិ ។

(២០៧) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បន្និស្សតិ
 តស្ស វចីសង្ខារោ ឧ ចិត្តុជ្ឈិស្សតិ ។ កាមាវចរាធំ
 បច្ឆិមចិត្តុស្ស ឧប្បន្និស្សតិ យស្ស ចិត្តុស្ស អនន្តរា
 កាមាវចរាធំ បច្ឆិមចិត្តុ ឧប្បន្និស្សតិ រូចាវចរោ អរូចា-
 វចរោ បច្ឆិមកវិគាធំ យេ ច រូចាវចរំ អរូចាវចរំ ឧប-
 បន្និក្ខា បរិណិព្វាយិស្សន្តិ តេសំ តវដ្ឋាធំ តេសំ កាយ-
 យសង្ខារោ ឧប្បន្និស្សតិ លោ ច តេសំ វចីសង្ខារោ
 ឧ ចិត្តុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កុសវិចារបច្ឆិមចិត្តុស្ស កង្កក្ខ-
 ណោ អវិតក្កុសវិចារបច្ឆិមចិត្តុសមន្តីធំ យស្ស ចិត្តុស្ស
 អនន្តរា អវិតក្កុសវិចារំ បច្ឆិមចិត្តុ ឧប្បន្និស្សតិ តេសំ
 កាយសង្ខារោ ប ឧប្បន្និស្សតិ វចីសង្ខារោ ច ឧ
 ចិត្តុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន វចីសង្ខារោ ។ បេ ។
 អាមន្តា ។

នីតិលតំវេ ក្នុងវិចារោ តៃវចីសង្ខារោ លេសំវេត្តុជាវិចារោ វិចារោ
 កើតឡើង ក្នុងវិចារោ ចិត្តុសង្ខារោ លេសំវេត្តុសត្វ ជាតាមាវចរោ ដែល
 ចូល កាន់បឋមន្ន្ន្នំ នីតិលេសំវេត្តុសត្វ ជាតាមាវចរោ នីតិជាតាមាវចរោ
 ទាំងនោះ ក្រៅនោះ នីតិលេសំវេត្តុសត្វ វចីសង្ខារោ នីតិកើតឡើងផង
 ក្នុងវិចារោ ។

(២០៨) កាយសង្ខារោ លេសំវេត្តុណា នីតិមិនកើតឡើង វចី-
 សង្ខារោ លេសំវេត្តុនោះ នីតិមិនលតំវេ ។ ចិត្តុជាវិចារក្នុង លេសំ
 វេត្តុសត្វ ជាតាមាវចរោ នីតិកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តុណា ក្នុង
 ឧប្បន្និស្សន្តិ វៃចិត្តុជាវិចារក្នុង កាយសង្ខារោ លេសំវេត្តុសត្វជាតាមាវចរោ
 លេសំវេត្តុសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ឆិមកត ក្នុងរូចាវចរោ នីតិក្នុងអរូចាវចរោ
 នីតិលេសំវេត្តុសត្វនោះ ដែលចូលវេ កាន់រូចាវចរោ នីតិកាន់អរូចា-
 វចរោហើយ នីតិបរិនិព្វាន កាលច្បិត នីតិមិនកើតឡើង តៃវចីសង្ខារោ
 លេសំវេត្តុទាំងនោះ មិនមែនជានីតិមិនលតំវេទេ ចិត្តុជាវិចារក្នុង ដែល
 មិនមានវិគក្កុមិនមានវិចារោ លេសំវេត្តុសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តុជាវិ-
 ចារក្នុងដែលមិនមានវិគក្កុមិនមានវិចារោ នីតិកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ វៃ
 ចិត្តុណា ក្នុងក្នុងវេ វៃចិត្តុជាវិចារក្នុងដែលប្រកបដោយវិគក្កុមប្រកប
 ដោយវិចារោ កាយសង្ខារោ លេសំវេត្តុទាំងនោះ នីតិមិនកើតឡើងផង
 វចីសង្ខារោ នីតិមិនលតំវេផង ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារោ លេសំ
 សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(២០២) យស្ស កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ
 តស្ស ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ កាមាវច-
 រាធំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ទុប្បាទត្តុណា យស្ស ចិត្តស្ស
 អនន្តរា កាមាវចរាធំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ រូបា-
 វចរេ អរូបាវចរេ បច្ឆិមកវិកាធំ យេ ច រូបាវចរំ
 អរូបាវចរំ ទុបបដ្ឋិត្តា បរិវេទ្ធាយស្សន្តិ តេសំ ចវន្តាធំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កត្តុណា
 តេសំ កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ
 ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ
 ។ បេ ។ អាមត្តា ។

(២០៣) យស្ស វចីសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អវិកត្តាអវិចារបច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស ទុប្បាទត្តុណា យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិ-
 កត្តាអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បជ្ឈិស្សតិ តេសំ វចីសង្ខារោ
 ទុប្បជ្ឈិស្សតិ លោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិ-
 ស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កត្តុណា តេសំ វចីសង្ខារោ
 ច ទុប្បជ្ឈិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ប ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បន ចិត្តសង្ខារោ ។ បេ ។ អាមត្តា ។

(២០៤) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលក់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត របស់
 តួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុង
 ទុប្បាទត្តុណាៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត របស់តួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ កាយសង្ខារ
 របស់តួកសត្វ ដែលកើតក្នុងបច្ឆិមគតា ក្នុងរូបាវចរៈ នឹងក្នុងអរូបាវចរៈ
 នឹងរបស់តួកសត្វនោះ ។ ដែលចូលទៅ កាន់រូបាវចរៈ នឹងកាន់អរូបា-
 វចរៈហើយ នឹងបរិនិព្វាន កាលច្បួត នឹងមិនកើតឡើង តែចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនលក់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនលក់ទៅផង
 ក្នុងកង្កត្តុណាៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់
 សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

(២០៥) វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនលក់ទៅឬ ។ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិកត្តៈ
 មិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ នៃចិត្តណា ក្នុងទុប្បាទត្តុណាៈ
 នៃចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិកត្តៈមិនមានវិចារៈ វចីសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជាទីនឹងមិនលក់ទៅទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើង
 ផង ចិត្តសង្ខារ នឹងមិនលក់ទៅផង ក្នុងកង្កត្តុណាៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ។ បេ ។ អើ ។

សង្ខារបរមោ បរិក្កិច្ចា ឧប្បាទនិព្វានវិញ្ញាណ

(២០២) យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ ។ មេ ។

(២០៧) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បន្និ-

ស្សតិ តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។

កាយាវចរាធំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ទុប្បាទក្ខណោ យស្ស

ចិត្តស្ស អនន្តរា កាយាវចរាធំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បន្និ-

ស្សតិ កាយាវចរាធំ អរូបាវចរាធំ តេសំ តត្ថ កាយ

សង្ខារោ ទុប្បន្និស្សតិ ។ មេ ។ តេសំ តត្ថ វចី-

សង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ សវិតក្កសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស

កត្តក្ខណោ អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តសមន្តីធំ យស្ស

ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បន្និ-

ស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមាបន្នានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេ-

សំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ទុប្បន្និស្សតិ វចីសង្ខារោ

ច ន និរុដ្ឋិស្សតិ ។ យស្ស វា មន យត្ថ វចី-

សង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខា-

រោ ទុប្បន្និស្សតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ

សមាបន្នានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ន និរុដ្ឋិស្សតិ

សង្ខារបរមោ បរិក្កិច្ចា ឧប្បាទនិព្វានវិញ្ញាណ

(២០២) កាយសង្ខារ នីមិមិកេតទ្បិដ្ឋិ ក្នុងវិញ្ញា ។ មេ ។

(២០៧) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នីមិមិកេតទ្បិដ្ឋិ ក្នុង

វិញ្ញា វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នីមិមិកេតទ្បិដ្ឋិ ក្នុងវិញ្ញា ។

ចិត្តជាវិបដ្ឋត របស់ភ្នកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នីមិកេតទ្បិដ្ឋិ ក្នុងលំដាប់

វៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃចិត្តជាវិបដ្ឋត របស់ភ្នកសត្វ ជាតា-

មាវចរៈ កាយសង្ខារ របស់ភ្នកសត្វ ជាប្រាវចរៈ និងជាអប្រាវចរៈទាំង

នោះ នីមិមិកេតទ្បិដ្ឋិ ក្នុងវិញ្ញា តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ

មិនមែនជានីមិមិកេតទ្បិដ្ឋិ ក្នុងវិញ្ញា ។ ចិត្តជាវិបដ្ឋត ដែលមិន

មានវិតក្កមិនមានវិចារៈ របស់ភ្នកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាវិបដ្ឋត

ដែលមិនមានវិតក្កមិនមានវិចារៈ នីមិកេតទ្បិដ្ឋិ ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្ត

ណា ក្នុងក្នុងក្ខណៈ វៃចិត្តជាវិបដ្ឋត ដែលប្រកបដោយវិតក្កប្រកប

ដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់ភ្នកសត្វ ដែលចូល កាន់ចក្កដ្ឋាន

និងរបស់សេនាសត្វទាំងនោះ នីមិមិកេតទ្បិដ្ឋិ វចីសង្ខារ នីមិមិ

កេតទ្បិដ្ឋិ ក្នុងវិញ្ញា ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វ

ណា នីមិមិកេតទ្បិដ្ឋិ ក្នុងវិញ្ញា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ នីមិ

មិមិកេតទ្បិដ្ឋិ ក្នុងវិញ្ញា ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែល

ចូល កាន់ទុតិយដ្ឋាន និងកាន់តតិយដ្ឋាន នីមិមិកេតទ្បិដ្ឋិ ក្នុងវិញ្ញា

នោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ
 សវិតត្តសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណា អវិតត្តអ-
 វិចារបច្ឆិមចិត្តសមធិ្ជំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិ-
 តត្តអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បជ្ជិស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈិកំ សមា-
 បញ្ញាធំ អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ច
 ន ធិរុជ្ជិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ។

[៤០៦] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ជិស្សតិ ។
 កាមាវចរំ បច្ឆិមចិត្តស្ស ទុប្បនិក្ខុណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា កាមាវចរំ បច្ឆិមចិត្តំ ទុប្បជ្ជិ-
 ស្សតិ ចតុត្ថជ្ឈិកំ សមាបញ្ញាធំ រូបាវចរំ អរូបាវច-
 រំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ជិស្សតិ បច្ឆិ-
 មចិត្តស្ស កង្កក្កុណា អសញ្ញាសត្តាធំ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ច ទុប្បជ្ជិស្សតិ ចិត្តសង្ខារោ ច
 ន ធិរុជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស វា បន យត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ។ បេ ។ អាមត្តា ។

[៤០៧] យស្ស យត្ថ វេទិសង្ខារោ ទុប្បជ្ជិស្សតិ

តៃកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនកើតឡើង ក្នុងបី
 នោះទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ របស់តួកសត្វ
 ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិតក្កៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើត
 ឡើង ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងកង្កក្កុណា វៃចិត្តជាទីបំផុតដែល
 ប្រកបដោយវិតក្កៈប្រកបដោយវិចារៈ វៃសង្ខារ របស់តួកសត្វ ដែល
 ចូល កាន់ចក្កដ្ឋាន នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ
 ផង កាយសង្ខារ នឹងមិនកើតឡើងផង ក្នុងទីនោះ ។

[៤០៨] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទី
 ណា ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។
 ចិត្តជាទីបំផុត របស់តួកសត្វ ជាតាមាវចរៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 វៃចិត្តណា ក្នុងទ្យាទុក្ខណា វៃចិត្តជាទីបំផុត របស់តួកសត្វ ជាតា-
 មាវចរៈ កាយសង្ខារ របស់តួកសត្វ ជាប្រាវចរៈ នឹងជាអប្រាវចរៈទាំង
 នោះ ដែលចូល កាន់ចក្កដ្ឋាន នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ តែចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងទីនោះទេ
 កាយសង្ខារ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ
 នឹងមិនលេត់ទៅផង ក្នុងកង្កក្កុណា វៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងទីនោះ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា ក្នុងទីណា ។ បេ ។ អើ ។

[៤០៩] វៃសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងទីណា

តស្ស តត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។
 អវិតក្កអវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស ឧប្បន្ទក្កុណោ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កអវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បន្ទិ-
 ស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ ចតុត្ថជ្ឈានំ សមា-
 បញ្ញានំ តេសំ តត្ថ វចីសម្ពាហេ ធឧប្បន្ទិស្សតិ នោ
 ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ ធន ធិរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិម-
 ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 វចីសម្ពាហេ ច ធឧប្បន្ទិស្សតិ ចិត្តសម្ពាហេ ច ធន
 ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស កំ មធន យត្ថ ចិត្តសម្ពាហេ
 ។ មេ ។ អាមត្តា ។

[២០០] យស្ស កាយសម្ពាហេ ឧប្បន្ទតិ តស្ស
 វចីសម្ពាហេ ធិរុជ្ឈិត្តតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស កំ
 មធន វចីសម្ពាហេ ធិរុជ្ឈិត្ត តស្ស កាយសម្ពាហេ
 ឧប្បន្ទតិ ។ សទ្ធលេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ វិចា
 អស្សាសប្បស្សនេសហិ ចិត្តស្ស ឧប្បន្ទក្កុណោ ធិរុ-
 ចសមាបញ្ញានំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វចីសម្ពាហេ ធិ-
 រុជ្ឈិត្ត នោ ច តេសំ កាយសម្ពាហេ ឧប្បន្ទតិ អស្សា-
 សប្បស្សនាសានំ ឧប្បន្ទក្កុណោ តេសំ វចីសម្ពាហេ
 ច ធិរុជ្ឈិត្ត កាយសម្ពាហេ ច ឧប្បន្ទតិ ។ មេ ។

ចិត្តសម្ពាហេ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងជីវិតឬ ។ ចិត្តជា
 ទីបំផុត ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់
 នៃចិត្តណា ក្នុងឧប្បន្ទក្កុណាៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិភក្តៈមិន
 មានវិចារៈ វចីសម្ពាហេ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន
 កាន់តតិយជ្ឈាន និងកាន់ចតុត្ថជ្ឈាន នឹងមិនកើតឡើង ក្នុងជីវិតនោះ តែ
 ចិត្តសម្ពាហេ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាទីនឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងជីវិត
 ទេ វចីសម្ពាហេ របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ នឹងមិនកើតឡើងផង ចិត្ត-
 សម្ពាហេ នឹងមិនលេត់ទៅផង ក្នុងកង្កក្កុណាៈ នៃចិត្តជាទីបំផុត ក្នុងជី-
 វិតនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសម្ពាហេ របស់សត្វណា ក្នុងជីវិត
 ។ មេ ។ អើ ។

[២០១] កាយសម្ពាហេ របស់សត្វណា កើតឡើង វចីសម្ពាហេ
 របស់សត្វនោះ លេត់ហើយឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វចីសម្ពាហេ
 របស់សត្វណា លេត់ហើយ កាយសម្ពាហេ របស់សត្វនោះ កើតឡើង
 ឬ ។ វចីសម្ពាហេ របស់សត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធន និង
 របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ លេត់ហើយ ក្នុងកង្កក្កុណាៈ នៃចិត្ត
 និងក្នុងឧប្បន្ទក្កុណាៈ នៃចិត្ត ព្រោះវិញ ចាកពួកអស្សាសៈនិង
 បស្សាសៈ តែកាយសម្ពាហេ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ
 វចីសម្ពាហេ របស់សត្វទាំងនោះ លេត់ហើយផង កាយសម្ពាហេ កើត
 ឡើងផង ក្នុងឧប្បន្ទក្កុណាៈ នៃពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។ មេ ។

យថា ឧប្បាទវាហ មនុស្សធួនាតីតា បុត្រា អនុ-
លោមម្បិ មនុស្សធួនាតីតា វិកត្តំ ឯវំ ឧប្បាទនិរោធនំ រេចិ
មនុស្សធួនាតីតា បុត្រា អនុលោមម្បិ មនុស្សធួនាតីតា
វិកត្តំ ។

(៤១១) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
វចីសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស
វា បទ វចីសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតី តស្ស កាយសង្ខា-
រោ ឧប្បជ្ជតិ ។ សទ្ធវេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ
វិបា មស្សាសម្មស្សាសេហំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ
និរោធសមាបញ្ចនំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ វចីសង្ខារោ
ជិវុជ្ឈិស្សតី លោ ច តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ
អស្សាសម្មស្សាសានំ ឧប្បាទក្ខណោ តេសំ វចីសង្ខា-
រោ ច ជិវុជ្ឈិស្សតី កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ជតិ ។

(៤១២) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមត្តា ។ យស្ស វា បទ
ចិត្តសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតី តស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ជ-
តីតិ ។ សទ្ធវេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្ខណោ វិបា អស្សា-
សម្មស្សាសេហំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្ខណោ និរោធសមា-
បញ្ចនំ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ ចិត្តសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតី

អនុលោមតី បច្ចុទិយតី ជាបច្ចុប្បន្នបច្ចា នឹងជាអតីតបច្ចា ដែលចែក
ហើយ ក្នុងឧប្បាទវាហ យ៉ាងណា ក៏អនុលោមតី បច្ចុទិយតី ជា
បច្ចុប្បន្នបច្ចា នឹងជាអតីតបច្ចា ក្នុងឧប្បាទនិរោធនំ បណ្ឌិត គប្បី
ចែក យ៉ាងនោះដែរ ។

(៤១១) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង វិចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងលេច់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត វិចីសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងលេច់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើត
ឡើងឬ ។ តួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធនំ នឹងតួកអសញ្ញា-
សត្វ វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងលេច់ទៅ ក្នុងកង្កក្ខណោ
ខៃចិត្ត នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណោ ខៃចិត្ត ព្រោះវិញ ចាកតួកអស្សាសៈ
នឹងបស្សាសៈ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ
វិចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងលេច់ទៅផង កាយសង្ខារ កើត
ឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្ខណោ ខៃតួកអស្សាសៈនឹងបស្សាសៈ ។

(៤១២) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងលេច់ទៅឬ ។ អើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងលេច់ទៅ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង
ឬ ។ តួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធនំ នឹងតួកអសញ្ញាសត្វ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងលេច់ទៅ ក្នុងកង្កក្ខណោ ខៃចិត្ត នឹង
ក្នុងឧប្បាទក្ខណោ ខៃចិត្ត ព្រោះវិញ ចាកតួកអស្សាសៈនឹងបស្សាសៈ

ចោ ច ភេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សា-
សប្បស្សនាសាធំ ឧប្បាទត្តុណោ ភេសំ ចិត្តសង្ខារោ
ច ជិវុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៣) យស្ស វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតីតិ ។ អាមន្តា ។ យស្ស វា
មន ចិត្តសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស វេទិសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតីតិ ។ សទ្ទេសំ ចិត្តស្ស កង្កត្តុណោ វិបា
វិតក្កវិបារោ ចិត្តស្ស ឧប្បាទត្តុណោ ជិវុជ្ឈិសមា-
បន្ទាធំ អសញ្ញាសត្តាធំ ភេសំ ចិត្តសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិ-
ស្សតិ ចោ ច ភេសំ វេទិសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ វិតក្ក-
វិបារោធំ ឧប្បាទត្តុណោ ភេសំ ចិត្តសង្ខារោ ច
ជិវុជ្ឈិស្សតិ វេទិសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៤) យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បេ ។

(២០៥) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
តស្ស តត្ថ វេទិសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតីតិ ។ ទុតិយ-
ជ្ឈានំ តតិយជ្ឈានំ សមាបន្ទាធំ អស្សាសប្បស្សា-
សាធំ ឧប្បាទត្តុណោ ភេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ
ឧប្បជ្ឈតិ ចោ ច ភេសំ តត្ថ វេទិសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតិ

តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ នឹងលេត់ទៅផង កាយសង្ខារ កើតឡើងផង
ក្នុងឧប្បាទត្តុណា វៃទ្ធករអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ។

(២០៦) វេទិសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងលេត់ទៅ ។ តើ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វណា នឹងលេត់ទៅ វេទិសង្ខារ របស់សត្វនោះ កើតឡើង
ឬ ។ ពួកសត្វទាំងអស់ ដែលចូលកាន់និរោធន៍ និងពួកអសញ្ញាសត្វ ចិត្ត-
សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងលេត់ទៅ ក្នុងកង្កីត្តុណា វៃចិត្ត និង
ក្នុងឧប្បាទត្តុណា វៃចិត្ត ប្រារាជ្យ ចាកត្រូវវិតក្កនិងវិបារា តែ
វេទិសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងទេ ចិត្តសង្ខារ របស់
សត្វទាំងនោះ នឹងលេត់ទៅផង វេទិសង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បា-
ទត្តុណា វៃទ្ធករវិតក្កនិងវិបារា ។

(២០៧) កាយសង្ខារ កើតឡើង ក្នុងជីវិត ។ បេ ។

(២០៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងជីវិត
វេទិសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងលេត់ទៅ ក្នុងជីវិតនោះឬ ។ កាយសង្ខារ
របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន និងកាន់តតិយជ្ឈាន
កើតឡើង ក្នុងឧប្បាទត្តុណា វៃទ្ធករអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងជីវិតនោះ
តែវេទិសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេត់ទៅ ក្នុងជីវិតនោះទេ

បឋមជ្ឈិមំ សមាបន្តាធំ កាយាវចរធំ អស្សុ-
 សប្បស្សនាធំ ឧប្បាទក្កុណោ តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ ច ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ វចីសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស
 តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ បឋមជ្ឈិមំ
 សមាបន្តាធំ កាយាវចរធំ អស្សុសប្បស្សនាធំ
 កត្តក្កុណោ តេសំយេវ វិធា អស្សុសប្បស្សនេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ រូបាវចរធំ អរូបាវចរធំ
 តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតិ ធា ច តេសំ
 តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ បឋមជ្ឈិមំ សមា-
 បន្តាធំ កាយាវចរធំ អស្សុសប្បស្សនាធំ ឧប្បា-
 ទក្កុណោ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ច ជិវុជ្ឈិស្សតិ
 កាយសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២១៦) យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ អាមន្តា ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្ស-
 តិ តស្ស តត្ថ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។

ត្ថកសត្វជាតាមាវចរៈ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈិម កាយសង្ខារ យេសំ
 សត្វតាំងនោះ កើតឡើងផង វចីសង្ខារ ខឹងរលត់ទៅផង ក្នុងឧប្បា-
 ទក្កុណា វៃត្ថកអស្សុសៈខិនបស្សុសៈ ក្នុងទីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត
 វចីសង្ខារ យេសំសត្វណា ខឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីណា កាយសង្ខារ យេសំ
 សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ វចីសង្ខារ យេសំសត្វតាំងនោះ
 ផង ជាតាមាវចរៈ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈិម ក្នុងកត្តក្កុណា វៃត្ថក
 អស្សុសៈខិនបស្សុសៈ ខឹងរលត់ក្នុងសត្វ ជាតាមាវចរៈ ខឹងជាអន្តរាវចរៈ
 តាំងនោះ ខឹងរលត់ទៅ ក្នុងឧប្បាទក្កុណា វៃចិត្ត ព្រោះរឿ ពាក
 ត្ថកអស្សុសៈខិនបស្សុសៈ ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ យេសំសត្វតាំង
 នោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ វចីសង្ខារ យេសំត្ថកសត្វ ជាតា-
 មាវចរៈតាំងនោះ ដែលចូល កាន់បឋមជ្ឈិម ខឹងរលត់ទៅផង កាយ-
 សង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្កុណា វៃត្ថកអស្សុសៈខិនបស្សុសៈ
 ក្នុងទីនោះ ។

(២១៦) កាយសង្ខារ យេសំសត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារ យេសំសត្វនោះ ខឹងរលត់ទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ យេសំសត្វណា ខឹងរលត់ទៅ ក្នុង
 ទីណា កាយសង្ខារ យេសំសត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។

សង្ខេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ វិជានំ អស្សាសប្បស្សន្ត-
 សេហំ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ធិរុដ្ឋិស្សតិ នោ ច តេសំ តត្ថ កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ អស្សាសប្បស្សន្តសាទំ ឧប្បាទក្កុ-
 ណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ច ធិរុដ្ឋិស្សតិ កាយ-
 សង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

(២០៧) យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ
 តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិស្សតិ ។ អាមត្តា ។
 យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិស្សតិ
 តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ ។ សង្ខេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ វិជានំ វិគត្តវិជានំ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្កុណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ធិរុដ្ឋិស្សតិ
 ចោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈតិ វិគត្ត-
 វិជានំ ឧប្បាទក្កុណោ តេសំ តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ
 ច ធិរុដ្ឋិស្សតិ វចីសង្ខារោ ច ឧប្បជ្ឈតិ ។

ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិនលេចទៅ ក្នុងកង្កក្កុណោ បែរចិត្ត
 និងក្នុងឧប្បាទក្កុណោ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្ថកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
 ទីនោះទេ ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងលេចទៅផង កាយ-
 សង្ខារ កើតឡើងផង ក្នុងឧប្បាទក្កុណោ ខែត្ថកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ
 ក្នុងទីនោះ ។

(២០៧) វចីសង្ខារោ របស់សត្វណា កើតឡើង ក្នុងទីណា
 ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វនោះ នឹងលេចទៅ ក្នុងទីនោះឬ ។ អើ ។ មួយ
 យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារោ របស់សត្វណា នឹងលេចទៅ ក្នុងទីណា
 វចីសង្ខារោ របស់សត្វនោះ កើតឡើង ក្នុងទីនោះឬ ។ ចិត្តសង្ខារោ
 របស់សត្វទាំងអស់នោះ នឹងលេចទៅ ក្នុងកង្កក្កុណោ ខែចិត្ត និងក្នុង
 ឧប្បាទក្កុណោ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្ថកវិគត្តៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ
 តែវចីសង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះទេ ចិត្ត-
 សង្ខារោ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងលេចទៅផង វចីសង្ខារោ កើតឡើង
 ផង ក្នុងឧប្បាទក្កុណោ ខែត្ថកវិគត្តៈនិងវិចារៈ ក្នុងទីនោះ ។

(២០៨) យស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 វចីសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សទ្ធិសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ វិបា អស្សាសប្បស្សន្តសេហិ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ ធិរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ យោ ច តេសំ វចី-
 សង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ សវិតក្កាសវិចារបច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ អវិតក្កាសវិចារបច្ឆិមចិត្តសមដ្ឋំ យស្ស
 ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិតក្កាសវិចារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិ-
 ស្សតិ តេសំ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ
 ច ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា បទ វចីសង្ខារោ
 ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតីតិ ។
 អាមត្តា ។

(២០៩) យស្ស កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតីតិ ។ សទ្ធិសំ ចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ វិបា អស្សាសប្បស្សន្តសេហិ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្ខណោ ធិរោធសមាបដ្ឋានំ អសញ្ញាសត្តានំ
 តេសំ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ឈតិ យោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ន ធិរុជ្ឈិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស
 កង្កក្ខណោ តេសំ កាយសង្ខារោ ច នុប្បជ្ឈតិ

(២១៨) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង បើសត្វ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនលក់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 អស់ ដែលចូលកាន់ទិវារាជ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង
 ក្នុងកង្កក្ខណៈ វៃចិត្ត នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាក
 ពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែន
 ជានឹងមិនលក់ទៅទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ
 របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមាន
 វិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា ក្នុងកង្កក្ខណៈ វៃចិត្ត
 ជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់
 សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង វចីសង្ខារ នឹងមិនលក់ទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត វចីសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនលក់ទៅ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងទេឬ ។ អើ ។

(២១៩) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ នឹងមិនលក់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
 ដែលចូលកាន់ទិវារាជ នឹងរបស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
 កង្កក្ខណៈ វៃចិត្ត នឹងក្នុងឧប្បាទក្ខណៈ វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួក
 អស្សាសៈនិងបស្សាសៈ តែចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជា
 នឹងមិនលក់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង

សង្ខារយមពេ បវិជ្ជិវស្ស ឧប្បាវនិពោណពេ

ចិត្តសង្ខារោ ច ធន ធិរុជ្ជិស្សតិ ។ យស្ស កំ មន
ចិត្តសង្ខារោ ធន ធិរុជ្ជិស្សតិ តស្ស កាយសង្ខារោ
នុប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។

[២២០] យស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ តស្ស
ចិត្តសង្ខារោ ធន ធិរុជ្ជិស្សតិ ។ សព្វេសំ ចិត្តស្ស
កង្កកុណោ វិធា វិតក្កវិចារហោ ចិត្តស្ស ឧប្ប-
នកុណោ ធិរោធសមាបន្នានំ អស្សាសន្តានំ តេសំ
វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ខោ ច តេសំ ចិត្តសង្ខារោ
ធន ធិរុជ្ជិស្សតិ បច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កកុណោ តេសំ វចី-
សង្ខារោ ច នុប្បជ្ជតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ធន ធិរុជ្ជិ-
ស្សតិ ។ យស្ស កំ មន ចិត្តសង្ខារោ ធន ធិរុជ្ជិ-
ស្សតិ តស្ស វចីសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។ អាមត្តា ។

[២២១] យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ ។ មេ ។

[២២២] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ
តស្ស តត្ថ វចីសង្ខារោ ធន ធិរុជ្ជិស្សតិ ។
បវមជ្ឈានំ សមាបន្នានំ កាមាវចរានំ អស្សាសប្ប-
ស្សាសានំ កង្កកុណោ តេសំយេវ វិធា អស្សាស-
ប្បស្សសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បនកុណោ រូចាវចរានំ
អរូចាវចរានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ នុប្បជ្ជតិ

សង្ខារយមពេ បវិជ្ជិវស្ស ឧប្បាវនិពោណពេ

ចិត្តសង្ខារោ នីធិមិទលេតទៅផង ក្នុងកង្កកុណោ ខែចិត្តជាវិបដុក ។
មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនលេតទៅ កាយ-
សង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងទេ ។ អើ ។

[២២០] វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ចិត្តសង្ខារ
របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេតទៅទេ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់
ដែលចូលកាន់និរោធនិងរបស់អស្សាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុង
កង្កកុណោ ខែចិត្ត និងក្នុងឧប្បនកុណោ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាក
ពួកវិតក្កនិងវិចារ វៃចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជានឹង
មិនលេតទៅទេ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្ត-
សង្ខារ នឹងមិនលេតទៅផង ក្នុងកង្កកុណោ ខែចិត្តជាវិបដុក ។ មួយ
យ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងមិនលេតទៅ វចីសង្ខារ
របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើងទេ ។ អើ ។

[២២១] កាយសង្ខារ មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា ។ មេ ។

[២២២] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិនកើតឡើង ក្នុងទីណា
វចីសង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងមិនលេតទៅ ក្នុងទីនោះទេ ។ កាយ-
សង្ខារ របស់តួកសត្វ ជាតាហាវចរទាំងនោះផង ដែលចូល កាន់បឋ-
មជ្ឈាន ក្នុងកង្កកុណោ ខែពួកអស្សាសនិងបស្សាសនិងរបស់តួក
សត្វ ជារូចាវចរ និងជារូចាវចរទាំងនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងឧប្បន-
កុណោ ខែចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកពួកអស្សាសនិងបស្សាសនិងទីនោះ
ក្នុងទីនោះ

លោ ច តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ធន ឱវុជ្ឈិស្សតិ
 សវិតក្កសវិតារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អវិតក្កអ-
 វិតារបច្ឆិមចិត្តសមន្តីធំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា
 អវិតក្កអវិតារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ
 តតិយជ្ឈានំ សមាបញ្ញានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ
 កង្កក្កុណោ តេសំ យេវ វិចា អស្សាសប្បស្សាសាហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ ចត្តត្ថជ្ឈានំ សមាបញ្ញានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ទុប្ប-
 ជ្ឈតិ វចីសង្ខារោ ធន ឱវុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស ក
 បទ យត្ថ វចីសង្ខារោ ធន ឱវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ ។ ទុតិយជ្ឈានំ តតិយ-
 ជ្ឈានំ សមាបញ្ញានំ អស្សាសប្បស្សាសានំ ឧប្បា-
 ទក្កុណោ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ធន ឱវុជ្ឈិស្សតិ
 លោ ច តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ទុប្បជ្ឈតិ
 សវិតក្កសវិតារបច្ឆិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អវិតក្កអវិ-
 តារបច្ឆិមចិត្តសមន្តីធំ យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តរា អវិ-
 តក្កអវិតារំ បច្ឆិមចិត្តំ ឧប្បជ្ឈិស្សតិ ទុតិយជ្ឈានំ

តៃវចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ បិទបិទរបស់វាដែលលេចនៅ ក្នុងវិចារោទេ
 ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកប
 ដោយចិត្តជាទីបំផុតដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុង
 លំដាប់ ខែចិត្តណា ក្នុងកង្កក្កុណោ ខែចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយ
 វិភក្តៈនិងប្រកបដោយវិចារៈ កាយសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះនឹង ដែល
 ចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន នឹងកាន់តតិយជ្ឈាន ក្នុងកង្កក្កុណោ ខែពួកអស្សា-
 សៈនិងបស្សាសៈ និងរបស់ពួកសត្វ ដែលចូល កាន់ចត្តត្ថជ្ឈាន និង
 របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ ក្នុងទុប្បាទក្កុណោ ខែចិត្ត ព្រោះវិញ ចាក
 ពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ មិនកើតឡើងផង វចីសង្ខារ និងមិនលេច
 នៅផង ក្នុងវិចារោ ។ បូយយ៉ាងនោះវិញ វចីសង្ខារ របស់សត្វណា
 នឹងមិនលេចនៅ ក្នុងវិចារោ កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង
 ក្នុងវិចារោឬ ។ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ ដែលចូល កាន់ទុតិ-
 យជ្ឈាន នឹងកាន់តតិយជ្ឈាន នឹងមិនលេចនៅ ក្នុងទុប្បាទក្កុណោ ខែ
 ពួកអស្សាសៈនិងបស្សាសៈ ក្នុងវិចារោ តែកាយសង្ខារ របស់សត្វទាំង
 នោះ មិនមែនជាមិនកើតឡើង ក្នុងវិចារោទេ ចិត្តជាទីបំផុត ដែលមិន
 មានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ របស់ពួកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាទីបំផុត
 ដែលមិនមានវិភក្តៈមិនមានវិចារៈ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ ខែចិត្ត
 ណា ក្នុងកង្កក្កុណោ ខែចិត្តជាទីបំផុតដែលប្រកបដោយវិភក្តៈប្រកបដោយ
 វិចារៈ វចីសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះនឹង ដែលចូល កាន់ទុតិយជ្ឈាន

តតិយជ្ឈានំ សមាបត្តានំ អស្សាសប្បស្សានានំ
 កង្កក្កុណោ តេសំយេវ វិបា អស្សាសប្បស្សាសេហិ
 ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ ធនុត្តជ្ឈានំ សមាបត្តានំ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ច ធន
 ចិរុជ្ឈិស្សតិ កាយសង្ខារោ ច ធនុប្បជ្ឈតិ ។

[២២៣] យស្ស យត្ថ កាយសង្ខារោ ធនុប្បជ្ឈ-
 តិ តស្ស តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ធន ចិរុជ្ឈិស្សតិ ។
 សទ្ធវេសំ ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ វិបា អស្សាសប្ប-
 ស្សាសេហិ ចិត្តស្ស ឧប្បាទក្កុណោ តេសំ តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ធនុប្បជ្ឈតិ ធា ច តេសំ តត្ថ ចិត្ត-
 សង្ខារោ ធន ចិរុជ្ឈិស្សតិ បដិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ
 អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ កាយសង្ខារោ ច ធនុប្ប-
 ជ្ឈតិ ចិត្តសង្ខារោ ច ធន ចិរុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស វា
 បធន យត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ធន ចិរុជ្ឈិស្សតិ តស្ស តត្ថ
 កាយសង្ខារោ ធនុប្បជ្ឈតិ ។ អាមត្តា ។

[២២៤] យស្ស យត្ថ វចីសង្ខារោ ធនុប្បជ្ឈតិ តស្ស
 តត្ថ ចិត្តសង្ខារោ ធន ចិរុជ្ឈិស្សតិ ។ សទ្ធវេសំ
 ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ វិបា វិតក្កវិបារហិ ចិត្តស្ស
 ឧប្បាទក្កុណោ តេសំ តត្ថ វចីសង្ខារោ ធនុប្បជ្ឈតិ

និទិកាន់តិយជ្ឈានំ និទិរបស់ត្ថុកល្យ វៃយប្បុលោ រាមំតត្ថុជ្ឈានំ បិវិ
 របស់កសញ្ញាសត្ថានំនោះ និទិមិទលេតំវេជនំ កាយសង្ខារ មិទកើត
 ឡើងផង កង្កក្កុណោ វៃត្ថុកអស្សាសៈនិទិបស្សាសៈ និទិកង្កឧប្ប-
 ទក្កុណោ វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្ថកអស្សាសៈនិទិបស្សាសៈ កង្កខី
 នោះ ។

[២២៥] កាយសង្ខារ របស់សត្វណា មិទកើតឡើង កង្កខីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ និទិមិទលេតំវេ កង្កខីនោះឬ ។ កាយ-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិទកើតឡើង កង្កក្កុណោ វៃចិត្ត
 និទិកង្កឧប្បទក្កុណោ វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្ថកអស្សាសៈនិទិបស្សា-
 សៈ កង្កខីនោះ វៃចិត្តសង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ មិទមិទជាខីនិទិ មិទ
 លេតំវេ កង្កខីនោះទេ កាយសង្ខារ របស់កសញ្ញាសត្ថានំនោះ មិទ
 កើតឡើងផង ចិត្តសង្ខារ និទិមិទលេតំវេផង កង្កក្កុណោ វៃចិត្ត
 ជាខីចម្រុត កង្កខីនោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វ
 ណា និទិមិទលេតំវេ កង្កខីណា កាយសង្ខារ របស់សត្វនោះ មិទ
 កើតឡើង កង្កខីនោះឬ ។ អើ ។

[២២៦] វចីសង្ខារ របស់សត្វណា មិទកើតឡើង កង្កខីណា
 ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វនោះ និទិមិទលេតំវេ កង្កខីនោះឬ ។ វចី-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងអស់នោះ មិទកើតឡើង កង្កក្កុណោ វៃចិត្ត
 និទិកង្កឧប្បទក្កុណោ វៃចិត្ត ព្រោះវៀរ ចាកត្ថកវិតក្កុនិទិវិបារៈ កង្កខីនោះ

នោ ច តេសំ តត្ថ ចិត្តសម្ពុទ្ធា ធន ធិរុជ្ជិស្សតិ
 បដ្ឋិមចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អសញ្ញាសត្តានំ តេសំ តត្ថ
 វចីសម្ពុទ្ធា ច ទុប្បជ្ជិតិ ចិត្តសម្ពុទ្ធា ច ធន ធិរុជ្ជិ-
 ស្សតិ ។ យស្ស វា បទ យត្ថ ចិត្តសម្ពុទ្ធា ធន
 ធិរុជ្ជិស្សតិ តស្ស តត្ថ វចីសម្ពុទ្ធា ទុប្បជ្ជិតិ ។
 អាមត្តា ។

[២២៥] យស្ស កាយសម្ពុទ្ធា ទុប្បជ្ជិតុ តស្ស
 វចីសម្ពុទ្ធា ធិរុជ្ជិស្សតិ ។ សវិតក្កាសវិចារបដ្ឋិម-
 ចិត្តស្ស កង្កក្កុណោ អវិតក្កាអវិចារបដ្ឋិមចិត្តសមមន្តិំ
 យស្ស ចិត្តស្ស អនន្តក អវិតក្កាអវិចារ បដ្ឋិមចិត្ត
 ទុប្បជ្ជិស្សតិ តេសំ កាយសម្ពុទ្ធា ទុប្បជ្ជិតុ នោ
 ច តេសំ វចីសម្ពុទ្ធា ធិរុជ្ជិស្សតិ ឥតតេសំ កាយ-
 សម្ពុទ្ធា ច ទុប្បជ្ជិតុ វចីសម្ពុទ្ធា ច ធិរុជ្ជិស្សតិ ។
 យស្ស វា បទ វចីសម្ពុទ្ធា ធិរុជ្ជិស្សតិ តស្ស
 កាយសម្ពុទ្ធា ទុប្បជ្ជិតុ ។ អាមត្តា ។

តៃចិត្តសម្ពុទ្ធា របស់សត្វទាំងនោះ មិនមែនជាដឹងមិនរាយការ ក្នុង
 នោះទេ វចីសម្ពុទ្ធា របស់អសញ្ញាសត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងផង ចិត្ត-
 សម្ពុទ្ធា នឹងមិនលេត់ទៅផង ក្នុងកង្កក្កុណោ វៃចិត្តជាខ្ទប់ផុត ក្នុង
 នោះ ។ មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសម្ពុទ្ធា របស់សត្វណា នឹងមិនលេត់
 ទៅ ក្នុងទីណា វចីសម្ពុទ្ធា របស់សត្វនោះ មិនកើតឡើង ក្នុងទីនោះ
 ទេ ។ តើ ។

[២២៥] កាយសម្ពុទ្ធា របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ វចី-
 សម្ពុទ្ធា របស់សត្វនោះ នឹងលេត់ទៅ ។ ចិត្តជាខ្ទប់ផុត ដែលមិន
 មានវិតក្កុះមិនមានវិចារ របស់ត្នកសត្វ ដែលប្រកបដោយចិត្តជាខ្ទប់ផុត
 ដែលមិនមានវិតក្កុះមិនមានវិចារ នឹងកើតឡើង ក្នុងលំដាប់ វៃចិត្តណា
 ក្នុងកង្កក្កុណោ វៃចិត្តជាខ្ទប់ផុតដែលប្រកបដោយវិតក្កុះប្រកបដោយវិចារ
 កាយសម្ពុទ្ធា របស់សត្វទាំងនោះ មិនកើតឡើងហើយ តៃវចីសម្ពុទ្ធា
 របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេត់ទៅទេ កាយសម្ពុទ្ធា របស់ត្នកសត្វ
 ក្រៅនេះ មិនកើតឡើងហើយផង វចីសម្ពុទ្ធា នឹងលេត់ទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត វចីសម្ពុទ្ធា របស់សត្វណា នឹងលេត់ទៅ កាយសម្ពុទ្ធា
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយ ។ តើ ។

សង្ខារយមក បរិវត្តិវារ ឧប្បទនិពេជារ

(២២២) យស្ស កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត តស្ស
 ចិត្តសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ បច្ឆិមចិត្តស្ស គង្គតិ-
 ណោ តេសំ កាយសង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្ត ខោ ច តេសំ
 ចិត្តសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតិ វតបេសំ កាយសង្ខារោ
 ច ឧប្បជ្ឈិត្ត ចិត្តសង្ខារោ ច ជិវុជ្ឈិស្សតិ ។ យស្ស
 វា បទ ចិត្តសង្ខារោ ជិវុជ្ឈិស្សតិ តស្ស កាយ-
 សង្ខារោ ឧប្បជ្ឈិត្តាតិ ។ អាបច្ឆា ។ បេ ។

យថា ជិវុជ្ឈិតោ អតិភោគតា បុច្ឆា អនុ-
 លោមម្បិ បច្ឆនិយម្បិ វិភត្តំ វរំ ឧប្បទនិពេជារេមិ
 អតិភោគតា បុច្ឆា អនុលោមម្បិ បច្ឆនិយម្បិ
 វិភត្តំ អសម្មោហន្តោ ។ ជិវុជ្ឈិតោ សធិសំ ។
 ធម្មំ បាណករណំ ។

ឧប្បទនិពេជារំ និដ្ឋិតំ ។
 បរិវត្តិវារ ។

សង្ខារយមក បរិវត្តិវារ ឧប្បទនិពេជារ

(២២៦) កាយសង្ខារ របស់សត្វណា កើតឡើងហើយ ចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វនោះ នឹងលេត់ទៅឬ ។ កាយសង្ខារ របស់សត្វ
 ទាំងនោះ កើតឡើងហើយ ក្នុងកន្លងក្នុងណា ខែចិត្តជាប់ផុត តែចិត្ត-
 សង្ខារ របស់សត្វទាំងនោះ នឹងមិនលេត់ទៅទេ កាយសង្ខារ របស់
 ពួកសត្វក្រៅនេះ កើតឡើងហើយផង ចិត្តសង្ខារ នឹងលេត់ទៅផង ។
 មួយយ៉ាងទៀត ចិត្តសង្ខារ របស់សត្វណា នឹងលេត់ទៅ កាយសង្ខារ
 របស់សត្វនោះ កើតឡើងហើយឬ ។ អើ ។ បេ ។

អនុលោមក្តី បច្ឆនិយៈក្តី ជាអតីតបុព្វ នឹងជាអនាគតបុព្វ ដែល
 លោកចែកហើយ ក្នុងនិពេជារៈ យ៉ាងណា អនុលោមក្តី បច្ឆនិយៈក្តី
 ជាអតីតបុព្វ នឹងជាអនាគតបុព្វ បណ្ឌិត ដែលមិនស្រើង គប្បីចែក
 ក្នុងឧប្បទនិពេជារៈ យ៉ាងនោះដែរ ។ ពាក្យ ក្នុងនិពេជារៈ ដូច ។
 គ្នា ។ ការធ្វើឲ្យផ្សេង ។ គ្នា មិនមានឡើយ ។

ចប់ ឧប្បទនិពេជារៈ ។
 ចប់ បរិវត្តិវារ ។

អភិធម្មបំណិក យមកំ

បរិញ្ញាវិវា
ញ

[២២៧] យោ កាយសង្ខារំ បរិជាតាតិ សោ
វចីសង្ខារំ បរិជាតាតិ ។ អាមត្តា ។ យោ វំ បទ
វចីសង្ខារំ បរិជាតាតិ សោ កាយសង្ខារំ បរិជាតា-
តិ ។ អាមត្តា ។

យថា ទទ្ធយមកេ បរិញ្ញាវំ វិកត្តំ ឃំ សង្ខារ-
យមកេបិ បរិញ្ញាវំ វិកត្តំ ។

បរិញ្ញាវំ និដ្ឋិតំ ។
សង្ខារយមកំ និដ្ឋិតំ ។

អភិធម្មបំណិក យមកំ

បរិញ្ញាវិវា
ញ

[២២៧] សត្វណា កំណតំដីនំ ខ្ញុំកាយសង្ខារ សត្វនោះ
ឈ្មោះថាកំណតំដីនំ ខ្ញុំវចីសង្ខារេយ្យ ។ អើ ។ មួយហ៊ុនទៀត
សត្វណា កំណតំដីនំ ខ្ញុំវចីសង្ខារ សត្វនោះ ឈ្មោះថាកំណតំដីនំ
ខ្ញុំកាយសង្ខារេយ្យ ។ អើ ។ បរិញ្ញាវំ ក្នុងខន្ធយមកៈ ដែលលោក
ចែកហើយ យ៉ាងណា បរិញ្ញាវំ ក្នុងសង្ខារយមកៈ បណ្ឌិត គប្បី
ចែក យ៉ាងនោះដែរ ។

ចប់ បរិញ្ញាវិវា ។
ចប់ សង្ខារយមកៈ ។

អភិធម្មបិដក

យមកស្ស ទុតិយោ ភាគោ

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា	ជាតយមកំ	អង្កែ
បណ្ឌិតវរោ		១
ទេវទូសវរោ		"
និរទូសវរោ		៤
បទវសាធនវរោ		"
បទវសាធនមូលចក្កវរោ		៧
សុទ្ធាគុវរោ		១០
សុទ្ធាគុមូលចក្កវរោ		១២
បវត្តវរោ		១៣
ទប្បាទវរោ		"
បរិញ្ញាវរោ		១៦

សប្បយមកំ

បណ្ឌិតវរោ		១៦
ទេវទូសវរោ		"

អភិធម្មបិដក

យមកៈ ទុតិយភាគ

សន្លឹកប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ជាតយមកៈ	ទំព័រ
បណ្ឌិតវរោ		១
ទេវទូសវរោ		"
និរទូសវរោ		៤
បទវសាធនវរោ		"
បទវសាធនមូលចក្កវរោ		៧
សុទ្ធាគុវរោ		១០
សុទ្ធាគុមូលចក្កវរោ		១២
បវត្តវរោ		១៣
ទប្បាទវរោ		"
បរិញ្ញាវរោ		១៦

សប្បយមកៈ

បណ្ឌិតវរោ		១៦
ទេវទូសវរោ		"

ពោធិ៍សាត់

មាតិកា	ទំព័រ
និទ្ទេសក្រឹត្យ	២០
បទសោធនក្រឹត្យ	"
បទសោធនមូលចក្កក្រឹត្យ	២២
សុទ្ធសច្ចក្រឹត្យ	២៤
សុទ្ធសច្ចមូលចក្កក្រឹត្យ	២៥
បរិក្ខិតក្រឹត្យ	២៧
ឧប្បន្ទក្រឹត្យ	"
និរោធិក្រឹត្យ	៧៧
ឧប្បន្ទនិរោធិក្រឹត្យ	១១៤
បរិញ្ញាសា	១៤១

សង្ការយមកិ

បណ្ឌិតិក្រឹត្យ	១៤៥
និទ្ទេសក្រឹត្យ	"
និទ្ទេសក្រឹត្យ	១៤៧
បទសោធនក្រឹត្យ	"
បទសោធនមូលចក្កក្រឹត្យ	១៤៧

សង្ការយមកិ

មាតិកា	ទំព័រ
និទ្ទេសក្រឹត្យ	២០
បទសោធនក្រឹត្យ	"
បទសោធនមូលចក្កក្រឹត្យ	២២
សុទ្ធសច្ចក្រឹត្យ	២៤
សុទ្ធសច្ចមូលចក្កក្រឹត្យ	២៥
បរិក្ខិតក្រឹត្យ	២៧
ឧប្បន្ទក្រឹត្យ	"
និរោធិក្រឹត្យ	៧៧
ឧប្បន្ទនិរោធិក្រឹត្យ	១១៤
បរិញ្ញាសា	១៤១

សង្ការយមកិ

បណ្ឌិតិក្រឹត្យ	១៤៥
និទ្ទេសក្រឹត្យ	"
និទ្ទេសក្រឹត្យ	១៤៧
បទសោធនក្រឹត្យ	"
បទសោធនមូលចក្កក្រឹត្យ	១៤៧

មាតិកាសង្ខេប

មាតិកា	អង្កែ
សុខសង្ខារវគ្គវេទ	១៥១
បរិភិក្ខវគ្គវេទ	១៥៣
ឧប្បទានវគ្គវេទ	"
និរោធហវគ្គវេទ	១៥៧
ឧប្បទានិរោធហវគ្គវេទ	២៣៣
បរិញ្ញាវគ្គវេទ	២៥៦

សង្ខេបប្រាប់មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
សុខសង្ខារវគ្គវេទ	១៥១
បរិភិក្ខវគ្គវេទ	១៥៣
ឧប្បទានវគ្គវេទ	"
និរោធហវគ្គវេទ	១៥៧
ឧប្បទានិរោធហវគ្គវេទ	២៣៣
បរិញ្ញាវគ្គវេទ	២៥៦

វិញ្ញាបនបត្រ

វិញ្ញាបនបត្រ	អវិញ្ញាបនបត្រ	អង្គ	រដ្ឋលេខាយ
ធាតុ	ធាតុ	១២	១៧
មនោវិញ្ញាណធាតុ	មនោវិញ្ញាណធាតុ	១៥	៨
វិចីសន្តិកា	វិចីសន្តិកា ។	១៥១	៣
ច ៩	៩	២២៣	១៦

សញ្ញាប្រតិបត្តិការស្រាវជ្រាវ

សញ្ញាប្រតិបត្តិការស្រាវជ្រាវ	សញ្ញាប្រតិបត្តិការស្រាវជ្រាវ	ទំព័រ	លេខ
មិនហៅថាសេដ្ឋកិច្ច	មិនហៅថាសេដ្ឋកិច្ច ។	៨	១០
មិនហៅថាធាតុខេ ។	មិនហៅថាធម្មតាខេ ។	១២	៧
មិនហៅថាសច្ចៈផង	មិនហៅថាសច្ចៈផង ។	២៦	១៥
មគ្គដ៏ប្រសើរ	មគ្គ	២៦	១៦
មិនកើតឡើងផង	នឹងមិនកើតឡើងផង	,,	២០
មិនកើតឡើងហើយ	មិនមែនជាមិនកើតឡើងហើយ ៥២	៥២	១៣
បាទ	មិនបាទ	៦៧	៥
នឹងបាទ	នឹងមិនបាទ	,,	១១
មិនកើតឡើងឬ ។	នឹងមិនកើតឡើងឬ ។	៧៦	៣
មិនកើតឡើងហើយ ។	កើតឡើងហើយ ។	,,	៥
មិនកើតឡើងផង	មិនកើតឡើងហើយផង	៧៧	៥
។ មគ្គសច្ចៈ	។ មួយយ៉ាងទៀត មគ្គសច្ចៈ	៧៨	១៥
នឹងមិនលេត	នឹងមិនលេត	១១០	១៧
លេតទៅផង ។	មិនលេតទៅផង ។	១២០	១៣
មិនមែនជាមិនលេតទៅខេ	មិនមែនមិនកើតឡើងខេ	,,	១៧
ចិត្តសង្ខារ ។	វិចីសន្តិកា ។	១២៦	១២

សន្លឹកប្រាប់ពាក្យខុស - ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ បន្តាត់
កើតឡើងហើយ	កើតឡើង	១៧៥ ១៥
ចាកច្នកអស្សាសៈខឹង	ចាកច្នកអស្សាសៈខឹង	
បស្សាសៈ ។	បស្សាសៈ ខឹងមិនកើតឡើងផង	
	កាយសន្តិកា មិនកើតឡើងផង	១៨៨ ៧
កើតឡើងហើយ	(កើតឡើងហើយ)	១៩១ ២
ខែចិត្ត	ខែចិត្ត	២២១ ២
អរុប្បាវចរៈ	អរុប្បាវចរៈ	២៣០ ១៧
ចិត្តជា ខ័ណ្ឌ	ចិត្តជា ខ័ណ្ឌ	២៤០ ៥

